

ဗုဒ္ဓကော်ထံ-သီရိပုဂ္ဂိုလ်ဦးယော။

လွန်လေပြီးသောအတိတ်ဂေါဇာ ၁၁၇၁ ခုတွင်။ သုနာ

ပရမ္မတိုင်း စကုမ္ဘီ အောင်မြေသံဃာကျောင်း၌

တင်းသုံးနေသော နိဗ္ဗာန်သုညဉ္စရမဟာထေရ်

မြတ်ဆုံးဖြတ်စီရင်တိထွင် ရေးသား

အပ်သော

ပရမ္မမေဒနီကျမ်း။

ကို

ရန်ကုန်မြို့လိပ်ဥတန်းရပ်နေ။

တန်ဆောင်းတကာ ဦးအောင်မြတ်။ တန်ဆောင်း

အမ မမိ။ သားသွီးတရုတို့ကောင်းမှု။

ရန်ကုန်မြို့။

၃၄ လမ်း။ ဟံသာဝတီသတင်းစာတိုက်။

၁၈၉၇ ခုနှစ်။

pdf creator - Wanna Soe

နိဒါန်း။

ဝဇုတုဇိနသာသနံ။ ။ အမရပူရ။ ရာဇဌာနီ။ မင်းနေပြည်
ကြီးကို။ ရွှေထီးရွှေနန်းနှင့်တကွ။ လက်မွန်မဆွ။ ပဌမရှေးများ။
တည်ထားစိုက်ဆောက်စံနေတော်မူသော။ နိဗ္ဗာနပစ္စယနာဂ
ရာဇာ။ ရတနာပြောင်မွန်။ ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း၏သခင်။ အသျှင်ဘဝ
ရှင်မင်းတရားကြီးလက်ထက်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၇၁ခုတွင်။ သုနာ
ပရန္တတိုင်း။ စကျိန်၏အရှေ့တောင်။ အောင်မြေတံသာ ကျောင်း
တိုက်အတွင်း။ မကင်းနေည။ ဣရိယာပထ။ မျှတော်မူ၍။ သပ္ပုရိ
သ။ ကလျာဏပုထုဇဉ်။ သင်္ဃာရဟန်း။ ထက်ဝန်းဖျဖျ။ ဂိုဏ်းဂ
ဏကို။ ဩဝါဒကျေးဇူး။ အထူးထူးဖြင့်။ ခြံကြိုးလောက်ငုံ။ ထေ
ပုံတော်မူရလျက်။ အရှင်တေဇောသာရ။ နာမတံ ဆိပ်။ ခွဲပုံနှိပ်
သော။ နိသျည်း ဆရာ တော် သည်။ ရှင် တော်ဘုရား။ ဟော
ကြားမိန့်မှာ။ ဒေသနာတော်အဝင်။ မမြင်ယုတ်ကန်း။ လူဖြစ်ဆန်း
သော။ အန္တပုထုဇဉ်အဖြစ်မှ။ စင်စစ်မချွတ်။ ကင်းလွတ်ကြပါစေ
ကြောင်း။ တောင်းတရည်မှတ်သဖြင့်။ ပရမတ္ထလေးပါး။ တရား
အတ္ထုပ္ပတ်။ ရုပ်ဓာတ်ဝိညာဏ်။ နာမ်လက္ခဏာ။ အဖြာဖြာကို။ အ
ဋ္ဌသာလိနီ။ ဒိုကာကျော်။ သင်္ခေပ ဝဏ္ဏနာ။ အဘိ ဓမ္မတ္ထ သင်း
ဂြိုဟ်။ ထိုထိုကျမ်းဂန်တို့မှ။ ဘော်ပြထုတ်ဆောင်။ စာစောင်တခု
ပြုစုစီရင်အပ်သော။ ဤပရမတ္ထမေဒနီ။ ဂုဏ်ဆီပြည့်လျှမ်း။ အရ
ကောက်ကျမ်းကို။ ရဟန်းရှင်လူ။ သူတော်တကာ။ လေ့လာမှတ်
သား။ သင်ကြားကြည့်ရှုလွယ်အောင်။ ကျွန်ုပ်တို့ရန်ကုန်မြို့ လိပ်ဥ
တန်းနေ တန်ဆောင်းတကာဦးအောင်မြတ်။ တန်ဆောင်းအမ
မမိသားသွီးတစုတို့က။ ပုံရိုက်လုပ်ဆောင်ပါသည်။

ပရမတ္ထမေဒနီ။

နမောတဿာတိ။ ။ပရမတ္ထည္ဗသမ္ဗုဒ္ဓံ။ ပရမတ္ထည္ဗဒေသကံ။ နတ္တာဓမ္မဉ္ဇသံဃာဟံ။ ဂုရုံဂါရဝဘာဇနံ။ ။သုတေသိနာစအတ္တတ္ထံ။ပရမတ္ထဿမေဒနီ။ ကရိဿံဥာဏဝဇနံ။ နာနာဂန္ဓေဟိဥဒ္ဓရံ။ ။ကျမ်းဦးပဏာမနှစ်ဂါထာ။

အဟံ။ငါနိဿျည်းဆရာသည်။ပရမတ္ထံ။ပရမတ္ထတရားလေးပါးကို။ဒေသကံ။ ဝေဘန်ခွဲခြမ်း၍ဟောတော်မူတတ်ထသော။ ပရမတ္ထည္ဗ။ ပရမတ္ထတရားလေးပါးကို သိတော်မူတတ်သော သမ္ဗညုတဥာဏနှင့် ပြည့်စုံတော်မူထသော။ သမ္ဗုဒ္ဓဉ္ဇ။ မြတ်စွာဆုရားကိုလည်းကောင်း။ဓမ္မဉ္ဇ။ ဆယ်ပါးသောတရားတော်ကိုလည်းကောင်း။ သံဃဉ္ဇ။ ကဏ္ဍာဏ ပုထုဇန်နှင့် တကွရှစ်ယောက်သောပရမတ္ထအရိယာသံဃာတော်ကိုလည်းကောင်း။ နတ္တာနမာမိ။ရှိခိုးပါ၏။နတ္တာ။ရှိခိုးပြီး၍။ဂါရဝဘိဇနံ။အရိုအသေပြုခြင်း၏တည်ရာဖြစ်သော။ မေ။ ငါ၏။ဂုရုစ။ ဆရာကိုလည်း။ နတ္တာနမာမိ။ကြည်ညိုဖွယ်ရှိရှိခိုးပါ၏။နတ္တာ။ကြည်ညိုမြတ်နိုးရှိခိုးပြီး၍။ သုတေသိနာ။ သုတေသိနာနံ။ သုတပညာ ရှာလေ့ရှိကုန်သောအမျိုးကောင်းသားတို့၏။အတ္တတ္ထံအတ္တတ္ထာယ။ အကျိုးစီးပွားများစေခြင်းငှာ။ ဥာဏဝဇနံ။ ဥာဏ်ပညာကိုပွားစေတတ်ထသော။ ပရမတ္ထဿမေဒနီ။ ပရမတ္ထမေဒနီအမည်ရှိသော ကျမ်းကို။ နာနာဂန္ဓေဟိ။ အထူးထူးအပြားပြား။ များစွာသော

ကျမ်းတို့မှ။ ဥဒ္ဓရံ။ ဥဒ္ဓရိတွာန။ ထုတ်ဆောင်၍။ ကရိသဿံ။ ရေးသားပြုစုပေအံ့။

တတ္ထရတ္တာဘိဓမ္မတ္တာ။ စတုခါပရမတ္ထတော။ စိတ္တံစေတသိကံရှုပံ။ နိဗ္ဗာနမိတိသဗ္ဗတာ။ ။ ဟူသောအဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂြိုဟ်မိန့်ဆိုလာရှိသည်နှင့်အညီ။ ဓမ္မသင်္ဂဏီ အစရှိသောအဘိဓမ္မာချစ်ကျမ်း၌။ တထာဂတသမန္တစက္ခုသဗ္ဗညု ရှင်တော်ဘုရားတို့သည်။ ဟောကြားတော်မူအပ် သော အဘိဓမ္မတ္ထ တို့ သည်။ မဘောက်မပြန်မြတ်သောအနက်ဟုဆို အပ်သောပရမတ္ထ၏အစွမ်းဖြင့်။ စိတ်စေတသိကံ ရုပ် နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ လေးပါး အပြားရှိကုန်၏။ ထိုလေးပါးတို့တွင်။ ။ ဧတိဗ္ဗာနိဟူ၍ လေးပါး အပြားရှိရားကိုကား။ ။ စိန္တေတိတိစိတ္တံ။ အာရမ္မဏံ ဝိဇာနာတိတိအတ္ထော။ ။ ဟူသောဋီကာပါဌ်နှင့်အညီ။ အာရုံကိုသိတတ်သောကြောင့်။ စိတ်ဟူ၍ဆိုသည်။ ။ တနည်းကား။ စိန္တေတိတိဝါဒေတေနကရဏဘူတေန သဗ္ဗယုတ္တာဓမ္မာတိစိတ္တံ။ ။ ဟူသောဋီကာပါဌ်နှင့်အညီ။ သဗ္ဗယုတ်ဖြစ်သော ယှဉ်ဘက်တရားတို့၏အာရုံကိုသိကြောင်းကရိုဏ်းဖြစ်သောကြောင့်။ စိတ်ဟူ၍ဆိုသည်။

ထိုစိတ်သည်ကား။ ကာမသုံ၌ များသောအားဖြင့်ဖြစ်တတ်သော။ ကာမဝစရမိတ်ငါးဆွဲလေးချ။ ရူပသုံ၌များသောအားဖြင့်ဖြစ်တတ်သောရူပါဝစရမိတ် ၁၅ ချ။ အရူပသုံ၌များသောအားဖြင့် ဖြစ်တတ် သော အရူပါ ဝစရမိတ် တဆွဲနှစ်ချ။ လောကုတ္တရာဖြစ်သော အဝတ္ထာနသုံ၌ဖြစ်တတ်သောလောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ချဟူ၍။ ဘုမ္မိဘောဒအားဖြင့် တချယုတ်ကိုးဆယ်အပြားရှိ၏။ ။ တနည်းကား။ ကုသလာဓမ္မာဟူသော ဒေသနာတော်ဖြင့် သင်းပြိုဟ်အပ်သော။ ကုသိုလ်ဇာတ်ဖြစ်သောစိတ်နှစ်ဆွဲတချ။ အကုသလာဓမ္မာဟူသောဒေသနာတော်ဖြင့်သင်္ဂြိုဟ်အပ်သော။ အကုသိုလ်ဇာတ်ဖြစ်သောစိတ်တဆွဲနှစ်ချ။ အဗျာကတာဓမ္မာဟူသောဒေသနာတော်ဖြင့်သင်းပြိုဟ်အပ်သော။ အဗျာကတဇာတ်ဖြစ်သော ဝိပါက်စိတ်သုံးဆွဲခြောက်ချ။ ကိရိယာစိတ်

နှစ်ဆယ်ဟူ၍။ ဇာတိဘေဒအားဖြင့် တရယုတ်ကိုးဆယ်အပြား
ရှိ၏။ ဈာန်ငွားအပ်သည် ရှိသော်ကား။ တရ၌ နှစ်ဆွဲတပါး အ
ပြားရှိ၏။ ဤဈာန်ငွားနည်းကိုကား။ လောကုတ္တရာဗိတ်သို့ ရှေ့
မှဆိုပေအံ့။

ထိုဘုမ္မိဘေဒဇာတိဘေဒအားဖြင့် တရယုတ် ကိုးဆယ် အ
ပြားရှိသောဗိတ်တို့တွင်။ ကာမာဝစရဗိတ် ငါးဆွဲ လေး ခုဟူ
သော်ကား။ ။သောမနဿသဟဂုတ်။ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်။ အ
သင်္ခါရိကဗိတ်လည်းတခု။ သောမနဿသဟဂုတ်။ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပ
ယုတ်။ သသင်္ခါရိကဗိတ်လည်းတခု။ သောမနဿသဟဂုတ်။
ဒိဋ္ဌိဂတဗိပ္ပယုတ်။ အသင်္ခါရိကဗိတ်လည်းတခု။ သောမနဿသ
ဟဂုတ်။ ဒိဋ္ဌိဂတဗိပ္ပယုတ်။ သသင်္ခါရိကဗိတ်လည်းတခု။ အား
ဖြင့်။ သောမနဿလေးခု။ ။ဥပေက္ခာသဟဂုတ်။ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပ
ယုတ်။ အသင်္ခါရိကဗိတ်လည်းတခု။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်။ ဒိဋ္ဌိဂတ
သမ္ပယုတ်။ သသင်္ခါရိကဗိတ်လည်းတခု။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်။
ဒိဋ္ဌိဂတဗိပ္ပယုတ်။ အသင်္ခါရိကဗိတ်လည်းတခု။ ဥပေက္ခာသဟ
ဂုတ်။ ဒိဋ္ဌိဂတဗိပ္ပယုတ်။ သသင်္ခါရိကဗိတ်လည်းတခုအားဖြင့်။
ဥပေက္ခာလေးခု။ ။ဤသို့သောမနဿလေးခု။ ဥပေက္ခာလေး
ခုအားဖြင့်။ လောဘမူစိတ်ရှစ်ပါးတည်း။

ဒေါမနဿသဟဂုတ်။ ပဋိစသမ္ပယုတ်။ အသင်္ခါရိက ဗိတ်
လည်းတခု။ ဒေါမနဿသဟဂုတ်။ ပဋိစသမ္ပယုတ်။ သသင်္ခါ
ရိကဗိတ်လည်းတခု။ ဤသို့သောအားဖြင့်။ ဒေါသမူစိတ်နှစ်ပါး
တည်း။

ဥပေက္ခာသဟဂုတ်။ ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ်ဗိတ်လည်းတခု။ ဥ
ပေက္ခာသဟဂုတ်။ ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ်ဗိတ်လည်းတခု။ ဤသို့သော
အားဖြင့်။ မောဟမူစိတ်နှစ်ပါးတည်း။

ဤသို့လောဘမူစိတ်။ ဒေါသမူစိတ်။ မောဟမူစိတ်သုံးရပ်ကို
ပေါင်းသည်ရှိသော်။ အကုသိုလ်ဗိတ် တဆွဲနှစ်ပါးရှိ၏ ဟူ ထို
သော်။ ထို့ကြောင့်အဘိဓမ္မတ္ထသင်းပြိုဟ်ကျမ်း၌။ ။အဋ္ဌစာ

လောဘမူလာနိ။ ဒေါသမူလာနိစန္ဒိဓာ။ မောဟမူလာနိစန္ဒေတိ။
 ခွါဒသာကုသလာသိယျ။ ။ဟူ၍အရှင်အနုရုဒ္ဓါဆရာမိန့်တော်
 မူ၏။ ။အနက်ကား။ ။လောဘမူလာနိ။လောဘမူစိတ်တို့
 သည်။ဝေဒနာဒိဘောဒတော။ ဝေဒနာအစရှိသောအပြားဖြင့်။ အ
 ဋ္ဌဓာ။ရှစ်ပါးအပြားရှိကုန်၏။ ဒေါသမူလာနိစ။ ဒေါသမူစိတ်တို့
 သည်လည်း။ သင်္ခါရဘောဒတော။ သင်္ခါရအပြားဖြင့်။ ခွိဓာ။
 နှစ်ပါးအပြားရှိကုန်၏။မောဟမူလာနိစ။ မောဟမူစိတ်တို့သည်
 လည်း။ သမ္ပယောဂဘောဒတော။ သမ္ပယုတ်အပြားဖြင့်။ နွေ။နှစ်
 ပါးအပြားရှိကုန်၏။ ဣတိ။ဤသို့။ အကုသလာ။ အကုသိုလ်စိတ်
 တို့သည်။ခွါဒသာ။တဆဲ့နှစ်ပါးတို့ သည်သာ လျှင်။ သိယျ။ ဖြစ်
 ကုန်၏။

သင်္ဂဟဂါထာ အဓိပ္ပါယ် ကား။ လောဘမူ စိတ်တို့ သည်။
 သောမနဿ ဝေဒနာလေးချ။ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာလေးချအား ဖြင့်
 လည်းကောင်း။ ဒိဋ္ဌိဂတ သမ္ပယုတ်လေးချ။ ဒိဋ္ဌိဂတ ဝိပ္ပယုတ်
 လေးချအားဖြင့်လည်းကောင်း။အသင်္ခါရိကလေးချ။ သသင်္ခါရိ
 ကလေးချအားဖြင့်လည်းကောင်း။ရှစ်ပါးအပြားရှိကုန်၏။ဒေါသ
 မူစိတ်တို့သည်။အသင်္ခါရိကတချ။သသင်္ခါရိကတချ အား ဖြင့်။
 နှစ်ပါးအပြားရှိကုန်၏။မောဟမူစိတ်တို့သည်။ ဝိစိကိစ္ဆာ သမ္ပ
 ယုတ်ဥဒ္ဓစ္စ သမ္ပယုတ်အပြားအားဖြင့်။ နှစ်ပါးအပြားရှိကုန်၏ဟု
 လိုသည်။

အထူးမှတ်ဘွယ်ကား။ ထိုအကုသိုလ် စိတ် တဆဲ့နှစ် ခုတို့
 တွင်။နောက်ဆုံးဖြစ်သော။မောဟမူစိတ်၌။သဘော အား ဖြင့်
 ထက်သောအဖြစ်မရှိ လေသော ကြောင့်။ အသင်္ခါရိ ကဟူ၍
 လည်းမဆိုအပ်။ အား ထုတ် အပ်သော အဖြစ် မရှိလေ သော
 ကြောင့်။ သသင်္ခါရိကဟူ၍လည်းမဆိုအပ်။ ထိုကြောင့် ငိုကာ
 ကျော်၌။ ။တတောယေဝစ သဘာဝတိက္ခတာယဉ္ဇဿာ
 ဟေတုဗ္ဗတာယအဘာဝတောသင်္ခါရဘောဒေါပိနေသံနတ္ထိ။ ။
 ဟူ၍မိန့်အပ်၏။ ။အနက်ကား။ ။သဘာဝတိက္ခတာယစ။

သဘောအားဖြင့် ထက်သောအဖြစ်၏လည်း ကောင်း။ ဥဿာ
ဟေတုဗ္ဗတာယစ။ အားထုတ်အပ်သောအဖြစ်၏လည်းကောင်း။
တထောယေဝအဘာဝတော။ ထိုသို့မရှိသောကြောင့်သာလျှင်။
သင်္ခါရဘေဒေါပိ။ သင်္ခါရအပြားသည်လည်း။ နေသံ။ ထိုမော
ဟမူစိတ်တို့အား။ နတ္ထိ။ မရှိ။

အကုသိုလ်စိတ်၌။ သရုပ်အ ကောက်ပြီး၏။

ဥပေက္ခာသဟဂုတ်။ စက္ခု ဝိညာဏ် စိတ် လည်းတချ။ ဥ
ပေက္ခာသဟဂုတ်။ သောတဝိညာဏ်စိတ်လည်းတချ။ ဥပေက္ခာ
သဟဂုတ်။ ဗာနဝိညာဏ်စိတ်လည်းတချ။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်။
ဇိဟ္ဋဝိညာဏ်စိတ်လည်းတချ။ ဒုက္ခသဟဂုတ်။ ကာယဝိညာဏ်
စိတ်လည်းတချ။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်။ သမ္ပုပ္ဖိန္ဒြိယစိတ်လည်းတ
ချ။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်။ သန္တိရဏစိတ်လည်းတချ။ ဤသို့သော
အားဖြင့်။ အကုသလဝိပါက်စိတ်ချစ်ပါး။

ကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်။ စက္ခုဝိညာဏ် စိတ်
လည်းတချ။ ကုသလ ဝိပါက် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်။ သောတ
ဝိညာဏ် စိတ်လည်းတချ။ ကုသလဝိပါက်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်။
ဗာနဝိညာဏ်စိတ်လည်းတချ။ ကုသလဝိပါက်ဥပေက္ခာသဟ
ဂုတ်။ ဇိဟ္ဋဝိညာဏ်စိတ်လည်းတချ။ ကုသလဝိပါက်သုခသဟ
ဂုတ်။ ကာယဝိညာဏ်စိတ်လည်းတချ။ ကုသလဝိပါက်ဥပေက္ခာ
သဟဂုတ်။ သမ္ပုပ္ဖိန္ဒြိယစိတ်လည်းတချ။ ကုသလဝိပါက်သောမ
နဿသဟဂုတ်။ သန္တိရဏစိတ်လည်းတချ။ ကုသလဝိပါက်
ဥပေက္ခာသဟဂုတ်။ သန္တိရဏစိတ်လည်းတချအားဖြင့်။ အ
ဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ်ရှစ်ပါး။

ဥပေက္ခာသဟဂုတ်။ ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်လည်းတချ။ ဥပေက္ခာ
သဟဂုတ်။ မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်လည်းတချ။ သောမနဿသ
ဟဂုတ်။ ဟိတိတုပ္ပါဒ်စိတ်လည်းတချအားဖြင့်။ အဟိတ်ကြိယာ

မိတ်သုံးပါး။ ။ဤသို့အကုသလဝိပါက်မိတ်ခုနစ်ခု။ အဟိတ်ကုသလဝိပါက်မိတ်ရှစ်ခု။ အဟိတ်ကြိယာမိတ်သုံးခုကိုပေါင်းသည့်ရှိသော်။ အဟိတ်မိတ်တဆဲ့ရှစ်ပါးဖြစ်၏ဟူလိုသောဝံ။

ထိုကြောင့်။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်းပြိုဟ်ကျမ်း၌။ ။သတ္တာကုသလပါကာနိ။ ပုညပါကာနိအဋ္ဌဝါ။ ကြိယာမိတ္တာနိတိဏီတိ။ အဋ္ဌာရသအဟေတုကာ။ ။ဟုရှင်အနုရုဒ္ဓါဆရာမိန့်တော်မူ၏။ အနက်ကား။ ။အကုသလပါကာနိ။ အကုသိုလ်၏။ အကျိုးဖြစ်ကုန်သော အကုသလဝိပါက်မိတ်တို့သည်။ သတ္တ။ ခုနစ်ပါးအပြားရှိကုန်၏။ ပုညပါကာနိ။ ကုသိုလ်၏အကျိုးဖြစ်ကုန်သောအဟိတ်ကုသလဝိပါက်မိတ်တို့သည်။ အဋ္ဌဝါ။ ရှစ်ပါးအပြားရှိကုန်၏။ ကြိယာမိတ္တာနိ။ အဟိတ်ကြိယာမိတ်တို့သည်။ တိဏီ။ သုံးပါးအပြားရှိကုန်၏။ ဣတိ။ ဣမိနာပတေဇေန။ ဤသို့သောအပြားဖြင့်။ အဟေတုကာ။ အဟိတ်မိတ်တို့သည်။ အဋ္ဌာရသ။ တဆဲ့ရှစ်ပါးတို့သည်သာလျှင်။ သိယျ။ ဖြစ်ကုန်၏။

သင်္ဂဟ ဂါထာအဓိပ္ပာယ်ကား။ အကုသလ ဝိပါက်မိတ်တို့သည်။ စက္ခု၊ သောတ၊ ဗာန၊ ဇိဝှ၊ ကာယဟုဆိုအပ်သောဗြဟ္မာအားဖြင့်လည်းကောင်း။ သမ္ပဒိစ္ဆိန်းသန္တိရဏဟုဆိုအပ်သော ကိစ္စအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ခုနစ်ပါးအပြား ရှိကုန်၏။ ။အဟိတ်ကုသလ ဝိပါက်မိတ်တို့သည်။ စက္ခုသောတဗာနဇိဝှ၊ ကာယဟုဆိုအပ်သောဗြဟ္မာအားဖြင့်လည်းကောင်း။ သမ္ပဒိစ္ဆိန်းသောမနဿသန္တိရဏ ဥပေက္ခာ သန္တိရဏ ဟုဆိုအပ်သော ကိစ္စအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ရှစ်ပါးအပြားရှိကုန်၏။ ။အဟိတ်ကြိယာမိတ်တို့သည်။ ပဉ္စဒ္ဓါရာဇန္တန်းမနောဒ္ဓါ ရာဇန္တန်းဟုဆိုအပ်သောအာဇာနည်ကိစ္စအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဟာသိတုပ္ပါဒ်တည်းဟူသောဇောကိစ္စအားဖြင့်လည်းကောင်း။ သုံးပါးအပြားရှိကုန်၏ဟူလိုသောဝံ။

ထိုအဟိတ်မိတ်တဆဲ့ရှစ်ခုတို့တွင်။ စက္ခုပသာဒန္တိဗြိရူပါရုံကိုသိတတ်သောဝိညာဏ်သည်။ စက္ခုဝိညာဏ်မည်၏။ သော

တပသာဒန္တိရှိ၍။ သဒ္ဓါရုံကိုသိတတ်သောဝိညာဏ်သည်။ သော
 တဝိညာဏ်မည်၏။ ဃာနပသာဒန္တိရှိ၍။ ဂန္ဓာရုံကိုသိတတ်သော
 ဝိညာဏ်သည်။ ဃာနဝိညာဏ်မည်၏။ ဇိဝှိပသာဒန္တိရှိ၍။ ရသ
 ရုံကိုသိတတ်သော ဝိညာဏ်သည်။ ဇိဝှိဝိညာဏ်မည်၏။ ကာ
 ယပသာဒန္တိရှိ၍ ဖေါဋ္ဌဗ္ဗါရုံကို သိတတ်သော ဝိညာဏ်သည်။
 ကာယဝိညာဏ်မည်၏။ ထိုငါးပါးသောဝိညာဏ်သည် ယူအပ်
 ပြီးသောရူပါရုံ အစရှိသောအာရုံကိုခံသော အခြင်းအရာဖြင့်ဖြစ်
 ခြင်းသည်။ သမ္ပုဋ္ဌိစွန်းမည်၏။ ၎င်းသမ္ပုဋ္ဌိစွန်း ခံတိုင်းသောရူ
 ပါရုံအစရှိသောအာရုံကို။ ကောင်းစွာစုံစမ်းခြင်းသည်။ သန္တိရ
 ဏမည်၏။ ။ဤကား။ အကုသလဝိပါက်။ ကုသလဝိပါက် နှစ်
 ပါးနှင့်ဆက်ဆံသောအနက်သဘောတည်း။

အထူးမှတ်သွယ်ကား။ အကုသလဝိပါက်သန္တိရဏကိုတ
 ပါးတည်းသာ ဟောသကဲ့သို့။ ကုသလ ဝိပါက် သန္တိရဏကို
 လည်း။ တပါးတည်း သာမဟောမူ၍။ အဘယ်ကြောင့် နှစ်ပါး
 ဟောရသနည်းဟူငြားအံ့။ ။ကုသလဝိပါက်သန္တိရဏသည်
 ဣဋ္ဌာရုံ ဣဋ္ဌမဏ္ဍိတာရုံ၏ အစွမ်းဖြင့်။ သောမနဿ ဝေဒနာဥ
 ပေက္ခာဝေဒနာ အပြားဖြစ်သင့်သောကြောင့်။ နှစ်ပါးဟောသည့်
 ဟုဖြေ။ ။ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်။ ကုသလ ဝိပါက်
 သန္တိရဏကို နှစ်ပါး ဟောသည်ရှိသော်။ အကုသလ ဝိပါက်
 သန္တိရဏ၌လည်း။ အနိဋ္ဌာရုံအနိဋ္ဌမဏ္ဍိတာရုံ၏အစွမ်းဖြင့်။ ဒေါ
 မနဿဝေဒနာ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာ အပြားဖြစ်ရာသောကြောင့်။ အ
 ကုသလဝိပါက် သန္တိရဏကိုလည်း။ နှစ်ပါးပင်ဟောကောင်း
 ပါသည်မဟုတ်လောဟူငြားအံ့။ ။ဤသို့လည်းမဟူအပ်။ အ
 ဘယ်ကြောင့်နည်းဆိုသော်။ အနိဋ္ဌာရုံ၌ ဖြစ်ထိုက်သော ဒေါမ
 နဿဟူသည်။ ပဋိစာနှင့်ကင်း၍မဖြစ်။ ၎င်းပဋိစာသည်လည်း။
 စင်စစ်အားဖြင့် အကုသိုလ်ဇာတ်သာဖြစ်၏။ အကုသိုလ်ဇာတ်
 ဖြစ်သော ဒေါမနဿပဋိစာသည်။ အဗျာကတဇာတ်ဖြစ်သော
 အကုသလဝိပါက်တို့၌မရအပ်။ ထိုကြောင့်။ အကုသလဝိပါက်

စိတ်တို့၌။ ဧေါနဿ သဟဂုတ်ဖြစ်သော သန္တိရဏကိမဟော
အပ်သတည်း။

တနည်းကား။ အားကြီးသောယောက်ျား၏ ပုတ်ခတ်သည်
ကိုခံရသော အားနည်းသော ယောက်ျား သည်။ ထိုအားကြီး
သော ယောက်ျားအား။ ပြန်ထွန်ပုတ်ခတ်ခြင်းငှာ။ မတတ်နိုင်ရ
ကား။ ထိုအားကြီးသော ယောက်ျား၌။ လစ်လျူ။ ရှုခြင်းဥပေက္ခာ
သာလျှင်ဖြစ်သကဲ့သို့။ ထို့အတူ။ အားကြီးသောယောက်ျားနှင့်
တူသောအနိဋ္ဌာရုံသည်။ အားနည်းသော ယောက်ျားနှင့်တူသော
အကုသလ ဝိပါက်စိတ်တို့အား။ ထိပါးလာသော်လည်း။ ထိုအ
ကုသလ ဝိပါက်စိတ်တို့၏ထက်ဝန်းကျင်မှအားနည်းသည်၏အ
ဖြစ်ကြောင့်။ အနိဋ္ဌာရုံ၌ စင်လျက်လည်း ဧေါမနဿဖြစ်ခြင်းမရှိ
ထိုကြောင့်။ အကုသလဝိပါက် သန္တိရဏသည်။ ဥပေက္ခာသ
ဟဂုတ်အားဖြင့်တပါးတည်းသာလျှင်ဖြစ်၏ဟုမှတ်။

နှစ်ပါးကုန်သောကုသလဝိပါက်အကုသလဝိပါက်ဖြစ်က
သော စက္ခုဝိညာဏ်သောတဝိညာဏ် ဗာနဝိညာဏ် ဇိဟ္ဌာ
ညာဏ်တို့သည်ကား။ ဝတ္ထုရုပ်တို့၏၎င်း။ အာရုံတို့၏၎င်း။ ဝ
ရိုက်ခြင်းအားနည်းလေသောကြောင့်။ အနိဋ္ဌာရုံ၌ဖြစ်စေ။ ဣဋ္ဌာ
၌ဖြစ်စေ။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်၏။ ။ ဝတ္ထုအ
ရုံနှစ်ပါးတို့၏ထိရိုက်ခြင်းအားနည်းဟန်ကား။ ထိုစက္ခုဝိညာဏ်
အစရှိသော လေးပါးသော ဝိညာဏ်တို့၏ မှီရာဖြစ်ကုန်သော
စက္ခုပသာဒသောတပသာဒဗာနပသာဒဇိဟ္ဌာပသာဒတို့သည်
လည်းဥပါဒါရုပ်တို့ချည်းသာလျှင်တည်း။ အာရုံဖြစ်ကုန်သော
ပသာဒ ၈ ခုရသတို့ သည်လည်း။ ဥပါဒါရုပ်တို့ချည်း သာလျှ
တည်း။ ယင်းသို့ဖြစ်၍။ ဥပါဒါရုပ်ဖြစ်သောစက္ခုပသာဒ အစ
သည်နှင့်။ ဥပါဒါရုပ်လည်းကောင်း ဖြစ်သောရူပါရုံအစရှိသ
၏ထိရိုက်ခြင်းသည်။ ဝါဂွမ်းစိုင့်တချစ်ငွေ့ဝါဂွမ်း စိုင့်တချစ်
ရိုက်သကဲ့သို့။ အလွန်အားနည်း၏။ ထိုကြောင့်။ ကုသလဝိပါ
အကုသလဝိပါက် ဖြစ်ကုန်သော လေးပါး ကုန်သော စက္ခု

ညာဏ်အစရှိသည် တို့သည်။ အလုံးစုံသော ဣန္ဒာရုံအနိဋ္ဌာရုံတို့
၌ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်၏ဟုမှတ်။

ကာယဝိညာဏ်၏အာရုံကား။ အာပေါဓါတ်သည်ကြည်အပ်
သောဘူတရုပ်သုံးခုဟုဆိုအပ်သော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတည်း။ ထိုဘူ
တရုပ်ဖြစ်သောဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံသည်။ ကာယပသာဒ၌ထိခိုက်သော်
လည်း။ ၎င်းကာယပသာဒကိုလွန်၍ထိုကာယပသာဒ၏ မှီရာဖြစ်
သောဘူတရုပ်တို့၌ ထိခိုက်၏။ ဘူတရုပ်တို့နှင့်ဘူတရုပ်တို့၏အ
ချင်းချင်းထိခိုက်ခြင်းသည်။ အလွန်အားကြီး၏။ ဥပမာကား။ ပန်း
ပဲလက်သွားတို့၏ပေထိပ်၌ ဝါဂွမ်းစိုက်ကိုထိုး၍တူဖြင့်ပုတ်ခတ်
သောအခါ။ ၎င်းတူသည်။ ဝါဂွမ်းစိုက်ကိုလွန်ပြီးလျှင်။ ပေကိုထိ
ခိုက်သကဲ့သို့တည်း။ ဤသို့မှီရာဝတ္ထုရုပ်တို့နှင့်ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတို့၏
ထိခိုက်ခြင်း အားကြီးသည် ၏အဖြစ်ကြောင့်။ ကာယဝိညာဏ်
သည်။ အနိဋ္ဌာရုံ၌။ ဒုက္ခသဟဂုတ်ဖြစ်၏။ ဣန္ဒာရုံ၌သုခသဟဂုတ်
ဖြစ်၏ဟုမှတ်။

သမ္ပဒို ဣန္ဒြိယနိဒ္ဒေသည်ကား။ အမှီအားဖြင့် ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို
မှီ၍ဖြစ်၏။ မိမိ၏ရှေ့အတို့၌ဖြစ်ကုန်သောစက္ခုဝိညာဏ် အစရှိ
သည်တို့ကား။ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ ပသာဒရုပ်ကိုမှီ၍ဖြစ်
ကုန်၏။ ဤသို့အမှီအားဖြင့်မတူသောစက္ခုဝိညာဏ်အစရှိသည်
တို့၏အခြားမဲ့၌ဖြစ်ရလေရကား။ သဘောတူသောအထောက်
အပံ့မှကင်းသောယောကျ်ားကဲ့သို့။ အားမကြီးလွန်းသည့်ဖြစ်၏။
ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာဖြင့်လည်း။ အာရုံ၏အရသာကိုမခံ
စားနိုင်သည်ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့်။ သမ္ပဒို ဣန္ဒြိယနိဒ္ဒေသည်။ အလုံးစုံ
သောအာရုံတို့၌ဥပေက္ခာသဟဂုတ်သာလျှင်ဖြစ်၏ဟုမှတ်။

ကုသလဝိပါက်သန္တရဏသည်ကား။ အမှီအားဖြင့်မိမိလည်း
ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကိုမှီ၍ဖြစ်၏။ မိမိ၏ ရှေ့အတို့၌ဖြစ်သော သမ္ပ
ဒို ဣန္ဒြိယနိဒ္ဒေသည်လည်း။ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကိုလည်းကောင်း။ မှီ၍ဖြစ်
၏။ ဤသို့အမှီအားဖြင့် တူသောသမ္ပဒို ဣန္ဒြိယ၏အခြား မဲ့၌ဖြစ်ရ
လေရကား။ သဘောတူအထောက်အပံ့ကိုရသော ယောကျ်ား

ကဲ့သို့အားကြီးစွာ၏။ ခပ်သိမ်းသောအခြင်းအရာဖြင့်လည်း။ အာ
ရုံ၏အရသာကိုခံစားခြင်းဌာတတ်နိုင်၏။ ထိုကြောင့်ကုသလဝိ
ပါက်သန္တရဏသည်။ ဣဒ္ဓါရုံ၌သုခသဟဂုတ်ဖြစ်၏။ ဣဒ္ဓမဇ္ဈတ္တာ
ရုံ၌ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဖြစ်၏ဟုမှတ်။

အကယ်၍။ ကုသလဝိပါက်သန္တရဏသည်။ မိမိနှင့်တူသော
မိရာရှိသောစိတ်၏။ အခြားမဲ့၌ဖြစ်ရ လေသောကြောင့်။ အား
ကြီးစွာရ ကား။ ဣဒ္ဓါရုံ ဣဒ္ဓမဇ္ဈတ္တာရုံတို့၌။ သုခ သဟဂုတ်
ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဖြစ်သည်ဟုငြားအံ့။ ထိုသို့ဖြစ်သည်ရှိသော်။
အာဝဇ္ဇန်းနွေကိုဥပေက္ခာသဟဂုတ်အဖြစ်ဖြင့်။ အဘယ်ကြောင့်
ဆိုရသနည်း။ ၎င်းအာဝဇ္ဇန်းနွေသည်လည်း။ မိမိနှင့်တူသောမိရာ
ရှိသောဘဝဂ်၊ ပစ္စေဒ၏ အခြားမဲ့၌ဖြစ်သည်ပင်မဟုတ်လောဟု
ငြားအံ့။ ၎င်းစေနာအတိုင်းဖြစ်သည်ကားမှန်၏။ ထိုသို့မှန်
သော်လည်း။ ထိုအာဝဇ္ဇန်းနွေတို့တွင်။ ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းသည်။ မိမိ
၏ရှေ့အဖို့၌တစုံတခု သောဝိတိစိတ်သည်။ မယူအပ်သေးသည့်
သာလျှင် ဖြစ်သောအာရုံ၌။ တကြိမ်သာလျှင်ဖြစ်၏။ မနောဒ္ဓါရာ
ဝဇ္ဇန်းသည်လည်း။ မိမိနှင့်မတူသောဇောစိတ်အစည်ကိုနောက်
၌လည်စေသည်၏အစွမ်းဖြင့်။ ကြောင့်ကြစရာဗျာပါရတပါးကို
ရှုငဲ့ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်၏။ ထိုကြောင့်ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာ
ဖြင့်လည်း။ အာရုံ၏အရသာကိုခံစားခြင်းဌာမတတ်နိုင်။ ထိုသို့မ
တတ် နိုင်လေသောကြောင့်။ အာဝဇ္ဇန်းနွေသည်။ ဥပေက္ခာဝေ
နာနှင့်ယှဉ်သည်သာလျှင်ဖြစ်၏ဟုမှတ်။

ဤကား။ အဟိတ်စိတ်တို့သည်။ တပါးသောစိတ်တို့ထက်အ
ရာကျယ်သောကြောင့်။ အထူးမှတ်သားသွယ်ရှိသမျှကို။ အား
ထုတ်၍ဆိုလိုက်သည်။ သတိပြု၍ ကြည့်ရှုလေ့ကျက်ဆောင်ရွက်
နိုင်မှ။ မရမတ်သဘောကိုမထွေးမရှုပ်။ အဟုတ်အမှန်သိမည်။

အဟိတ်စိတ်၌။ သရုပ်အကောက်ပြီး၏။

အကုသိုလ်စိတ်တဆဲ့နှစ်ခု။ အဟိတ်စိတ်တဆဲ့ရှစ်ခုအားဖြင့် သုံးဆယ်သောစိတ်တို့သည်။ မတင့်တယ်သောဂုဏ်ကိုဆောင် တတ်သောကြောင့်။ အသောဘဏ်စိတ်မည်ကုန်၏။ ကြွင်းသော တခုယုတ် ခြောက်ဆယ် တို့ကား။ တင့် တယ်သော ဂုဏ်ကို ဆောင်တတ်သောကြောင့်။ သောဘဏ် စိတ်မည်ကုန်၏။ တ နည်းလည်း။ ကိုးဆဲ့တခုသောစိတ်တို့သည် သောဘဏ်စိတ် မည်ကုန်၏။

သောမနဿ သဟဂုတ်ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိကစိတ် တခု။ သော မနဿသဟဂုတ်ဉာဏသမ္ပယုတ် သသင်္ခါရိက စိတ်တခု။ သောမနဿသဟဂုတ်ဉာဏဝိပ္ပယုတ်အသင်္ခါရိက စိတ်တခု။ သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် သသင်္ခါရိက စိတ်တခုအားဖြင့်သောမနဿလေးခု။ ။ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ်အသင်္ခါရိကစိတ်တခု။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဉာ ဏသမ္ပယုတ်။ သသင်္ခါရိကစိတ်တခု။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဉာ ဏဝိပ္ပယုတ် အသင်္ခါရိကစိတ်တခု။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဉာဏ ဝိပ္ပယုတ်သသင်္ခါရိကစိတ်တခုအားဖြင့်။ ဥပေက္ခာလေးခု။ ။ ဤသို့သောမနဿလေးခု။ဥပေက္ခာလေးခုအားဖြင့်ကာမာဝစရ ကုသိုလ် စိတ်ကားရှစ်ပါးရှိ၏။ ၎င်းစိတ်ကိုမဟာကုသိုလ်စိတ် ဟူ၍လည်းဆိုအပ်၏။ ။ကုသိုလ်စိတ်ရှစ်ပါးအတူ။သောမနဿ လေးခု။ ဥပေက္ခာလေးခုအားဖြင့်။ သဟိတ်ကာမာဝစရိပါကံ စိတ်လည်းရှစ်ပါးရှိ၏။ ၎င်းစိတ်ကိုမဟာဝိပါကံစိတ်ဟူ၍လည်း ဆိုအပ်၏။ ။ကုသိုလ်စိတ်ရှစ်ပါးအတူ။ သောမနဿလေးခု။ ဥပေက္ခာလေးခုအားဖြင့်သဟိတ်ကာမာဝစရကြိယာစိတ်လည်း ရှစ်ပါးရှိ၏။ ၎င်းစိတ်ကို မဟာကြိယာစိတ်ဟူ၍လည်း ဆိုအပ် ၏။ ။ဤသို့လျှင်ကာမာဝစရကုသိုလ်။ သဟိတ်ကာမာဝစရ ဝိပါကံ။သဟိတ်ကာမာဝစရကြိယာစိတ်တို့၌။သောမနဿဝေ ဒနာဥပေက္ခာဝေဒနာအားဖြင့်နှစ်ပါးစီ။ ထိုနှစ်ပါးစီတို့၌။ ဉာဏ သမ္ပယုတ်ဉာဏ ဝိပ္ပယုတ်နှစ်ခုစီ ရသောကြောင့်။ ဉာဏ်လေး

ပါးစီဖြစ်၏။ ထိုဥာဏ်လေးပါးစီတို့၌ အသင်္ခါရကသသင်္ခါရက
နှစ်ခုစီရသောကြောင့်။ သင်္ခါရကား နှစ်ပါးစီဖြစ်၍။ သဟိတ်
ကာမာဝစရ သောတဏှမိတ်ကား။ နှစ်ဆဲ့လေးပါးရှိ၏ ဟူ
သော်။

ထိုကြောင့်အဘိဓမ္မတ္ထသင်းပြိုဟ်ကျမ်း၌။ ။ ဝေဒနာဥာဏ
သင်္ခါရ။ ဘေဒေနစတုပိသတိ။ သဟေတုကာမာဝစရ။ ပုညပါ
ကကြိယာမတာ။ ။ ဟုမဟာအနုရုဒ္ဓါဆရာမိန့်တော်မူ၏။ ။
သဟေတုကာမာဝစရပုညပါကကြိယာ။ ကာမာဝစရကုသိုလ်
သဟိတ်ကာမာဝစရပိပါက။ သဟိတ်ကာမာဝစရကြိယာမိတ်
တို့ကို။ ဝေဒနာဥာဏ သင်္ခါရဘေဒေန။ ဝေဒနာအပြား နှစ်ပါး။
ဥာဏ်အပြားလေးပါး။ သင်္ခါရအပြားနှစ်ပါးစီပြားသည် အဖြစ်
ကြောင့်။ သမ္ဗုဏ္ဍိတော။ ပေါင်း၍။ စတုပိသတိ။ နှစ်ဆဲ့လေးပါးတို့
ဟူ၍။ မတော။ သိအပ်ကုန်၏။

သဟိတ်ကာမာဝစရမိတ်၌သရုပ်အရကောက်ပြီး၏။

အကုသိုလ် မိတ်တဆဲ့နှစ်ခု။ အဟိတ်မိတ် တဆဲ့နှစ်ခု။ သ
ဟိတ်ကာမာဝစရမိတ်နှစ်ဆဲ့လေးခု။ ဤသုံးပါးကိုပေါင်းသော်။
ကာမာဝစရမိတ်ကားငါးဆဲ့လေးပါးရှိ၏။

ရူပါဝစရမိတ်တဆဲ့ငါးပါးဟူသော်ကား။ ။ ပိတက်၊ ပိစာ
ရ၊ ပိတိ၊ သုခ၊ ဧကဂ္ဂတာဟူသောဈာန်အင်္ဂါငါးပါးနှင့်တကွဖြစ်
သော ပဋ္ဌမဈာန်ကုသိုလ်မိတ်တခု။ ပိစာရ၊ ပိတိ၊ သုခ၊ ဧကဂ္ဂ
တာဟူသော ဈာန်အင်္ဂါ လေးပါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော ဒုတိယ
ဈာန်ကုသိုလ်မိတ်တခု။ ပိတိ၊ သုခ၊ ဧကဂ္ဂတာ ဟူသော ဈာန်
အင်္ဂါသုံးပါးနှင့်တကွဖြစ်သောတတိယဈာန်ကုသိုလ်မိတ်တခု။
သုခ၊ ဧကဂ္ဂတာဟူသော ဈာန်အင်္ဂါနှစ်ပါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော
စတုတ္ထဈာန် ကုသိုလ်မိတ်တခု။ ဥပေက္ခာ၊ ဧကဂ္ဂတာဟူသော
ဈာန်အင်္ဂါနှစ်ပါးနှင့်တကွဖြစ်သောပဉ္စမဈာန် ကုသိုလ်မိတ်တ

ခုအားဖြင့်ရူပါဝစရမိတ်ငါးပါး။ ။ထိုကုသိုလ်မိတ်အတူ။
ဈာန်ငါးပါးစီရှိသော ရူပါဝစရမိတ်ငါးပါး။ ရူပါဝစရ
ကြိယာမိတ်လည်းငါးပါး။ ဤသုံးရပ်ကိုပေါင်းသော်။ရူပါဝစရ
မိတ်ကားတဆဲ့ငါးပါးရှိ၏ဟူလိုသော်။

ထိုကြောင့်အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်း၌။ ။ပဉ္စဓာဈာနဘေ
ဒေန။ရူပါဝစရမာနသံ။ပုညပါကကြိယာတေဒါ။ တံပဉ္စဒသဓာ
ဘဝေ။ ။ဟုမဟာအနုရုဒ္ဓါဆရာမိန့်တော်မူ၏။ ။ရူပါဝစရ
မာနသံ။ ရူပါဝစရမိတ်သည်။ ဈာနဘေဒေန။ ပဌမဈာန်အစရှိ
ရှိသောအပြားအားဖြင့်ပဉ္စဓာငါးပါးအပြားရှိသည်။ဘဝေ။ဖြစ်
၏။ ပုညပါကကြိယာတေဒါ။ ကုသိုလ်အပြားမိတ်အပြားကြိ
ယာအပြားအားဖြင့်ကား။တံ။ထိုရူပါဝစရမိတ်သည်။ပဉ္စဒသဓာ။
ပဉ္စဒသဝိဓံ။တဆဲ့ငါးပါးအပြားရှိသည်။ဘဝေ။ဖြစ်၏။

ရူပါဝစရမိတ်၌သရုပ်ပြီး၏။

အရူပါဝစရမိတ်တဆဲ့နှစ်ခုဟူသော်ကား။အာကာသာနဉ္စာ
ယတနကုသိုလ်မိတ်တခု။ ဝိညာနဉ္စာယတနကုသိုလ်မိတ်တခု။
အာကိဉ္စညာယတနကုသိုလ်မိတ်တခု။ နေဝသညာနသညာယ
တနကုသိုလ်မိတ်တခုအားဖြင့်။ အရူပါဝစရကုသိုလ်မိတ်လေး
ပါးထိုကုသိုလ်မိတ်အတူ။အရူပါဝစရမိတ်လေးပါး။အရူ
ပါဝစရကြိယာမိတ်လည်းလေးပါး။ ဤသုံးရပ်ကိုပေါင်းသော်။
အရူပါဝစရမိတ်ကားတဆဲ့နှစ်ပါးရှိ၏ဟူလိုသော်။

ထိုကြောင့်အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်း၌။ ။စတုမဂ္ဂပဘေဒေ
န။စတုဓာကုသလံတထာ။ပါကံတဿဗလတ္တာတိ။အဋ္ဌဓာနုတ္တ
ရံမတံ။ ။ဟုမဟာအာနုရုဒ္ဓါဆရာမိန့်တော်မူ၏။ ။စတုမဂ္ဂ
ပဘေဒေန။ လေးပါး အပြားရှိသော သောတာပတ္တိမဂ် အစရှိ
သောအဋ္ဌင်္ဂိကမဂ်တို့နှင့်ယှဉ်သောအပြားအားဖြင့်။ ကုသလံ။
လောကုတ္တရာကုသိုလ်မိတ်သည်။ စတုဓာ။ လေးပါးအပြားရှိ

သည်။ ဟောတိ။ ဖြစ်၏။ တာသာကုသလသေဝ။ ထိုကုသိုလ်
စိတ်လေးပါး၏သံသလျှင်။ ပါကဿ။ ဝိပါက်စိတ်၏၊ ဗလတ္တာ။ အ
ကျိုး၏ အဖြစ် ကြောင့်။ ပါကံ။ ဝိပါက်စိတ်သည်။ တထာ။ ထို
ကုသိုလ်စိတ်အတူ။ စတုဓာ။ လေးပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ။
ဖြစ်၏။ ဣတိ။ သို့။ အနုတ္တရံ။ လောကုတ္တရာစိတ်ကို။ အဋ္ဌဓာအဋ္ဌ
ဝိဓံ။ ရှစ်ပါးအပြားရှိ၏ဟူ၍။ ဝိညာနာ။ ပညာရှိသည်။ မတံ။ သိ
အပ်၏။

လောကုတ္တရာစိတ်၌သရုပ်ပြီး၏။

ရူပါဝစရစိတ်တဆဲ့ငါးခု။ အရူပါဝစရစိတ်တဆဲ့နှစ်ခုအား
ဖြင့်။ ပေါင်းနှစ်ဆဲ့ခုနစ်ပါးသောစိတ်တို့သည်ကား။ မဟဂ္ဂုတ်
စိတ်မည်ကုန်၏။ ကာမာဝစရစိတ်ငါးဆဲ့လေးခု။ ရူပါဝစရစိတ်
တဆဲ့ ငါးခု။ အရူပါဝစရစိတ်တဆဲ့ နှစ်ခုတို့ကို ပေါင်းသော်။
လောကီစိတ်ကား။ ရှစ်ဆဲ့တပါးရှိ၏။

လောကုတ္တရာ စိတ်ရှစ်ခုဟူသော်ကား။ သောတာပတ္တိမဂ်
စိတ်တခု။ သကဒါဂါမိမဂ်စိတ်တခု။ အနာဂါမိမဂ်စိတ်တခု။ အ
ရဟတ္တမဂ်စိတ်တခုအားဖြင့် လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်စိတ်လေး
ပါး။ ။ သောတာပတ္တိဖိုလ်စိတ်တခု။ သကဒါဂါမိဖိုလ်စိတ်တခု။
အနာဂါမိဖိုလ်စိတ်တခု။ အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်တခုအားဖြင့်လော
ကုတ္တရာ ဝိပါက်စိတ်လေးပါး။ ဤသို့ကုသိုလ်ဝိပါက်နှစ်ရပ်ကို
ပေါင်းသော်။ လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ပါးရှိ၏။

ထိုကြောင့်အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်း၌။ ။ အာလမ္မဏပတေ
ဒေန။ စတုဓာရူပမာနသံ။ ပုညာပါကကြိယာဘေဒါ။ ပုနန္ဒါဒသ
ဓာဋ္ဌိတံ။ ။ ဟုမဟာအနုရုဒ္ဓါဆရာမိန့်တော်မူ၏။ ။ အရူပမာ
နသံ။ အရူပါဝစရစိတ်သည်။ အာလမ္မဏပတေဒေန။ ကောင်း
ကင်အာရုံအစရှိသော လေးပါး ကုန်သော အာရုံတို့၏။ အပြား
အားဖြင့်။ စတုဓာ။ လေးပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ။ ဖြစ်၏။ ပုည

ပါက ကြိယာ ဘေဒါ။ ကုသိုလ် အပြားဝိပါက် အပြားကြိယာအ
ပြားအားဖြင့်ကား။ ပုနံ။ တပနံ။ တံ။ ထိုအရူပါဝစရမိတ်သည်။ ခွါ
ဒသခန္ဓါဒသဟိပကာရေဟိ။ တဆွဲနှစ်ပါးအပြားတို့ဖြင့်။ ဌိတံ။
တည်၏။

အရူပါဝစရမိတ်၌သရုပ်ပြီး၏။

လောကီမိတ်ရှစ်ဆွဲတခုတွင်။ လောကုတ္တရာမိတ်ရှစ်ခုကို
ထည့်သော်။ မိတ်ကားအကျဉ်းတခုယုတ်ကိုးဆယ်ရှိ၏။ ။ ထို
တခုယုတ်ကိုးဆယ်ကိုဇာတ်တူပေါင်းသော်။ အကုသိုလ်မိတ်
တဆွဲနှစ်ပါး။ ကုသိုလ်မိတ်နှစ်ဆွဲတပါး။ ဝိပါက်မိတ်သုံးဆွဲခြေခံ
ပါး။ ကြိယာမိတ်ကားနှစ်ဆယ်ရှိ၏။ ။ ဘုံတူပေါင်းသော်ကား။
ကာမတဆွဲတဘုံ၌ဖြစ်သောမိတ်ငါးဆွဲလေးပါး။ အသညသတ်
ကြည်သောရူပတဆွဲငါးဘုံ၌ဖြစ်သောမိတ်တဆွဲငါးပါး။ အရူပ
လေးဘုံ၌ ဖြစ်သောမိတ်တဆွဲနှစ်ပါး။ လောကုတ္တရာ ဟုဆိုအပ်
သော အဝတ္ထာနဘုံ၌ ဖြစ်သော မိတ်သော်ကား။ ရှစ်ပါးရှိ၏ ဟူ
လိုသော်။

ဈာနင်ပွားသော်။ အကျယ်တရားနှစ်ဆွဲတပါးဖြစ်၏ဟူသော်
ကား။ မိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်၌ လောကုတ္တရာ မိတ် ရှစ်ခုတို့
တွင်။ သောတာပတ္တိမဂ်မိတ်၌။ ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ဝိတိ၊ သုခ၊ ဧကဂ္ဂ
တာဟူသော ဈာန်အင်္ဂါငါးပါးနှင့် တကွဖြစ်သော ပဌမဈာန်
သောတာပတ္တိမဂ်မိတ်တခု။ ဝိစာရ၊ ဝိတိ၊ သုခ၊ ဧကဂ္ဂတာဟူ
သောဈာန်အင်္ဂါလေးပါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော ဒုတိယဈာန်သော
တာပတ္တိမဂ်မိတ်တခု။ ဝိတိ၊ သုခ၊ ဧကဂ္ဂတာဟူသောဈာန်အင်္ဂါ
သုံးပါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော တတိယဈာန်သောတာပတ္တိမဂ်မိတ်
တခု။ သုခ၊ ဧကဂ္ဂတာဟူသော ဈာန်အင်္ဂါနှစ်ပါး နှင့် တကွဖြစ်
သောစတုတ္ထဈာန်သောတာပတ္တိမဂ်မိတ်တခု။ ဥပေက္ခာ၊ ဧကဂ္ဂ
တာဟူသော ဈာန်အင်္ဂါနှစ်ပါးနှင့် တကွဖြစ်သော ပဉ္စမဈာန်

သောတာပတ္တိမဂ်စိတ်တခုအားဖြင့်။ ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော။ သော
တာပတ္တိမဂ်စိတ်ငါးပါး။ ။ ထိုအတူဈာန်ငါးပါးနှင့်ယှဉ်သော
သကဒါဂါမိ မဂ်စိတ်ငါးပါး။ အနာ ဂါမိမဂ် စိတ်ငါးပါး။ အရ
ဟတ္တမဂ်စိတ်ငါးပါး။ ဤငါးပါးလေးရပ်ကိုပေါင်းသော်။ လော
ကုတ္တရာကုသိုလ်ဈာန်နှင့် ယှဉ်သောမဂ်စိတ် နှစ်ဆယ်ရှိ၏။ ။
ဤမဂ်စိတ်အတူ။ ဈာန်နှင့်ယှဉ်သောသောတာပတ္တိဖိုလ်စိတ်ငါး
ပါး။ ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော သကဒါဂါမိ ဖိုလ်စိတ်ငါးပါး။ ဈာန်နှင့်
ယှဉ်သော အနာဂါမိ ဖိုလ်စိတ်ငါးပါး။ ဈာန်နှင့် ယှဉ်သော အရ
ဟတ္တဖိုလ်စိတ်ငါးပါး။ ဤငါးပါးလေးရပ်ကိုပေါင်းသော်။ လော
ကုတ္တရာပိပါက်ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ဖိုလ်စိတ်လည်းနှစ်ဆယ်ရှိ၏။
မဂ်စိတ် နှစ်ဆယ်၊ ဖိုလ်စိတ် နှစ်ဆယ်ကို ပေါင်းသော်။ လော
ကုတ္တရာစိတ်လေးဆယ်ရှိ၏။ ထိုလေးဆယ်ကိုလောကီစိတ်ရှစ်
ဆဲ့တခုနှင့်ပေါင်းသော်။ စိတ်အကျယ် တရဒုနှစ်ဆဲ့တပါးရှိ၏။
ဟူလိုသော်။

ထိုကြောင့်အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်း၌။ ။ ဈာနင်္ဂယောဂ
ဘေဒေန။ ကထေကေကန္တ၊ ပဉ္စမိ။ ဝုစ္စတာနုတ္တရံစိတ္တံ။ စတ္တာလိ
သဝိဇ္ဇိစ။ ။ ဟုမဟာအနုရုဒ္ဓါဆရာမိန့်တော်မူ၏။ ။ ပါန
ကဈာနသမသိတဈာန ဝုဂ္ဂလဇ္ဈာသယေသု။ ပါနကဈာန၊ သမ
သိတဈာန၊ ဝုဂ္ဂလဇ္ဈာ သယဈာန်တို့တွင်။ အညတရ ပသေန၊
တပါးပါး၏အစွမ်းအားဖြင့်။ ဧကေကံ။ တခုတခုသော။ အနုတ္တရံ
လောကုတ္တရာဖြစ်သော။ စိတ္တန္တ၊ စိတ္တံဧဝ။ စိတ်ကိုသာလျှင်။ ဈာ
နင်္ဂယောဂဘေဒေန။ ဈာန်အင်္ဂါတို့နှင့်ယှဉ်သောအပြားအားဖြင့်၊
ပဉ္စမေ၊ ပဉ္စဝိဓံ။ ငါးပါးအပြားရှိသည်ကို။ ကတွာ၊ ပြု၍။ စတ္တာလိ
သဝိဓံ။ လေးဆယ်အပြားရှိ၏။ ဣတိစ။ ဤသို့လည်း။ ပရမတ္ထဝိ
ဟိ။ ပရမတ်ကိုသိထော်မူကုန်သော။ အာစရိယေဟိ။ ဆရာတို့
သည်။ ဝုစ္စတိ။ မိန့်အပ်၏။

ဈာနင်္ဂယောဂနည်းပြီး၏။

ရူပါဝစရကုသိုလ်ပဋ္ဌမဈာန်စိတ်တချ။ ရူပါဝစရဗိပါက်ပဋ္ဌ
မဈာန်စိတ်တချ။ ရူပါဝစရ ကြိယာပဋ္ဌမဈာန် စိတ်တချ။ သော
တာပတ္တိ မဂ်ပဋ္ဌမဈာန် စိတ်တချ။ သကဒါဂါမိ မဂ်ပဋ္ဌမဈာန်
စိတ်တချ။ အနာဂါမိမဂ်ပဋ္ဌမဈာန်စိတ်တချ။ အရဟတ္တမဂ်ပဋ္ဌမ
ဈာန်စိတ်တချ။ သောတာပတ္တိဖိုလ်ပဋ္ဌမဈာန်စိတ်တချ။ သကဒါ
ဂါမိဖိုလ်ပဋ္ဌမဈာန်စိတ်တချ။ အနာဂါမိဖိုလ်ပဋ္ဌမဈာန်စိတ်တချ။
အရဟတ္တဖိုလ်ပဋ္ဌမဈာန်စိတ် တချအားဖြင့်ပဋ္ဌမဈာန်စိတ်တဆွဲ
တပါး။ ။ ထိုအတူဇုတိယဈာန်တတိယဈာန်။ စတုတ္ထဈာန်တို့
လည်း။ တဆွဲတပါးစီရှိကုန်၏။ ပဋ္ဌမဈာန်စိတ်ကား။ ယခင်တဆွဲ
တပါး၌ အရူပါဝစရစိတ်တဆွဲနှစ်ပါးကိုထည့်၍နှစ်ဆွဲသုံးပါးရှိ
၏ဟူလိုသော်။ ။ စိတ်အကျယ်တရားနှစ်ဆွဲတပါး၌။ ကုသိုလ်
စိတ်သုံးဆွဲချနစ်ပါး။ ဗိပါက်စိတ်ငါးဆွဲနှစ်ပါးရှိ၏။

စိတ်ပိုင်း၌သရုပ်အကောက်ပြီး၏။

ဤသို့လျှင်။ စိတ်ဟူသောတရားကိုသုံးအပြားအားဖြင့်လည်း
ကောင်း။ ဇာတ်အပြားအားဖြင့်လည်းကောင်း။ သမ္ပယုတ်အပြား
အားဖြင့်လည်းကောင်း။ သင်္ခါရအပြားအားဖြင့်လည်းကောင်း။
ဈာန်အပြားအားဖြင့်လည်းကောင်း။ အာရုံအပြားအားဖြင့်လည်း
ကောင်း။ မဂ်အပြားအား ဖြင့်လည်းကောင်း။ ထိုက်သည်အား
လျော်စွာ။ စိတ်ဖြာဝေဘန်ပြီး၍။ ယခုအခါ၌။ အညသမာနရာသီ။
အကုသလရာသီ။ သောတာဏရာသီ၏အစွမ်းဖြင့်။ သုံးပါးသော
ရာသီတို့ဖြင့်။ စေတသိက်တို့ကိုပြပေအံ့။ ။ စေတသိက်ဟူ
သည်ကား။ စေတသိနိယုတ္တိတိ စေတသိကံ။ ဟူသောဇိကာနှင့်
အညီ။ စိတ်၌ ယှဉ် တတ်သော ကြောင့်။ စေတသိက်ဟူ၍ ဆို
သည်။ အဘယ်သို့ယှဉ်သနည်းဟူမူကား။ ။ ကျေပွါဒ။ စိတ်
နှင့်တကွဖြစ်ခြင်း။ ကေနိရောဓ၊ စိတ်နှင့်တကွချုပ်ခြင်း။ ကော
လမ္ပဏ။ စိတ်နှင့်တူသောအာရုံရှိခြင်း။ ကေဝတ္ထက။ စိတ်နှင့်တူ

သောဒ္ဓိရာဂါခြင်း။ ဤလေးပါးသောလက္ခဏာတို့ဖြင့်။ စိတ်၌ယှဉ်
သည်ဟူ၍မှတ်။ ။ ထိုလေးပါးသောလက္ခဏာတို့ဖြင့်။ ယှဉ်
သော စေတသိက်တို့သည်။ အမြဲယှဉ်သောနိယတ ယောဂိဖြစ်
စေ။ အမြဲမယှဉ်သော အနိယတယောဂိဖြစ်စေ။ ၎င်းလက္ခဏာ
လေးပါးနှင့် ပြည့်စုံ ညီညွတ်လျှင်။ ယှဉ်ခြင်း မည်သည် သာ
တည်း။

ထိုစေတသိက်ကား။ အညသမာန်းစေတသိက်တဆဲ့သုံးခု၊
အကုသိုလ် စေတသိက်တဆဲ့လေးခု။ သောဘဏ္ဍာ စေတသိက်
နှစ်ဆဲ့ငါးခုအားဖြင့်။ ပေါင်းငါးဆဲ့နှစ်ပါးရှိ၏။ ။ အညသမာန်း
စေတသိက်တဆဲ့သုံးခုဟူသော်ကား။ ဖဿ၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊
စေတနာ၊ ဧကဂ္ဂတာ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေ၊ မနသီကာရအားဖြင့်။ ခုနစ်ပါး
သောစေတသိက်တို့သည်။ သဗ္ဗဗိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက်
မည်ကုန်၏။ ။ ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ အဓိမောက္ခ၊ ဝိရိယ၊ ဝီတိ၊ ဆန္ဒ၊
အားဖြင့် ခြောက်ပါးသော စေတသိက်တို့သည်။ ပကိဏ်းစေ
တသိက်မည်ကုန်၏။ ။ သဗ္ဗဗိတ္တသာဓာရဏစေတသိက်ခုနစ်
ခု၊ ပကိဏ်းစေတသိက်ခြောက်ခုကိုပေါင်းသော်။ အညသမာန်း
စေတသိက်ကား။ တဆဲ့သုံးပါးရှိ၏ဟူလိုသော်။

အကုသိုလ်စေတသိက်တဆဲ့လေးခုဟူသော်ကား။ ။ မော
ဟ၊ အဟိရိက၊ အနောတ္တပ္ပ၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ လောဘ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ မာန၊ ဒေါသ၊
ဇ္ဃာသာ၊ မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ ထိန၊ မိဒ္ဓ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ အားဖြင့်အ
ကုသိုလ်စေတသိက်တဆဲ့လေးပါးရှိ၏ဟူလိုသော်။ ။ သော
ဘဏ္ဍာစေတသိက်နှစ်ဆဲ့ငါးခုဟူသော်ကား။ ။ သဒ္ဓါ၊ သတိ၊
ဟိရိ၊ ဩတ္တပ္ပ၊ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ တဩမဇ္ဈတ္တတာ၊ ကာယ
ပဿဒ္ဓိ၊ ဗိတ္တပဿဒ္ဓိ၊ ကာယလဟုတာ၊ ဗိတ္တလဟုတာ၊ ကာယ
ရုနုတာ၊ ဗိတ္တရုနုတာ၊ ကာယကမ္မညတာ၊ ဗိတ္တကမ္မညတာ၊ ကာ
ယပါဂုညတာ၊ ဗိတ္တပါဂုညတာ၊ ကာယုဇ္ဇဂ္ဂတာ၊ ဗိတ္တုဇ္ဇဂ္ဂတာ၊
စေတသိက်အားဖြင့်သောဘဏ္ဍာသာဓာရဏစေတသိက်တဆဲ့
ကိုးပါး။ ။ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝစေတသိက်

အားဖြင့်ပိရုတိစေတသိက်သုံးပါး။ ။ကရုဏာ၊ မုဒိတာအား
ဖြင့်။ အပ္ပမညာစေတသိက်နှစ်ပါး။ ။ပညိန္ဒြေဟူသောအမော
ဟစေတသိက်တပါး အားဖြင့်။ သောဘဏ စေတသိက်ကား။
နှစ်ဆဲ့ငါးပါးရှိ၏ဟူလိုသော်။

ဤသို့လျှင်အညသမာနးစေတသိက်တဆဲ့သုံးခု။ အကုသိုလ်
စေတသိက် တဆဲ့လေးခု။ သောဘဏ စေတသိက် နှစ်ဆဲ့ငါးခု
ကို ပေါင်းသော်။ စေတသိက် ကား။ ငါးဆဲ့ နှစ်ပါးရှိ၏ ဟူလို
သော်။ ။ထိုကြောင့်အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်း၌။ ။တေရ
သညသမာနာစ။ စုဒ္ဓသာကုသလာတထာ။ သောဘဏာပဉ္စဝိ
သတိ။ ဗ္ဗိပညာသပရစ္စရေ။ ။ဟုမဟာအနုရုဒ္ဓါဆရာမိန့်တော်
မူ၏။ ။တေရသ။ တဆဲ့သုံးပါးကုန်သော။ အညသမာနာစ။ အည
သမာနး စေတသိက်တို့လည်း ကောင်း။ စုဒ္ဓသာ။ တဆဲ့လေးပါး
ကုန်သော။ အကုသလာစ။ အကုသိုလ်စေ တသိက်တို့လည်း
ကောင်း။ တထာ။ ထိုမှတပါး။ ပဉ္စဝိသတိ။ နှစ်ဆဲ့ ငါးပါးကုန်
သော။ သောဘဏာစ။ သောဘဏ စေတသိက်တို့လည်းကောင်း။
ဣတိ။ ဤသို့။ ဗ္ဗိပညာသ။ ငါးဆဲ့နှစ်ပါးအပြားရှိကုန်သော။ ဓမ္မာ။
စေတသိက်တို့ကို။ မတာ။ သိအပ်ကုန်၏။ ဣတိ။ ဤသို့။ ပရစ္စရေ။
မိန့်အပ်ကုန်၏။

စေတသိက်ပိုင်း၌သရုပ်အကောက်ပြီး၏။

မိတ်၊ စေတသိက်ဟူသောပရမတ္ထတရားနှစ်ပါးကို ဝေဘန်
ပြီး၍ ယခုအခါရုပ်တရားကိုပြပေအံ့။ ရုပ်ဟူသော်ကား။ ။သိ
တေနပိရုပ္ပတိ။ ဥဏ္ဍေနပိရုပ္ပတိ။ အစရှိသည်ဖြင့်။ ဟောတော်မူ
အပ်သော ခန္ဓဝိဘင်းပါဠိတော်နှင့်အညီ။ အချမ်းကြောင့်လည်း
ကောင်း။ အပူကြောင့်လည်းကောင်း။ ဘောက်ပြန်တတ်သော
ကြောင့်။ ရုပ်ဟူ၍ဆိုသည်။ ။ထိုရုပ်တရားကား။ အလောဘ
အစရှိသော အကြောင်း မရှိသောကြောင့်။ အဟေဇာ ကလည်း

မည်၏။ကံ၊စိတ်၊ဥတု၊အာဟာရဟူသောမိမိတို့၏အကြောင်းရှိ
 သောကြောင့်။ သပစ္စယလည်းမည်၏။ မိမိကိုအာရုံပြု၍ဖြစ်
 တတ်ကုန်သော အာသဝေါတို့၏ အာရုံဖြစ်သောကြောင့်။ သာ
 သဝလည်းမည်၏။ကံ၊စိတ်၊ဥတု၊အာဟာရဟူသောအကြောင်း
 တို့သည်ပြုပြင်အပ်သောကြောင့်။ သင်္ခတလည်းမည်၏။ ဥပါဒါ
 နာက္ခန္ဓာဟု ဆိုအပ်သော လောကန္တလည်း။ အမြဲဟည်တတ်
 သောကြောင့်။ လောကီယလည်းမည်၏။ ကာမတဏှာ၏ကျင့်
 လည်ရာ ဖြစ်သောကြောင့်။ ကာမာဝစရလည်း မည်၏။ နာမ်
 တရားကဲ့သို့ တစုံတခုသော အာရုံကိုလည်း မယူတတ်သော
 ကြောင့်။ အနာရမ္မဏလည်းမည်၏။ တဒင်္ဂပဟာနံ၊ ဝိက္ခမ္ဘ
 ပဟာနံ၊ သမုတ္တေဒပဟာနံတို့ဖြင့်လည်းပယ်အပ်သောသဘော
 မရှိသောကြောင့်။ အပဟာတဗ္ဗလည်းမည်၏။ ထိုသို့သော
 သဘောလက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံသည်ကိုရုပ်ဟူ၍ဆိုသည်။

ထိုရုပ်သည်၊ နိဗ္ဗန္ဓရုပ်တဆဲ့ရှစ်ခု၊ အနိဗ္ဗန္ဓရုပ်တဆယ်အား
 ဖြင့်နှစ်ဆဲ့ရှစ်ပါးရှိ၏။ ။နိဗ္ဗန္ဓရုပ်တဆဲ့ရှစ်ပါးဟူသော်ကား။
 ပထဝီဓာတ်၊ အာပေါဓာတ်၊ တေဇောဓာတ်၊ ဝါယောဓာတ်အား
 ဖြင့်ဘူတရုပ်လေးပါး။ စက္ခုပသာဒ၊ သောတပသာဒ၊ ဗာနု
 သာဒ၊ ဇိဟ္ဋိပသာဒ၊ ကာယပသာဒအားဖြင့်ပသာဒရုပ်ငါးပါး။
 ရူပါရုံ၊ သဒ္ဓါရုံ၊ ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံ၊ ပထဝီ၊ တေဇော၊ ဝါယောဟု
 သော ဗောဓဗ္ဗာရုံအားဖြင့်ဂေါစရရုပ်ခုနစ်ပါး။ ။ဣတ္ထိဘာဝ
 ရုပ်၊ ဝုပ္ပါဒ် ရုပ်အားဖြင့်သာဝရုပ်နှစ်ပါး။ ။ဟဒယရုပ်တပါး
 ဇီဝိတ ရုပ်တပါး။ အာဟာရ ရုပ်တပါး။ ဤအလုံးစုံကို ပေါင်း
 သော်၊ နိဗ္ဗန္ဓရုပ်ကား၊ တဆဲ့ရှစ်ပါးရှိ၏ဟူလိုသော်။

အနိဗ္ဗန္ဓရုပ်ဆယ်ပါးဟူသော်ကား။ ။ပရိစ္ဆေဒရုပ်တပါး
 ကာယဝိညတ်၊ ဝစီဝိညတ်ဟူသောဝိညတ်ရုပ်နှစ်ပါး။ လဟုတာ
 မုဒုတာ၊ ကမ္မညတာ၊ ဝိညတ်ရုပ်နှစ်ခုအားဖြင့် ဝိကာရ ရုပ်ငါး
 ပါး။ ။ဥပစယ၊ သန္တတိ၊ ဇရတာ၊ အနိစ္စတာအားဖြင့်လက္ခဏာရုပ်
 လေးပါး။ ဤအလုံးစုံကိုပေါင်းသော်၊ အနိဗ္ဗန္ဓရုပ်ကား၊ ဆယ်ပါး

ရှိ၏ဟူလိုသော်။ ။ နိဗ္ဗန္တရုပ် ဆွဲရှစ်ချ။ အနိဗ္ဗန္တရုပ် ဆယ် ခုကို
 ပေါင်းသော်။ ရုပ်တရားကား။ နှစ်ဆွဲရှစ်ပါးရှိ၏။ ။ ထို့ကြောင့်။
 အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်း၌။ ။ ဘူတပ္ပဿာဒမိသယာ။ ဘာဝေါ
 ဟဒယမိစ္ဆဝိ။ ဇိဝိတာဟာရရူပေဟိ။ အဋ္ဌာရသဝိဓံတထာ။ ။
 ပရိစ္ဆေဒေါစရိညတ္တိ။ ဝိကာရောလက္ခဏန္တိစ။ အနိဗ္ဗန္တာဒသဉ္စေ
 တိ။ အဋ္ဌဝိသတိဝိဓံဘဝေ။ ။ ဟုမဟာအနုရုဒ္ဓါဆရာမိန့်တော်
 မူ၏။ ။ ဘူတပ္ပဿာဒမိသယာ။ ဘူတရုပ်လေးချ။ ပဿာဒရုပ်ငါး
 ချ။ ဝိသယရုပ်တို့လည်းကောင်း။ ဘာဝေါစ။ ဘာဝရုပ်နှစ်ချလည်း
 ကောင်း။ ဟဒယံစ။ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်လည်းကောင်း။ ဣတိဝိ။ ဤသို့
 လည်း။ ဇိဝိတာဟာရရူပေဟိ။ ဇိဝိတရုပ်အာဟာရ ရုပ်တို့နှင့်။
 သဟ။ တက္ခ။ အဋ္ဌာရသဝိဓံ။ တဆွဲရှစ်ပါးအပြားရှိသည်။ ဘဝေ။
 ဖြစ်၏။ ။ တထာ။ ထိုမှတပါး။ ပရိစ္ဆေဒေါစ။ ပရိစ္ဆေဒရုပ်
 လည်းကောင်း။ ဝိညတ္တိစ။ ဝိညတ်ရုပ်နှစ်ချလည်းကောင်း။ ဝိကာ
 ရောစ။ ဝိကာရရုပ်လည်းကောင်း။ လက္ခဏဉ္စ။ လက္ခဏရုပ်လေး
 ချလည်းကောင်း။ ဣတိ။ သို့။ ဒသ။ ဆယ်ပါးကုန်သော်။ အနိဗ္ဗန္တာစ။
 အနိဗ္ဗန္တရုပ်တို့လည်းကောင်း။ ဣတိဣမိနာပဘောဒေန။ ဤသို့နိဗ္ဗန္တ
 ရုပ်အနိဗ္ဗန္တရုပ်တို့၏အပြားအားဖြင့်။ ရူပံ။ ရုပ်တရားသည်။ အဋ္ဌဝိ
 သတိဝိဓံ။ နှစ်ဆွဲရှစ်ပါးအပြားရှိသည်။ ဘဝေ။ ဖြစ်၏။

ရုပ်ပိုင်း၌သရုပ်ပြီး၏။

စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်ဟူသောပရမတ္ထတရားသုံးပါးကို။ ဝေ
 ဘန်ပြီး၍။ ယခုအခါနိဗ္ဗာန်ကိုပြပေအံ့။ ထိုနိဗ္ဗာန်သည်ကား။ နိဗ္ဗာန်
 ပနလောကုတ္တရသင်္ခါတံ။ စတုမဂ္ဂဉာဏေနသစ္ဆိကာတဗ္ဗံ။ မဂ္ဂ
 ဖလာနမာလမ္ပဏဘူတံ။ ဝါနသင်္ခါတာယတဏှာယနိက္ခန္တတ္တာ
 နိဗ္ဗာနန္တိ ပရစ္စတိ။ ။ ဟုအဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်း၌ လာသည်
 ဖြစ်၍။ လောကမှထွက်မြောက်တတ်သောကြောင့်။ လောကုတ္တ
 ရာဟုဆိုအပ်၏။ လေးပါးသောမဂ်ဉာဏ်ဖြင့်လည်း။ မျက်မှောက်

ပြုအပ်၏။ မဂ်ဒိုလ်တို့၏ အာရုံလည်းဖြစ်၏။ ဝါနဟုဆိုအပ်သော
 တဏှာမှလည်း ထွက်မြောက်၏။ ထိုကြောင့်။ နိဗ္ဗာန် ဆိုသည်
 ဟူလိုသော်။ ။နိဗ္ဗာန်သည်မိမိ၏ငြိမ်းခြင်း လက္ခဏာအားဖြင့်
 တပါးသာ ရှိသော်လည်း။ ကိလေသာတို့မှ ကြွင်းသောဝိပါက်
 ကမ္မဇရုပ်နှင့်တကွဖြစ်သောသဉ္ဇပ္ပါဒ်သောသနိဗ္ဗာန်။ ကိလေသာ
 တို့မှကြွင်းသောဝိပါက် ကမ္မဇရုပ်နှင့်တကွမဖြစ်သော အနုပ္ပါဒ်
 သောသနိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ကာရဏပရိယာယအားဖြင့်နှစ်ပါး။ ခပ်သိမ်း
 သောသင်္ခါရတို့မှဆိတ်ခြင်းတည်းဟူသောသုညတနိဗ္ဗာန်။ ခပ်
 သိမ်းသော သင်္ခါရဟူသောအကြောင်းမူလ မရှိခြင်းတည်းဟူ
 သောအနိမိတ္တနိဗ္ဗာန်။ တဏှာဟူသောပဏီဓိမရှိခြင်းတည်းဟူ
 သောအပဏီဟိတနိဗ္ဗာန်ဟူ၍ လည်းအခြင်းအရာအာကာရဏေ
 ဒအားဖြင့်သုံးပါးရှိ၏ဟူလိုသော်။ ။ထိုကြောင့်။ အဘိဓမ္မတ္ထ
 သင်္ဂဟကျမ်း၌။ ။ပဒမစ္စတမစ္စန္တံ။ အသင်္ခတမနုတ္တရံ။ နိဗ္ဗာန်
 မိတိဘာသန္တိ။ ဝါနမုတ္တာမဟေသယော။ ။ဟုမဟာအနုရုဒ္ဓါ
 ဆရာမိန့်တော်မူ၏။ ။အစ္စတံ။ ရွှေခြင်းသဘောမရှိထသော
 အစ္စန္တံ။ စုတိဟူသောအဆုံးကိုလည်း လွန်ထသော။ အသင်္ခတံ
 ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရဟူသောအကြောင်းလေးပါးတို့သည်မ
 ပြုပြင်အပ်ထသော။ အနုတ္တရံ။ မိမိထက်မြတ်သောတရားလည်း
 မရှိထသော။ ပဒံ။ မဂ်ဒိုလ်တို့၏ အာရုံဖြစ်သောအကြောင်းကို
 နိဗ္ဗာနမိတိ၊ နိဗ္ဗာနဇုတိ။ နိဗ္ဗာန် ဟူ၍။ ဝါနမုတ္တာ။ ဝါနဟူသော
 တဏှာမှ လွတ်တော်မူကုန်ပြီးသော။ မဟေသယော။ မြတ်စွာ
 ထုရားတို့သည်။ ဘာသန္တိ။ ဟောတော်မူကုန်၏။

နိဗ္ဗာန်ပိုင်းပြီး၏။

အရကျက်၍နှုတ်တက်အာဂုံဆောင်မှရှေ့ကို
 သိနိုင်မည်။ သတိရှိစေ။

စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသောပရမတ္ထလေးပါးတို့
 ၏ သရုပ်အရေအတွက် မာတိကာစဉ်ကို ဝေဘန်ပြီး၍။ ယခုအ
 ခါ။ ထိုလေးပါးသော ပရမတ္ထတို့၏ သဘောလက္ခဏာကို အ
 စဉ်အတိုင်းအကျဉ်းအားဖြင့်ပြပေအံ့။ ။ယခါဟိနတ္ထိကာမေသု
 အာဒိနဝေါတျာဒိနာနယေန မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပူရက္ခိတ္တာ ဟတ္ထတုဋ္ဌော
 ကာမေဝါပရိဘုဉ္ဇတိ။ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလာဒိနိဝါသာရထောပစ္စေတိ။ သ
 ဘါဝတိက္ခေနေဝအနုဿာဟိတေန။ တဒါပဌမံအကုသလဝိတ္တ
 ရပ္ပဇ္ဇတိ။ ။ဟု သုမင်္ဂလသာမိ ဝိကာန္တ လာသည်ဖြစ်၍။ အ
 အကြင်အခါ ကာမဂုဏ်ချမ်းသာကို ခံစားခြင်းစသည်တို့၌။ အ
 ပြစ်မရှိဟုမှားသောမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူဖြင့်။ သူတပါးမတိုက်တွန်းဘဲ
 လည်းကောင်း။ ရှေ့စိတ်သည် နောက်စိတ်ကို မတိုက်တွန်းဘဲ
 လည်းကောင်း။ မိမိအလျောက်ရဲရဲတင်းတင်းနှစ်သက် ရှင်လန်း
 ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာငါးဖြာသောကာမဂုဏ်ချမ်းသာကိုလည်း
 ခံစားအံ့။ သုံးဆွဲရှစ်ဖြာမင်္ဂလာ တရားတော်မှတပါး။ ကောင်း
 သောရူပါရုံကိုမြင်ခြင်းသည်။ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလာ။ ကောင်းသောသဒ္ဓါရုံ
 ကိုကြားခြင်းသည်။ သုတမင်္ဂလာ။ ကောင်းသောအနံ့ဖြင့်ထိခြင်း
 တွေ့ခြင်းသည်။ မုတမင်္ဂလာဖြစ်သည့်ဟု။ မြတ်နိုးတနာယံကြည်
 အံ့။ ထိုသို့ဖြစ်သောအခါ။ သောမနဿသဟဂုတ်ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပ
 ယုတ်ပဌမ အသင်္ခါရိကစိတ်ဟုမှတ်အပ်၏။ ။ယခါပနမန္တေန
 သမုဿာဟိတေနပိတ္တေန။ တဒါဒုတိယံ။ ။ဟု၎င်းဝိကာလာ
 သည်ဖြစ်၍ကာမဂုဏ်ချမ်းသာကို ခံစားခြင်းစသည်တို့၌အပြစ်
 မရှိဟုမှားသောမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူဖြင့်။ သူတပါး တိုက်တွန်းသည်
 ဖြစ်၍၎င်း။ ရှေ့စိတ်သည်နောက်စိတ်ကိုတိုက်တွန်း သည်ဖြစ်၍
 ၎င်း။ တွန့်တိုဆိုင်းတွလျက်။ နှစ်သက်ဝမ်းသာ။ ကာမဂုဏ်ချမ်း
 သာကိုမူလည်းခံစားအံ့။ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလာစသည်ကိုမူလည်း မြတ်နိုး
 တနာယံကြည်အံ့။ ထိုသို့ဖြစ်သောအခါကား။ သောမနဿသ
 ဟဂုတ်ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် ဒုတိယသင်္ခါရိကစိတ်ဟုမှတ်အပ်
 ၏။ ။ယခါပနမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အပူရက္ခိတ္တာကေဝလံဟုတ္ထတုဋ္ဌော။

မေထုနံဝါသေဝတိ။ ပရသမ္ပတ္တိံဝါအဘိဇ္ဈာယတိ။ ပရတတ္ထံ
ဝါဟရတိ။ သဘာဝတိက္ခေနေဝအနုဿာဟိတေန စိတ္တေနတ
ဒါတတိယံ။ ။ဟု၎င်းဋီကာလာသည်ဖြစ်၍အကြင်အခါ၌ကာ
ဂုဏ်ချမ်းသာကိုခံစားခြင်းစသည်တို့၌အပြစ်ရှိ၏ ဟုစွဲယူလျက်
သုတပါးမတိုက်တွန်းဘဲ၎င်း။ ခြေစိတ်သည် နောက်စိတ်ကို
တိုက်တွန်းဘဲ၎င်း။ ရေရင့်ထက်မြက်။ နှစ်သက် ရွှင်လန်း။ ဝမ်းမြော်
ဝမ်းသာ။ မေထုန်ကိုလည်းမှီဝဲအံ့။ သုတပါးတို့၏ ဥစ္စာစည်းစိမ်
ကိုမူလည်းထိုချင်တောင့်တအံ့။ သုတပါးတို့၏ ဥစ္စာပစ္စည်းကို
လည်းခိုးယူအံ့။ ထိုသို့ဖြစ်သောအခါ။ သောမနဿ သဟဂုတံ
ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်တတိယ အသင်္ခါရိကစိတ်ဟုမှတ်အပ်၏။
ယဒါပနမန္တေနသမုဿာဟိတေန စိတ္တေနတဒါစတုတ္ထံ။ ။
၎င်း ဋီကာလာသည်ဖြစ်၍ ကာမဂုဏ်ချမ်းသာကို ခံစားခြင်း
သည်တို့၌ အပြစ်ရှိ၏ဟုစွဲယူလျက်။ သုတပါးတိုက်တွန်းသည့်
ဖြစ်၍၎င်း။ ခြေစိတ်သည်နောက်စိတ်ကိုတိုက်တွန်းသည်ဖြစ်
၎င်း။ နှုန့်နှေးလေးဖြည်းသောစိတ်ဖြင့်၊ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ
ထုန်ကိုမူလည်းမှီဝဲအံ့။ သုတပါးတို့၏ ဥစ္စာစည်းစိမ်ကိုမူလည်း
ထိုချင်တောင့်တအံ့။ သုတပါးတို့၏ပစ္စည်းဥစ္စာတို့ကိုမူလည်း
ယူအံ့။ ထိုသို့ဖြစ်သောအခါကား။ သောမနဿ သဟဂုတံ
ဂတဝိပ္ပယုတ်စတုတ္ထသသင်္ခါရိကစိတ်ဟုမှတ်အပ်၏။

သောမနဿသဟဂုတံ၏ ဖြစ်ကြောင်းမူလကား။ သဘာ
တောပရိကပ္ပတောဝါဟိ ဣဇ္ဈာရမ္ပဏံ။ သောမနဿ ပဋိသ
ကတာ။ အဂန္တိရသဘာဝတာစ။ ဣဝေသောမနဿသကာ
ဏံ။ ။ဟု၎င်းဋီကာ လာသောကြောင့်။ ကောင်းသောဣဇ္ဈာ
ထင်သောကြောင့်လည်းကောင်း။ အနိဇ္ဈာရုံကိုပင် ဣဇ္ဈာရုံအ
ဖြင့်ကြံဆ သောကြောင့်၎င်း။ သောမနဿ ပဋိသန္ဓေနေသော
ကြောင့်လည်းကောင်း။ နက်နဲသိမ်မွေ့သောသဘော အယူမ
သောကြောင့်၎င်း။ ဤအကြောင်းတို့ကြောင့်။ သောမနဿ
ဟဂုတံဖြစ်၏။

မေထုနံဝါသေဝတိ။ ပရသမ္ပတ္တိံဝါအဘိဇ္ဈာယတိ။ ပရဘတ္တ
ဝါဟရတိ။ သဘာဝတိက္ခေနေဝအနုဿာဟိတေန စိတ္တေနထ
ဒါတတိယံ။ ။ဟု၎င်းဗုဒ္ဓိကာလာသည့်ဖြစ်၍အကြင်အခါ၌ကာ
ရုဏ်ချမ်းသာကိုခံစားခြင်းစသည်တို့၌အပြစ်ရှိ၏ ဟုစွဲယူလျက်
သူတပါးမတိုက်တွန်းဘဲ၎င်း။ ရှေ့စိတ်သည် နောက်စိတ်ကို
တိုက်တွန်းဘဲ၎င်း။ ရဲရင့်ထက်မြက်။ နှစ်သက်ရွှင်လန်း။ ဝမ်းမြော်
ဝမ်းသာ။ မေထုနံကိုလည်းမှီဝဲအံ့။ သူတပါးတို့၏ ဥစ္စာစည်းစိမ်
ကိုမူလည်းလိုချင်တောင့်တအံ့။ သူတပါးတို့၏ ဥစ္စာပစ္စည်းကို
လည်းခိုးယူအံ့။ ထိုသို့ဖြစ်သောအခါ။ သောမနဿ သဟဂုတ်
ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်တတိယ အသင်္ခါရိကစိတ်ဟုမှတ်အပ်၏။

ယဒါပနမန္တေနသမုဿာဟိတေန စိတ္တေနတဒါစတုတ္ထံ။ ။
၎င်းဗုဒ္ဓိကာလာသည့်ဖြစ်၍ ကာမရုဏ်ချမ်းသာကို ခံစားခြင်း
သည်တို့၌ အပြစ်ရှိ၏ဟုစွဲယူလျက်။ သူတပါးတိုက်တွန်းသည်
ဖြစ်၍၎င်း။ ရှေ့စိတ်သည်နောက်စိတ်ကိုတိုက်တွန်းသည်ဖြစ်
၎င်း။ နှုန့်နှေးလေးဖြည်းသောစိတ်ဖြင့်၊ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ
ထုန်ကိုမူလည်းမှီဝဲအံ့။ သူတပါးတို့၏ ဥစ္စာစည်းစိမ်ကိုမူလည်း
လိုချင်တောင့်တအံ့။ သူတပါးတို့၏ပစ္စည်းဥစ္စာတို့ကိုမူလည်း
ယူအံ့။ ထိုသို့ဖြစ်သောအခါကား။ သောမနဿ သဟဂုတ်
ဂတဝိပ္ပယုတ်စတုတ္ထသသင်္ခါရိကစိတ်ဟုမှတ်အပ်၏။

သောမနဿသဟဂုတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းမူလကား။ သဘာ
တောပရိကပ္ပတောဝါဟိ ဣဇ္ဈာရမ္ပဏံ။ သောမနဿ ပဋိသ
ကတာ။ အဂန္တိရသဘာဝတာစ။ ဣဝေသောမနဿသကာ
ဏံ။ ။ဟု၎င်းဗုဒ္ဓိကာ လာသောကြောင့်။ ကောင်းသောဣဇ္ဈာ
ထင်သောကြောင့်လည်းကောင်း။ အနိဇ္ဈာရုံကိုပင် ဣဇ္ဈာရုံအ
ဖြင့်ကြံဆသောကြောင့်၎င်း။ သောမနဿ ပဋိသန္ဓေနေသေ
ကြောင့်လည်းကောင်း။ နက်နဲသိမ်မွေ့သောသဘော အယူမ
သောကြောင့်၎င်း။ ဤအကြောင်းတို့ကြောင့်။ သောမနဿ သ
ဟဂုတ်ဖြစ်၏။

ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းမူလကား။ ဒိဋ္ဌိ
ဝိပ္ပန္နုပုပ္ဖလသေဝနာ။ သာသတုစ္ဆေဒါသယတာစဒိဋ္ဌိယာ။ ။
ဟု၎င်း ဋီကာလာသောကြောင့်။ မှားသောမိစ္ဆာအယူရှိသော
ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဖြစ်ဆည်းကပ် ခြင်းကြောင့်၎င်း။ မိမိပင်မှားသော
သာသတဒိဋ္ဌိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ အယူရှိခြင်း ကြောင့် ၎င်း။ ဒိဋ္ဌိဂတ
သမ္ပယုတ် ဖြစ်၏။ မှန်သောသမာ အယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုဖြစ်
ဆည်းကပ်ခြင်းကြောင့်၎င်း။ မိမိပင်မှန်သောသမာအယူရှိခြင်း
ကြောင့်၎င်း။ ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်ဖြစ်၏။

အသင်္ခါရိက စိတ်ဖြစ်ခြင်း၏ မူလအကြောင်းကား။ ဗလဝ
ဥတုတောဇနာဒယောပန ပစ္စယာ အသင်္ခါရိကတာဝဿ။ ။
ဟု၎င်းဋီကာလာသောကြောင့်။ လျှောက်ပတ်သော ဥတုတော
ဇဉ်အစရှိကုန်သော ပစ္စည်းတို့ကိုဖြစ်သုံးဆောင်ရ၍ ချမ်းသာ
သောအခါ။ အသင်္ခါရိကဖြစ်၏။ မလျှောက်ပတ်သောဥတုတော
ဇဉ်အစရှိကုန်သော ပစ္စည်းတို့ကိုဖြစ်သုံးဆောင်ရ၍ မချမ်းသာ
သောအခါကား။ သသင်္ခါရိကဖြစ်၏။

ဤကားသောမနဿ၏လက္ခဏာတည်း။

ယဒါပနကာမာနံဝါ အသမ္ပတ္တိံ အာဂမ္မအညေသံဝါသောမ
နဿဟေတုနံ အဘာဝေနစတုသုပိ ဝိကပ္ပေသုသောမနဿရ
ဟိတာဟောန္တိ။ တဒါသေသာနိစက္ကာရိ ဥပေက္ခာသဟဂတာ
နိဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ။ ဟု၎င်းဋီကာ လာသောကြောင့်။ အကြင်အခါ၌
ကာမဂုဏ်ချမ်းသာကိုခံစားခြင်းအစရှိသည်တို့၌။ အပြစ်မရှိဟု
မှားသော မိစ္ဆာအယူဖြင့်။ သူတပါးမတိုက်တွန်းဘဲ၎င်း။ ရှေ့
စိတ်သည် နောက် စိတ်ကို မတိုက် တွန်းဘဲ ၎င်း။ လစ်လျူ
သောစိတ်ဖြင့် မိမိ အလျှောက် တွန်းတို ခြင်းမရှိ။ ကာမဂုဏ်
ငါးဖြာ ချမ်းသာကို မူလည်း ခံစားအံ့။ သုံးဆွဲရှစ်ဖြာ မင်္ဂလာ

တရားတော်မှတစ်ပါး။ ဗိဇ္ဇမင်္ဂလာစသည်ကိုမူလည်း။ မြတ်နိုးထ
နာယုံကြည်အံ့။ ထိုသို့ဖြစ်သောအခါ။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဒိဋ္ဌိ
တသမ္ပယုတ်ပဌမအသင်္ခါရိကစိတ်ဟုမှတ်အပ်၏။ ဤပဌမစိတ်
အထူး။ အယူမှားယွင်းသောဝါဒဖြင့်သူတပါးတို့တိုက်တွန်းသည်
ဖြစ်၍၎င်း။ ရှေ့စိတ်သည်နောက်စိတ်ကို တိုက်တွန်းသည်ဖြစ်၍
၎င်း။ လျစ်လျူ။ သောစိတ်ဖြင့်တွန့်တိုနှုန်းနှေးလျက်။ ကာမဂုဏ်ချမ်း
သာကိုမူလည်းခံစားအံ့။ ဗိဇ္ဇမင်္ဂလာစသည်ကိုမူလည်း မြတ်နိုး
တနာယုံကြည်အံ့။ ထိုသို့ဖြစ်သော အခါကား။ ဥပေက္ခာသဟ
ဂုတ်ဒိဋ္ဌိတသမ္ပယုတ်ဒုတိယသင်္ခါရိကစိတ်ဟုမှတ်အပ်၏။ အ
ကြင်အခါ။ ငါးဖြာသောကာမဂုဏ်ချမ်းသာကိုခံစားခြင်းအစရှိ
သည်တို့၌။ အပြစ်ရှိ၏ဟုစွဲယူလျက်။ သူတပါးမတိုက်တွန်းဘဲ
၎င်း။ ရှေ့စိတ်သည်နောက်စိတ်ကိုမတိုက်တွန်းဘဲ၎င်း။ လျစ်လျူ
သောစိတ်ဖြင့် ထက်မြက်ရဲရင့်စွာ ကာမဂုဏ် ချမ်းသာကို
လည်းခံစားအံ့။ သူတပါးတို့၏ဥစ္စာစည်းစိမ်ကိုမူလည်း ထိုချင်
တောင့်တအံ့။ သူတပါးတို့၏ပစ္စည်းဥစ္စာကိုမူလည်းခိုးယူအံ့။ ထို
သို့ဖြစ်သောအခါ။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဒိဋ္ဌိတတိပ္ပယုတ်တတိယ
အသင်္ခါရိကစိတ်ဟုမှတ်အပ်၏။ သူတပါးတိုက်တွန်းသည်ဖြစ်
၍၎င်း။ ရှေ့စိတ်သည် နောက်စိတ်ကိုတိုက်တွန်းသည်ဖြစ်၍၎င်း
လျစ်လျူ။ သောစိတ်ဖြင့်နှုန်းနှေးလေးဖြည်းသောတောရှိလျက်
ကာမဂုဏ်ချမ်းသာကိုခံစားခြင်းစသည်ကိုမူလည်းပြုအံ့။ သူတ
ပါးတို့၏ဥစ္စာစည်းစိမ်ကိုမူလည်းထိုချင်တောင့်တအံ့။ သူတပါး
တို့၏ ပစ္စည်းဥစ္စာကိုမူလည်းခိုးယူအံ့။ ထိုသို့ဖြစ်သောအခါ။ ဥ
ပေက္ခာသဟဂုတ် ဒိဋ္ဌိတတိပ္ပယုတ်စတုတ္ထ သသင်္ခါရိကစိတ်
ဟုမှတ်အပ်၏။

ဥပေက္ခာသဟဂုတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းမူလကား။ ဣဋ္ဌအဏ္ဏတ္တ
ရမ္ပဏံဥပေက္ခာပဒိုသန္ဓိကတာဂန္တိရသဘာဝတာစ ဥပေက္ခာ
ယ။ ။ ဟု၎င်းဋီကာလာသောကြောင့်။ လျစ်လျူ။ သောအာရုံကို
အာရုံပြုခြင်းကြောင့်၎င်း။ ဥပေက္ခာ ပဒိုသန္ဓေနေ ခြင်းကြောင့်

၎င်း။ နက်နဲသိမ်မွေ့သော အယူရှိခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဖြစ်၏။

ဤကား။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်၏လက္ခဏာတည်း။

လောဘမူစိတ်သည်။ သောမနဿလေးခု။ ဥပေက္ခာလေးခု အားဖြင့်ရှစ်ပါးသာရှိသော်လည်း။ ဂုဏ်တသင်္ချာဖြင့် မြှောက် ယူသော်များ၏။ များကြောင်းကိုဤသို့သိအပ်၏။ အဒိန္နာဒါန၊ ကာ မေသုမိစ္ဆာစာရ၊ အဘိဇ္ဈာ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ မုသာဝါဒ၊ ဝိသုဏဝါစာ၊ သဗ္ဗပ္ပလာပ ဤခုနစ်ပါးသောအကုသလကမ္မပထတို့ဖြင့် လော ဘမူစိတ်ရှစ်ခုကိုမြှောက်သော်။ ငါးဆဲ့ခြောက်ခုဖြစ်၏။ ထိုငါး ဆဲ့ခြောက်ခုကို။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလသုံးပါးဖြင့် မြှောက်သော်။ တရားခြေခံဆဲ့ရှစ်ခုဖြစ်၏။ ထိုတရားခြောက်ဆဲ့ ရှစ်ခုကို။ အာရုံခြောက်ပါးဖြင့်မြှောက်သော်။ တထောင့်ရှစ်ခု ဖြစ်၏။ ထိုတထောင့်ရှစ်ခုကို။ အဇ္ဈတ္တသဏ္ဌာန် ဗဟိဒ္ဓသဏ္ဌာန် နှစ်ပါးဖြင့်မြှောက်သော်။ နှစ်ထောင့်တဆဲ့ခြောက်ခုဖြစ်၏။ ထို နှစ်ထောင့်တဆဲ့ခြောက်ခုသောလောဘမူစိတ်သည်။ နဂရဇန ပဒအစရှိသော အရပ်၌ နေကုန်သောသူတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် သော်ကား။ မရေတွက်နိုင်များ၏ဟူထိုသော်။

လောဘမူစိတ်၏လက္ခဏာအကျဉ်းပြီး၏။

ဒေါသမူစိတ်နှစ်ခုတို့၌။ ခန္တိပန နေသံစိတ္တာနံပါဏာတိပါတာ ဒိသုတိက္ခမန္တပဝတ္တိကာလေဥပ္ပတ္တိဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။ ဟု၎င်းငိုကာ လာသောကြောင့်။ မကောင်းသောအာရုံထင်မြင်သောအခါ။ သူ တပါးမတိုက်တွန်းဘဲ၎င်း။ ရှေ့စိတ်သည် နောက်စိတ်ကိုမတိုက် တွန်းဘဲ၎င်း။ မိမိအလျောက်ထက်မြက်ရဲရင့်စွာပါဏာတိပါတ အစရှိသောဒုစရိုက်ဆယ်ပါးတို့၌။ ရုန့်ရင်းသဖြင့်မြူခြင်း၊ ပြော

ဆိုခြင်း၊ ကြံစည်ခြင်းကိုပြုအံ့။ ထိုအခါကား။ ဧဝံမနဿသဟဂုတ်
 ပဋိဗ္ဗာသဗ္ဗယုတ်အသင်္ခါရိကစိတ်ဟုမှတ်အပ်၏။ ။ ဤအတူ
 သူတပါးတိုက်တွန်း၍၎င်း၊ ရှေ့စိတ်သည် နောက်စိတ်ကိုတိုက်
 တွန်း၍၎င်း၊ ဒုစရိုက်ဆယ်ပါးတို့၌ နှုတ်နှေးသောစိတ်ဖြင့်ပြုခြင်း၊
 ပြောဆိုခြင်း၊ ကြံစည်ခြင်းကိုပြုအံ့။ ထိုအခါကား။ ဧဝံမနဿသ
 ဟဂုတ်ပဋိဗ္ဗာသဗ္ဗယုတ်သသင်္ခါရိကစိတ်ဟုမှတ်အပ်၏။ ဧဝံ
 နဿပဋိဗ္ဗာသတို့၏အကြောင်းမူလကား။ ယံကိဉ္စိအနိဋ္ဌာရမ္မဏံ
 ဝဝိဓ အာဘာတဝတ္ထုနိစ ဧဝံမနဿသကာရဏံ ပဋိဗ္ဗာသ
 ကာရဏဉ္စာတိဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ။ ဟု၎င်းဦးကာ လာသောကြောင့်။ မ
 ကောင်းသောအနိဋ္ဌာရုံကိုအာရုံပြုခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ဤ
 သူကား။ ငါ၏စီးပွားကိုယုတ်အောင်ပြုလေပြီ၊ ယခုလည်းပြုဆဲ၊
 နောင်လည်းပြုလတံ့။ ငါ၏အဆွေခင်ပွန်းတို့၏စီးပွားမဲ့ကိုပြုလေ
 ပြီ၊ ယခုလည်းပြုဆဲ၊ နောင်လည်းပြုလတံ့။ ငါ၏ရန်သူတို့၏စီးပွား
 ကိုဆောင်လေပြီ၊ ယခုလည်းဆောင်ဆဲ၊ နောင်လည်းဆောင်
 လတံ့။ ဤအာဘာတဝတ္ထုရန်ငြိုးကိုးပါးတို့တွင်။ တပါးပါးသင့်
 ၎င်း။ ဧဝံမနဿပဋိဗ္ဗာသတို့၏အကြောင်းမူလဖြစ်၏။ ထိုဧဝံမ
 စိတ်ကား။ နှစ်ပါးသာဖြစ်သော်လည်း။ ဂုဏ်တသင်္ချာဖြင့် ယူ
 သော်များ၏။ များကြောင်းကိုဤသို့သိအပ်၏။ ပါဏာတိပါတ၊
 ဖရုဿဝါစာ၊ ဗျာပါဒ၊ အဒိန္နာဒါန၊ မုဿဝါဒ၊ ပိသုဏ ဝါစာ၊
 သမ္ဗပ္ပလာပ ဤအကုသလကမ္မပထခုနစ်ပါးဖြင့်။ ဧဝံမူစိတ်
 နှစ်ခုကိုမြှောက်သော်။ တဆဲ့လေးခုဖြစ်၏။ ထိုတဆဲ့လေးခုကို
 ကာလသုံးပါးဖြင့်မြှောက်သော်။ လေးဆဲ့နှစ်ခုဖြစ်၏။ ထိုလေးဆဲ့
 နှစ်ခုကို အာရုံမြှောက်ပါးဖြင့် မြှောက်သော်။ နှစ်ရဲ့ငါးဆဲ့နှစ်ခု
 ဖြစ်၏။ ထိုနှစ်ရဲ့ငါးဆဲ့နှစ်ခုကို။ သဗ္ဗာန်နှစ်ပါးဖြင့်မြှောင်သော်။
 ငါးရဲ့လေးခုဖြစ်၏။ ထိုငါးရဲ့လေးခုသော ဧဝံမူစိတ်သည်။
 နဂရဇနပဒအစရှိသည်၌ နေကုန်သောသူတို့၏အစွမ်းဖြင့်သော်
 ကား။ မရေတွက်နိုင်များ၏ဟူလိုသော်။

ဧဝံမူစိတ်၏လက္ခဏာအကျဉ်းပြီး၏။

မောဟမူစိတ်နှစ်ခုတို့၌ကား။ ဆဿုအာရမ္မဏေသု ဝေဒနာ
 ဝသေနမဏ္ဍိတ္တဿကင်္ခါပဝတ္တိကာလေဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ။ဟုဓမ္မသင်္ဂ
 ဏီအဋ္ဌကထာလာသောကြောင့်။အကြင်အခါလျစ်လျူသောအ
 ယူဖြင့်ခြောက်ပါးသောအာရုံတို့၌ ယုံမှားသင်္ကာရှိ၏။ ထိုအခါ
 ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ပိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ်စိတ်ဟုမှတ်အပ်၏။ ။
 ဣဒဉ္စိစိတ္တံ ဆဿုအာရမ္မဏေသုဝေဒနာဝသေန မဏ္ဍိတ္တံဟုတွာ
 ဥဒ္ဓတံဟောတိ။ ။ဟု၎င်းအဋ္ဌကထာလာသောကြောင့်။အကြင်
 အခါ လျစ်လျူသော အယူဖြင့် ခြောက်ပါးသောအာရုံတို့၌။ မ
 တည်မရပ်ပြန်လွင့်သောစိတ်ဖြစ်၏။ ထိုအခါကား။ ဥပေက္ခာ
 သဟဂုတ်ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ်စိတ်ဟုမှတ်အပ်၏။

ထိုမောဟမူ စိတ်ကား။ နှစ်ပါး ဖြစ်သော်လည်း။ ဂုဏိတ
 သင်္ချာဖြင့်ယူသော်များ၏။များကြောင်းကိုဤသို့သိအပ်၏။အကူ
 သလကမ္မပထဆယ်ခုဖြင့် မောဟမူစိတ်နှစ်ခုကိုမြှောက်သော်
 နှစ်ဆယ်ဖြစ်၏။ထိုနှစ်ဆယ်ကို ကာလသုံးပါးဖြင့်မြှောက်သော်
 ခြောက်ဆယ်ဖြစ်၏။ထိုခြောက်ဆယ်ကို အာရုံခြောက်ပါးဖြင့်
 မြှောက်သော် သုံးရာခြောက်ဆယ် ဖြစ်၏။ ထိုသုံးရာခြောက်
 ဆယ်ကို သဏ္ဌာန်နှစ်ပါးဖြင့် မြှောက်သော်။ ခုနစ်ရာနှစ်ဆယ်
 ဖြစ်၏။ထိုခုနစ်ရာနှစ်ဆယ်သောမောဟမူစိတ်သည် နဂရဇနပ
 ဒအစရှိသည်၌နေကျန်သော သူတို့၏အစွမ်းဖြင့် သော်ကား။ မ
 ရေတွက်နိုင်များ၏ဟူထိုသော်။

မောဟမူစိတ်၏အကျဉ်းလက္ခဏာပြီး၏။

ထိုလောဘာမူဒေါသမူမောဟမူစိတ်သုံးရပ်တို့၌။ ။လော
 ဘမူလိဗ္ဗိဓောအမေဟဝသေနဒုဟေတုကံ။ဒေါသမူလံပိဒေါ
 သမေဟဝသေန။ မောဟမူလံပနမေဟဝသေန ဧကဟေတု
 ကံ။ ။ဟုသင်္ခေပဋိကာလာသောကြောင့်။လောဘာမူစိတ်သည်
 လောဘဟိတ်မောဟဟိတ်နှစ်ပါးရှိ၏။ ဒေါသမူစိတ်သည်ဒေါ

သဟိတ် မောဟဟိတ် နှစ်ပါးရှိ၏။ မောဟမူပိတ်သည်ကား
 မောဟဟိတ်တပါးသာရှိပါ၏။ ဟိတ်ဟူသည်ကား။ အကြောင်း
 ဆိုလိုသည်။ ။ လောဘဖြစ်ခိုက်သောသူ၏မျက်နှာကိုယ်လက်
 ကား။ ပညောင်သီးမှည့်၏အဆင်းကဲ့သို့နီနီရဲရဲရှိ၏။ ဒေါသဖြစ်
 ခိုက်သောသူ၏မျက်နှာကိုယ်လက်ကား။ သပြေသီးမှည့်အဆင်း
 ကဲ့သို့မည်းမည်းညိုညိုရှိ၏။ မောဟဖြစ်ခိုက်သောသူ၏ မျက်
 နှာကိုယ်လက်ကား။ နှမ်းဆီရည်ကဲ့သို့ ညိုညို ကြည်ကြည် ရှိ
 ၏။ ဤသို့လျှင် လောဘ ဒေါသမောဟ ဖြစ်ဟန်ကို သိရာ၏ဟု
 လိုသော်။

အကုသိုလ်မိတ်၏လက္ခဏာအကျဉ်းပြီး၏။

အဟိတ်မိတ်တို့၌အကုသလဗိပါက်မိတ်ခုနစ်ခုတို့တွင်။ စက္ခု
 ဝိညာဏ်မိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းမှီခြင်းကား။ သသမ္ဘာရစက္ခုပသာ
 စက္ခုဟူ၍နှစ်ပါးရှိသည်တွင်။ သသမ္ဘာရစက္ခုဟူသည်ကား။ ။
 ဟေဋ္ဌာ အက္ခိကုပကမ္မိကေန ဥပရိဘမူကမ္မိကေန ဥဘတော
 အက္ခိ ကုဇေဟိ အန္တောမတ္တလုဂေန် ဗဟိဒ္ဓါ အက္ခိလောမေဟိ
 ပရိစ္ဆိန္နော မံသဝိဇ္ဇော အက္ခိကုပေစပတိဋ္ဌိတော နှာရသတ္တ
 ကေနဗန္ဓောမတ္တလုဂေန်အာဗန္ဓော။ ။ ဟုအဋ္ဌသာလိနိလာ
 သည်ဖြစ်၍အောက်ကားမျက်တွင်းရိုး။ အထက်ကားမျက်မှောင်
 ရိုး။ လက်ဝဲလက်ျာကားမျက်ရိုး။ အတွင်းကားဥဏှာက်။ အဝ
 ကားမျက်မွေးတို့ဖြင့်ပိုင်းခြားအပ်သောမျက်လုံးအသားဖုသည်
 အကြောဟူသော ကြိုးဖြင့်ဆွဲလျက်။ ဥဏှာက်နှင့်စပ်၍ မျက်
 တွင်း မျက်ခွက်၌တည်၏။ ထိုမျက်လုံးအသားဖု၌။ ပထဝီ၊ အ
 ပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာ၊ သမ္ပဝ၊ သဗ္ဗာ
 န၊ ဇိဝိတ၊ ဘာဝ၊ ကာယပသာဒ၊ စက္ခုပသာဒအကျဉ်းအားဖြင့်
 ဤတဆဲ့လေးခုသောရုပ်။ ဓါတ်လေးပါး၊ ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာ
 သဗ္ဗာန၊ သမ္ပဝ ဤဆယ်ပါးသောရုပ်တို့သည်။ ကံ၊ မိတ်၊ ဥဏှ

အာဟာရတို့၌ ဆယ်ပါး ဆယ်ပါးစီဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ ရုပ်လေး
ဆယ်။ ကံကြောင့်ဖြစ်သောဇီဝိတ၊ ဘာဝ၊ ကာယပဿာဒ၊ စက္ခု
ပဿာဒကိုထည့်၍ အကျယ်အားဖြင့်။ ဤလေးဆဲ့လေးခုသောရုပ်
တို့သည်ဖြစ်ကုန်၍၊ ဖြူခြင်း၊ မည်းခြင်း၊ နီခြင်းလည်းရှိ၏။ ဓာတ်
လေးပါးလည်းရှိ၏။ ထိုမျက်လုံးအသားပုသည်။ သလိပ်အားကြီး
သောအခါဖြူ၏။ သည်းခြေ အားကြီးသော အခါမည်းနက်၏။
သွေးအား ကြီးသောအခါနီမြန်း၏။ ပထဝီဓာတ်အားကြီးသော
အခါခက်ထရော်ရှိ၏။ အာပေါဓာတ်အားကြီးသောအခါ မျက်
ရည်ပို၏။ တေဇောဓာတ်အားကြီးသောအခါစပ်ပူ၏။ ဝါယော
ဓာတ်အားကြီးသောအခါ ပတ်ပတ်ယှဉ်၏။ ဤမျက်လုံးအသား
ပုသည်။ သသမ္ဘာရစက္ခုမည်၏။

ပဿာဒစက္ခုမည်သည်ကား။ ယောပနဇ္ဇေသတောဇ္ဇေပ
ဗိုဗန္ဓော။ စတုန္ဒီမဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယပဿာဒေါ ဣဒံပဿာဒ
စက္ခုနာမ။ ။ ဟု၎င်းအဋ္ဌသာလိနိ လာသည် ဖြစ်၍ ပဿာဒ
စက္ခုသည်။ မဟာဘုတ်လေးပါးကိုစွဲ၍။ သသမ္ဘာရမျက်လုံးအ
သားပု၌ရှိလျက်စပ်လျက်။ မျက်လုံးဝယ်အဖြူဝန်းဖြင့်ပတ်ပတ်ရံ
သောမျက်နှာဝန်း၏အလယ်၌။ ဆီဆွတ်သော ဝါဂွမ်းပိုင်ကဲ့သို့။
ရွှမ်းရွှမ်းစွတ်လျက်။ မျက်လွှာ၊ ခုနစ်ထပ်ကိုပြန့်နှံ့၍ ဓာတ်လေး
ပါးတို့သည်ကျေးဇူးပြု၍ဥတုမိတ်အာဟာရတို့သည် ထောက်
ပံ့သဖြင့်အားထုတ်လျက်မပြတ်စောင့်ရှောက်၍။ ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ
အစရှိသည်တို့ဖြင့် ခြံရံလျက်။ သန်းဦးခေါင်းသဏ္ဌာန်မျှသာ ရှိ
သောပဿာဒစက္ခုရုပ်သည်ရှိ၏။ ထိုပဿာဒစက္ခုရုပ်၌။ ပဉ္စဒါရာ
ဝဇ္ဇန်း၊ သမ္ပဒိ ဓွန်းခွေ၊ သန္တိရဏ သုံးခု၊ ဂုဋ္ဌော၊ ကာမာဝစရ
ဇောနှစ်ဆဲ့ကိုးခု၊ တဒါရုံမဟာဝိပါက်မိတ်ရှစ်ခု၊ ဤလေးဆဲ့လေး
ခုသောမိတ်တို့နှင့်တကွ။ စက္ခုဝိညာဏ်မိတ်နှစ်ခုတို့သည် ဖြစ်
ကုန်၍ကုန်၏။ ။ ဖြစ်ဟန်မှီဟန်ကား။ စက္ခုပဿာဒရုပ်လည်း။
ခိုင်ခန့်ကောင်းမွန်စေ။ ရူပါရုံလည်းထင်စေ။ အလင်းလည်းရှိစေ။
နှလုံးသွင်းခြင်းလည်းရှိစေ။ ဤအကြောင်းလေးပါးရုံလင်လျှင်ဖြစ်

ကုန်မှီကုန်၏။ ။ထိုစက္ခုဝိညာဏ်စိတ်ကား။ မြွေနှင့်တူ၏။ မြွေ
 တို့သဘောကား။ သန့်ပြန့်သာယာသောအရပ်၌မေ့လျော်။ တ
 မြက်ချေးစု၊ မြက်သစ်ရွက်၊ တောချို၊ တောင်ပို့၊ တွင်းကျင်းသို့
 ဝင်၍ အိပ်နေရမှသာ။ အလွန်နှစ်သက် မေ့လျော်၏။ ထိုအတူ
 စက္ခုဝိညာဏ် စိတ်သည် လည်း။ သန့်ရှင်း ပြေပြစ် ကျစ်လစ်
 ကောင်းမွန်စွာလုပ်ထားသောရွှေသည်တိုင် ရွှေနန်းရံစသည်တို့
 ၌မေ့လျော်။ ကြည့်ရှုခြင်းငှာမျှလည်း အလိုမရှိ။ ရုပ်သေး၊ ရုပ်
 ကြီး၊ ခြူးပန်း၊ ခြူးနွယ်၊ အနီ၊ အဝါ၊ အပြာ၊ အဖြူစသည်တို့ဖြင့်
 ဆန်းကြယ် ရေးထားလုပ်အပ်သော အဆောက်အအုံတို့၌သာ။
 မေ့လျော်သည်ကြည့်ရှုလိုသည်ဟူလိုသော်။

သောတဝိညာဏ်စိတ်၏ဖြစ်ခြင်းမှီခြင်းကား။ ။သသမ္ဘာ
 ရသောတဗိလသာအန္တောတနူတပ္ပလောမာစိတေ အင်္ဂုလိဝေ
 ဒကသဗ္ဗာနေပဒေသေ။ ဂုတ္တပ္ပကာရေဟိ ဥပထမ္ဘယမာနံအာ
 ယုဟနာအနုပါလမာနံ။ ဝဏ္ဏာဒိဟိပရိဝုတံသောတဝိညာဏာဒိ
 နံယထာရဟံဝတ္ထုဒ္ဓါရတာဝံသာယေမာနာတိဋ္ဌတိ။ ။ဟု၎င်း
 အဋ္ဌကထာ လာသည်ဖြစ်၍။ သသမ္ဘာရ ဖြစ်သော နားပေါက်
 တွင်း၌ဖြစ်သော မွေးနီမွေးနွတို့ဖြင့်ရံ၍ ရောက်သော ကြေးနီး
 လက်စွပ်ကွင်းသဏ္ဌာန်ရှိသောအသားဖုသည်။ ဆိုအပ်ပြီးသော
 ဓာတ်လေးပါးတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုလျက်။ ဥတုစိတ်အာဟာရတို့
 ထောက်ပံ့အားထုတ်သည်ဖြစ်၍ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ စသည်တို့ဖြင့်
 ခြံရံလျက်။ သောတပသာဒရုပ်သည်ဖြစ်၏။ ထိုသောတပသာဒ
 ရုပ်၌။ ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း၊ သမ္ပဒိုတ္တန်း၊ နွေသန္တိရဏ သုံးခုရဋ္ဌောကာ
 မဇောနှစ်ဆဲ့ကိုးခု တဒါရုံမဟာဝိပါကံ ရှစ်ခုအားဖြင့်။ လေးဆဲ့
 လေးခုသော စိတ်တို့နှင့်တကွ။ သောတဝိညာဏ် စိတ်နှစ်ခုတို့
 သည်။ ဖြစ်ကုန်မှီကုန်၏။ ။ဖြစ်ဟန်မှီဟန်ကား။ သောတပသာ
 ဒရုပ်လည်းခိုင်ခန့်ကောင်းမွန်စေ။ သဒ္ဓါရုံလည်းထင်စေ။ အပေါက်
 အလင်းလည်းရှိစေ။ နှလုံးသွင်းခြင်းလည်းရှိစေ။ ဤအကြောင်း
 လေးပါးစုံလှင်လျှင်ဖြစ်ကုန်မှီကုန်၏။ ။ထိုသောတဝိညာဏ်

စိတ်ကား။ မိကျောင်းနှင့်တူ၏။ မိကျောင်းတို့သဘောကား။ အပ
သို့ထွက်၍ဘမ်းအပ်ယူအပ်သည်ကိုမမြင်။ မျက်စိကိုမှိတ်၍သာ
အိပ်၏။ အကြင်အခါ အလံတရာမျှလောက်သော ရေထဲသို့ဝင်
လျှိုးပြီးလျှင်။ ကျောက်တွင်းအစရှိသည်သို့ဝင်၍အိပ်သောအခါ။
ချင်းတို့စိတ်သည်။ တည်ကြည်ခြင်းချမ်းသာစွာအိပ်ခြင်းဖြစ်၏။
ထိုအတူသောတ ဝိညာဏ် စိတ်သည်။ နားပေါက် ထည်းဟူ
သောတွင်း၌သာအလိုရှိ၏။ နားပေါက်ဟူသော ဟင်းလင်းအာ
ကာသသည်သာလျှင်။ အသံကိုကြားခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၏။
ထိုသို့ဖြစ်သောကြောင့်။ ဥမင်ထိုင်တွင်း၌သရဏ္ဍာယ်ခြင်း။ ရှုတ်
ဘတ်ခြင်းကိုပြုသော အသံသည်လည်း။ ဥမင်ထိုင်မိုးကိုဖောက်
၍မထွက်မကြား။ တံခါးထိုင်ပေါက်လေသိပေါက်သို့သိထွက်
၍ခတ် အဆင့်ဆင့်ဖြင့် ထိခိုက်လျက်သွား၍ သောတပသာဒ
ရုပ်ကိုထိ၏။ ထိုအခါအပဉ္စနေသောသူတို့သည်။ ဤမည်သောသူ
သရဏ္ဍာယ်ခြင်း။ ရှုတ်ဘတ်ခြင်းကို ပြုသတည်းဟုသိ၏။ နား
ပေါက်ကိုပိတ်သောအခါမကြား။ နားပေါက်ကိုဖွင့်၍ နာသော်
ကြား၏ဟူလိုသော်။

ဃာနဝိညာဏ်စိတ်၏ဖြစ်ခြင်းမှီခြင်းကား။ ။ သသန္တာရ
ဗိလသသန္တာရအဇ္ဈောပဒသန္တာရနေပဒေသေ။ ယထာဝုတ္တုပကာ
ရပထမ္မနာ နူပါလနပရိဝါရံ။ ဃာနဝိညာဏာဒိနံ ယထာရဟံ
ဝတ္ထုဒ္ဓါရဘာဝံ သာဓယ မာနာတိဋ္ဌတိ။ ။ ဟု၎င်း ဋီကာလာ
သည်ဖြစ်၍ သသန္တာရဖြစ်သောနှာခေါင်းပေါက်၏ အတွင်း၌။
ဆိတ်တို့၏ ခြေ၌ခွာနှင့်တူသောအရပ်သည်။ ဃာန ပသာဒရုပ်
တည်ရာမည်၏။ ထိုဃာနပသာဒရုပ်၌ဆိုအပ်ပြီးသောခတ်ရုပ်
တို့သည်။ ကျေးဇူးပြုခြင်း။ ထောက်ပံ့ခြင်းတို့ဖြင့် စောင့်သည်
ဖြစ်၍ဆိုအပ်ပြီးသောလေးဆဲ့လေးပါးသော စိတ်တို့နှင့်တကွ။
ဃာနဝိညာဏ် စိတ်နှစ်ခုတို့သည်။ ဖြစ်ထိုက်သည် အားလျော်
စွာ။ ဝတ္ထုဒ္ဓါရအဖြစ်ကိုပြီးစေလျက် ဖြစ်ကုန်မှီကုန်၏။ ။ ဖြစ်
ဟန်မှီဟန်ကား။ ဃာနပသာဒ ရုပ်လည်း ခိုင်ခန့်ကောင်းမွန်စေ။

ဂန္ဓာရုံလည်းထင်စေ။ အပေါက်အလင်းလည်းရှိစေ။ နှလုံးသွင်း
ခြင်းလည်းရှိစေ။ ဤအကြောင်း လေးပါးစုံလင်လျှင် ဖြစ်ကုန်မိ
ကုန်၏။ ။ထိုဃာနဝိညာဏ်စိတ်ကား။ ဌာန်နှင့်တူ၏။ဌာန်တို့
သဘောကား။သစ်ပင်ဖျား၌၎င်း။မြေ၌၎င်းမမွေ့လျော်ကုန်။ခဲတ
ပစ်နှစ်ပစ်ကိုလွန်၍ ကောင်းကင်သို့ ပျံဝဲသောအခါ၌သာ။ စိတ်
မွေ့လျော်ခြင်း ထည်ကြည်ခြင်းဖြစ်၏။ ထိုအတူဃာနဝိညာဏ်
သည်လည်း။ ဟင်းလင်းသော အာကာသကိုလို၏။ လေကိုအဖို့
ပြု၍ဂန္ဓာရုံကို အာရုံပြုတတ်၏။ ထိုသို့ဖြစ်တတ် သောကြောင့်၊
နွားတို့သည် မိဗန်းဦးကျ မိဗန်းရှာစ အခါ မြေကို နမ်းပြီးလျှင်။
ကောင်းကင်သို့ ရှေ့ရှုလျက်မြေ အနံ့ကိုယူကုန်၏။ နံ့သာခဲနံ့သာ
ပြောင်းတို့ကိုလက်ဖြင့်ကိုင်ယူ၍ ချင်းတို့နှာဝ၌ တို့သော်လည်း။
လေကိုမယူလျှင်အနံ့ကိုမသိကြကုန်ဟူလိုသော်။

ဇိဝှာဝိညာဏ်စိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းမိခြင်းကား။ ။သသန္တာရ
ဇိဝှာမဇ္ဈိသဥပရိဥပ္ပလဒ္ဓလဂ္ဂသဏ္ဌာနေပဒေသေ။ ယထာဝုတ္တု၊
ပကာရုပထမ္ဘနာနုပါလန ပရိဝါရံ။ ဇိဝှာ ဝိညာဏာဒိနံ ဝတ္ထု၊
ဒ္ဓါရဘာဝံ သာယမာနာတိဋ္ဌတိ။ ။ဟု ၎င်းဋီကာလာသည်
ဖြစ်၍သသန္တာရဖြစ်သောလျှာ၏အလယ်တွင်။အပေါ်၌ကြာပွင့်
ချပ်ထက်ပိုင်းဖြတ်နှင့်တူသောအရပ်၌။ ဇိဝှာပသာဒရုပ်သည်ရှိ
၏။ထိုဇိဝှာပသာဒရုပ်၌ဆိုအပ်ပြီးသော ဓာတ်လေးပါးတို့သည်။
ကျေးဇူးပြုခြင်း ထောက်ပံ့ခြင်းတို့ဖြင့်။ အစဉ်စောင့်သည်ဖြစ်
၍ ယခင်လေးဆဲ့လေးပါးသောစိတ်တို့နှင့်တကွ ဇိဝှာဝိညာဏ်
စိတ်နှစ်ခုတို့သည်။ဖြစ်ထိုက်သည်အားလျော်စွာဝတ္ထုဒ္ဓါရအဖြစ်
ကိုပြီးစေလျက်ဖြစ်ကုန်မိကုန်၏။ ။ဖြစ်ဟန်မိဟန်ကား။ ဇိဝှာ
ပသာဒရုပ်လည်းခိုင်ခန့်ကောင်းမွန်စေ။ ရသာရုံလည်းထင်စေ။
အာပေါဓာတ်လည်းရှိစေ။ နှလုံးသွင်း ခြင်း လည်း ရှိစေ။ ဤအ
ကြောင်းလေးပါးစုံလင်လျှင် ဖြစ်ကုန်မိကုန်၏။ထိုဇိဝှာဝိညာဏ်
စိတ်ကားခွေးနှင့်တူ၏။ ခွေးတို့သဘောကား။ ပြင်အပေါ်ထွက်
၍ဖျဉ်းပတ်သွားလာကျက်စား သောအခါ။ တေးမဲ့ရာကို မမြင်။

ဒုတ်အုတ်ထုံကန်တို့ဖြင့်ပစ်ခတ်ရိုက်ပုတ်ခြင်း စသည်ဖြင့် ဘေး
 ရန်ကိုသာမြင်၏။ ရွာတွင်းသို့ဝင်၍ ခုံလောက်ကြားတို့၌ပြာကို
 ရက်၍အိပ်သောအခါသာ။ မွေ့လျော်ခြင်း ချမ်းသာခြင်းဖြစ်၏။
 ထိုအတူဇိဝှာရိညာဏ်သည်လည်း။ အာပေါဓာတ်ကိုအလိုရှိ၏။
 အာပေါဓာတ်ကိုမှီသောရသာရုံလျှင်အာရုံရှိ၏။ ထိုသို့ဖြစ်သော
 ကြောင့်။ ညဉ့်သုံးယံပတ်လုံးရဟန်းတရားကိုအားထုတ်၍နံနက်
 အခါရွာတွင်းသို့ဝင်၍ ဆွမ်းခံသောအခါ။ ရသောခြောက်သွေ့
 သော ခဲဘွယ်တောဇဉ်တို့ကို ဇိဝှာရိညာဏ်ဖြင့် မခံရသေး။ ခံ
 တွင်း၌ ဝါး၍ အရည်အာပေါဓာတ် ဖြစ်သော ကာလမှ။ ဇိဝှာ
 ရိညာဏ်ဖြင့်အရသာကိုခံရသည်ဟူလိုသော်။

ကာယဝိညာဏ်စိတ်၏ဖြစ်ခြင်းမှီခြင်းကား။ ။ယာဝတာ
 ပန။ဣမသ္မိံ ကာယေဥပ္ပါဒိန္ဒကဉ္စပံနာမအတ္ထိ။ သမ္ပတ္တကာယာယ
 တနံ။ ကပ္ပါသပဋ္ဌလေ သေနဟောဝိယ ယထာ ဝုတ္တုပကာ ရ
 ပထမ္မနာနုပါလနပရိဝါရမေဝဟုတွာ ကာယဝိညာဏာဒိနံယ
 ထာရဟံဝတ္ထုန္တရတာဝံသာယေမာနာတိဋ္ဌတိ။ ။ဟု၎င်းငိုကာ
 လာသည်ဖြစ်၍ သတ္တဝါတို့ကိုယ်အားလုံး၌ ကမ္မဇရုပ် တို့၌ ဆီ
 ဆွတ်သော ဝါဂွမ်းစိုက်ကဲ့သို့။ ကာယ ပသာဒရုပ်သည် ပြန့်နှံ့
 လျက်ရှိ၏။ ဤကာယပသာဒရုပ်၌ဆိုအပ်ပြီးသောဓာတ်လေးပါး
 တို့သည်ကျေးဇူးပြုခြင်း ထောက်ပံ့ခြင်းတို့ဖြင့် စောင့်ရှောက်
 ခြံရံသည်ဖြစ်၍။ဆိုအပ်ပြီးသောစိတ်လေးဆဲ့ခြေခံတို့နှင့်တကွ
 ကာယဝိညာဏ်စိတ်နှစ်ခုတို့သည်ဖြစ်ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။
 ဝတ္ထုန္တရအဖြစ်ကိုပြီးစေလျက်။ ကိုယ်အားလုံးကို ပြန့်နှံ့၍ ဖြစ်
 ကုန်မှီကုန်၏။ ။ဖြစ်ဟန်မှီဟန်ကား။ ကာယပသာဒရုပ်လည်း
 ခိုင်ခန့်ကောင်းမွန်စေ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံလည်းထင်စေ။ ပထဝီဓာတ်
 လည်းရှိစေ။ နှလုံးသွင်းခြင်းလည်းရှိစေ။ ဤအကြောင်း လေးပါး
 စုံလင်လျှင် ဖြစ်ကုန်မှီကုန်၏။ ။ကာယပသာဒဥပ္ပါဒိန္ဒကဖြစ်
 သောကိုယ်အလုံး၌ကား။ ။နာဘိတောပဋ္ဌာယဟေဋ္ဌာဟေဋ္ဌိ
 မကာယောနာမ။ဟု၎င်းငိုကာလာသည်ဖြစ်၍။ချက်မှသည်အေဝံ

ခြေဖျားတိုင်အောင် ကား။ အောက်ကိုယ်မည်၏။ ထိုအောက်
 ကိုယ်၌ ကာယဒဿက၊ ဘာဝဒဿက၊ ဥတုစိတ် အာဟာရတို့
 ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ရှစ်ခုစီအားဖြင့်။ လေးဆဲ့လေးခုသောရုပ်
 တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။နာဘိတောဥဒ္ဓံယာဝ ဂလ ဝါဒက
 မဏ္ဍိမကာယောနာမ။ ဟု၎င်းဋီကာလာသည်ဖြစ်၍။ ချက်မှသည်
 အထက်လည်ချောင်းတိုင်ရုံကား။ အလယ်ဖြစ်သော ကိုယ်မည်
 ၏။ ထိုအလယ်ဖြစ်သောကိုယ်၌။ ကာယဒဿက၊ ဘာဝဒဿက၊
 ဝတ္ထုဒဿက၊ ဥတုစိတ်အာဟာရတို့ကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်ရှစ်ခု
 စီအားဖြင့်။ ငါးဆဲ့လေးခုသောရုပ်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။ဂလ
 ဝါဒကတောဥဒ္ဓံဥပရိမကာယောနာမ။ ဟု၎င်းဋီကာလာသည်
 ဖြစ်၍။ လည်ချောင်းမှ သည် အထက် ဦးခေါင်း ဆုံး အောင်
 ကား။ အထက် ဖြစ်သောကိုယ်မည်၏။ ထိုအထက် ဖြစ်သော
 ကိုယ်၌။ စက္ခုဒဿက၊ သောတဒဿက၊ ဗာန ဒဿက၊ ဇိဝှါ
 ဒဿက၊ ကာယဒဿက၊ ဘာဝဒဿက၊ ဥတုစိတ်အာဟာရတို့
 ကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်ရှစ်ခုစီအားဖြင့် ရှစ်ဆဲ့လေးခုသော ရုပ်
 တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ အောက်ကိုယ်တို့၌ ဖြစ်ကုန် သော ရုပ်တို့
 သည်။ အလယ်ကိုယ် အထက်ကိုယ်တို့၌ ဖြစ်သောရုပ် တို့နှင့်မ
 မရောမစပ်ကုန်။ အလယ်ကိုယ်အထက်ကိုယ်တို့၌ဖြစ်သောရုပ်
 တို့သည်လည်း။ အောက်ကိုယ်၌ဖြစ်သောရုပ်တို့နှင့် မရောမစပ်
 ကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ အသီးအခြားစီသုံးဌာနဖြစ်ကြကုန်၏။ ။ထို
 ကာယဝိညာဏ်ကား မြေခွေးနှင့် တူ၏။ မြေခွေးတို့ သဘော
 ကား။ လွင်အပသို့ထွက်၍ထည့်ပတ်သွားလာ ရှာစားသော်လည်း
 မမွေ့လျော်။ သုသာန်သင်းချိုင်းသို့သွား၍ သူကောင်လူသားကို
 စား၍အိပ်နေရမှသာလျှင်ချမ်းသာ မွေ့လျော်ခြင်းဖြစ်၏။ ထိုအ
 တူကာယဝိညာဏ်သည်လည်း။ တပါးသောဥပ္ပါဒိဏ္ဏကကမ္မစ
 ရုပ်တို့ကိုထိခြင်း တွေ့ခြင်းငှါအလိုရှိသော။ ပထဝီဓာတ်ကို မှီ
 သောဗောဓဗ္ဗဗ္ဗါရုံလျှင်အာရုံရှိ၏။ ထိုသို့ဖြစ်သောကြောင့် ဗဟိဒ္ဓ
 သဗ္ဗာန်၌တပါးသောဝိတုတို့၏ကိုယ်ကိုမထိမတွေ့ရသော

အခါ။ မိမိလက်၌ ဦးခေါင်းတင်၍ အိပ်ကြ ကုန်၏။ ထိုကာယ
 ဝိညာဏ်ကား။ အတွင်းအပနှစ်ပါး၌ပင်။ ပထဝီဓာတ်ကိုအာရုံပြု
 ခြင်းလျှင်အကြောင်းမူလဖြစ်၏ဟူလိုသော်။ ။ဝိညာဏ်ငါးပါး
 ဖြင့်ယူအပ်သော။ ရူပါရုံ၊ သဒ္ဓါရုံ၊ ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗါရုံတို့
 ကိုခံလင့်သကဲ့သို့ဖြစ်တတ်သောကြောင့်။ သမ္ပဒိတ္တန်းစိတ်ဆိုလို
 သည်။ ။သမ္ပဒိတ္တန်းစိတ်သည် ခံလင့်သကဲ့သို့ဖြစ်သော အာ
 ရုံငါးပါးတို့ကိုစုံစမ်းတတ်သောကြောင့်။ သန္တိရဏစိတ်ဆိုလို
 သည်။ ။မကောင်းသောအနိဋ္ဌာရုံ ထင်မြင်သောအခါ။ အကု
 သိုလ်အကျိုးဖြစ်သောစက္ခုဝိညာဏ်၊ သောတဝိညာဏ်၊ ဃာန
 ဝိညာဏ်၊ ဇိဝှိဝိညာဏ်၊ ကါယဝိညာဏ်၊ သမ္ပဒိတ္တန်း၊ သန္တိရဏ
 တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ဤအကုသလဝိပါက်စိတ်တို့ကား။ ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပ
 ယုတ်မောဟမူစိတ်ကြည်သောအကုသိုလ်တဆဲ့တခုသည်။ ပဋိ
 သန္ဓေအခါအပါယ်လေးတံ၌ပဋိသန္ဓေကိုဖြစ်စေ၏။ ပဝတ္တိအခါ
 ကား။ အကုသိုလ်တဆဲ့နှစ်ခုတို့သည်။ ဖြစ်ထိုက်သည်အားလျော်
 စွာကာမတဆဲ့တသံ၌။ အကုသလဝိပါက်ခုနစ်ခုတို့ကို ဖြစ်စေ
 ၏။ အသညသတ် ကြည် သော ရူပတဆဲ့ ငါးတံ၌ကား။ စက္ခု
 ဝိညာဏ်၊ သောတဝိညာဏ်၊ သမ္ပဒိတ္တန်း၊ သန္တိရဏ။ ဤအကုသ
 လဝိပါက်လေးခုတို့ကိုဖြစ်စေ၏ဟူလိုသော်။ ။ကောင်းသော
 ဣန္ဒာရုံထင်မြင်သော အခါ။ ကုသိုလ် အကျိုးဖြစ်သော။ စက္ခု
 ဝိညာဏ်၊ သောတဝိညာဏ်၊ ဃာနဝိညာဏ်၊ ဇိဝှိဝိညာဏ်၊ ကာ
 ယဝိညာဏ်၊ သမ္ပဒိတ္တန်း၊ သန္တိရဏစိတ်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။
 ပဉ္စဒ္ဓါရာဇ္ဇန်းဟူသည်ကား။ စက္ခုဒ္ဓါရ၊ သေဝါတဒ္ဓါရ၊ ဃာနဒ္ဓါရ၊
 ဇိဝှိဒ္ဓါရ၊ ကာယဒ္ဓါရတို့၌ ထိခိုက်သော အာရုံငါးပါးတို့ကိုနှလုံး
 သွင်းတတ်ဆင်ခြင်တတ်သည် ဟူလိုသော်။ ။မနောဒ္ဓါရာ
 ဇ္ဇန်းဟူသည်ကား။ ဘဝင်စိတ်တဆဲ့ကိုးခုဟူသောမနောဒ္ဓါရ
 ၌မြင်ဘူးကြားဘူးသုံးပါးသော ဝိညာဏ်ဖြင့်သိဘူးသောအာရုံ
 ကိုနှလုံး သွင်းတတ် သောကြောင့်။ မနောဒ္ဓါရာဇ္ဇန်း စိတ် ဆို
 စေသည်။

ဟသိတုပ္ပါဒ် စိတ်ဟူသည်ကား။ ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့၏ ရယ်ခြင်း၊ ပြုံးခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။ ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့မှာ။ မဟာကြိယာသောသောမနဿစိတ်လေးချက်။ ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်တချို့၏ ငါးပါးသော စိတ်တို့ဖြင့် ရယ်ခြင်း၊ ပြုံးခြင်းကို ပြုကုန်၏။ သေက္ခချနစ်ယောက်တို့မှာ။ မဟာကုသိုလ်သော သောမနဿစိတ်လေးချက်။ လောဘမူ သောမနဿဒိဋ္ဌိဂတ ဝိပ္ပယုတ် စိတ်နှစ်ချို့၏ ခြောက်ချသောစိတ်တို့ဖြင့် ရှင်ခြင်း၊ ပြုံးခြင်းကို ပြုတတ်ကုန်၏။ ပုထုဇ္ဇန်ပုဂ္ဂိုလ် တို့မှာ။ မဟာကုသိုလ် သောသောမနဿလေးချက်။ လောဘမူသောသောမနဿလေးချက်။ ဤရှစ်ချသောစိတ်တို့ဖြင့် ရှင်ခြင်း၊ ပြုံးခြင်းကို ပြုကုန်၏။ သဗ္ဗညုဘုရားတို့ကား။ မဟာကြိယာပဌမန္တေစိတ်ဖြင့်သာ။ ပြုံးခြင်းကို ဖြစ်စေကုန်၏။ ရှင်ခြင်းကို ပြုတော်မူကုန်၏။ ။ လောဘမူသောသောမနဿလေးချက်။ မဟာကုသိုလ်သောသောမနဿလေးချက်။ မဟာကြိယာ သောသောမနဿလေးချက်။ ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်တချို့၏ တဆွဲသုံးချသောစိတ်တို့သည်။ ရှင်ခြင်း၊ ပြုံးခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်လျက်။ ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်ကိုသာ ရှင်ခြင်း၊ ပြုံးခြင်းကို ဖြစ်စေတတ် သည်ဟု။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုလေသနည်း ဟူ၍ အံ့။ ဟသိတုပ္ပါဒ်မှ တပါးသော စိတ်တို့သည်။ ဘာဝနာအားဖြင့် ဗျာပါရများကုန်၏။ ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်မူကား။ ဗျာပါရမရှိလေသောကြောင့်။ ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်ကိုသာ။ ရှင်ခြင်း၊ ပြုံးခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည်ဟု ဆိုလေသည် မှတ်ရမည်။ ။ သိတ၊ ဟသိတ၊ ဝိဟသိတ၊ ဥပဟသိတ၊ အပဟသိတ၊ အတိဟသိတဟူ၍ ခြောက်ပါးရှိသည် အနက်တွင်။ မျက်စိမျက်နှာ ရှင် ရှင်လန်းလန်းရှိရုံရယ်ခြင်းကား။ သိတမည်၏။ သွားဖုံးကို မြင်ရုံရယ်ခြင်းကား။ ဟသိတမည်၏။ ဤနှစ်ပါးဖြင့် သူမြတ်တို့ရယ်ကုန်၏။ ။ သာယာစွာအသံဖြင့် ရယ်ခြင်း ကား။ ဝိဟသိတမည်၏။ ဦးခေါင်းပခုံး လက်ရုံးလျှပ်အောင် ရယ်ခြင်းသည်ကား။ ဥပဟသိတမည်၏။ ဤနှစ်ပါးဖြင့် သူလတ်တို့ရယ်ကုန်၏။ ။ မျက်ရည်ထွက်အောင် ရယ်ခြင်းသည်။ အပဟသိ

တမည်၏။ မိမိကိုယ်ကို ရှေ့လဲနောက်လန် မငြိမ်မရပ်အောင်
ရယ်ခြင်းသည်ကား။ အတိဟသိတမည်၏။ ဤနှစ်ပါးဖြင့် ကား
သူယုတ်တို့ရယ်ကုန်၏။

အဟိတ်စိတ်လက္ခဏာအကျဉ်းပြီး၏။

ကာမာဝစရသောဘဏ္ဍာစိတ်တို့၌။ မဟာကုသိုလ်ပဌမစိတ်
၏လက္ခဏာကား။ ။ယဒါပနယောဒေယျဓမ္မပဋိဂ္ဂဟကာဒိ
သမ္ပတ္တိ။ အညံဝါ သောမနဿဟေတု အာဂမ္မဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော
အတ္ထိဒိန္နန္တိ အာဒိနယပဝတ္တံသမာဒိဋ္ဌိပူရက္ခိတ္တာ မုတ္တစာဂါဒိဝ
သေနအသံသိဒန္တောအနုဿာဟိတောပရေဟိ။ ဧနာဒိနိပုညာနိ
ကရောတိ။ တဒါဿစိတ္တံသောမနဿ သဟဂတံ ဉာဏသမ္ပ
ယုတ္တ အသင်္ခါရိကံဟောတိ။ ။ဟုသုမင်္ဂလသံသမိ ဝိကာလာ
သည်ဖြစ်၍ အကြင်အခါအလှူဝတ္ထု အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ပြည့်စုံ
ခြင်းကိုမြင်၍နှစ်သက်ဝမ်းသာ ရှင်လန်းသောစိတ်ဖြင့် အလှူပေး
ခြင်း၊ သီတင်းသီလစောင့်သုံးခြင်းစသောသုစရိုက်သည်ကား။
ကောင်းကျိုးချမ်းသာရှိသည်တည်းဟု။ မိမိပညာကိုရှေ့သွားပြု
လျက်။ ရှေ့စိတ်သည်နောက်စိတ်ကိုမတိုက်တွန်းဘဲ၎င်း။ သူတ
ပါးတို့မတိုက်တွန်းဘဲသော်၎င်း။ အလှူပေးခြင်း၊ သီတင်းသီလ
စောင့်သုံးခြင်း စသည်ကို မဆုတ်မနစ်ပြု၏။ ထိုအခါ သောမ
နဿသဟဂတံဉာဏသမ္ပယုတ်ပဌမအသင်္ခါရိကစိတ်ဟုမှတ်
အပ်၏။ ။ယဒါပနဝတ္ထု နယောနေဝ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော သမာဒိဋ္ဌိ
ပူရက္ခိတ္တာပိ အမုတ္တစာဂါဒိဝသေနသံသိဒမာနောဝါ။ ပရေဟိ
ဝါဉာဿာဟိတောကရောတိ။ တဒါဿတဒေဝစိတ္တံသသင်္ခါရိ
ကံဟောတိ။ ။ဟု၎င်းဝိကာလာသည်ဖြစ်၍။ အကြင်အခါပဌမ
ကုသိုလ်စိတ်၌ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ နှစ်သက်ရှင်လန်းဝမ်း
မြောက်ဝမ်းသာ သမာအယူကိုရှေ့သွားပြု၍ လွတ်လွတ်စွန့်ထို
သောစိတ်ဖြင့်။ ရှေ့စိတ်သည်။ နောက်စိတ်ကိုတိုက်တွန်းသည်

ဖြစ်၍၎င်း။ သူတပါးတိုက်တွန်း၍၎င်း။ အလှူပေးခြင်း၊ သိတင်းသိ
လစောင့်သုံးခြင်းစသည်ကိုတွန်းတိုသောစိတ်ဖြင့်ပြု၏။ ထိုအခါ
သောမနဿသဟဂုတ် ဥာဏသမ္ပယုတ် နုတိယ သသင်္ခါရိက
စိတ်ဟုမှတ်အပ်၏။ ။ယဒါပနညာတိဇနဿ ပဋိပတ္တိ ဒဿ
နေနဇာတပရိစယာ ဗာလဒါရကာ သိက္ခ။ ဒိသွာ သောမနဿ
ဇာတာ သဟသာကိန္ဒိဒေဝ ဟတ္ထဂတံ ဒန္တိဝါဝန္တိဝါ။ တဒါ
ထေသံတတိယံစိတ္တံဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ။ဟု၎င်းငိုကာလာသည်ဖြစ်၍
အကြင်အခါမိဘတို့၏ အလေ့အကျင့်ကိုမြင်၍ သူငယ်တို့သည်
ရဟန်းသင်္ဃာတို့ကို မြင်သော အခါ။ ဝမ်းသာ ရှင်လန်းလျက်။
လက်၌ရှိသောတစ်ခုတစ်ခုသောဝတ္ထုကိုမူလည်းလှူအံ့။ ရှိမူလည်း
ခိုးအံ့။ ထိုသူငယ်တို့၏ စိတ်သည်သောမနဿသဟဂုတ်ဥာဏ
ဗိပ္ပယုတ်တတိယအသင်္ခါရိကစိတ်ဟုမှတ်အပ်၏။ ။ယဒါပနဒေ
ထဝန္တထာတိဥာတိဟိဥဿာဟိတာဇေပဋိပဇ္ဇန္တိ။ တဒါစတုတ္ထံ
စိတ္တံဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ။ဟု၎င်းငိုကာလာသည်ဖြစ်၍အကြင်အခါမိဘ
စသော သူကြီးတို့ လှူလော၊ ရှိခိုးလော ဟု တိုက်တွန်း သော
ကြောင့်။ သူငယ်တို့သည်ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာလှူခြင်းရှိခိုးခြင်း
ကိုပြု၏။ ထိုအခါသူငယ်တို့စိတ်သည်။ သောမနဿ သဟဂုတ်
ဥာဏဗိပ္ပယုတ်စတုတ္ထသသင်္ခါရိကစိတ်ဟုမှတ်အပ်၏။

မဟာကုသိုလ်သောမနဿလေးချိုး၏။

ယဒါပန ဒေယျဓမ္မပဋိဂ္ဂဟကာဒိနံ အသမ္ပတ္တိံ အညေသံဝါ
သောမနဿဟေတုနံအဘာဝံစအာဂမ္မစတူသုဝိကပ္ပေသုသော
မနဿရဟိတာဟောန္တိ။ တဒါသေသာနိ စတ္တာရိဥပေက္ခာသ
ဟဂတာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ။ဟု၎င်းငိုကာ လာသည့် ဖြစ်၍။ မဟာ
ကုသိုလ် ဥပေက္ခာလေးချိုးတို့တွင်။ ပဌမစိတ်ဖြစ် ခြင်းကား။ အ
ကြင်အခါ အလှူဝတ္ထု၊ အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ မပြည့်စုံခြင်းကိုစွဲ၍
လျှစ်လျူသောစိတ်ဖြင့်။ အလှူပေးခြင်း၊ သိတင်း သိလံစောင့်

သုံးခြင်းစသောသုစရိုက်သည်။ ကောင်းကျိုး ချမ်းသာ ရှိသည်
 သာတည်းဟူ။ မိမိပညာကို ရှေ့သွား ပြုလျက်။ ရှေ့စိတ်သည်
 နောက်စိတ်ကိုမတိုက်တွန်းဘဲ၎င်း။ သူတပါးတို့မတိုက်တွန်းဘဲ
 ၎င်းအလှူပေးခြင်း။ သိတင်းသီလစောင့်သုံးခြင်းစသည်တို့ကိုမ
 ဆုတ်မနစ်ပြု၏။ ထိုအခါဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဥာဏသမ္ပယုတ်
 ပဌမ အသင်္ခါရိကစိတ်ဟု မှတ်အပ်၏။ ။အကြင်အခါ ပဌမ
 စိတ်အတူလျစ်လျူသောစိတ်ဖြင့်။ သမာအယူကို ရှေ့သွားပြု၍
 လွတ်လွတ်မစွန့်လိုသော သဘောဖြင့်။ ရှေ့စိတ်သည် နောက်
 စိတ်ကို တိုက်တွန်း၍၎င်း။ သူတပါးတိုက်တွန်း၍၎င်း။ အလှူပေး
 ခြင်း၊ သိတင်းသီလစောင့်သုံးခြင်းစသည်ကိုစွန့်တိုသောစိတ်
 ဖြင့်ပြု၏။ ထိုအခါဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဥာဏသမ္ပယုတ်ဒုတိယသ
 သင်္ခါရိက စိတ်ဟု မှတ်အပ်၏။ ။အကြင်အခါမိဘတို့၏ အ
 လေ့အကျင့်ကိုမြင်၍ သူငယ်တို့သည် ရဟန်းသင်္ဃာတို့ကို မြင်
 သောအခါ။ လျစ်လျူသောစိတ်ဖြင့်။ လက်၌ရှိသောတစ်စုံတစ်ခု
 သောဝတ္ထုကိုလည်းလှူအံ့။ ရှိခိုးခြင်းကိုသော်လည်းပြုအံ့၊ ထိုအ
 ခါသူငယ်တို့၏စိတ်သည်။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဥာဏသမ္ပယုတ်
 တတိယအသင်္ခါရိကစိတ်ဟု မှတ်အပ်၏။ ။အကြင်အခါမိဘ
 စသောသူကြီးတို့သည်။ လှူလော၊ ရှိခိုးလောဟုတိုက်တွန်းသော
 ကြောင့်။ သူငယ်တို့သည် လျစ်လျူသော စိတ်ဖြင့်။ လှူခြင်းရှိခိုး
 ခြင်းကိုပြု၏။ ထိုအခါသူငယ်တို့၏ စိတ်သည်။ ဥပေက္ခာသဟ
 ဂုတ်ဥာဏသမ္ပယုတ်စတုတ္ထသသင်္ခါရိကစိတ်ဟုမှတ်အပ်၏။
 မဟာကုသိုလ်ဥပေက္ခာလေးခုပြီး၏။

၎င်းမဟာကုသိုလ်စိတ်ကား။ သောမနဿလေးခု။ ဥပေက္ခာ
 လေးခုအားဖြင့် ရှစ်ပါးသာရှိသော်လည်း။ ရသင့်တိုင်းငါးဌာန
 ဖြင့်မြှောက်ယူသော်။ တသောင်း၊ ငါးထောင်၊ တရာ နှစ်ဆယ်
 ရှိကြောင်းကို။ ။ကမေနုပုညဝတ္ထုဟိ။ ဂေါစရာ မိပတိဟိစ။
 ကမ္မဟိနာဒိတောစေဝ။ ဂဏေယျနယကောပိဒေါ။ ။ဟု၎င်း

ဗိုကာလာသည့်ကို ထောက်၍ထိရာ၏။ အနက်ကား။ ။ပုည
 ဝတ္ထုဟိစ။ ပုညကြိယာဝတ္ထု၊ ဆယ်ပါးတို့ဖြင့်လည်းကောင်း။
 ဂေါစရာမိပတိဟိစ။ အာရုံခြောက်ပါးအမိပတိလေးပါးတို့ဖြင့်
 လည်းကောင်း။ ကမ္မဟိနာဒိတောစေဝ။ ကံသုံးပါး။ ဟိန။ မဏ္ဍိမ။
 ပဏိတအားဖြင့် လည်းကောင်း။ ကမေနေ။ အစဉ်အတိုင်း၊ နယ
 ကောဝိဒေါ။ သင်္ချာနည်း၌လိမ္မာသောပညာရှိသည်။ ဂဏေယျ။
 မြောက်ပွား ရေတွက်ရာ၏။ ။မဟာကုသိုလ် စိတ်ရှစ်ခုကို
 ပုညကြိယာဝတ္ထု၊ ဆယ်ပါးဖြင့် မြောက်သော်ရှစ်ဆယ်ရှိ၏။ ထို
 ရှစ်ဆယ်ကို အာရုံခြောက်ပါးဖြင့် မြောက်သော်။ လေးရာရှစ်
 ဆယ်ရှိ၏။ အမိပတိဖြင့်မြောက်ရမည်မှာ။ ထိုလေးရာရှစ်ဆယ်
 စိတ်ကိုနှစ်ရာလေးဆယ်စီနှစ်စုထား၍။ တစုမှာဥာဏာ ဝိပ္ပယုတ်
 ဖြစ်သောကြောင့်။ ဝိမံသာမိပတိကိုပယ်၍ဆန္ဒာမိပတိစိတ္တာမိ
 ပတိဝိရိယာမိပတိသုံးပါးဖြင့်မြှောက်သော်ခုနစ်ရာနှစ်ဆယ်။ တစု
 ကားဥာဏာသမ္ပယုတ်ဖြစ်သောကြောင့်။ အမိပတိလေးပါးဖြင့်
 မြောက်သော်ကိုးရာခြောက်ဆယ်။ ၎င်းနှစ်ရပ်ကိုပေါင်းသော်
 တထောင်၊ မြောက်ရာ၊ ရှစ်ဆယ်ရှိ၏။ ထိုတထောင်။ မြောက်ရာ။
 ရှစ်ဆယ်ကိုကံသုံးပါးဖြင့်မြောက်သော်။ ငါးထောင်လေးဆယ်
 ရှိ၏။ ထိုငါးထောင်လေးဆယ်ကို။ ဟိနမဏ္ဍိမပဏိတ။ သုံးပါး
 ဖြင့်မြောက်သော်။ တထောင်။ ငါးထောင်။ တရာ။ နှစ်ဆယ်ရှိ
 ၏။ ။သည့်ကိုရည်၍ကိုးခန်းလင်္ကာ၌။ ။ဩဇေန္တ၊ မြတ်ဧ
 သန္တ၊ ကြံထရောက်ဆန်း။ မျိုးနှယ်မှန်း၍။ အစွန်းတရာ။ နှစ်ဆယ်
 ပါသား။ ကာမာဝစရ။ ကုသလဟု။ သုခပွားဆောင်၊ သောင်း
 ငါးထောင်။ ။ဟူ၍မဟာရဋ္ဌသာရမိန့်ဆိုတော်မူသည်။ ။ထို
 မှတပါးလည်း။ ကာလဒေသာဒိဘေဒေန ပနနေသံ ပဘေဒေါ
 အပ္ပ မေယျောဝ။ ဟု၎င်းဗိုကာ လာသည့်ဖြစ်၍ ကာလ ဒေသ
 သဗ္ဗာန် စသောအားဖြင့် ယူသော်ကား။ မဟာကုသိုလ်စိတ်
 သည်မရေတွက်နိုင်များ၏ ဟူလိုသော်။ မဟာကြိယာရှစ်ခုကို
 လည်း။ ကုသိုလ်အတူမြောက်၍ယူရမည်။

မဟာဝိပါက် စိတ်ရှစ်ခုတို့၌။ သောမနဿ ဥပေက္ခာ ဖြစ်
 ကြောင်း ကား။ ဣမာနိပိ ဣဋ္ဌ ဣဋ္ဌမဏ္ဍိတာ ရမ္မဏဝသေန ယ
 ထာက္ကမံ သောမနဿ ဥပေက္ခာသဟိတာနိ။ ။ဟု၎င်းတို့ကား
 လာသည့်ဖြစ်၍မဟာဝိပါက်ရှစ်ခုတို့သည်။ ဣဋ္ဌာရုံဣဋ္ဌမဏ္ဍိတာ
 ရုံတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ အစဉ်အတိုင်း သောမနဿ ဥပေက္ခာဖြစ်
 သည်ဟူလိုသော်။ ။၎င်းမဟာဝိပါက်ဥာဏသမ္ပယုတ်ဥာဏ
 ဝိပ္ပယုတ် ဖြစ်ကြောင်းကား။ ပဋိသန္ဓေဘဝင်တို့၏ အစွမ်း
 အားဖြင့်ဖြစ်ကြသောအခါ။ ပဋိသန္ဓေကိုပေးသော ကံအားကြီး
 သည်။ မကြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ တဒါရုံ၏ ဖြစ်ခြင်းရှိ
 သော်၊ များသောအားဖြင့်ဥာဏသမ္ပယုတ်ဥာဏဝိပ္ပယုတ်စော
 ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၎င်း။ ရံခါတဒါရုံဖြစ်သောအခါလည်း။ ပဋိသန္ဓေ
 ကိုပေးတတ်သော ကံမှတစ်ပါးသော ကံအားလျော်စွာဖြစ်ခြင်း
 ကြောင့်၎င်း။ ဤသုံးပါးတို့တွင် တပါးပါးကြောင့်။ ဥာဏ သမ္ပ
 ယုတ်ဥာဏဝိပ္ပယုတ်ဖြစ်၏ဟူလိုသော်။ ။ဤစကားရပ်၌။ ဝေ
 ဘန်ခွဲခြမ်း၍သိရမည်ကား။ ကာမာဝစရကုသိုလ်ကံရှစ်ခုသည်။
 ဖြစ်ထိုက်သည် အားလျော်စွာ။ ပဋိသန္ဓေ အခါကာမ သုဂတိ
 ဝိပါက်ကိုးခုကိုဖြစ်စေ၏။ ပဝတ္ထိအခါကား။ မဟာဝိပါက်ရှစ်ခု၊
 အဟိတ်ကုသလ ဝိပါက်ရှစ်ခုတို့ကို ဖြစ်စေ၏။ အသညသတ်
 ကြဉ်သော ရူပ တဆဲ့ ငါးဆုံ၌ကား။ စက္ခုဝိညာဏ် သောတ
 ဝိညာဏသမ္ပုဋ္ဌိ ဣနိသန္တိရဏအားဖြင့်အဟိတ်ကုသလဝိပါက်
 လေးခုကိုသာဖြစ်စေ၏။

တိပိဋကစူဠနာဂမထေရ်အလိုသော်ကား။ တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ
 ဖြစ်သောမဟာကုသိုလ်ဥာဏသမ္ပယုတ်စိတ်လေးခုတို့တွင်။ တ
 ခုခုသည်။ မဟာဝိပါက်ဥာဏသမ္ပယုတ်။ တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေလေး
 ခုတို့တွင်။ တခုခုကို ပဋိသန္ဓေအခါဖြစ်စေပြီး၍။ ပဝတ္ထိအခါမ
 ဟာဝိပါက်ရှစ်ခုအဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ်ရှစ်ခုအားဖြင့်။ တ
 ဆဲ့ခြောက်ခုသော အကျိုးကိုဖြစ်စေ၏။ တိဟိတ်ဩမကမဟာ
 ကုသိုလ်ဥာဏသမ္ပယုတ်စိတ်လေးခုတို့တွင်။ တခုခုသည်လည်း

ကောင်း။ နှိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌမဟာကုသိုလ်၊ ဥာဏာဝိပ္ပယုတ်စိတ်လေး
 ခုတို့တွင်။ တခုခုသည်လည်းကောင်း။ မဟာဝိပါက် ဥာဏာဝိပ္ပ
 ယုတ်။ နှိဟိတ်ပဋိသန္ဓေလေးခုတို့တွင်။ တခုခုကိုပဋိသန္ဓေအခါ
 ဖြစ်စေ၍။ ပဝတ္တိအခါမဟာဝိပါက် ဥာဏာဝိပ္ပယုတ် လေးခု။ အ
 ဟိတ်ကုသလဝိပါက်ရှစ်ခုအားဖြင့်။ တဆွဲနှစ်ခုသောအကျိုးကို
 ဖြစ်စေ၏။ နှိဟိတ်ဩ မကမဟာကုသိုလ်ဥာဏာဝိပ္ပယုတ် လေး
 ခုတို့တွင်။ တခုခုသည်။ ကုသလ ဝိပါက် ဥပေက္ခာသန္တီရဏ
 ဟူသောအဟိတ်ပဋိသန္ဓေ တခုကိုသာ။ ပဋိသန္ဓေအခါဖြစ်စေ
 ပြီး၍။ ပဝတ္တိအခါ အဟိတ်ကုသလဝိပါက် ရှစ်ခုဟူသောအကျိုး
 ကိုဖြစ်စေ၏ဟူလိုသော်။

ထိုမဟာ ဝိပါက်သည်။ အကျဉ်းအားဖြင့် ရှစ်ပါး သာဖြစ်
 သော်လည်း။ ဂုဏ်တသန္နိာ အားဖြင့် ယူသော် များ၏။ များ
 ကြောင်းကား။ ပုညကြိယာဝတ္ထုဆယ်ပါးဖြင့်။ မဟာဝိပါက်ရှစ်
 ခုကို မြှောက်သော် ရှစ်ဆယ်ရှိ၏။ ထိုရှစ်ဆယ်ကို အာရုံခြုံ
 ပါးဖြင့် မြှောက်သော် လေးရာ ရှစ်ဆယ်ရှိ၏။ ထိုလေးရာ ရှစ်
 ဆယ်ကိုကံသုံးပါးဖြင့် မြှောက်သော်။ တထောင်၊ လေးရာ၊ လေး
 ဆယ်ရှိ၏။ ထိုတထောင်၊ လေးရာ၊ လေးဆယ်ကို။ ဟိန၊ မဇ္ဈိ၊ ပ
 ဏိတသုံးပါးဖြင့် မြှောက်သော်။ လေးထောင်၊ သုံးရာ၊ နှစ်ဆယ်
 ရှိ၏။ ကာလဒေသသဗ္ဗာန်စသောအားဖြင့် ယူသော်ကား။ များ
 ၏ဟူလိုသော်။

မဟာကြိယာစိတ် ဖြစ်ခြင်းကား။ ။ တံတံကိစ္စ သာနေဝ
 သေနပဝတ္တတ္တာပနကရဏ မတ္တမေဝဟောတိ။ တသ္မာကြိယာ
 တိဂုတ္တံ။ ။ ဟုအဋ္ဌသာလိနီ လာသည်ဖြစ်၍၊ ထိုထို သို့သော
 ကိစ္စကိုပြီးစေခြင်းဖြင့်။ ပိုင်းခြားခြင်းမှတ်ခြင်းကို ပြုကာမျှသာ
 ဖြစ်သောကြောင့်။ ကြိယာဟူ၍ဆိုလိုသည်။ ။ ထိုကြိယာစိတ်
 သည်ကား။ ။ ဣဒံစိတ္တံ အညေသံ အသာဓာရဏံ။ ဝိဏာသ
 ဝသေဝပါဋိပုဂ္ဂလိကံ။ ဆသုဒ္ဓါရေသုလဗ္ဘတိ။ ။ ဟု၎င်းလာ

သည်ဖြစ်၍ ပုထုဇ္ဇန်ပုဂ္ဂိုလ် တို့နှင့်မဆက်ဆံ။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်
မြတ်တို့၏ခြောက်ပါးသောခွါရ၌သာရအပ်၏ဟူလိုသော်၊

ကာမာဝစရသောဘဏတို့၏လက္ခဏာအကျဉ်းပြီး၏။

ရူပါဝစရ ကုသိုလ် စိတ် တို့၌ ဈာန် တရားကို။ ဈာန်နှိမ့်
တကြောဝိစာရောပိတိသုခံစိတ္တေကဂ္ဂတာ။ ဟုဝိဘင်းပါဠိတော်
၌လာသောကြောင့်။ ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ဝိတိ၊ သုခ၊ စိတ္တေကဂ္ဂတာ။
ဤတရားငါးပါးကို ဈာန်ဟု မှတ်အပ်၏။ ။ဈာန်မည်ကြောင်း
ကား။ အာလမ္ပဏူပနိဇ္ဈာနတောပစ္စနိကဈာပနတော။ ဟုဋီကာ
လာသည်ဖြစ်၍။ ပထဝီကသိုဏ်းအစရှိသောအာရုံကို။ ကပ်၍ရှု
ခြင်းကိုစွဲရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော
နီဝရဏတို့ကိုပယ်တတ်သောကြောင့်၎င်း။ ဈာန်မည်၏ဟူလို
သော်။ ။အာရုံသို့ကပ်၍ရှုခြင်းဟူသည့်ကား။ ဝိတက်သည်စိတ်
ကိုအာရုံသို့ရှေ့ရှုတင်တတ်၏။ ဝိစာရသည်အာရုံ၌ဖွဲ့တတ်၏။ ဝိ
တိသည်အာရုံကိုနှစ်သက်စေတတ်၏။ သုခသည်အာရုံကိုပွား
စေခြင်းကိုပြုတတ်၏။ ထိုဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ဝိတိ၊ သုခတို့သည်။ ချီး
မြှောက် အပ်သော ဧကဂ္ဂတာ သည် ကား။ မိမိနှင့်ယှဉ် သော
စိတ်တို့ကိုအာရုံ၌ကောင်းစွာထားသဖြင့်။ မိမိအလိုသို့လိုက်စေ
သည်ဖြစ်၍ တခုတည်းသောအာရုံ၌ အညီအညွတ်ကောင်းစွာ
ထားတတ်၏ ဟူလိုသော်။ ။ထိုဈာန်တို့နှင့်ဆန့်ကျင်ဘက်တို့
ကား ထိနမိဒ္ဓသည်ဝိတက်၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောကြောင့်။
ဝိတက်ဖြင့်ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏကိုပယ်သည်။ ဝိစိကိ ခန္ဓာသည်ဝိစာ
ရ၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောကြောင့်။ ဝိစာရဖြင့်ဝိစိကိ ခန္ဓာနီဝ
ရဏကိုပယ်သည်။ ဗျာပါဒသည်ဝိတိ၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော
ကြောင့်။ ဝိတိဖြင့်ဗျာပါဒနီဝရဏကို ပယ်သည်။ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စ
သည်သုခ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သောကြောင့်။ သုခဖြင့် ဥဒ္ဓစ္စ
ကုက္ကုစ္စနီဝရဏကိုပယ်သည်။ ကာမဆန္ဒသည် ဧကဂ္ဂတာ၏

ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောကြောင့်။ ကေဂ္ဂတာဖြင့်ကာမဆန္ဒနိဝရ
ဏကိုပယ်သည်ဟုမှတ်အပ်၏။ ဥပေက္ခာကိုမူကား။ ဥပေက္ခာ
သန္တရတ္တိတာသု ခမိစ္စေဝဘာသိတာ။ ။ ဟုဋီကာလာ သော
ကြောင့်။ အလွန်ငြိမ်သက်သော သဘော ရှိ၍သုခ၌ ဝင်ပြီးဖြစ်
သောကြောင့်။ ဈာန်အင်္ဂါသို့သွင်း၍ အသီးမဆိုလေသည်ဟုဆို
သော်။

ရူပါဝစရသံ၌ ဖြစ်ကြောင်းကား။ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းသော
ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ရူပါဝစရကုသိုလ်ပဋ္ဌမဈာန်ကိုနည်းသောအာနု
ဘောကိုစီးဖြန်း၍၊ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာသံ၌ဖြစ်၏။ ထိုပဋ္ဌမဈာန်ကို
ပင်အလတ်ဖြစ်သော အာနုဘောကိုစီးဖြန်း၍၊ ဗြဟ္မာပရောဟိ
တာသံ၌ဖြစ်၏။ ထိုပဋ္ဌမဈာန်ကိုပင်အမြတ်ဖြစ်သောအာနုဘော
ကိုစီးဖြန်း၍၊ မဟာဗြဟ္မာသံ၌ဖြစ်၏။ ။ ဣတ္ထိယောပနအရိယာ
ဝါအန ရိယာဝါအဋ္ဌသမာ ပတ္တိလာဘိနိယော ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇေ
သုယေဝနိပ္ပတ္တန္တိ။ ။ ဟုအဋ္ဌကထာလာသည့်ဖြစ်၍မိန်းမတို့သည့်
အရိယာဖြစ်စေ။ အရိယာမဟုတ်သည်ဖြစ်စေသမာပတ်ရှစ်ပါး
ကို ရကုန်သော်ကား။ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာသံ၌ဖြစ်ကုန်၏။ ။ ရူပါ
ဝစရကုသိုလ် ဒုတိယဈာန်တတိယ ဈာန်တို့ကိုလည်း။ အယုတ်
အလတ်အမြတ်အားဖြင့်။ အစဉ်အတိုင်းစီးဖြန်း၍ ပရိတ္တာဘာသံ
အပ္ပမာဏာဘာသံအာဘဿရသံတို့၌ဖြစ်၏။ ။ ရူပါဝစရကု
သိုလ်စတုတ္ထဈာန်ကို အယုတ်အလတ် အမြတ်အားဖြင့်အစဉ်အ
တိုင်းစီးဖြန်း၍ ပရိတ္တာသုဘာသံ။ အပ္ပမာဏာသုဘာသံ။ သုဘ
ကိဏ္ဍသံတို့၌ဖြစ်၏။ ။ ရူပါဝစရကုသိုလ်ပဋ္ဌမဈာန်ကိုလည်း။
ရှေးအတူသုံးပါးသောတာဝနာကိုစီးဖြန်း၍ဝေဟမ္ပိုလ်သံ၌ဖြစ်
၏။ ။ ထိုပဋ္ဌမဈာန်ကိုပင်။ သညာယောဂေါ။ သညာဂဏ္ဍော
စသောနည်းဖြင့်။ သညာဟူသောအနာ။ သညာဟူသောအိုင်းအ
မာ၏ မရှိခြင်းကို၎င်း။ ဖိမိတ္တံ၊ ဖိမိတ္တံ၊ အစရှိသော နည်းဖြင့်စိတ်
သည့်စက်ဆုပ်သွပ်ငြိစွဟူ၍၎င်း။ သုံးပါးသောတာဝနာကိုစီးဖြန်း
၍အသညသတ်သံ၌ဖြစ်၏။ ။ အနာဂံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည့်ကား။ သုဒ္ဓါဝါ

အပ္ပမာဏံပရိတ္တာရမ္မဏ။ အပ္ပမာဏံအပ္ပမာဏာရမ္မဏ။ ဤအာရုံ
လေးပါးနှင့်ယှဉ်၍ ဟောတော်မူသောကြောင့်လည်း။ အာရုံတ
ပါးတပါး၌ နဝကလေးပါးဖြစ်၍ အာရမ္မဏနဝကလေးပါး။ ထို
ကိုးပါးကိုပင်။ ဒုက္ခပဋိပဒါနန္ဒာဘိည။ ပရိတ္တံပရိတ္တာရမ္မဏ။ ဒုက္ခ
ပဋိပဒါနိပ္ပါဘိည။ ပရိတ္တံအပ္ပမာဏာရမ္မဏ။ သုခါပဋိပဒါနန္ဒာ
ဘိည။ အပ္ပမာဏံပရိတ္တာရမ္မဏ။ သုခါပဋိပဒါနိပ္ပါဘိည။ အပ္ပမာ
ဏံအပ္ပမာဏာရမ္မဏ။ ဤပဋိပဒါရမ္မဏမိဿကတို့နှင့် ယှဉ်၍
ဟောတော်မူသောကြောင့်လည်း။ ပဋိပဒါအာရမ္မဏမိဿက၌
နဝကရှစ်ပါးဟူ၍။ ယခင်နဝကသုံးရပ်ကိုပေါင်းသော်။ ဣပါဝစ
ရကုသိုလ်စိတ်၌နဝကနှစ်ဆဲ့ခုနစ်ပါးရှိ၏။ ။ ဒုက္ခပဋိပဒါနန္ဒာ
ဘိည။ အပ္ပမာဏံအပ္ပမာဏာရမ္မဏ အစရှိသောနည်းဖြင့် ယူ
သော်၎င်း။ အဘိဘာယနဝိမောက္ခဗြဟ္မဝိဟာရအသုဘတို့ကိုစီး
ဖြန်း၍ရသော ဣပါဝစရကုသိုလ်ဈာန်တို့ကိုယူသော်၎င်း။ များ
သောအပြားရှိ၏ဟူလိုသော်။ ။ ဝိပါက်ကြိယာတို့ကိုလည်း။
ဂုဏိတသန္နိာဖြင့်ကုသိုလ်နည်းတူယူရမည်။

ဣပါဝစရစိတ်လက္ခဏာအကျဉ်းပြီး၏။

အဣပါဝစရစိတ်တဆဲ့နှစ်ခုတို့တွင်။ အာကာသာနဉ္စာယတ
နကုသိုလ်။ အာကာသာနဉ္စာယတနဝိပါက်။ အာကာသာနဉ္စာယ
တနကြိယာစိတ်သုံးခုတို့သည်။ အာကာသ ကသိုဏ်းမှတစ်ပါး။
ကိုးပါးသော ကသိုဏ်းတို့တွင်။ တပါးပါးကို ပယ်ခွါ၍ရအပ်
သောကောင်းကင်ပညတ်လျှင်အာရုံရှိကုန်၏။ ထိုဝိညာနဉ္စာယ
တနကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာသုံးခုတို့သည်လည်း။ အာကာသာ
နဉ္စာယတနကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာစိတ်တို့ကို အာရုံပြုကုန်၏။
အာကိဉ္စညာယတနကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာသုံးခုတို့ကား။ အာ
ကာသာနဉ္စာယတနစိတ်သုံးခုတို့၏မရှိခြင်းဟုဆိုအပ်သောနတ္ထိ
ဘောပညတ်ကိုအာရုံပြုကုန်၏။ နေဝသညာနာသညာယတနကု

သိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာသုံးခုတို့လည်း။ အာကိဉ္ဇညာယတနစိတ်
သုံးခုတို့ကို အာရုံပြုကုန်၏။

ဤလေးရပ်သောစိတ်တို့၏အာရုံပြုဟန်ဥပမာကို။ ။ အသု
စိမ္မိမဏ္ဍပေလဂေါဇကော။ တံနိဿိတောပရောဌိတညောဗဟိ
နိဿာယဝါပရော။ ။ ဟုသံခေပဝဏ္ဏနာလာသည်ဖြစ်၍မစင်
အတိပြည့်သောမြေအရပ်၌ မဏ္ဍပ်တခုသည်ရှိ၏။ ယောက်ျား
တယောက်သည် ထိုအရပ်သို့ရောက်၍ စက်ဆုပ် ရွံရှာသော
ကြောင့်။ မဏ္ဍပ်ကိုဆွဲလျက်နေ၏။ တဦးသောယောက်ျားလာ
ပြန်လျှင်လည်း။ မဏ္ဍပ်ကို ဆွဲလျက် နေပြန်၏။ ထိုနောက် တ
ယောက်လာသူကား။ ဤယောက်ျားတို့သည်မစင်ကိုစက်ဆုပ်
ရွံရှာကြသောကြောင့်။ မဏ္ဍပ်ကိုဆွဲလျက်နေလေကုန်ပြီ။ ငါဝင်
၍ ဆွဲပြန်ချေသော်။ မဏ္ဍပ် ပြိုပျက်၍ မစင်ပေါ်သို့ ကျရာချေ
သည်နှလုံးထား၍ မဏ္ဍပ်ကိုမဝင် ပြင်အရပ်၌ ရပ်လျက်နေ၏။
ထိုနောက်တယောက်ရောက်ပြန်သော်လည်း။ ယခင်နေသူနှင့်အ
တူပင်ပြင်အရပ်၌ရပ်၍နေလေ၏။ ဤစကား၌ဥပမာဥပမေယျန္တီး
နှောသော်ကား။ အာကာသကသိုဏ်းမှတပါး၊ ကိုးပါးသောက
သိုဏ်းနှင့် မစင်အတိရှိသော မြေနှင့်တူ၏။ ကသိုဏ်း၏ ခွါရာ
ကောင်းကင်နှင့်ကား မဏ္ဍပ်နှင့် တူ၏။ ကောင်းကင်ကို အာရုံ
ပြုသော အာကာသာနဉ္ဇာ ယတနစိတ်သုံးခုတို့နှင့်ကား။ မဏ္ဍပ်
၌ရှေးဦးစွာဆွဲသူနှင့်တူ၏။ ဝိညာဏဉ္ဇာယတန စိတ်သုံးခုတို့နှင့်
ကား။ ရှေ့မဏ္ဍပ် ဆွဲသူကို နောက်ဆွဲသူနှင့်တူ၏။ နတ္ထိတော
ပညတ်နှင့်ကား။ မဏ္ဍပ်မှအပမြေနှင့်တူ၏။ အာကိဉ္ဇညာယတန
စိတ်သုံးခုတို့နှင့်ကား။ မဏ္ဍပ်မှအပမြေ၌ ရှေးဦးစွာနေသူနှင့်တူ
၏။ နေဝသညာနာသညာယတနစိတ်သုံးခုတို့နှင့်ကား။ မဏ္ဍပ်မှ
အပမြေကိုမှီသောသူကိုမှီ၍နောက်နေပြန်သောသူနှင့်တူ၏ ဟူ
လိုသော်။

အာကာ သာနဉ္ဇာယတန ဘုံ၌ ဖြစ်လိုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်
သည်။ ကသိုဏ်းကိုးပါးတို့တွင် တပါးပါးကိုပယ်ခွါ၍ ရအပ်

သောကောင်းကင်အာရုံကို။ အာကာသော အနန္တော အာကာ
 သောအနန္တောဟူ၍၎င်း။ အာကာသံအနန္တံ အာကာသံအနန္တံဟူ၍
 ၎င်း။ အာကာသာနဉ္စာယတနကုသိုလ်ကိုစီးဖြန်းရာ၏။ ။ ဝိညာ
 တဉ္စာယတနသံသုဋ္ဌိဖြစ်လိုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း အာ
 ကာသာနဉ္စာယတနကုသိုလ်ကိုပင်။ ဝိညာတံအနန္တံ ဝိညာတံအ
 နန္တံဟူ၍စီးဖြန်းရာ၏။ ။ အာကိဉ္စညာယတနသံသုဋ္ဌိ ဖြစ်လိုသော
 ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား။ အာကာသါနဉ္စာယတနကုသိုလ်စိတ်
 ၏မရှိခြင်းဟူသော နတ္ထိဘောပညာတ်ကို အာရုံပြု၍နတ္ထိကိဉ္စိ
 နတ္ထိကိဉ္စိဟူ၍။ အာကိဉ္စညာယတနကုသိုလ်ကိုစီးဖြန်းရာ၏။ ။
 နေဝသညာ နာသညာယတနသံသုဋ္ဌိ ဖြစ်လိုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်
 သည်လည်း။ အာကိဉ္စညာယတနကုသိုလ်ကိုပင်။ သန္တမေတံပ
 ကိတမေတံ။ ဟုစီးဖြန်းရာ၏ဟူလိုသော်။

ထိုအရူပါဝစရစိတ်ကား တဆဲ့နှစ်ပါးသာ ရှိသော်လည်း။
 သောဠသက္ခတ္တကနည်း။ သုဒ္ဓိကဏကနည်း။ ပဋိပဒါဏက
 နည်း။ စတုအာရမ္မဏကဏကနည်းအားဖြင့်။ ရေတွက်သော်များ
 ၏။ သောဠသက္ခတ္တကနည်းယူဟန်ကား။ ဒုက္ခပဋိပဒါဒန္တာဘိည
 ဌအာရမ္မဏကဏလေးပါး။ ဒုက္ခပဋိပဒါဒိပ္ပါဘိညဌလည်းအာ
 ရမ္မဏကဏလေးပါး။ သုခပဋိပဒါဒန္တာဘိညဌလည်း။ အာရမ္မ
 ဏကဏလေးပါး။ သုခပဋိပဒါဒိပ္ပါဘိညဌလည်းအာရမ္မဏက
 ဏလေးပါး။ ဤလေးခု လေးလီသော်။ တဆဲ့ခြောက်ဖြစ်၍။
 သောဠသက္ခတ္တကနည်းဆိုသည်။ သုဒ္ဓိကဏက အစရှိသည်
 တို့ကို။ ရူပါဝစရကဆိုပြီးသည်နှင့်အတူယူရမည်။ ။ ဝိပါက်
 ကြိယာတူပြီ။

အရူပါဝစရစိတ်လက္ခဏာအကျဉ်းပြီး၏။

လောကုတ္တရာစိတ်၌ကား။ ။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေနဟိဒိဋ္ဌိ
 စတသမ္ပယုတ္တဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတာနိပဉ္စအကုသလစိတ္တာနိအ

နဝသေသဝသေန ပဟိယန္တိ။ ။ဟုသံခေပဝဏ္ဏနာဋိကာလာ
သညဖြစ်၍။သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့်ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ်လေး
ခု။ ဝိစိကိတ္တာသဟဂုတ်စိတ်တခု။ ဤငါးခုသော စိတ်တို့ကို အ
ကြွင်းမဲ့ပယ်၍ကြွင်းသောအကုသိုလ်စိတ်ချနစ်ချတို့ကိုမူကား။အ
ပါယ်မလားရအောင်သတ်၏။ ။သကဒါဂါမိမဂ္ဂေနဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပ
ယုတ္တာနိဒ္ဒေဒေါမနဿသဟဂတစိတ္တာနိစေတိ။ ။ဟု၎င်းသံ
ခေပဋိကာလာသညဖြစ်၍။သကဒါဂါမိမဂ်ဖြင့်ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်
လေးခု ဒေါသမူစိတ်နှစ်ခု။ ဤခြေံခုသောစိတ်တို့ကိုအကြွင်းမဲ့
ပယ်၏။ရုန့်ရင်းသောကာမရာဂဗျာပါဒတို့ကိုလည်း ခေါင်းပါး
စေ၏။ ။အနာဂါမိမဂ္ဂေနကာမရာဂဗျာပါဒါနိအနဝသေသဝ
သေနပဟိယန္တိ။ ။ဟု၎င်းသံခေပဝဏ္ဏနာလာသညဖြစ်၍အနာ
ဂါမိမဂ်ဖြင့်ကား။ကာမရာဂဗျာပါဒတို့ကိုအကြွင်းမဲ့ပယ်၏။ ခူပ
ရာဂ၊ အခူပရာဂ၊ မာန၊ ဥဒ္ဓစ္စတို့ကို မူကား။ မပယ်နိုင်ဟူလို
သည်။ ။အရဟတ္တမဂ္ဂေနစတ္တာရိဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ္တာနိဥဒ္ဓစ္စသ
ဟဂတဇ္ဈာတိပဉ္စစိတ္တာနိအနဝသေသဝသေနပဟိယန္တိ။ ။ဟု
၎င်းသံခေပဋိကာလာသညဖြစ်၍ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့်ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပ
ယုတ်စိတ်လေးခု။ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်တခု။ ဤငါးခုသောစိတ်
တို့ကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်၏။ ဖိုလ်စိတ်လေးခုမှာ။ အကြောင်းဖြစ်
သောမဂ်စိတ်လေးခုတို့ သည်။ အကုသိုလ်စိတ်ကို အကြွင်းမဲ့
ပယ်ပြီးဖြစ်၍မဂ်နှင့် ဖိုလ်အကြားမျက်စိတမှိတ်လျှပ်တပြက်မျှမ
ကြာ။စိတ္တက္ခဏတချက်တည်းကျသောကြောင့်။ ဖိုလ်ကိုအထူး
မဆိုအပ်။ မဂ်နှင့်တူသည်ဟူလိုသော်။ ။ဤလောကုတ္တရာ၌။
ကြိယာစိတ်မရှိကြောင်းကား။ မဂ္ဂဿကေစိတ္တက္ခဏတ္တာ ဆို
သောကြောင့်။ မိုးကြိုးကျသော သစ်ပင်သည်။ အကိုင်းအခက်
အရွက်အမြစ်သေပြတ်သကဲ့သို့။မဂ်စိတ်တချက်ကျသဖြင့်။ ကိ
လေသာအကြွင်းမဲ့သေပြီးဖြစ်၍။ ပြာဇယံကိစ္စမရှိသောကြောင့်။
ကြိယာဟုမရှိသင့်ပြီဟူလိုသည်။

လောကုတ္တရာကုသိုလ်ကား။မဂ်နှင့်ယှဉ်သောအားဖြင့်လေး

ပါးသာဖြစ်သော်လည်း။ သုညတအပ္ပဏိဟိတပဋိပဒါဝသော
 အားဖြင့်ယူသော်ကားများ၏။ များကြောင်းကား။ သုညတမဂ်၊
 အပ္ပဏိဟိတ မဂ်နှစ်ပါးကို။ ပဋိပဒါလေးပါး ဖြင့်မြှောက်သော်
 ရှစ်ပါးရှိ၏။ ထိုရှစ်ပါး၌သုညတမဂ်၊ အပ္ပဏိဟိတမဂ်နှစ်ပါးကို
 ထည့်သော်။ သောတာပတ္တိမဂ်စိတ်ကား တဆယ့်ရှိ၏။ ထိုတ
 ဆယ့်ကိုသတိပဋ္ဌာန်၊ သမပဋ္ဌာန်၊ ဣဒ္ဓိပ္ပါဒ်၊ ဣန္ဒြေ၊ ဗိုလ်၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂ၊
 သစ္စာ၊ သမထ၊ ဝိပဿနာ၊ လောကုတ္တရာ တရား။ ခန္ဓာ၊ အနု
 ယတန၊ ဓာတ်၊ အာဟာရ၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ စေတနာ၊
 စိတ်။ ဤတဆယ့်ကိုးပါးသော အဘိနိ ဝေသ တို့ဖြင့် မြှောက်
 သော်။ တရာကိုးဆယ့်ရှိ၏။ ဤတရာကိုးဆယ့်၌။ ယခင်သော
 တာပတ္တိ မဂ်စိတ်တဆယ့်ကို ထည့်သော်။ နှစ်ရာရှိ၏။ ထိုနှစ်
 ရာကို အဓိပတိ လေးပါးနှင့် မြှောက်သော်။ ရှစ်ရာရှိ၏။ ထို
 ရှစ်ရာ၌ ယခင် နှစ်ရာကို ထည့်လျှင်။ သောတာပတ္တိ မဂ်စိတ်
 ကား။ တထောင်ရှိ၏။ ။ သည်ကိုရည်၍ ဘူရိဒတ်ဇာတ်ပေါင်း
 တွင်။ ။ ယေဓမ္မာက။ အာဟာတိုင်ရုံ။ နှစ်စုံပါဒ။ ကြားကာမျှလျှင်။
 နယတထောင်။ ကျယ်ဝန်းဆောင်လျက်။ တွေ့မှောင်ကင်္ခါ။ ဒိဋ္ဌိ
 ခွါသား။ သောတာပတ္တိ။ သိရိလာဘ။ မျှိုးဦးရသည်။ ။ ဟူ၍
 ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ စပ်ဆိုတော် မူသည်။ ။ ကြွင်းသောမဂ်
 စိတ်သုံးပါးတို့၌လည်း။ ၎င်းနည်းတထောင်စီဖြစ်၍မဂ်စိတ်လေး
 ထောင်ရှိ၏။ ထိုလေးထောင်ကိုမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး၏ လောဘကိုပယ်
 ခြင်း။ လောဘမှကြွင်းသောကိလေသာကိုပယ်ခြင်း။ လောဘမှ
 ကြွင်းသောအကုသိုလ်စိတ်ကိုပယ်ခြင်း။ အကုသလမှုသုံးခုကို
 ပယ်ခြင်း။ သမ္ပယုတ်နှင့်တကွသောအာသဝကိုပယ်ခြင်း။ ဤငါး
 ပါးတို့ဖြင့်မြှောက်သော် နှစ်သောင်းရှိ၏။ ။ ယခင်မဂ်စိတ်လေး
 ထောင်ကိုပင်။ ပဌမဈာန်အင်္ဂါငါးပါးနှင့်မြှောက်၍လည်း။ နှစ်
 သောင်းရှိ၏။ ။ ယခင်မဂ်စိတ်လေးထောင်ကိုပင်။ သဗ္ဗသင်္ဂဟ
 ဖြစ်သော ဈာန်အင်္ဂါငါးပါးနှင့် မြှောက်၍ လည်း။ နှစ်သောင်း
 ရှိ၏။ ။ ထိုနှစ်သောင်းသုံးရပ်ကိုပေါင်းသော်။ မဂ်စိတ်မြောက်

သောင်းရှိ၏။ ကာလဒေသသဏ္ဌာန်ဖြင့်၎င်း။ သုံးဆွဲ ခြောက်ပါး
သောနဝကတို့ဖြင့် ၎င်းယူသော်ကား။ လောကုတ္တရာကုသိုလ်
မဂ်စိတ်လေးခုသည်။ မရေတွက်နိုင်များ၏ ဟူလိုသော်။ ။
ဗိုလ်စိတ်လေးပါးလည်း။ မဂ်စိတ်နှင့်တူပြီ။

လောကုတ္တရာစိတ်၏လက္ခဏာအကျဉ်းပြီး၏။

ဈာန်ငါးသော်။ လောကုတ္တရာစိတ်လေးဆယ်ဖြစ်ကြောင်း
ကား။ ပါဒကဈာန်။ သမသိတဈာန်။ ပုဂ္ဂလဏ္ဏာသယတို့တွင်။ တ
ပါးပါးနှင့်တူသောကြောင့်။ လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခုတို့တွင်။ တ
ခုထဲချစ်ဈာန်ငါးပါးစီဖြစ်၍မဂ်စိတ်နှစ်ဆယ်၊ ဗိုလ်စိတ်နှစ်ဆယ်
သော်။ လောကုတ္တရာစိတ်လေးဆယ်ရှိ၏။ ။ ပါဒကဈာန်ဟူသည့်
ကား။ ပဌမဈာနာဒိသုယံယံဈာနံသမာပဇ္ဇိတော။ တတောရဋ္ဌာ
ယသင်္ခါရေသမသန္တဿရဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာပဝတ္တာ။ တံပါ
ဒကဈာနံနာမ။ ။ ဟုသုမဂ်လသာမိဋိကာလာသည်ဖြစ်၍ကမ္မ
ဌာန်းစီးဖြန်းသောယောဂိပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပဌမဈာန်အစရှိသောဈာန်
ငါးပါးတို့တွင်။ တပါးပါးကိုဝင်စား၏။ ထိုဝင်စားသောဈာန်မှတ
စ်ဖြူးဖြိုမ်းသောသင်္ခါရတို့ကိုသဗ္ဗေသင်္ခါရာအနိစ္စ။ သဗ္ဗေသင်္ခါ
ရာဒုက္ခာ။ သဗ္ဗေဓမ္မာအနတ္တာ။ ဟုအဘန်တလဲလဲ စီးဖြန်းသော
ပုဂ္ဂိုလ်အား။ မဂ်ကိုရခါနီးမဂ်၏ရှေးအဘို့၌ဖြစ်သောပရိကံ၊ ဥပ
စာ၊ အနုလုံ၊ ဂေါတြတူဟူသောရဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာ၏နီးသော
အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်။ ထိုဝင်စားသောဈာန်သည်။ ပါဒက
ဈာန်မည်၏ဟူလိုသော်။ ။ သမသိတဈာန်ဟူသည့်ကား။ ယံယံဈာ
နံသမသန္တဿသောပဝတ္တာ။ တံသမသိတဈာနံ။ ။ ဟု၎င်းဋီကာ
လာသည်ဖြစ်၍အကြင်အကြင်ဈာန်ကိုအနိစ္စအစရှိသည်ဖြင့်။ စီး
ဖြန်းသုံးသပ်သောယောဂိပုဂ္ဂိုလ်အား။ ရဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာ
ဖြစ်၏။ ထိုသုံးသပ်စီးဖြန်းအပ်သောဈာန်သည်။ သမသိတဈာန်
မည်၏ဟူလိုသည်။ ။ ပုဂ္ဂလဏ္ဏာသယဟူသည်ကား။ အဟော

ဝတမေပဋ္ဌမဈာနသဒိသောမဂ္ဂေါပဉ္ဇက်^၁ကော။ ဒုတိယဈာနာဒိ
သုပါအညတရသဒိသောစတုရက်^၂ကာဒိတေဒေါမဂ္ဂေါဘေ
ယျာတိ။ ဧဝံယောဂါဝစရသသဥပ္ပန္နန္တာသယော ပုဂ္ဂလန္တာသ
ယောနာမ။ ။ဟု၎င်းဋီကာလာသသည်ဖြစ်၍ ပဋ္ဌမဈာန်နှင့် တူ
သောအင်္ဂါငါးပါးနှင့်ပြည့်စုံသောမဂ်သည်၎င်း။ ဒုတိယဈာန်စ
သည်တို့တွင်။ တပါးပါးနှင့်တူသောအင်္ဂါလေးပါးအစရှိသည်
တို့နှင့်ပြည့်စုံသောမဂ်သည်၎င်း။ ငါ့အားဖြစ်ပါမူကား။ ကောင်း
လေစွဟု။ တောင့်တသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အထိုသည်။ ပုဂ္ဂ
လန္တာသယမည်၏ ဟူလိုသော်။ ။ပါဒကဈာန်စသည်တို့၏
အထူး။ ။လောကုတ္တရာရှစ်ပါးနှင့်။ ပါဒကဈာန်စသည်တို့တွင်
တပါးပါးတူသည်ဆိုရာ၌။ တူကြောင်းကား။ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီး
ဖြန်းသောယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပဋ္ဌမဈာန်အစရှိသော ဈာန်ငါး
ပါးတို့တွင်။ တပါးပါးကိုဝင်စား၏။ ထိုမိမိဝင်စား သောဈာန်မှ
ထ၍ ပြီးပြွမ်းသော သင်္ခါရတရားတို့ကို အနိစ္စအစရှိသောရှေး
နည်းဖြင့် စီးဖြန်း၍သောတာပတ္တိမဂ်အစရှိသည်ကိုရ၏။ ထိုရ
သောမဂ်သည်။ ပဋ္ဌမဈာန်အစရှိသည်တို့နှင့် တူ၏။ ။၎င်း
ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဝိပဿနာ၏အကြောင်းဖြစ်သောတစုံတခု
သောဈာန်မရှိဘဲလျက်ပဋ္ဌမဈာန်အစရှိသည်တို့တွင်။ တပါးပါး
သောဈာန်ကိုသာ စီးဖြန်းသုံးသပ်၍ သောတာပတ္တိမဂ်အစရှိ
သည်ကိုရ၏။ ထိုရသောမဂ်ကား။ စီးဖြန်းသုံးသပ်အပ်သောဈာန်
နှင့်တူ၏။ ။၎င်းယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပဋ္ဌမဈာန်စသည်တို့တွင်။
တပါးပါးကိုဝင်စား၏။ ထိုမိမိဝင်စားသောဈာန်မှထ၍တပါးပါး
သောဈာန်ကို စီးဖြန်းသုံးသပ်ခြင်း ကြောင့် ရသော မဂ်သည်။
ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ဆန္ဒအားလျော်စွာ။ ယခင်ပါဒကဈာန် သမထိ
တဈာန်နှစ်ပါးတို့တွင်။ တပါးပါးနှင့်တူ၏။ ။ထိုဆီခွဲ ဖြီးသည်
အတိုင်း၊ အထိုဆန္ဒမရှိသောယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အားကား။ အောက်
အောက်သော ဈာန်မှထ၍ အထက်အထက် ဈာန်တရားတို့ကို
စီးဖြန်းသုံးသပ်၍ ရသောမဂ်သည်ကား။ ပါဒကဈာန်ကိုမငဲ့ဘဲ။

သုံးသပ်အပ်သောသမသိတဈာန်နှင့်တူ၏။ ။အထက်အထက်
ဖြစ်သောဈာန်မှထ၍ နအောက်အောက်သော ဈာန်တရားတို့ကို
စီးဖြန်းသုံးသပ်၍ ရသောမဂ်သည်။ သမသိတဈာန်ကို မငဲ့ဘဲ။
ဝင်စားအပ်သော ပါဒကဈာန်နှင့်တူ၏ဟုလိုသော်။ ။ဈာန်င
ပွားနည်းအကျဉ်းပြီး၏။

မိတ်ပိုင်း၌။သဘောလက္ခဏာပြီး၏။

စေတသိက်ငါးဆဲ့ နှစ်ခုတို့တွင်။တခုတခုသောစေတသိက်
၏လက္ခဏာကား။ ဤသို့တည်း။ ။တယောက်သားချည်သီး
စားသည်ကို။တဦးသူမြင်လျှင်လျှာရည်ဖြစ်လင့်သကဲ့သို့။ ထိုအ
တူဖဿစေတသိက်သည်။အာရုံကိုတွေ့ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ။
အရှင်မင်းသည်ကောင်းမြတ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်တို့၏အရ
သာကို။အစိုးတရခံစားသကဲ့သို့။ထိုအတူ။ ဝေဒနာစေတသိက်
သဉ်အာရုံ၏အရသာကိုအစိုးတရခံစားခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ။
လက်သမားတို့သည်မြူးပန်းမြူးနွယ်ရုပ်သေးရုပ်ကြီးတို့ကိုယင်း
သပတား မီးသွေးတို့ဖြင့် ထုလုပ်ရေး သားသကဲ့သို့။ ထိုအတူ
သညာစေတသိက်သည်။ အပြုအပြောအဝါအနီ စသောအာရုံကို
မှတ်တတ်သိတတ်သောလက္ခဏာရှိ၏။ ။တပည့်ကြီးလက်သ
မားကြီးတို့သဉ်မိမိကိစ္စ။တပည့်ငယ်လက်သမားငယ် တို့ကိစ္စ
ကိုပြီးအောင် နှိုးဆော်၍လုပ်သကဲ့သို့။ ထိုအတူစေတနာ စေတ
သိက်သည်။ မိမိယှဉ်သောတရားတို့ကိုအာရုံ၌။ နှိုးဆော်တိုက်
တွန်းခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ။ကျောက်စာတိုင်သည် လေပြင်း
ရန်တိုင်းတို့ကြောင့်။ မထွပ်မရှား သကဲ့သို့။ ထိုအတူကေဂူတာ
စေတသိက်သည်။မိမိနှင့်ယှဉ်သော တရားတို့ကို အာရုံ၌မပြန်
မလွင့် စေတတ် သော လက္ခဏာရှိ၏။ ။ရေသည် ကြာပင်
ကြာရိုးကြာပွင့်တို့ကို မညှိုးမနွမ်းစေရ စောင့်ရှောက်သကဲ့သို့
ထိုအတူ ဇီဝိတိန္ဒြေ စေတသိက်သည်။ မိမိနှင့်တကွ ဖြစ်သော

တရားတို့ကိုစောင့်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ။လေးသမားသည်မိမိ
 အလိုရှိရာအရပ်သို့မြှားကိုသွားစေသကဲ့သို့။ ထိုအတူမနုဿိကာ
 ရစေတသိက်သည်။ မိမိနှင့်ယှဉ်သောတရားတို့ကိုအာရုံ၌လုံး
 သွင်းစေ တတ်သော လက္ခဏာရှိ၏။ ။မင်းနှင့် အကျွမ်းဝင်
 သော သူသည်။ မင်းအိမ်သို့ မရောက် ဘူးသော သူဆင်းရဲ
 ယောက်ျားကို။ မင်းအိမ်သို့တင်သကဲ့သို့။ ထိုအတူပိတက်စေတ
 သိက်သည်။ မိမိယှဉ်သော တရား တို့ကို အာရုံသို့ တင်တတ်
 သော လက္ခဏာရှိ၏။ ။မင်းနှင့် အကျွမ်းဝင်သော သူသည်။
 မင်းအိမ်သို့ ရောက် ဘူးသော။ သူဆင်းရဲ ယောက်ျားကို။ မင်း
 အိမ်၌ကျွမ်းဝင် ကျင်လည်စေသကဲ့သို့။ ထိုအတူ။ ပိစာရစေတ
 သိက်သည် မိမိနှင့် ယှဉ်သောတရား တို့ကိုအာရုံ၌ မပြတ်သုံး
 သပ် ဆင်ခြင်စေတတ် သောလက္ခဏာရှိ၏။ ။တရားတတ်
 လိမ္မာသောတရားသူကြီးသည်။ တရားနှင့်အညီဆုံးဖြတ်သကဲ့
 သို့။ ထိုအတူအဓိမောက္ခ စေတသိက်သည်။ အာရုံကို ဆုံးဖြတ်
 တတ်သောလက္ခဏာရှိ၏။ ။စစ်သူကြီးသည်ဗိုလ်ပါရမက်စစ်
 သည်တို့ကိုအားပေးခြင်းထေခံပုံခြင်းကိုပြုသကဲ့သို့။ ထိုအတူပိ
 ရိယစေတသိက်သည်။ မိမိနှင့်သဟဇာတ်ဖြစ်သောတရားတို့ကို
 မြီးမြှောက် ထောက်ပံ့တတ်သော လက္ခဏာရှိ၏။ ။ရေငတ်
 သောယောက်ျားသည်။ ရေကိုမြင်သောအခါနှစ်သက်ဝမ်းသာရှိ
 သကဲ့သို့။ ထိုအတူပိတိစေတသိက်သည်။ မိမိနှင့်ယှဉ်သောတ
 ရားတို့ကိုအာရုံ၌နှစ်သက်စေတတ်သောလက္ခဏာရှိ၏။ ။လေး
 သမားသည်။ ပစ်လွှတ် အပ်သော မြှားတို့ကို ထွင်းယူလိုသော
 လက်ကဲ့သို့။ ထိုအတူဆန္ဒစေတသိက်သည်။ အာရုံကိုယူလိုကာမျှ
 လက္ခဏာရှိ၏။ ။အင်္ဂါလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော မှောင်သည်။
 အလွန်ရိက်သကဲ့သို့။ ထိုအတူမောဟစေတသိက်သည်။ အာရုံ
 ၏သဘောကို ဖုံးလွှမ်းရိက်တတ်သော လက္ခဏာရှိ၏။ ။ရွာ
 သူတို့၏ဝက်သည်။ မစင်ကိုမစက်ဆုပ်သကဲ့သို့။ ထိုအတူအဟိ
 ရိကစေတသိက်သည်။ ကာယဒုစရိုက်စသည်တို့မှ မစက်ဆုပ်

ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ။သိုးဖလံသိုးနှံတို့သည်။ မီးလျှံမှမထိတ်မ
လန့်သကဲ့သို့။ ထိုအတူအနောတ္တပ္ပစေတသိက်သည်။ ကာယဒုစ
ရိုက်စသည်တို့မှမထိတ် မလန့်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ။ဖြေပုံရ
ပြာပုံရသည်။ အုတ်ကျောက် ဟုံတန် တို့ဖြင့် ပစ်ခတ် သည်ရှိ
သော်၊ ထောင်းထောင်းလွင့်သကဲ့သို့၊ ထိုအတူဥဒ္ဓစ္စစေတသိက်
သည်။ အာရုံ၌ပြန့်လွင့် တတ်သောလက္ခဏာရှိ၏။ ။မျောက်နှံ
စေးကပ်စေးနှံတို့သည်။ မိမိ၌ထိသောဝတ္ထုတို့ကိုကပ်ငြိသကဲ့
သို့။ ထိုအတူလောဘ စေတသိက်သည်။ အာရုံ၌အလွန် ကပ်ငြိ
တတ်သောလက္ခဏာရှိ၏။ ။ဆီမီးလျှံကို ရွှေစင်သိင်္ဂီနိက်ထင်
မှားသကဲ့သို့။ ထိုအတူဒိဋ္ဌိစေတသိက်သည်။ မှားသောမြင်ခြင်း
နှလုံးသွင်းခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ။မှန်ကင်းရှက်သည်။ ထင်ရှား
စွာထောင်လွှားသကဲ့သို့။ ထိုအတူ။ မာနစေတသိက်သည်။ ငါ
သာလျှင်မြတ်၏။ ငါသာလျှင် တတ်၏ဟု။ မိမိကိုယ်ကိုထောင်
လွှားတတ်သောလက္ခဏာရှိ၏။ ။ဟုံတန်ဖြင့်ခတ်မိသော မြွေ
ဟောက်သည်။ အလွန်စိတ်မာန်ထွက်သကဲ့သို့။ ထိုအတူဒေါသ
စေတသိက်သည်။ ကြမ်းတမ်းသဖြင့်ပြစ်မှားခြင်း လက္ခဏာရှိ
၏။ ။ထုရားမြတ်စွာ၏ တင့်တယ် စမွယ်ခြင်း အဆင်း တော်
ကိုမြင်သောဒိဋ္ဌိတို့သည်။ ငြိ။ စုသကဲ့သို့။ ထိုအတူဇ္ဇာဿာစေတ
သိက်သည်။ သူတပါးတို့၏ စည်းစိမ် ချမ်းသာကို။ ငြိ။ ဗုဒ္ဓခြင်း
လက္ခဏာရှိ၏။ ။မိမိပစ္စည်းဝတ္ထုတို့ကိုသူတပါးတို့အား။ မငြား
မပေးရအောင်လျှို့ဝှက်ဖုံးဖိ၍ ထားသကဲ့သို့။ ထိုအတူမစ္ဆရိယ
စေတသိက်သည်။ မိမိစည်းစိမ်ကိုလျှို့ဝှက်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ။
လေးအတတ်ကိုသင်သောသူသည်။ ထိုအတတ်ကို မတတ်အံ့
သည်မှစိုးရိမ်ကြောင့်ကြ ဗျာပါရရှိသကဲ့သို့။ ထိုအတူကုက္ကုစ္စ
စေတသိက်သည်။ ပြုအပ်ပြီးသော ဒုစရိုက်။ မပြုမိသော သုစ
ရိုက်တို့မှစိုးရိမ်ကြောင့်ကြခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ။ကြက်တို့၏
အမွေးအတောင်သည်။ မီးနှင့်တွေ့သောအခါ တွန့်သကဲ့သို့။ ထို
အတူထိနစေတသိက်သည်။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏အမှု၌။ မကျန်းမ

ခန့်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ။ကြာပွင့်သည်နေနှင့်တွေ့သောအခါ။
ညှိုးနွမ်းမည်း ခွေသကဲ့သို့။ ထိုအတူမိစ္ဆာစေတသိက်သည်။ဝေဒ
နာက္ခန္ဓာ၊သညာက္ခန္ဓာ၊သင်္ခရက္ခန္ဓာတို့၏အမှု၌။မကျန်းမခန့်ခြင်း
လက္ခဏာရှိ၏။ ။တောခရီး၌လမ်း၌ရှိသောကြောင့်တွေ့သောအခါ။
ဤလမ်း မှန်သလော၊မမှန်သလော ဟုတွေးတော သင်္ကာရှိသ
ကဲ့သို့။ ထိုအတူဝိစိကိစ္ဆာ စေတသိက်သည်။ ဘုရားလော၊ဘု
ရား မဟုတ်လော။ တရားလော၊ တရားမဟုတ်လော။ သင်္ဘာ
လော၊ သင်္ဘာ မဟုတ် လောဟု။ ယုံမှား သင်္ကာတတ် သော
လက္ခဏာရှိ၏။ ။လေးကျွန်းသနင်းစကြာမင်း၏။ ပတ္တမြားရ
တနာသည်။ ရေနောက်ကို ကြည့်လင် စေသကဲ့သို့။ ထိုအတူ
သန္ဓါစေတသိက်သည်။ မိမိနှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရားတို့
ကိုရတနာ သုံးပါးတို့၌ ယုံကြည်စေ တတ်သော လက္ခဏာရှိ
၏။ ။စကြာဝတေးမင်း၏ဘဏ္ဍာစိုးသည်။ ဘဏ္ဍာဥစ္စာမည်
မျှရှိ၏ဟုမင်းကိုသိစေသကဲ့သို့။ထိုအတူသတိစေတသိက်သည်။
မိမိနှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သောတရားတို့ကိုရတနာသုံးပါးတို့၌အောင်
မေ့စေတတ်သောလက္ခဏာရှိ၏။ ။ကောင်းသောအကျင့်ရှိ
သော အမျိုးမျိုးမသည်။ မိမိကိုယ်ကို အရိုအသေပြုသဖြင့်မ
ကောင်းမှုမှစက်ဆုပ်သကဲ့သို့။ ထိုအတူဟိရိစေတသိက်သည်။
ကာယဒုစရိုက် အစရှိသော အကျသိုလ်မှ စက်ဆုပ်ခြင်းလက္ခ
ဏာရှိ၏။ ။သိလရှိသောပြည့်တန်ဆာမိန်းမသည်။သူတပါး
ကိုအရိုအသေပြုသဖြင့်မကောင်းမှုမှ ထိတ်လန့်သကဲ့သို့။ထိုအ
တူဩတ္တပ္ပစေတသိက်သည်ကား။ ကာယဒုစရိုက်အစရှိသည်
တို့မှထိတ်လန့်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ။ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့
သည်။ တထောင့်ငါးရာမကများထွစွာသောကီလေသာတို့ကို။
အရဟတ္တမဂ်ဥာဏ်ဖြင့်အကြွင်းမဲ့သတ်ဖြတ်သကဲ့သို့။ ထိုအတူ
အလောဘစေတသိက်သည် အာရုံခြောက်ပါးတို့၌။ မကပ်မငြိ
စင်ကြယ်စန့်ရှင်းသောလက္ခဏာရှိ၏။ ။အဆွေခင်ပွန်းတို့
အားပြုရာသောဝတ်နှင့်လျော်စွာ။ကျင့်သောခင်ပွန်းကောင်းကဲ့

သို့။ ထိုအတူအဒေါသစေတသိက်သည်။ မကြမ်းထမ်းသဖြင့်မ
 ပြစ်မှားခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ။ရထားထည်းမှူးသည်။ရထား
 နွှံကသော မြင်းလေးစီး တို့ကို အညီအမျှ ရှုသကဲ့သို့။ ထိုအတူ
 တကြမဏ္ဍိတ္တတာ စေတသိက်သည်။ စိတ်စေတသိက်တို့ကိုအ
 ညီအမျှရှုခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ။နေပူမှလာသောသူသည်။အရိပ်
 သို့ဝင်သောအခါအပူငြိမ်းသကဲ့သို့။ ထိုအတူကာယပဿဒ္ဓိစေ
 တသိက်သည်။ဝေဒနာက္ခန္ဓာအစရှိသော နာမက္ခန္ဓာသုံးပါးတို့
 ကို။ငြိမ်းစေတတ်သောလက္ခဏာရှိ၏။ ။စိတ္တပဿဒ္ဓိစေတ
 သိက်သည်ကား။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာကိုသာ။ ပူပန်ခြင်းမှ ငြိမ်းစေ
 တတ်သောလက္ခဏာရှိ၏။ ။သစ်စိမ်းဝါးစိမ်းတို့သည်။နေပူ
 ရှိသွေ့ခြောက်သောအခါ ပေါ့သကဲ့သို့။ ထိုအတူကာယလဟု
 တာစေတသိက်သည်။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာအစရှိသောနာမက္ခန္ဓာသုံး
 ပါးတို့၏လေးသောအဖြစ်မှ။ပေါ့စေတတ်သောလက္ခဏာရှိ၏။ ။
 စိတ္တလဟုတာ စေတသိက်သည်ကား။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏သာ။
 လေးသောအဖြစ်မှပေါ့စေခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ။သွေ့ခြောက်
 လေပြီးသောသစ်ဝါးတို့ကို ရေစိမ်သော်။နူးညံ့သကဲ့သို့။ ထိုအ
 တူကာယမုဒုတာစေတသိက်သည်။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာအစရှိသော
 နာမက္ခန္ဓာ သုံးပါးတို့၏ ကြမ်းထမ်းသော အဖြစ်ကို နူးညံ့စေ
 တတ်သောလက္ခဏာရှိ၏။ ။စိတ္တမုဒုတာစေတသိက်သည်
 ကား။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏ကြမ်းထမ်းသော အဖြစ်ကိုသာ။ နူးညံ့
 စေတတ်သောလက္ခဏာရှိ၏။ ။ပျော့ပြောင်းသောဘယောင်း
 ကို ရေစိမ် သော်။ ခက်ထရော် ရှိသကဲ့သို့။ ထိုအတူ ကာယ
 ကမ္မညတာ စေတသိက်သည်။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ အစရှိသော နာ
 မက္ခန္ဓာသုံးပါးတို့၏အမှု၌။ ခန့်ကျန်းစေတတ်သောလက္ခဏာရှိ
 ၏။ ။စိတ္တကမ္မညတာစေတသိက်သည်ကား။ဝိညာဏက္ခန္ဓာ
 ၏အမှု၌သာ။ ခန့်ကျန်းစေတတ်သော လက္ခဏာရှိ၏။ ။နာ
 သောသူကိုအနာငြိမ်း၍စိုးရိမ်ခြင်းမရှိသကဲ့သို့။ ထိုအတူကာယ
 ပါဂုညတာ စေတသိက်သည်။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ အစရှိသော နာ

မက္ခန္ဓာသုံးပါးတို့၏။ နာသောအဖြစ်မှငြိမ်းစေတတ်သောလက္ခဏာရှိ၏။ ။ ဗိတ္တပါဂုဏ်တာ စေတသိက်သည်ကား။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏သာ။ နာသောအဖြစ်မှ။ ငြိမ်းစေတတ်သော လက္ခဏာရှိ၏။ ။ ကောက်သောမြှားကို ဆီဆွတ်၍ လေးသမားဖြောင့်သည်ရှိသော်။ ကောင်းစွာဖြောင့်မတ်သကဲ့သို့။ ထိုအတူ ကာယုဇ္ဈဂ္ဂတာစေတသိက်သည်။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာအစရှိသောနာမက္ခန္ဓာ သုံးပါးတို့၏ကော်ကျစ်သောအဖြစ်ကို ဖြောင့်မတ်စေတတ်သောလက္ခဏာရှိ၏။ ။ ဗိတ္တုဇ္ဈဂ္ဂတာစေတသိက်သည်ကား။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏သာ။ ကော်ကျစ်သောအဖြစ်ကို ဖြောင့်စေတတ်သောလက္ခဏာရှိ၏။ ။ မင်းဘေးမင်းဒဏ်ကိုကြောံသောကြောင့်။ မင်းအဖြစ်ကိုဝန်ခံသကဲ့သို့။ ထိုအတူသမ္မာဝါစာစေတသိက်သည်။ မုသာဝါစာ၊ ဝိသုဒ္ဓိဝါစာ၊ ဖရုဿဝါစာ၊ သမ္ပပ္ပလစပ တည်းဟူသော ဝစီဒုစရိုက်တို့မှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ။ ခိုးသူတို့သည်မင်းဒဏ်ကိုကြောက်သောကြောင့်။ မခိုးမဝှက်ဝံ့သကဲ့သို့။ ထိုအတူသမ္မာကမ္မန္တစေတသိက်သည်။ ပါဏာတိပါတ၊ အဒိန္နာဒါန၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရဟူသောကာယဒုစရိုက်တို့မှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ။ သေရအံ့သည်မှ ကြောက်သောသူသည်။ အဆိပ်သီးကို မစားဝံ့သကဲ့သို့။ ထိုအတူသမ္မာအာဇီဝစေတသိက်သည်။ ကာယဒုစရိုက်သုံးပါး။ ဝစီဒုစရိုက်လေးပါး။ ဤဒုစရိုက်ချနစ်ပါးတို့မှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ။ သားသွီးတို့၏ဆင်းရဲခြင်းကိုမြင်သော်။ အမိ၏ကျင်နာခြင်းဖြစ်သကဲ့သို့။ ထိုအတူကရုဏာစေတသိက်သည်။ သူတပါးတို့၏ဆင်းရဲကိုပယ်လိုကာမျှလက္ခဏာရှိ၏။ ။ သားသွီးတို့၏ပြည့်စုံကြွယ်ဝခြင်းကိုမြင်လျှင်။ မိဘတို့သည်ဝမ်းမြောက်သကဲ့သို့။ ထိုအတူမုနုတာစေတသိက်သည်။ သူတပါးတို့၏စည်းစိမ်ချမ်းသာကိုမြင်သောအခါ။ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ။ သဗ္ဗညုဘုရားသည်။ ခပ်သိမ်းသောတရားတို့ကို အဟုတ်အမှန်သိတော်မူသကဲ့သို့။ ထိုအတူ

ပညာစေတသိက်သည်။ သိအပ်သော အမှုတို့ကို အပြားအားဖြင့်
 အမှန်သိတတ်သော လက္ခဏာရှိ၏။ ။ သညာလည်း သိတတ်
 သည်။ ဝိညာဏ်လည်း သိတတ်သည်။ ပညာလည်း သိတတ်
 သည်တွင်။ ထိုသုံးပါးတို့၏ သိခြင်းအထူးကား။ သူငယ်။ သူငယ်
 အမိ။ ရွှေပန်းထိမ်သည်တို့၏။ ရွှေကို သိသကဲ့သို့တည်း။ ။ သူ
 ငယ်သည် ရွှေကို ကောက်၍ရသော အခါ။ ဝါဝါပြောင်ပြောင်မျှ
 ကိုသာ သိသည်။ ရွှေဟူ၍ မသိသကဲ့သို့။ ထိုအတူ သညာသည်။
 အညှိအရွှေအနီအဖြူမျှကိုသာ သိသည်။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တလက္ခ
 ဏာကိုလည်း မသိတတ်။ မဂ်ဖိုလ်ရအပ်သော အကြောင်းကို
 လည်း မသိတတ်။ ။ သူငယ်အမိသည်လည်း။ သူငယ်ပြသော
 ရွှေကို ဝါဝါပြောင်ပြောင်ကိုလည်း သိ၏။ ရွှေဟူ၍လည်း သိ၏။ အ
 ရေကိုမူကား။ မည်မျှသာ ရှိသည်ဟု မသိသကဲ့သို့။ ထိုအတူ
 ဝိညာဏ်သည်။ အာရုံ၏ သဘောကိုလည်း သိ၏။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊
 အနတ္တ လက္ခဏာ ကိုလည်း သိ၏။ မဂ်ဖိုလ်ကို ရအံ့သော အ
 ကြောင်းကိုမူကား။ မသိဟူလိုသည်။ ။ ရွှေပန်းထိမ်သည်မူ
 ကား။ ဝါဝါ ပြောင်ပြောင် ကိုလည်း သိ၏။ ရွှေဟူ၍လည်း သိ
 ၏။ အရေမည်မျှဟူ၍လည်း သိသကဲ့သို့။ ထိုအတူ ပညာသည်
 မူကား။ အာရုံ၏ သဘောကိုလည်း သိ၏။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ
 လက္ခဏာကိုလည်း သိ၏။ မဂ်ဖိုလ် ရအံ့သော အကြောင်းကို
 လည်း သိ၏။ ဟူလိုသည်။

စေတသိက်ငါးဆဲ နှစ်ခုတို့၏ လက္ခဏာ အကျဉ်းပြီး၏။

စေတသိက်တို့သည်။ စိတ်၌ ယှဉ်သော အခါ။ သမ္ပယောဂ
 နည်း တဆဲ ခြောက်ပါး တို့ဖြင့် ယှဉ်ကုန်၏။ သင်္ဂဟနည်းဖြင့်
 သော်ကား။ သုံးဆဲ သုံးပါးတို့ဖြင့် ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ ။ သမ္ပ
 ယောဂနည်း တဆဲ ခြောက်ပါး တို့ဖြင့် ယှဉ်ခြင်းကား။ သမ္ပ
 ဝိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက် ခုနစ်ခုတို့သည်။ တခုယုတ်ကိုး

ဆယ်သောစိတ်တို့နှင့်ယှဉ်ကုန်၏။ ပကိဏ်းစေတသိက် ခြံ့
 ခုတို့တွင်။ ဝိတက်စေတသိက်သည်။ နွေပဉ္စဝိညာဏ်တဆယ်
 ကိုပယ်၍ ကာမာဝစရစိတ်လေးဆဲ့လေးခု၊ ပဌမဈာန်စိတ်တ
 ဆဲ့တခုအားဖြင့်။ ငါးဆဲ့ ငါးခုသော စိတ်တို့နှင့်ယှဉ်၏။ ဝိစာရ
 စေတသိက်သည်။ ဝိတက်ဖြစ်သောစိတ်ငါးဆဲ့ငါးခု၌၊ ဒုတိယ
 ဈာန် စိတ်တဆဲ့ တခုကိုထည့်၍ ခြောက်ဆဲ့ ခြောက်ခုသော
 စိတ်တို့နှင့်ယှဉ်၏။ အဓိမောက္ခစေတသိက်သည်။ တခုယုတ်ကိုး
 ဆယ်သော စိတ်တို့တွင်။ နွေပဉ္စဝိညာဏ်တဆယ်။ ဝိစိကိစ္ဆာ
 သဟဂုတ်ကိုပယ်၍ ခုနစ်ဆဲ့ခုနစ်ခုသော စိတ်တို့နှင့်ယှဉ်၏။ ဝိရိ
 ယစေတသိက်သည်။ ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း။ နွေပဉ္စဝိညာဏ်တဆယ်
 သမ္ပုဒ် နှစ်ဆဲ့သန္တရဏသုံးခုကိုပယ်၍ခုနစ်ဆဲ့သုံးခုသောစိတ်
 တို့နှင့်ယှဉ်၏။ ဝိတိစေတသိက်သည်။ ဒေါသမူဇ္ဇေ၊ ဥပေက္ခာစိတ်
 ငါးဆဲ့ငါးခု၊ ကာယဝိညာဏ်နှစ်၊ စတုတ္ထဈာန်စိတ်တဆဲ့ တခု
 ကိုပယ်၍ ငါးဆဲ့တခုသော စိတ်တို့နှင့် ယှဉ်ကုန်၏။ ဆန္ဒစေတ
 သိက်သည်။ အဟိတ်စိတ်တဆဲ့ရှစ်ခု၊ မောဟမူဇ္ဇေကိုပယ်၍ တ
 ခုယုတ်နှစ်ဆယ်သောစိတ်တို့နှင့်ယှဉ်၏။

အကုသိုလ်စေတသိက် တဆဲ့လေးခုတို့တွင်။ မောဟ၊ အဟိ
 ရိက၊ အနောတ္တပ္ပ၊ ဥဒ္ဓစ္စ။ ဤစေတသိက် လေးခုတို့သည်။ အ
 ကုသိုလ် စိတ် တဆဲ့နှစ်ခု တို့နှင့်ယှဉ်၏။ လောဘ စေတသိက်
 သည်လောဘမူစိတ် ရှစ်ခုတို့နှင့်ယှဉ်၏။ ဒိဋ္ဌိစေတသိက် သည်။
 ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ် လေးခုတို့နှင့် ယှဉ်၏။ မာန စေတသိက်
 သည်။ ဒိဋ္ဌိဂတ ဝိပ္ပယုတ် စိတ် လေးခုတို့နှင့် ယှဉ် ၏။ ဒေါ သ၊
 ဣဿာ၊ မစ္ဆ ရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ။ ဤစေတသိက် လေးခုတို့သည်။
 ဒေါသမူဇ္ဇေတို့နှင့် သာယှဉ်ကုန်၏။ ထိန၊ မိဒ္ဓ။ စေတသိက်နှစ်ခုတို့
 သည်။ လောဘမူသသင်္ခါရိက လေးခု၊ ဒေါသမူသသင်္ခါရိက
 အားဖြင့်။ ငါးခုသောစိတ်တို့နှင့်ယှဉ်ကုန်၏။ ဝိစိကိစ္ဆာစေတသိက်
 သည်။ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ်နှစ်သယှဉ်၏။

သောဘဏ စေတသိက် နှစ်ဆဲ့ငါးခုတို့တွင်။ သောဘဏ

သာဓါရဏစေတသိက် တဆဲ့ကိုးခုတို့သည်။ သောတဏမိတ်
တခုယုတ်ခြောက်ဆယ်တို့၌ ယှဉ်ကုန်၏။ ဝိရတီ စေတသိက်
သုံးခုတို့သည်။ လောကုတ္တရာမိတ် ရှစ်ခုတို့၌။ သုံးခုလုံး တပြိုင်
နက်အမြဲဖြစ်၍ယှဉ်ကြကုန်၏။ လောကီမိတ်တို့တွင်။ ကာမာဝ
စရကုသိုလ်မိတ်ရှစ်ခုတို့၌။ ရံခါသာယှဉ်ကုန်၏။ အသီးအသီးစီ
လည်းယှဉ်ကြကုန်၏။

အပ္ပမညာနွေတို့သည်။ ပဉ္စမဈာန် မိတ်ကိုပယ်၍ မဟဂ္ဂုတ်
မိတ်တဆဲ့နှစ်ခု။ မဟာ ကုသိုလ်ရှစ်ခု။ မယာကြိယာ ရှစ်ခုအား
ဖြင့်။ နှစ်ဆဲ့ရှစ်ခုသောမိတ်တို့၌။ ရံခါလည်းယှဉ်ကုန်၏။ အသီးအ
သီးစီလည်းယှဉ်ကြကုန်၏။

ပညာစေတသိက်သည်။ ကာမာဝစရဉာဏသမ္ပယုတ်မိတ်
တဆဲ့နှစ်ခု။ မဟဂ္ဂုတ်လောကုတ္တရာမိတ် သုံးဆဲ့ငါးခုအားဖြင့်။
လေးဆဲ့ ခုနစ်ခုသောမိတ်တို့၌ယှဉ်ကုန်၏။

ဤသို့လျှင်။ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏစေတသိက်၌ သမ္ပယောဂ
နည်းတပါး။ ပကိဏ္ဏံစေတသိက်၌ သမ္ပယောဂနည်း ခြောက်
ပါး။ အကုသိုလ်စေတသိက်၌ သမ္ပယောဂနည်းငါးပါး။ သော
တဏစေတသိက်၌။ သမ္ပယောဂ နည်းလေးပါး။ ဤအလုံးစုံကို
ပေါင်းသော်။ သမ္ပယောဂနည်းကား။ တဆဲ့ခြောက်ပါးအပြား
ရှိ၏ဟူလိုသော်။ ထိုကြောင့်အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂဟကျမ်း၌။ ။
သတ္တသဗ္ဗတ္ထယုဇ္ဈန္တိ။ ယထာယောဂံ ပကိဏ္ဏကာ။ စုဒ္ဒသာကု
သလေသွေဝ။ သောတဏေသွေဝသောတဏာ။ ။ ဟုမဟာ
အနုရုဒ္ဓါဆရာမိန့်တော်မူ၏။ ။ သတ္တ။ ခုနစ်ပါးကုန်သောသဗ္ဗ
စိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက် တို့သည်။ သဗ္ဗတ္ထ။ တခုယုတ်
ကိုးဆယ်သော မိတ်တို့၌။ ယုဇ္ဈန္တိ။ နည်း တပါးဖြင့် ယှဉ်ကုန်
၏။ ပကိဏ္ဏကာ။ ပကိဏ္ဏံစေတသိက်ခြောက်ခုတို့သည်။ ယ
ထာယောဂံ။ ယှဉ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ သဗ္ဗတ္ထ။ တခုယုတ်
ကိုးဆယ်သောမိတ်တို့၌။ ယုဇ္ဈန္တိ။ နည်းခြောက်ပါးဖြင့် ယှဉ်
ကုန်၏။ စုဒ္ဒသာ။ အကုသိုလ်စေတသိက် တဆဲ့လေးခုတို့သည်။

အကုသလေသွေဝ။ အကုသိုလ်စိတ် တဆဲ့နှစ်ခုတို့၌ သာလျှင်။
ယုတ္တန္တိ။ နည်းငါးပါးဖြင့် ယှဉ်ကုန်၏။ သောတဏှာ။ သောတ
ဏစေတသိက်နှစ်ဆဲ့ငါးခုတို့သည်။ သောတဏှာသွေဝ။ သော
တဏှာ စိတ်တို့၌ သာလျှင်။ ယုတ္တန္တိ။ နည်း လေး ပါးဖြင့် ယှဉ်
ကုန်၏။

သမ္ပယောဂနည်းတဆဲ့ခြောက်ပါးပြီး၏။

စေတသိက် တို့သည်။ စိတ်၌သုံးဆဲ့ သုံးပါးသော သင်္ခယ
နည်းတို့ဖြင့် ရေတွက်ခြင်းကား။ လောကုတ္တရာစိတ် နှစ်ခုတို့
တွင်။ ပဌမဈာန်နှင့်ယှဉ်သော လောကုတ္တရာ စိတ် နှစ်ခုတို့၌။
အညသမာန်း စေတသိက် တဆဲ့သုံးခု။ အပ္ပမညာဒွေကို ပယ်၍
သောတဏှာစေတသိက် နှစ်ဆဲ့သုံးခု။ ဤသုံးဆဲ့ခြောက်ခု သော
စေတသိက် တို့သည် ဖြစ် ကုန်၏။ ဒုတိယ ဈာန်နှင့် ယှဉ်ကုန်
သောလောကုတ္တရာစိတ်နှစ်ခုတို့၌ကား။ ယခင်သုံးဆဲ့ခြောက်ခု
တို့တွင်။ ဝိတက်ကိုပယ်၍ သုံးဆဲ့ငါးခု။ တတိယဈာန်နှင့် ယှဉ်
သောလောကုတ္တရာစိတ် နှစ်ခုတို့၌။ ဝိတက် ဝိစာရကို ပယ်၍
သုံးဆဲ့လေးခု။ စတုတ္ထဈာန်နှင့် ယှဉ်သော လော ကုတ္တရာ စိတ်
၈ခုတို့၌။ ဝိတက်ဝိစာရဝိတိကိုပယ်၍သုံးဆဲ့သုံးခု။ ပဉ္စမဈာန်နှင့်
ယှဉ်သောလောကုတ္တရာစိတ်နှစ်ခုတို့၌လည်း။ ဥပေက္ခာကိုထည့်
၍ယခင်သုံးဆဲ့သုံးခုသောစေတသိက်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။

မဟဂ္ဂုတ် စိတ် နှစ်ဆဲ့ခုနစ်ခုတို့တွင်။ ပဌမဈာန်နှင့် ယှဉ်
သောစိတ်သုံးခုတို့၌။ အညသမာန်း စေတသိက် တဆဲ့သုံးခု။ ဝိ
ရတိသုံးခုကိုပယ်၍ သောတဏှာစေတသိက်နှစ်ဆဲ့နှစ်ခု။ ဤသုံး
ဆဲ့ငါးခုသော စေတသိက် တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ကရုဏာ မု
ဒိတာတို့ကို အသီးအသီး ယှဉ်ရမည်။ ။ဒုတိယ ဈာန်နှင့်
ယှဉ်သောစိတ်သုံးခုတို့၌။ ဝိတက်ကိုပယ်၍သုံးဆဲ့လေးခု။ တတိ
ယဈာန်နှင့် ယှဉ်သောစိတ်သုံးခုတို့၌။ ဝိတက်၊ ဝိစာရကို ပယ်၍

သုံးဆဲ့သုံးချ။ စတုတ္ထဈာန်နှင့်ယှဉ်သောစိတ်သုံးခုတို့၌။ ပိတက်၊
ပိစာရ၊ ပိတိကိုပယ်၍ သုံးဆဲ့နှစ်ခုပဉ္စမဈာန်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်
တဆဲ့ငါးခုတို့၌။ ပိတက်၊ ပိစာရ၊ ပိတိ၊ အပ္ပမညာဇ္ဇေတို့ကို ပယ်
၍ယခင်သုံးဆယ်သောစေတသိက်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။

ကာမာဝစရ သောတဏှစိတ် နှစ်ဆဲ့လေးခုတို့တွင်။ မဟာ
ကုသိုလ် သောမနဿသဟဂုတ် ဥာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိ
ကစိတ်။ သသင်္ခါရိကစိတ်။ ဤပဌမဇ္ဇေ၌။ အညသမာန်းစေတ
သိက်တဆဲ့သုံးချ။ သောတဏှစေတသိက်နှစ်ဆဲ့ငါးချ။ ဤသုံးဆဲ့
ရှစ်ခုသော စေတသိက်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုသုံးဆဲ့ရှစ်ခုအ
နက်။ အပ္ပမညာဇ္ဇေပိရတိသုံးခုတို့ကို။ အသီးအသီးယှဉ်ရမည်။
ဒုတိယအသင်္ခါရိကစိတ်သသင်္ခါရိကစိတ်နှစ်ခုတို့၌။ ယခင်သုံး
ဆဲ့ရှစ်ခုတွင်။ ဥာဏကိုပယ်၍ သုံးဆဲ့ခုနစ်ချ။ တတိယအသင်္ခါ
ရိကစိတ်သသင်္ခါရိကစိတ်နှစ်ခုတို့၌။ ယခင်သုံးဆဲ့ရှစ်ခုတို့တွင်။
ပိတိကိုပယ်၍သုံးဆဲ့ခုနစ်ချ။ စတုတ္ထအသင်္ခါရိကစိတ် သသင်္ခါ
ရိကစိတ်နှစ်ခုတို့၌။ ယခင်သုံးဆဲ့ရှစ်ခုတွင်။ ဥာဏပိတိကိုပယ်၍
သုံးဆဲ့ခြောက်ခုသောစေတသိက်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ။မ

ဟာ ကုသိုလ်။ ။မဟာပိပါကစိတ် ရှစ်ခုတို့တွင်။ ပဌမအ
သင်္ခါရိကစိတ်။ သသင်္ခါရိကစိတ်နှစ်ခုတို့၌။ အညသမာန်းစေ
တသိက်တဆဲ့သုံးချ။ အပ္ပမညာဇ္ဇေ။ ပိရတိသုံးခုမှတပါး။ သော
တဏှစေတသိက် နှစ်ဆယ်ထည့်၍ ဤသုံးဆဲ့ သုံးခုသော စေ
တသိက်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ဒုတိယ အသင်္ခါရိက သသင်္ခါရိ
ကစိတ်နှစ်ခုတို့၌။ ယခင်သုံးဆဲ့သုံးခုတွင်။ ဥာဏကိုပယ်၍ သုံး
ဆဲ့နှစ်ချ။ တတိယအသင်္ခါရိကစိတ်။ သသင်္ခါရိကစိတ်နှစ်ခုတို့
၌လည်း။ ယခင်သုံးဆဲ့ သုံးခုတွင်။ ပိတိကို ပယ်၍ သုံးဆဲ့နှစ်ချ။
စတုတ္ထအသင်္ခါရိက သသင်္ခါရိကစိတ်နှစ်ခုတို့၌လည်း။ ယခင်
သုံးဆဲ့သုံးခုတွင်။ ဥာဏပိတိကိုပယ်၍ သုံးဆဲ့တခုသောစေတ
သိက်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။မဟာပိပါက။ ။မဟာကြိယာ
စိတ်ရှစ်ခုတို့တွင်။ ပဌမအသင်္ခါရိကစိတ်၊ သသင်္ခါရိကစိတ်နှစ်ခု

တို့၌။ အညသမာနိးစေတသိက်တဆဲသုံးချ။ ဝိရတိသုံးချမှတပါး။
 လောဘဏ စေတသိက်နှစ်ဆဲနှစ်ချ။ ဤစေတသိက်သုံးဆဲငါးချ
 တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ဒုတိယအသင်္ခါရိကစိတ်သသင်္ခါရိကစိတ်
 နှစ်ချ၌ကား။ ယခင်သုံးဆဲငါးချတို့တွင်။ ဥာဏ်ကိုပယ်၍ သုံးဆဲ
 လေးချ။ တတိယ အသင်္ခါရိကစိတ်သသင်္ခါရိကစိတ်နှစ်ချတို့၌
 လည်း။ ယခင်သုံးဆဲငါးချတွင်။ ဝိတိကိုပယ်၍ သုံးဆဲလေးချ။
 စတုတ္ထအသင်္ခါရိကစိတ် သသင်္ခါရိကစိတ်တို့၌လည်း။ ယခင်
 သုံးဆဲငါးချတို့တွင်။ ဥာဏ်ဝိတိကိုပယ်၍သုံးဆဲသုံးချသောစေ
 တသိက်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။မဟာကြိယာ။

အကုသိုလ်စိတ်တဆဲနှစ်ချတို့တွင်။ လောဘမူပဌမအသင်္ခါ
 ရိကစိတ်တို့၌။ အညသမာနိးစေတသိက်။ တဆဲသုံးချ။ မောဟ
 အဟိရိက၊ အနောတ္တပ္ပ၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ လောဘ၊ ဒိဋ္ဌိ။ ဤတဆဲကိုးချသော
 စေတသိက်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ၎င်းဒုတိယအသင်္ခါရိကစိတ်၌။
 ယခင်တဆဲကိုးချတွင်။ ဒိဋ္ဌိကိုပယ်၍မာနကိုထည့်သော်။ တဆဲ
 ကိုးချ။ တတိယအသင်္ခါရိကစိတ်၌။ ယခင်တဆဲကိုးချတွင်။ ဝိတိ
 ကိုပယ်၍တဆဲရှစ်ချ။ စတုတ္ထအသင်္ခါရိကစိတ်၌။ ယခင်တဆဲ
 ရှစ်ချတွင်။ ဒိဋ္ဌိကိုပယ်၍မာနကိုထည့်သော်။ တဆဲရှစ်ချ။ ပဋိဗ္ဗာ
 သမ္ပယုတ် ပဌမအသင်္ခါရိက စိတ်၌ကား။ ဝိတိကိုပယ်၍အည
 သမာနိးစေတသိက်တဆဲနှစ်ချ။ မေါဟ၊ အဟိရိက၊ အနောတ္တပ္ပ၊
 ဥဒ္ဓစ္စ၊ ဧဝိသ၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ။ ဤနှစ်ဆယ်သောစေတ
 သိက်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စတို့ကိုအ
 သီးအသီး ယှဉ်ရမည်။ လောဘမူ သသင်္ခါရိက စိတ်လေးချ။
 ဧဝိသမူသသင်္ခါရိကစိတ်တချ။ ဤငါးချသောသသင်္ခါရိကစိတ်
 တို့၌ကား။ ထိန၊ ဖိဒ္ဓိနှစ်ချကို အချင်းခပ်သိမ်း မပယ်မူ၍ ပဌမသ
 သင်္ခါရိကသည်ပဌမ အသင်္ခါရိကနှင့် အပယ်အမြစ်တူ၏။ အ
 ကြွင်းသသင်္ခါရိကတို့လည်း။ ဒုတိယ၊ တတိယ၊ စတုတ္ထ၊ ပဌမအ
 သင်္ခါရိက စိတ်တို့နှင့်တူ၏။ အစဉ် အတိုင်းသာ ဟတ်၍ ယူရ
 မည်။ ။ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်၌။ ဆန္ဒဝိတိကိုပယ်၍အညသမာနိး

စေတသိက် တဆဲတချ။ အကုသလသာဓာရဏ စေတသိက်
လေးချ။ ဤတဆဲ ငါးချသောစေတသိက်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိစိ
ကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ်၌။ ယခင်တဆဲ ငါးချသောစေတသိက်တို့
တွင်။ အဓိမောက္ခကိုပယ်၍ ဝိစိကိစ္ဆာကိုထည့်သော်။ တဆဲ
ငါးချသောစေတသိက်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။

အဟိတ်စိတ်တဆဲ နှစ်ချတို့တွင်။ ဟာသိတုပ္ပါဒ်စိတ်၌။ ဆန္ဒကို
ပယ်၍အညသမာန်းစေတသိက် တဆဲ နှစ်ချတို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။
မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်၌။ ယခင်တဆဲ နှစ်ချတို့တွင်။ ဝိတိကိုပယ်
၍တဆဲ တချ။ သောမနဿသန္တိရဏ၌။ ယခင်တဆဲ နှစ်ချတွင်။
ဝိရိယကိုပယ်၍တဆဲ တချသော စေတသိက်တို့သည်ဖြစ်ကုန်
၏။ ။ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း သမ္ပဒိုဋ္ဌန်း နွေဟူသော မနောဓာတ်သုံး
ချဥပေက္ခာသဟဂုတ်သန္တိရဏနှစ်ချတို့၌။ ဆန္ဒ။ ဝိတိ။ ဝိရိယကို
ပယ်၍အညသမာန်းစေတသိက်တဆယ်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။
နွေပဉ္စဝိညာဏ် တဆယ်တို့၌ကား။ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေ
တသိက်ချနစ်ချတို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။

ဤသို့လျှင် လော ကုတ္တရာ စိတ်၌။ သင်္ဂဟနည်း ငါးပါး။
မဟဂ္ဂုတ်စိတ်၌။ သင်္ဂဟနည်းငါးပါး။ ကာမာဝစရသောဘဏ
စိတ်၌။ သင်္ဂဟနည်း တဆဲ နှစ်ပါး။ အကုသိုလ်စိတ်၌။ သင်္ဂဟ
နည်းချနစ်ပါး။ အဟိတ်စိတ်၌။ သင်္ဂဟနည်းလေးပါး။ ဤအလုံးစုံ
ကိုပေါင်းသော်။ သင်္ဂဟနည်းကား။ သုံးဆဲ သုံးပါးဟူလိုသော်။
ထိုကြောင့် အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်း၌။ ။ ဆတ္တိံသာနုတ္တရေ
ဓမ္မာ။ ပဉ္စတိံသမဟဂ္ဂတေ။ အဋ္ဌတိံသာဝိလန္တန္တိ။ ကာမာဝစရ
သောဘဏေ။ ။ သတ္တဝိသတိပုညမ္ဘိ။ နှိဒသာဟေတုကေတိ
စ။ ယထာသမ္ဘဝယောဂေန။ ပဉ္စဓာတုတ္ထသင်္ဂဟော။ ။ ဟူ၍
မဟာအနုရုဒ္ဓါဆရာမိန့်တော်မူ၏။ ။ အနုတ္တရေ။ လောကုတ္တရာ
စိတ်၌။ ဆတ္တိံသ။ သုံးဆယ်ခြောက်ပါးကုန်သော။ ဓမ္မာ။ စေတ
သိက်တို့ကို။ လန္တန္တိ။ နည်းငါးပါးဖြင့်ရအပ်ကုန်၏။ မဟဂ္ဂတေ။
မဟဂ္ဂုတ်စိတ်၌။ ပဉ္စတိံသ။ သုံးဆယ်ငါးပါးကုန်သော။ ဓမ္မာ။

စေတသိက်တို့ကို။ လက္ခန္ဓာ။ နည်းငါးပါးဖြင့်ရအပ်ကုန်၏။ ကာ
မာဝစရသောတဏှာ။ ကာမာဝစရသောတဏှာမိတ်၌။ အဋ္ဌတိ
သပိ။ သုံးဆယ့်ရှစ်ပါးအပြားရှိသည့်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ။
စေတသိက်တို့ကို။ လက္ခန္ဓာ။ နည်းတဆယ့်နှစ်ပါးဖြင့်ရအပ်ကုန်
၏။ အပုည၌။ အကုသိုလ်မိတ်၌။ သတ္တဝီသတိ။ နှစ်ဆဲ့ခုနစ်ပါး
ကုန်သော။ ဓမ္မာ။ စေတသိက်တို့ကို။ လက္ခန္ဓာ။ နည်းခုနစ်ပါးဖြင့်
ရအပ်ကုန်၏။ အဟေတုကေ။ အဟိတ်မိတ်၌။ ခုဒ္ဒါဒေသ။ တဆယ့်နှစ်
ပါးကုန်သော။ ဓမ္မာ။ စေတသိက်တို့ကို။ လက္ခန္ဓာ။ နည်းလေးပါး
ဖြင့်ရအပ်ကုန်၏။ ဣတိစ။ ဤသို့လည်း။ ယထာသမ္ဘဝယောဂေန။
ဖြစ်သင့်သည်အား လျော်စွာယှဉ်သဖြင့်။ တတ္ထ။ ထို သင်္ဂဟ
နည်း၌။ သင်္ဂဟော။ ရေတွက်ခြင်းသည်။ ပဉ္စဓာ။ ငါးပါးအပြားရှိ
သည်။ ဟောတိ။ ဖြစ်၏။ ။ သင်္ဂဟနည်းသုံးဆဲ့သုံးပါးပြီး၏။

စေတသိက်ပိုင်း၌။ သဘောလက္ခဏာအကျဉ်းပြီး၏။

ဆိုအပ်ပြီးသော စေတသိက်တို့ကို။ ဝေဒနာ အားဖြင့်၎င်း။
ဟိတ်အားဖြင့်၎င်း။ ကိစ္စအားဖြင့်၎င်း။ ခုဒ္ဒါအားဖြင့်၎င်း။ အာရုံ
အားဖြင့်၎င်း။ ဝတ္ထုအားဖြင့်၎င်း။ ဤခြောက်ပါးသောပကိဏ္ဍက
နည်းတို့ဖြင့်။ သီးသန့်ခြားနားမှတ်သားအပ်ကုန်၏။ ။ ဝေဒနာ
အားဖြင့်။ အတယ်သို့သိအပ်သနည်းဟူမူကား။ ဝေဒနာသည်။
သုခဝေဒနာ ဒုက္ခဝေဒနာ အဒုက္ခမသုခဝေဒနာ ဟူ၍ အနုဿဝန
လက္ခဏာအားဖြင့် သုံးပါးရှိ၏။ သုခဝေဒနာ ဒုက္ခဝေဒနာသော
မနုဿဝေဒနာဒေါမနုဿဝေဒနာဥဝေက္ခာဝေဒနာဟူ၍ ဣန္ဒြိယ
သောဒအားဖြင့် ငါးပါးရှိသည်။ ယထာဘီတို့တွင်။ သုခဝေဒနာ
သည်။ ကုသလစိတ်ပါက သုခသမ္ပုဋ္ဌာန်ကုသလစိတ်ဖြစ်၍ ဝေဒနာ
ဖြစ်၏။ ဒုက္ခဝေဒနာသည်လည်း။ အကုသလစိတ်ပါက ဒုက္ခသမ္ပု
ဋ္ဌာန်ကုသလ စိတ္တာဏ်မိတ်၌ ဝေဒနာဖြစ်၏။ သောမနဿ ဝေဒနာ
သည်ကား။ လောဘမူသောမနဿစိတ် လေးခု။ ကာမာဝစရ

သောမနဿမိတ်တဆဲ့နှစ်ချ။ သောမနဿသန္တရဏမိတ်တချ။
သောမနဿဟသိတုပ္ပါဒ်မိတ်တချ။ ပဌမဈာန်မိတ်တဆဲ့တချ။
ဒုတိယဈာန်တဆဲ့တချ။ တတိယဈာန်တဆဲ့တချ။ စတုတ္ထဈာန်
တဆဲ့တချ။ ဤခြောက်ဆဲ့ နှစ်ချသော မိတ်တို့၌ဖြစ်၏။ ဒေါမ
နဿဝေဒနာသည။ ဒေါသမူမိတ်နှစ်ချတို့၌ဖြစ်၏။ ဥပေက္ခာဝေဒ
နာသညကား။ လောဘမူဥပေက္ခာ မိတ်လေးချ။ မောဟမူမိတ်
နှစ်ချ။ စက္ခုဝိညာဏ်ဇွေ။ သောတဝိညာဏ်ဇွေ။ ဗာနဝိညာဏ်
ဇွေ။ ဇိဝှိဝိညာဏ်ဇွေ။ သမ္ပဒိုဏ်းဇွေ။ ဥပေက္ခာသန္တရဏဇွေ။
အာဝဇ္ဇန်းဇွေ။ ကာမာဝစရ သော သဏ ဥက္ခေတတဆဲ့ နှစ်ချ။
ပဉ္စမဈာန် ဥပေက္ခာမိတ် နှစ်ဆဲ့သုံးချ။ ဤငါးဆဲ့ ငါးချသော
ဥပေက္ခာမိတ်၌ဖြစ်၏ဟူလိုသော်။

ဟိတ်အားဖြင့် အဘယ်သို့သိအပ်သနည်းဟူမူကား။ ဟိတ်
သည်လောဘဟိတ်၊ ဒေါသဟိတ်၊ မောဟဟိတ်၊ အလိုဘဟိတ်၊
အဒေါသဟိတ်၊ အမောဟဟိတ်ဟူ၍ သဘောအားဖြင့်ခြေခံပါး
ရှိ၏။ ။သို့အားဖြင့်ကား။ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ။ ဤအကုသိုလ်
ဟိတ်သုံးပါးတို့သည်ကား။ ကာမတဆွဲတသံန္တိသာ ဖြစ်သော
ကြောင့်သုံးပါး။ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ။ ဤကုသိုလ်
ဟိတ်သုံးပါးတို့သည်။ ကာမတဆွဲတသံ။ ရူပတဆွဲငါးသံ။ အရူပ
လေးသံ။ လောကုတ္တရာသံ။ ဤလေးဌာနတို့၌သုံးပါးစီဖြစ်၍တဆွဲ
နှစ်ပါး။ ၎င်းတဆွဲနှစ်ပါးကိုယခင်သုံးပါးနှင့်ပေါင်းသော်။ သုံအား
ဖြင့်ဟိတ်တို့သည်။ တဆွဲငါးပါး ရှိကုန်၏။ ။ဇာတ်အားဖြင့်
ကား။ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ။ ဤဟိတ် သုံးခုတို့သည်။ အကု
သိုလ်ဇောဖြစ်၍။ အကုသိုလ်ဟိတ်သုံးပါး။ အလောဘ။ အဒေါသ။
အမောဟ။ ဤဟိတ်သုံးပါးတို့သည်။ မာတိကာနည်းဖြစ်သောကု
သိုလ်အဗျာကတဇာတ်ဖြစ်၍ ခြေခံပါး၎င်းခြောက်ပါးကိုယခင်
သုံးခုနှင့်ပေါင်းသော်။ ဇာတ်အားဖြင့်ဟိတ်တို့သည်။ ၉ ပါးရှိကုန်
၏။ ။နိဒ္ဒေသနည်းအားဖြင့်ကား။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊
ကြိယာ၊ ဤလေးဌာနတို့၌။ ကုသိုလ်ဟိတ်ကိုးပါး။ အကုသိုလ်

ဟိတ်သုံးပါးကို ပေါင်းသော်။ နိဒ္ဒေသ နည်းအားဖြင့် ဟိတ်တို့
သည်။ တဆွဲနှစ်ပါးရှိကုန်၏။ ။ ဤသို့လျှင် သဘောအားဖြင့်
ခြောက်ပါး။ ဘုံအားဖြင့် တဆွဲငါးပါး။ ဇာတ်အားဖြင့် ကိုးပါး။ နိဒ္ဒေ
သအားဖြင့် တဆွဲနှစ်ပါး။ ဤလေးဝါးကို ပေါင်းသော်။ ဟိတ်
ကား။ လေးဆွဲနှစ်ပါးရှိ၏ဟူလိုသော်။ ။ ဟိတ်ဟူသည်ကား။
အကြောင်းမူလဆိုလိုသည်။

တရုယုတ်ကိုးဆယ် သောမိတ်တို့တွင်။ အဟိတ်မိတ်တဆွဲ
ရှစ်ခုကိုပယ်၍ အကြွင်းခုနစ်ဆွဲတရုတို့သည်။ ဟိတ်ခြံပါးတို့
ယှဉ်သောကြောင့်။ သဟိတ်မိတ်တို့မည်ကုန်၏။ ထိုသဟိတ်မိတ်
ခုနစ်ဆွဲတရုတို့တွင်လည်း။ မောဟမူမိတ်နှစ်ခုတို့သည်။ မောဟ
ဟိတ်တပါးသာ ရှိသောကြောင့်။ ဧကဟိတ်မိတ် မည်ကုန်၏။
လောဘမူမိတ် ရှစ်ခုတို့၌။ လောဘဟိတ်၊ မောဟဟိတ် နှစ်ပါး။
ဒေါသမူမိတ်နှစ်ခုတို့၌လည်း။ ဒေါသဟိတ်၊ မောဟဟိတ် နှစ်ပါး။
ကာမာဝစရ ဥာဏဝိပ္ပယုတ်မိတ်တဆွဲနှစ်ပါးတို့၌။ အလောဘ
ဟိတ် အဒေါသဟိတ်နှစ်ပါးမီ ရှိသောကြောင့်။ ဤတဆွဲနှစ်ပါး
သောမိတ်တို့သည်။ ဒွိဟိတ်မိတ်မည်ကုန်၏။ ကာမာဝစရဥာ
ဏသမ္ပယုတ်မိတ်တဆွဲနှစ်ခု။ မဟဂ္ဂုတ်လောကုတ္တရာမိတ်သုံး
ဆွဲငါးခု။ ဤလေးဆွဲခုနစ်ခုသောမိတ်တို့သည်ကား။ အလောဘ
ဟိတ်၊ အဒေါသဟိတ်၊ အမောဟဟိတ်သုံးပါး ရှိသောကြောင့်။
တိဟိတ်မိတ်မည်ကုန်၏ဟူလိုသော်။

ကိစ္စအားဖြင့် အဘယ်သို့ သိအပ်သနည်းဟူမူကား။ ။ ကိစ္စ
သည်။ ပဋိသန္ဓေကိစ္စ၊ တဝင်ကိစ္စ၊ အာဝဇ္ဇန်းကိစ္စ၊ ဒဿနကိစ္စ၊ သ
ဝနကိစ္စ၊ ဗာယနကိစ္စ၊ သာယနကိစ္စ၊ ဗုဿနကိစ္စ၊ သမ္ပုဋိစ္စန်းကိစ္စ၊
သန္တိရဏကိစ္စ၊ ဝုဋ္ဌေကိစ္စ၊ ဇောကိစ္စ၊ တဒါရုံကိစ္စ၊ ဝုတိကိစ္စ
ဟူ၍တဆွဲလေးပါးရှိ၏။ ။ ဌာနအားဖြင့်ကား။ ပဋိသန္ဓေဌာန၊
တဝင်ဌာန၊ အာဝဇ္ဇန်းဌာန၊ ပဉ္စဝိညာဏ်ဌာန၊ သမ္ပုဋိစ္စန်းဌာန၊
သန္တိရဏဌာန၊ ဝုဋ္ဌေဌာန၊ ဇောဌာန၊ တဒါရုံဌာန၊ ဝုတိဌာနဟူ
၍ဆယ်ပါးရှိ၏။ ။ ထိုတဆွဲလေးကိစ္စ၊ ဆယ်ဌာနတို့ကိုဤသို့သိ

အပ်၏။ ။လွန်လေပြီးသောဘဝဟောင်းမှ။ယခုပစ္စုပ္ပန်အဝကို
စပ်တတ်သောသဘောသည်။ပဋိသန္ဓေကိစ္စမည်၏။ထိုကိစ္စဖြင့်
မှတ်အပ်သော ကိစ္စရှိသော ပဋိသန္ဓေစိတ္တပြုန်သည်ကား။ပဋိ
သန္ဓေဌာနမည်၏။ မပြတ်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သောအား
ဖြင့်။ဘဝ၏အင်္ဂါဖြစ်တတ်သောသဘောသည်။ဘဝင်ကိစ္စမည်
၏။ထိုဘဝင်ကိစ္စဖြင့်မှတ်အပ်သော ကိစ္စရှိသော ဘဝင်စိတ်တ
ဆဲ့ကိုးခုဟုဆိုအပ်သောစိတ္တပြုန်သည်ကား။ဘဝင်ဌာနမည်၏။
အာရုံကိုဆင်ခြင်တတ်သောသဘောသည်။အာဝဇ္ဇန်းကိစ္စမည်
၏။ထိုကိစ္စဖြင့်မှတ်အပ်သောကိစ္စရှိသောပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း။မနော
ဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းစိတ္တပြုန်သည်ကား။အာဝဇ္ဇန်းဌာနမည်၏။ရူပါရုံကို
မြင်တတ်သော စက္ခု ဝိညာဏ် နွေသည်။ ဒဿနကိစ္စမည်၏။
သဒ္ဓါရုံကိုကြားတတ်သောသောတဝိညာဏ်နွေသည်။သဝနကိစ္စ
မည်၏။ ဂန္ဓာရုံကိုနမ်းတတ်သောဃာနဝိညာဏ်နွေသည်။ဃာ
ယနကိစ္စမည်၏။ ရသာရုံကိုလျက်တတ်သော ဇိဝှိဝိညာဏ်နွေ
သည်။သဝိယနကိစ္စမည်၏။ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကိုတွေ့တတ်သောကာယ
ဝိညာဏ်နွေသည်။ ဗုဒ္ဓသနကိစ္စမည်၏။ ထိုငါးကိစ္စဖြင့်မှတ်အပ်
သော ကိစ္စရှိသော နွေပဉ္စဝိညာဏ် တဆယ်ဟု ဆိုအပ်သော
စိတ္တပြုန်သည်ကား။ပဉ္စဝိညာဏ်ဌာနမည်၏။အာရုံငါးပါးကိုခံ
သကဲ့သို့ ဖြစ်တတ်သောသဘောသည်။ သမ္ပဒိတ္တန်းကိစ္စမည်
၏။ထိုကိစ္စဖြင့်မှတ်အပ်သော ကိစ္စရှိသောသမ္ပဒိတ္တန်းနွေဟု ဆို
အပ်သောစိတ္တပြုန်သည်ကား။သမ္ပဒိတ္တန်းဌာနမည်၏။ အာရုံငါး
ပါးကိုစုံစမ်းသကဲ့သို့ဖြစ်တတ်သောသဘောသည်။သန္တိရဏ
ကိစ္စမည်၏။ ထိုကိစ္စဖြင့်မှတ်အပ်သော ကိစ္စရှိသော သန္တိရဏ
စိတ်သုံးခုဟုဆိုအပ်သော စိတ္တပြုန်သည်ကား။ သန္တိရဏဌာန
မည်၏။အာရုံငါးပါးကို ကောင်းစွာမှတ်တတ်သကဲ့သို့ရှိသော
သဘောသည်။ ဝုဋ္ဌောကိစ္စမည်၏။ ထိုကိစ္စဖြင့်မှတ်အပ် သော
ကိစ္စရှိသော ဝုဋ္ဌောစိတ္တပြုန်သည်။ ဝုဋ္ဌောဌာနမည်၏။ ရူပါရုံ။
သဒ္ဓါရုံ၊ဂန္ဓာရုံ၊ရသာရုံ၊ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၊ဓမ္မာရုံ၊ဤအာရုံခြေခံပါးကို

ဖြစ်ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ လျင်စွာသိတတ်သော သဘော
သည်။ စောက်စွမည်၏။ ထိုကိစ္စဖြင့်မှတ်အပ်သော ကိစ္စရှိသော
စောစိတ်ငါးဆဲ့ငါးခုဟုဆိုအပ်သောစိတ္တုပ္ပါဒ်သည်ကား။ စော
ဌာနမည်၏။ စော၏အာရုံကိုအာရုံပြုတတ်သော သဘောသည်။
တဒါရုံကိစ္စမည်၏။ ထိုကိစ္စဖြင့်မှတ်အပ်သော ကိစ္စရှိသောတဒါ
ရုံစိတ်ကောဒသဟု ဆိုအပ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည်ကား။ တဒါရုံ
ဌာနမည်၏။ ထင်ရှား ရှိသောတဝမှ ရွှေတတ်သော သဘော
သည်။ ဂုတိကိစ္စမည်။ ထိုကိစ္စဖြင့်မှတ်အပ်သော ကိစ္စရှိသောဂု
တိစိတ်တဆဲ့ကိုးခုဟုဆိုအပ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည်ကား။ ဂုတိ
ဌာနမည်၏။ ဤသို့သာမညအားဖြင့် ဌာနဆယ်ပါးရှိ၏။ ။ရှေ့
စိတ်နောက်စိတ်တို့၏ အထူးပြုခြင်း ဖြစ်လတ်သော်ကား။ ပဋိ
သန္ဓေဌာနတပါး။ ဘဝင်ဌာနခြောက်ပါး။ အာဝဇ္ဇန်းဌာနနှစ်ပါး။
ပဗ္ဗရိညာဏ်ဌာနတပါး။ သမ္ပုဋိတ္တိန်းဌာနတပါး။ သန္တရဏဌာန
တပါး။ ဝုဋ္ဌောဌာနနှစ်ပါး။ စောဌာနခြောက်ပါး။ တဒါရုံဌာနနှစ်
ပါး။ ဂုတိဌာနသုံးပါးဟူ၍ နှစ်ဆဲ့ငါးဌာနရှိ၏။ ထိုနှစ်ဆဲ့ငါးဌာန
တို့တွင်။ ဂုတိဘဝင်စိတ်၏အကြားသည်။ ပဋိသန္ဓေဌာနတပါး
မည်၏။ ပဋိသန္ဓေအာဝဇ္ဇန်း။ စောအာဝဇ္ဇန်း။ တဒါရုံအာဝဇ္ဇန်း။
ဝုဋ္ဌောအာဝဇ္ဇန်း။ စောဂုတိ။ တဒါရုံဂုတိတို့၏အကြားသည်။ ဘ
ဝင်ဌာန ခြောက်ပါးမည်၏။ ဘဝင်ပဗ္ဗရိညာဏ် ဘဝင်စောတို့
၏အကြားသည်။ အာဝဇ္ဇန်းဌာနနှစ်ပါးမည်၏။ ပဗ္ဗဒါရာဝဇ္ဇန်း။
သမ္ပုဋိတ္တိန်းအကြားသည်။ ပဗ္ဗရိညာဏ် ဌာနတပါးမည်၏။ ပဗ္ဗ
ရိညာဏ် သန္တရဏတို့၏အကြားသည်။ သမ္ပုဋိတ္တိန်းဌာနတပါး
မည်၏။ သမ္ပုဋိတ္တိန်းဝုဋ္ဌော၏ အကြားသည်။ သန္တရဏဌာနတ
ပါးမည်၏။ သန္တရဏစော။ သန္တရဏဘဝင်တို့၏အကြားသည်။
ဝုဋ္ဌောဌာနနှစ်ပါးမည်၏။ ဝုဋ္ဌောတဒါရုံ။ ဝုဋ္ဌောဘဝင်။ ဝုဋ္ဌောဂု
တိ။ မနောဒါရာဝဇ္ဇန်းတဒါရုံ။ မနောဒါရာဝဇ္ဇန်းဘဝင်။ မနောဒါရာ
ဝဇ္ဇန်းဂုတိတို့၏ အကြားသည်။ စောဌာန ခြောက်ပါးမည်၏။
စောဘဝင်စောဂုတိတို့၏အကြားသည်။ တဒါရုံဌာနနှစ်ပါးမည်

၏။ဇောပဋိသန္ဓေ။ တဒါရုံ ပဋိသန္ဓေ။ ဘဝင်ပဋိသန္ဓေတို့၏ အကြားသည်။ စုတိဌာနသုံးပါးမည်၏။ ဤသို့လျှင်ရှေ့စိတ်နောက်စိတ်တို့၏အထူးပြုခြင်း ဖြစ်သောအားဖြင့် နှစ်ဆဲ့ငါးဌာနရှိ၏ဟု လိုသော်။ ။ဤဌာနတို့၏ အခြင်းအရာကို။ ဝိထိချ၍ ဆင်ခြင်မှ သိမည်။

ထိုကိစ္စတပ်သောစိတ်တို့ကိုဤသို့သိအပ်၏။ ။ဥပေက္ခာသဟဂုတ်သန္တိရဏစိတ်နှစ်ခု။ မဟာဝိပါက်စိတ်ရှစ်ခု။ ရူပအရူပဝိပါက်ကိုးခု။ ဤတဆဲ့ ကိုးခုသော စိတ်တို့သည်။ ပဋိသန္ဓေကိစ္စ။ဘဝင်ကိစ္စ။စုတိကိစ္စတပ်သောစိတ်မည်ကုန်၏။ပဋိသန္ဓေစိတ်ဘဝင်စိတ် စုတိစိတ် ဟူ၍လည်းဆိုအပ်၏။ ။ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း။ မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်နှစ်ခုတို့သည်။ အာဝဇ္ဇန်းကိစ္စတပ်သောစိတ် မည်ကုန်၏။ စက္ခုဝိညာဏ် နွေသည်။ ဒဿနကိစ္စတပ်၏။ သောတဝိညာဏ်နွေသည်။ သဝနကိစ္စ တပ်၏။ ဗာနဝိညာဏ်နွေသည်။ ဗာယနကိစ္စတပ်၏။ ဇိဝှာဝိညာဏ်နွေသည်။ သာယနကိစ္စတပ်၏။ ကာယဝိညာဏ်နွေသည်။ ဗုဒ္ဓနကိစ္စတပ်၏။ သမ္ပဒိတ္တန်းနွေသည်။ သမ္ပဒိတ္တန်းကိစ္စတပ်၏။ သန္တိရဏစိတ်သုံးခုသည်။ သန္တိရဏကိစ္စတပ်၏။ မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်သည်။ ဂုဋ္ဌောကိစ္စတပ်၏။ အကုသိုလ်စိတ်တဆဲ့နှစ်ခု။ ဟဒိတုပ္ပါဒ်စိတ်တခု။ မဟာကုသိုလ် ရှစ်ခု။ မဟာကြိယာရှစ်ခု။ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကိုးခု။ ကြိယာကိုးခု။ လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု။ ဤငါးဆဲ့ငါးခုသောစိတ်တို့သည်။ ဇောကိစ္စတပ်ကုန်၏။ ဇောငါးဆဲ့ငါးခုဟူ၍လည်းဆို၏။ ။သန္တိရဏစိတ်သုံးခု။ မဟာဝိပါက်ရှစ်ခု။ ဤတဆဲ့တခုသောစိတ်တို့သည်။ တဒါရုံကိစ္စတပ်ကုန်၏။ တဒါရုံဧကောဒသဟူ၍လည်းဆို၏။ ။ဤကိစ္စတပ်သောစိတ်တို့ကို။ အသီးအသီးကော်ယူ၍ပြသော်ကား။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်သန္တိရဏစိတ်နှစ်ခုတို့ကား။ ပဋိသန္ဓေ ဘဝင်၊ စုတိ၊ တဒါရုံ၊ သန္တိရဏ။ ဤငါးကိစ္စငါးဌာနတပ်ကုန်၏။ မဟာဝိပါက်ရှစ်ခုတို့ကား။ ပဋိသန္ဓေ၊ ဘဝင်၊ စုတိ၊ တဒါရုံ။ ဤလေးကိစ္စလေးဌာနတပ်ကုန်၏။ မဟဂ္ဂုတ်ဝိ

ပါကံစိတ်ကိုးခုတို့ကား။ ပဋိသန္ဓေ၊ ဘဝင်၊ စုတိ၊ ဤသုံးကိစ္စသုံး၌ နထပ်ကုန်၏။ သောမနဿသန္တိရဏစိတ်ကား။ သန္တိရဏ၊ တဒါရုံ။ ဤနှစ်ကိစ္စနှစ်ဌာနထပ်ကုန်၏။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်ကား။ ဝုဋ္ဌော၊ အာဝဇ္ဇန်း။ ဤနှစ်ကိစ္စနှစ်ဌာနထပ်ကုန်၏။ ဇောငါးဆွဲငါးခု။ မနောဓာတ်သုံးခု။ ဧပဉ္စရိညာဏ်တဆယ်တို့ကား။ ဖြစ်ထိုက်ရာတကိစ္စတဌာနစီသာထပ်ကုန်၏ဟူလိုသော်။

ဒွါရအားဖြင့်အဘယ်သို့သိအပ်သနည်းဟူမူကား။ ဒွါရသဉ်၊ စက္ခုဒွါရ၊ သောတဒွါရ၊ ဗာနဒွါရ၊ ဇိဟ္ဌိဒွါရ၊ ကာယဒွါရ၊ မနောဒွါရဟူ၍ခြောက်ပါးရှိ၏။ ထိုခြောက်ပါးတို့တွင်။ စက္ခုပသာဒရုပ်သည်။ စက္ခုဒွါရမည်၏။ သောတပသာဒရုပ်သည်။ သောတဒွါရမည်၏။ ဗာနပသာဒရုပ်သည်။ ဗာနဒွါရမည်၏။ ဇိဟ္ဌိပသာဒရုပ်သည်။ ဇိဟ္ဌိဒွါရမည်၏။ ကာယ ပသာဒရုပ်သည်။ ကာယဒွါရမည်၏။ ဘဝင်စိတ်တဆွဲကိုးခုသည်ကား။ အာဝဇ္ဇန်းအစရှိသည်တို့၏အကြောင်းဖြစ်၍၊ မနောဒွါရမည်၏။ ထိုခြောက်ပါးသောဒွါရတို့၌ဖြစ်ကုန်သောစိတ်တို့ကား။ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ စက္ခုဝိညာဏ်ဧက၊ သမ္ပုဋ္ဌိ၊ နှုန်းဧက၊ သန္တိရဏသုံးခု၊ ဝုဋ္ဌော၊ ကာမာဝစရဇောနှစ်ဆွဲကိုးခု၊ တဒါရုံမဟာဝိပါကံရှစ်ခု၊ ဤလေးဆွဲခြောက်ခုသောစိတ်တို့သည်။ စက္ခုဒွါရ၌ ဖြစ်ကုန်၏။ သောတဒွါရ၌လည်း။ ယခင်လေးဆွဲခြောက်ခုတွင်။ စက္ခုဝိညာဏ် ဧကကိုပယ်၍သောတဝိညာဏ်ဧကကို ထည့်သော်။ လေးဆွဲခြောက်ခု ငှင်းဖြစ်၏။ ဗာနဒွါရ၌ယခင်လေးဆွဲခြောက်တွင်။ သောတညာဏ်ဧကကိုပယ်၍၊ ဗာနဝိညာဏ်ဧကကိုထည့်သော်။ လေးဆွဲခြောက်ဇိဟ္ဌိဒွါရ၌ ယခင် လေးဆွဲခြောက်တွင်။ ဗာနဝိညာဏ် ဧကကိုပယ်၍ ဇိဟ္ဌိ ဝိညာဏ်ဧကကိုထည့်သော် လေးဆွဲခြောက်၊ ကာယဒွါရ၌ယခင်လေးဆွဲခြောက်တွင်။ ဇိဟ္ဌိဝိညာဏ် ဧကကိုပယ်၍ ကာယဝိညာဏ် ဧကကို ထည့်သော်။ လေးဆွဲခြောက်ခု သောစိတ်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ မနောဒွါရ၌ ကား။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းဇောငါးဆွဲငါးခု၊ ဤခြောက်ဆွဲနှစ်ခုသော စိတ်တို့သည်ဖြစ်ကုန်

၏။ ပဋိသန္ဓေ၊ ဘဝင်၊ စုတိစိတ်တဆွဲကိုးခုတို့ကား။ နှိရခြောက်
 ပါးမှလွတ်၏။ ။ နှိရ၍ဖြစ်သောစိတ်တို့ကိုအသီးအသီးကောံ
 ယူ၍ပြသော်ကား။ နွေပဉ္စဝိညာဏ် တဆယ်။ မဟဂ္ဂုတ်လော
 ကုတ္တရာဇောနှစ်ဆွဲခြောက်ခု။ ဤသုံးဆွဲခြောက်ခုသော စိတ်တို့
 သည်။ ဖြစ်ထိုက်သည်အားလျော်စွာ တခုသောနှိရ၍သာ ဖြစ်
 ကုန်၏။ မနောဓါတ်သုံးခုတို့ကား။ ငါးပါးသောနှိရ၍ဖြစ်၏။ သော
 မနာသသန္တိရဏတခု။ ဂုဋ္ဌော။ ကာမဇောနှစ်ဆွဲကိုးခုတို့ကား။
 ခြောက်ပါးသောနှိရ၍ဖြစ်ကုန်၏။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တိရ
 ဏနှစ်ခု။ မဟာဝိပါက်ရှစ်ခုတို့ကား။ ခြောက်ပါးသောနှိရတို့၌
 လည်းဖြစ်ကုန်၏။ ခြောက်ပါးသော နှိရမှလည်း လွတ်ကုန်၏။
 မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်ကိုးခုတို့ကား။ ခြောက်နှိရမှလွတ်ကုန်၏ ဟု
 ထိုသော်။

အာရုံအားဖြင့်အဘယ်သို့သိအပ်သနည်း ဟူမူကား။ ။ အာ
 ရုံသည်။ ရူပါရုံ၊ သဒ္ဓါရုံ၊ ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၊ ဓမ္မာရုံ ဟူ၍
 ခြောက်ပါးရှိ၏။ ထိုခြောက်ပါးတို့တွင်။ ဝဏ္ဏာယတနသည်။ ရူ
 ပါရုံမည်၏။ သဒ္ဓါယတနသည်။ သဒ္ဓါရုံမည်၏။ ဂန္ဓာယတနသည်။
 ဂန္ဓာရုံမည်၏။ ရသာယတနသည်။ ရသာရုံမည်၏။ ကာယာယ
 တနသည်။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံမည်၏။ ပသာဒရုပ်ငါးခု။ သုခုမရုပ်တဆွဲ
 ခြောက်ခု။ စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်။ စေတသိက် ငါးဆွဲနှစ်ခု။
 နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်။ ဤခြေဝါရတို့သည်ကား။ ဓမ္မာရုံမည်၏။ ။
 စက္ခုနှိရ၍ဖြစ်သောစိတ်လေးဆွဲခြောက်ခုတို့သည်။ ပစ္စုပ္ပန်ရူ
 ပါရုံကိုအာရုံပြုကုန်၏။ သောတ နှိရ၍ ဖြစ်သောစိတ် လေးဆွဲ
 ခြောက်ခုတို့သည်။ ပစ္စုပ္ပန်သဒ္ဓါရုံကိုအာရုံပြုကုန်၏။ စာနာနှိရ၍
 ဖြစ်သောစိတ်လေးဆွဲခြောက်ခုတို့သည်။ ပစ္စုပ္ပန် ဂန္ဓာရုံကိုအာ
 ရုံပြုကုန်၏။ ဇိဝှာနှိရ၍ဖြစ်သောစိတ်လေးဆွဲခြောက်ခုတို့သည်။
 ပစ္စုပ္ပန်ရသာရုံကိုအာရုံပြုကုန်၏။ ကာယနှိရ၍ဖြစ်သော စိတ်
 လေးဆွဲခြောက်ခုတို့သည်။ ပစ္စုပ္ပန်ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို အာရုံပြုကုန်

၏။မနောဒွါရန္တဖြစ်သောစိတ် ခြောက်ဆဲ့ခုနစ်ခုတို့ သည်ကား။
 ပစ္စုပ္ပန်အာရုံ၊ အတိတ် အာရုံ၊ အနာဂတ် အာရုံ၊ နိဗ္ဗာန် အာရုံ၊
 ပညတ်အာရုံတို့ကို ကာမဇော အဘိညာဉ် မဟဂ္ဂုတ် ဇောဖြစ်
 ထိုက်သည်အားလျော်စွာအာရုံပြုကုန်၏။ဒွါရမှလွတ်သောစိတ်
 တဆဲ့ကိုးခုတို့သည်ကား။ သဝတပါး၌ ခြောက်ဒွါရဖြင့်ယူအပ်
 သောပစ္စုပ္ပန်အာရုံ၊အတိတ်အာရုံ၊ ပညတ်အာရုံ၊ ကမ္မအာရုံ၊ ကမ္မ
 နိမိတ်အာရုံ၊ ဂတိနိမိတ်အာရုံတို့ကိုများသောအားဖြင့် ဖြစ်သင့်
 သည်အားလျော်စွာအာရုံပြုကုန်၏။ ။ထိုအာရုံပြုတတ်သော
 စိတ်တို့ကိုအသီးအသီးကော်ယူ၍ပြသော်ကား။ စက္ခုဝိညာဏ်
 နွေသည်။ ရူပါရုံကို။သောတဝိညာဏ်နွေသည်။သဒ္ဓါရုံကို။ဃာ
 နဝိညာဏ်နွေသည်။ ဂန္ဓာရုံကို။ဇိဝှာဝိညာဏ်နွေသည်။ ရသာရုံ
 ကို။ ကာယဝိညာဏ်နွေသည်။ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို။ ဤသို့ တပါးတ
 ပါးစီသာအာရုံပြု၏။မနောဓာတ်သုံးခုသည်။ ရူပါရုံအစရှိသော
 အာရုံငါးပါးတို့ကို အာရုံပြု၏။ ထိုမှကြွင်းသော ကာမာဝစရဝိ
 ပါက်စိတ်ဟင်္ဂိတုပ္ပါဒ်စိတ်တို့သည်ကား။ ကာမာဝစရတရား
 ကိုအာရုံပြုကုန်၏။ အကုသိုလ်စိတ်တဆဲ့နှစ်ခု။ ကာမာဝစရညာ
 ဏဝိပ္ပယုတ်ဇောရှစ်ခုတို့သည်။လောကုတ္တရာမှတပါး အလုံးစုံ
 သောတရားတို့ကိုအာရုံပြုကုန်၏။ ကာမာဝစရကုသိုလ် ဥာဏ
 သမ္ပယုတ် စိတ် လေးခု။ ရူပါဝစရ ပဉ္စမ ဈာန် အဘိညာဉ်
 ကုသိုလ် တခုတို့သည်။ အရဟတ္တမဂ်စိတ် အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်
 မှတပါး ရှစ်ဆဲ့ ခုနစ်ပါး သော စိတ် တို့ကို အာရုံ ပြုကုန် ၏။
 ကာ မာဝစရ ကြိယာ ဥာဏ သမ္ပယုတ် လေးခု။ ကြိယာ အ
 ဘိညာဉ်စိတ်တခု။ ဝုဋ္ဌောစိတ်တို့သည်။ကာမာဝစရမဟဂ္ဂုတ်
 လောကုတ္တရာပညတ်တရားတို့ကိုအာရုံပြုကုန်၏။ အရူပါဝစရ
 စိတ်တဆဲ့နှစ်ခုတို့တွင်။ ဒုတိယစိတ်သုံးခု။ စတုတ္ထစိတ်သုံးခုတို့
 သည်။ မဟဂ္ဂုတ်တရားကို အာရုံပြုကုန်၏။ ဒုတိယ စတုတ္ထမှ
 ကြွင်းသောအရူပါဝစရစိတ်ခြောက်ခု။ ရူပါဝစရစိတ်တဆဲ့ငါး
 ခုတို့သည်။ ကသိုဏ်းအစရှိသော ပညတ်ကို အာရုံ ပြုကုန် ၏။

လောကုတ္တရာဗိမိတ်၍ရသတို့သည်။ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုကုန်၏ ဟု
ဆိုသော်။

ဝတ္ထုအားဖြင့် အဘယ်သို့သိအပ်သနည်း ဟူမူကား။ ။
ဝတ္ထုသည်။ စက္ခုဝတ္ထု၊ သောတဝတ္ထု၊ စာနဝတ္ထု၊ ဇိဝှိဝတ္ထု၊
ကာယဝတ္ထု၊ ဟဒယဝတ္ထုဟူ၍ ခြောက်ပါးရှိ၏။ ထိုခြောက်ပါး
တို့တွင်။ စက္ခုပသာဒရုပ်သည်။ စက္ခုဝတ္ထုမည်၏။ သောတပ
သာဒရုပ်သည်။ သောတဝတ္ထု။ စာန ပသာဒ ရုပ်သည်။ စာန
ဝတ္ထု။ ဇိဝှိပသာဒရုပ်သည်။ ဇိဝှိဝတ္ထု။ ကာယပသာဒရုပ်သည်။
ကာယဝတ္ထု။ ဟဒယရုပ်သည်။ ဟဒယဝတ္ထုမည်၏။ ။ စက္ခု
ဝိညာဏ်ဓါတ်သည်။ စက္ခုဝတ္ထုကိုမှီ၏။ သောတဝိညာဏ်ဓါတ်
သည်။ သောတဝတ္ထုကို။ စာနဝိညာဏ်ဓါတ်သည်။ စာနဝတ္ထု
ကို။ ဇိဝှိဝိညာဏ်ဓါတ်သည်။ ဇိဝှိဝတ္ထုကို။ ကာယဝိညာဏ်
ဓါတ်သည်။ ကာယဝတ္ထုကိုမှီ၏။ ။ ပဉ္စဒ္ဓါရာဇဝဇ္ဇန်း၊ သမ္ပဒိစ္ဆန်း
ဧဟူသော မနောဓာတ် သုံးခုတို့နှင့် သန္တရဏ သုံးခု၊ မဟာဝိ
ပါက်၍ ရှစ်ခု၊ ဒေါသမူဗိမိတ်၍ ရှစ်ခု၊ သောတာပတ္တိမဂ်။ ဟသိတုပ္ပါဒ်။
ရူပါဝစရ ဗိမိတ်တဆွဲငါးခု၊ ဤသုံးဆယ်သော မနော ဝိညာဏ်
ဓာတ်ဗိမိတ်တို့သည်ကား။ ဟဒယဝတ္ထုကိုမှီကုန်၏။ ။ ထိုစက္ခု
အစရှိသော ခြောက်ပါးသောဝတ္ထုရုပ်တို့ကို။ ကာမတဆွဲတသုံ
၌။ အင်္ဂါကြီးငယ် ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့အားရအပ်ကုန်၏။ ပဋိ
သန္ဓေအခါ။ စက္ခု သောတစသည် ချိုသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။
ခြောက်ပါးလုံးကိုမရအပ်ကုန်။ ရူပါဝစရဗြဟ္မာတို့အား။ ကာမ
ဂုဏ်တို့၌တပ်ခြင်းကင်းသော ဘာဝနာ၏အစွမ်းဖြင့်။ ဂန္ဓာရုံ၊ ရ
သာရုံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတို့၌တပ်ခြင်းမရှိသောကြောင့်။ ထိုဂန္ဓာရုံ၊ ရ
သာရုံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၌ အာရုံရှိကုန်သောစာနပသာဒ၊ ဇိဝှိပ
သာဒ၊ ကာယပသာဒ၊ သုံးပါးတို့၌လည်း။ တပ်ခြင်းမရှိသည်ဖြစ်
၍သာ။ စာနဝတ္ထု၊ ဇိဝှိဝတ္ထု၊ ကာယဝတ္ထုတို့ကိုလည်း။ ရူပါဝစ
ရသုံ၌မရှိဟုဆိုသည်။ အရူပါဝစရဗြဟ္မာတို့အား။ ရုပ်၌တပ်ခြင်း
မရှိသောဘာဝနာ၏အစွမ်းဖြင့်။ ရုပ်တို့ကိုအကြွင်းမဲ့ပယ်ပြီးဖြစ်

၍။အရူပလေးဘုံတို့၌ခြောက်ပါးသောဝတ္ထုရုပ်တို့သည်။ မဖြစ်
မရှိကုန်ဟူလိုသော်။

စိတ်နှင့်စေတသိက်ဖြိုးပြွမ်းဖြစ်သော။ပကိဏ္ဍကနည်းပြီး၏။

ရုပ်နှစ်ဆဲ့ရှစ်ခုတို့တွင်။ တခု တခု သောရုပ်တို့၏။ သဘော
လက္ခဏာကား။ဤသို့တည်း။ ။အတွင်းအဏ္ဏတ္တသဏ္ဌာန်၌ဖြစ်
ကုန်သောပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယောဟူသော မဟာ
ဘုတ်လေးပါးတို့တွင်။ ပထဝီဓာတ်ဟူသည်ကား။ ဆံ၊ အမွေး၊
ခြေသည်း၊လက်သည်း၊ သွား၊ အရေထူ၊ အရေပါး၊အသား၊အ
ကြော၊ အရိုး၊ချင်းဆီ၊ အညှို့၊အသည်း၊အမြှေး၊အဖျည်း၊အဆုပ်၊
ဦးမ၊ ဦးသိမ်၊ အစာသစ်၊ အစာဟောင်း၊ ဦးနှောက်။ ဤနှစ်ဆယ်
သောဓာတ်တို့ကား။ ပထဝီဓာတ်တို့တည်း။ ထိုပထဝီဓာတ်နှစ်
ဆယ်တို့တွင်။ အစာသစ် အစာဟောင်းတို့သည်။ ဥတုကြောင့်
ဖြစ်ကုန်၏။ကြွင်းသောဓာတ်တို့ကား။ ကံစိတ်ဥတုအာဟာရတို့
ကြောင့်ဖြစ်ကုန်၏။

အာပေါဓာတ်သည်ကား။ သည်းခြေ၊ သလိပ်၊ ပြည်၊ သွေး၊
ချွေး၊ အဆီခဲ၊ မျက်ရည်၊ ဆီကြည်၊ တံထွေး၊ နှပ်၊ ရိုး၊ ဆက်ကြား၌
တည်သောအစေး။ ကျင်ငယ်။ ဤတဆဲ့ရှစ်ပါးသော ဓာတ်တို့
ကား။ အာပေါဓာတ်တို့တည်း။ အာပေါဓာတ် တဆဲ့ရှစ်ပါး တို့
တွင်။ကျင်ငယ်ကားဥတုကြောင့်ဖြစ်၏။တံထွေး၊ ချွေး၊နှပ်၊မျက်
ရည်တို့ကား။စိတ်ဥတုကြောင့်ဖြစ်၏။ကြွင်းသောအာပေါဓာတ်
တို့ကား။ကံစိတ်ဥတုအာဟာရတို့ကြောင့်ဖြစ်ကုန်၏။

တေဇောဓာတ်ဟူသည်ကား။ဓာတ်ပျက်သဖြင့်သတ္တဝါတို့
ကိုယ်အလုံးပူလောင်ခြင်း။တရက်ချန်ဖျားခြင်းဟူသောသန္တပ္ပာန်
တေဇော။ အင်္ဂါကြီးငယ်တို့ ၏ရင့်ခြင်း၊ လျော့ခြင်းကိုဖြစ်စေ
တတ်သောဇရုဏတေဇော။ အစာသစ်တို့ကို လောင်ခြင်းဖြင့်၊
ပြင်းပြစွာပူခြင်း ဟူသောဒွာဟတေဇော။ အစာသစ်ကိုကျက်

စေခြင်း ကျေစေခြင်းဟူသော ပါစက တေဇော။ ဤလေးပါး
သော ဓာတ်တို့ကား။ တေဇော ဓာတ်တည်း။ ထိုလေးပါးတို့
တွင်။ ပါစက တေဇော ဓာတ်ကား။ ကံကြောင့်ဖြစ်၏။ အကြွင်း
သုံးပါးတို့ကား။ ကံစိတ်ဥတုအာဟာရတို့ကြောင့်ဖြစ်ကုန်၏။

ဝါယောဓာတ် ဟူသည်ကား။ အထက်သို့ဆန်တက်သော
လေ။ အောက်သို့စုန်သောလေ။ ဝမ်း၌ကျိန်းဝပ်သောလေ။ အအိမ်
၌ကျိန်းဝပ်သောလေ။ အကြောအခြင်အင်္ဂါကြီးငယ်သို့ ရှောက်
၍အနှံ့အပြန့်ကျိန်းဝပ်သောလေ။ ထွက်သက်ဝင်သက်လေ။ ဤ
ခြေံပါးသောဓာတ်တို့ကား။ ဝါယောဓာတ်တည်း။ ထိုခြောက်
ပါးတို့တွင်။ ထွက်သက်ဝင်သက်လေကား။ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်၏။
ကြွင်းသောဝါယောဓာတ်ငါးပါးတို့ကား။ ကံစိတ်ဥတုအာဟာ
ရတို့ကြောင့်ဖြစ်ကုန်၏။

ထိုဓာတ်လေးခုတို့တွင်။ ပထဝီဓာတ်ကိုကမ္မမုခမြွေနှင့်ဥပ
မာပြုသည်။ အာပေါဓာတ်ကို။ ပုတိမုခမြွေနှင့်ဥပမာပြုသည်။
တေဇောဓာတ်ကိုအဂ္ဂိမုခမြွေနှင့်ဥပမာပြုသည်။ ဝါယောဓာတ်
ကို။ သတ္တ မုခမြွေနှင့် ဥပမာပြုသည်။ ဤသို့ကျမ်းဂန် လာရှိ၍
သတ္တဝါတို့ကိုယ်၌ ပထဝီဓာတ်ပျက်လျှင်။ ကြမ်းတမ်း ခက်ထ
ရော် ရှိသောကြောင့်။ ကမ္မမုခမြွေခဲသည်နှင့် တူသည်ဟု ဆို
သည်။ သတ္တဝါတို့ကိုယ်၌ အာပေါဓာတ်ပျက်လျှင်။ ပုပ်စပ်နံ့စေ့
တတ်သောကြောင့်။ ပုတိမုခမြွေခဲသည်နှင့်တူသည်ဟုဆိုသည်။
သတ္တဝါတို့ကိုယ်၌ တေဇောဓာတ်ပျက်လျှင်။ ပူလောင်ခြင်းပြင်း
ပြစ်ရှိတတ်သောကြောင့်။ အဂ္ဂိမုခမြွေခဲသည်နှင့် တူသည်ဟု
ဆိုသည်။ သတ္တဝါတို့ကိုယ်၌ ဝါယောဓာတ်ပျက်လျှင်။ ပျက်ခြင်း
လွဲခြင်းရှိတတ်သောကြောင့်။ သတ္တမုခမြွေခဲသည်နှင့်တူသည်
ဟုဆိုသည်။

ထိုဘူတရုပ်မဟာဘုတ်တို့ကို။ ဥပ္ပါဒိန္နမဟာဘုတ်။ အနုပ္ပါ
ဒိန္နမဟာဘုတ်ဟု နှစ်ဌာနဖြင့်သိရ၏။ လိပ်၊ ငါး၊ နဂါး၊ နတ်၊ လူ၊
သမိညာဏက သတ္တဝါတို့ သဗ္ဗာန်၌ ဖြစ်သော မဟာဘုတ်

သည်။ ဥပ္ပါဒိန္ဒြိယမဟာသုတ်မည်၏။ စကြာဝဠာ မြင့်မိုရ် တော
 တောင် မြေ ကျောက် သစ်ပင်စသော အဝိညာဏကသဏ္ဌာန်
 တို့၌ ဖြစ်သော မဟာသုတ်သည်။ အနုပ္ပါဒိန္ဒြိယ မဟာသုတ်မည်
 ၏။ ။ ထိုမဟာသုတ်လေးပါးတို့တွင်။ ပထဝီဓာတ်သည်။ ကြမ်း
 ထမ်းခက်ထရော် ရှိတတ်သော လက္ခဏာ ရှိသည်။ အာပေါ
 ဓာတ်သည်။ ပြောင်းပျော့တတ်သောလက္ခဏာရှိသည်။ တေဇော
 ဓာတ်သည်။ ပူလောင်တတ်သော လက္ခဏာရှိသည်။ ဝါယော
 ဓာတ်သည်။ ခိုင်မာတတ်သောလက္ခဏာရှိသည်။ ။ စက္ခုပ
 သာဒရုပ်သည်။ ရူပါရုံကိုရှုခြင်းမြင်ခြင်းငှာ အလိုရှိသောကာမ
 တဏှာလျှင်အကြောင်းရှိသောကံကြောင့်ဖြစ်သောမဟာသုတ်
 ၏။ ကြည်လင်ခြင်းလက္ခဏာရှိသည်။ သောတာပသာဒရုပ်သည်။
 သဒ္ဓါရုံကိုကြားခြင်းနာခြင်းငှာ အလိုရှိသော ကာမတဏှာလျှင်
 အကြောင်းရှိသော ကံ ကြောင့်ဖြစ်သော မဟာ သုတ်၏ကြည်
 လင်ခြင်းလက္ခဏာရှိသည်။ ဗာနပသာဒရုပ်သည်။ ဂန္ဓာရုံကိုနမ်း
 လို ရှုလိုသောကာမ တဏှာလျှင် အကြောင်းရှိသောကံကြောင့်
 ဖြစ်သောမဟာသုတ်၏ ကြည်လင်ခြင်းလက္ခဏာရှိသည်။ ဇိဝှါ
 ပသာဒရုပ်သည်။ ရသာရုံကိုသိယာလိုသော ကာမတဏှာလျှင်
 အကြောင်းရှိသောကံကြောင့်ဖြစ်သောမဟာသုတ်၏ ကြည်လင်
 ခြင်းလက္ခဏာရှိသည်။ ကာယပသာဒရုပ်သည်။ ဗောဇ္ဈဗ္ဗာရုံကို
 တွေ့လိုထိလိုသော ကာမတဏှာလျှင် အကြောင်း ရှိသော ကံ
 ကြောင့် ဖြစ်သော မဟာသုတ်၏ ကြည်လင်ခြင်း လက္ခဏာရှိ
 သည်။ ။ ရူပါရုံသည်။ စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်၏ကျက်စားရာအာရုံ
 ၏အဖြစ်လျှင်လက္ခဏာရှိသည်။ တနည်းလည်း။ စက္ခုပသာဒအ
 စရှိသည်တို့နှင့်ထိခြင်းလက္ခဏာရှိသည်။ သဒ္ဓါရုံသည်။ သေဝိ
 ဝိညာဏ် စိတ်၏ကျက်စားရာ အာရုံ၏အဖြစ်လျှင် လက္ခဏာရှိ
 သည်။ တနည်းလည်း။ သောတာပသာဒ အစရှိသည်တို့နှင့်ထိ
 ခြင်း လက္ခဏာ ရှိသည်။ ဂန္ဓာရုံသည် ဗာနဝိညာဏ် စိတ်၏
 ကျက်စားရာ အာရုံ၏ အဖြစ်လျှင် လက္ခဏာရှိသည်။ တနည်း

လည်း။ စာနာပသာဒ အစရှိသည်တို့နှင့် ထိခြင်း လက္ခဏာရှိသည်။ ရသာရုံသည်။ ဇိဝှိဝိညာဏ်စိတ်၏ကျက်စားရာအာရုံ၏ အဖြစ်လျှင်လက္ခဏာရှိသည်။ တနည်းလည်း။ ဇိဝှိပသာဒအစရှိသည်တို့နှင့်ထိခြင်းလက္ခဏာရှိသည်။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံသည်။ ကာယဝိညာဏ်စိတ်၏ကျက်စားရာအာရုံ၏အဖြစ်လျှင် လက္ခဏာရှိသည်။ တနည်းလည်း။ ကာယပသာဒအစရှိသည်တို့နှင့်ထိခြင်းလက္ခဏာရှိသည်။ ဣတ္ထိဘောသည်။ မိန်းမလိင်။ မိန်းမဟုသိခြင်း၏အကြောင်း။ မိန်းမ၏အပြုအမူ အသွင်အပြင်တို့၏ အကြောင်းလျှင်ဖြစ်ခြင်းလက္ခဏာရှိသည်။ ဗုဒ္ဓန္တောသည်။ ယောက်ျားလိင်။ ယောက်ျားဟု သိခြင်း၏အကြောင်း။ ယောက်ျား၏ အပြုအမူ။ ယောက်ျား၏ အသွင်အပြင်တို့၏အကြောင်းလျှင်ဖြစ်ခြင်း လက္ခဏာရှိသည်။ ဤဘာဝရုပ်နှစ်ခုတို့၏အထူးကား။ ဣတ္ထိဘာဝရုပ်ကို။ ဣတ္ထိလိင်။ ဣတ္ထိနိမိတ္တ၊ ဣတ္ထိကုတ္တ၊ ဣတ္ထိအာကပ္ပဤလေးပါးသောအကြောင်းတို့ဖြင့်သိအပ်သည်။ ထိုလေးပါးတို့တွင်။ ဣတ္ထိလိင်ဟူသည်ကား။ မိန်းမတို့၏လက်ခြေလည်ရင် အစရှိသောသဏ္ဌာန်တို့သည်ကား။ ယောက်ျားကဲ့သို့မဟုတ်။ မိန်းမ၏အော်ကိုယ်ကားသန့်ရှင်း၏။ အထက်ကိုကားမသန့်မရှင်းရှိသည်။ လက်ခြေမျက်နှာတို့သံသည်လည်း။ ငယ်ကုန်သည်ဟူလိုသော်။ ။ ဣတ္ထိနိမိတ္တဟူသည်ကား။ မိန်းမ၏ကိုယ်၌ရင်သားတို့သည်မသန့်မရှင်း။ မျက်နှာ၌မူလည်းရုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ်မရှိ။ ဆံထုံးခြင်းအဝတ် ဝတ်ခြင်းတို့သည်လည်း။ ယောက်ျားတို့နှင့်မတူကုန် ဟူလိုသော်။ ။ ဣတ္ထိကုတ္တဟူသည်ကား။ မိန်းမတို့သည် ငယ်သောအခါ၌။ မန်းငယ်ကျည်ပွေငယ်တို့ဖြင့် ကစားတတ်သည်။ ယင်မင်း ငယ်တို့ကို ဆန်းကြယ်စွာ လုပ်၍ ကစား တတ်ကုန်သည်။ ချည်ဝင့်ခြင်း ယက်ကန်းယက်ခြင်းစသည်တို့ဖြင့် ကစားတတ်ကုန်သည်ဟူလိုသော်။ ။ ဣတ္ထိအာကပ္ပဟူသည်ကား။ မိန်းမတို့သည် သွားသော အခါ မသန့်မရှင်း သွားတတ် ကုန်သည်။ ရပ်ခြင်း၊ အိပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း၊ ခဲ့ခြင်း၊ စားခြင်းတို့သည်

လည်း။ မသန့်မရှင်းပြုတတ်ကုန်သည်ဟူလိုသော်။ ။ ပုန္နာဝ
ရုပ်ကိုလည်း။ ပုရိသလိင်္ဂ၊ ပုရိသနိမိတ္တ၊ ပုရိသကုတ္တ၊ ပုရိသအာ
ကပ္ပ ဤလေးပါးသောအကြောင်းတို့ဖြင့် သိအပ်သည်။ ပုရိသ
လိင်္ဂဟူသည်ကား။ ယောကျ်ားတို့၏လက်ခြေ လည်ရင်အစရှိ
သောသဏ္ဌာန်တို့သည်။ မိန်းမတို့ကဲ့သို့မဟုတ်။ ယောကျ်ားတို့
၏အထက်ကိုယ်သည်သန့်ရှင်း၏။ အောက်ကိုမူကား။ မသန့်မ
ရှင်းရှိသည်။ လက်ခြေ မျက်နှာတို့သည်လည်း ကြီးကုန်သည်
ဟူလိုသော်။

ပုရိသနိမိတ္တဟူသည်ကား။ ယောကျ်ားတို့၏ ကိုယ်၌။ ရင်
သားတို့သည် သန့်ရှင်းကုန်သည်။ မျက်နှာ၌လည်း။ မုတ်ဆိတ်
ကျင်စွယ် ရှိကုန်သည်။ ဆံထုံးခြင်းအဝတ်ဝတ်ခြင်းတို့ သည်
လည်း။ မိန်းမတို့နှင့် မတူကုန်သည် ဟူလိုသော်။ ။ ပုရိသ
ကုတ္တဟူသည်ကား။ ယောကျ်ား တို့သည်။ ငယ်သော အခါ၌
ထွည်းငယ်ရထားငယ်ထွန်ငယ်တို့ဖြင့်ကစားတတ်ကုန်သည်။
သဲတို့ကိုကန်ပေါင်ရိုးဖွဲ့၍ တွင်းငယ်ကန်ငယ် မြောင်းငယ်တူး
လုပ်၍ကစားတတ်ကုန်သည်ဟူလိုသော်။ ။ ပုရိသအာကပ္ပ
ဟူသည်ကား။ ယောကျ်ားတို့သည်။ သွားသောအခါလည်း။ သန့်
ရှင်းစွာသွားတတ် ကုန်သည်။ ရပ်ခြင်း၊ အိပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း၊ ခဲ
ခြင်း၊ စားခြင်းတို့၌လည်း။ သန့်ရှင်းစွာ ပြုတတ်ကုန်သည်ဟူ
လိုသော်။ ။ ထိုဘာဝရုပ်နှစ်ခုတို့သည်။ ကိုယ်အားလုံး၌ပြန့်နှံ
၍အာရုံကိုခံစားတတ်ကုန်၏။

ဟဒယဝတ္ထုသည်။ မနောဓာတ်၊ မနောဝိညာဏဓာတ်နှစ်
ခုတို့၏မှီရာ အဖြစ်လျှင်လက္ခဏာရှိသည်။ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ဖြစ်
ခြင်းကား။ ရင်သမြတ်နှစ်ခုတို့၏အလယ်၌ပုန်းညက်စေ့သဏ္ဌာန်
အသားဖုသည်။ နှလုံးခွံ နှလုံးသား မည်၏။ အတွင်း၌တလက်
ဆွမ်းမျှလောက်သော သွေးသည်ရှိ၏။ ထိုသွေးကိုမှီ၍ ဟဒယ
ဝတ္ထုရုပ်ဖြစ်၏။ ထိုဟဒယဝတ္ထုရုပ်၌သာလျှင်။ မနောဓာတ်၊ မ
နောဝိညာဏဓာတ်တို့သည်မှီကုန်ဖြစ်ကုန်၏ဟူလိုသော်။ ။

ဇိဝိတရုပ်သည်။ မိမိနှင့် တကွ ဖြစ်ကုန်သော ကမ္မဇရုပ်တို့ကို စောင့်ခြင်းလက္ခဏာရှိသည်။ ဤဇိဝိတရုပ်ကား။ ကိုယ်အလုံးကို ပြန့်နှံ့၍ဖြစ်ကုန်၏ဟူလိုသော်။ ။ အာဟာရရုပ်သည်။ ဣန္ဒြိယ ရုပ်ရှစ်ခုတို့နှင့် တကွ ဖြစ်သော ရုပ်အပေါင်းကို ခိုင်စေခြင်းလက္ခဏာ ရှိသည်။ တနည်း လည်း။ ဩဇာလျှင် ရှစ်ခု တို့၏ ပြည့် ကြောင်း ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်ကို ဆောင်ခြင်း လက္ခဏာ ရှိ သည်။ ။ ဤကား။ နိဗ္ဗန္ဒရုပ်တဆဲ့ရှစ်ပါးတို့၏ သဘောလက္ခဏာတည်း။

အနိဗ္ဗန္ဒရုပ် ဆယ်ပါး တို့တွင်၊ အာကာသဓာတ် ဟူသော ပရိစ္ဆေဒရုပ်သည်။ တပေါင်းတည်းဖြစ်ကုန်သော ကလာပ်ရုပ် တို့ကိုပိုင်းခြားခြင်းလက္ခဏာရှိသည်။ ရှေ့သို့တက်ခြင်းနောက် သို့ဆုတ်ခြင်းလက်ခြေတို့ကို လှုပ်ခြင်းစသည်ကို ဖြစ်စေတတ် သောစိတ္တဇ ဝါယောဓာတ်၏ သောက်ပြန်ခြင်းသည်။ ကာယ ဝိညာတ်ရုပ်မည်၏။ ထိုကာယဝိညာတ် ရုပ်သည်။ ရုပ်တို့ကို ခိုင် မာ စေတတ်သော လက္ခဏာရှိသည်။ စကားပြောဆိုခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သောစိတ္တဇပထဝီဓာတ်၏ သောက်ပြန်ခြင်းသည်။ ဝစီဝိညာတ်ရုပ်မည်၏။ ထိုဝစီဝိညာတ်ရုပ်သည်။ ခိုင်မာကြောင်း ဖြစ်သော ပထဝီဓာတ်နှင့်ထိခြင်းလျှင်လက္ခဏာရှိသည်။ လဟု တာရုပ်သည်။ နိဗ္ဗန္ဒရုပ်တို့၏ပေါ့ခြင်းလက္ခဏာရှိသည်။ မုရတာ ရုပ်သည်။ နိဗ္ဗန္ဒရုပ်တို့၏ နူးညံ့ခြင်းလက္ခဏာရှိသည်။ ကမ္မည တာရုပ်သည်။ နိဗ္ဗန္ဒရုပ်တို့၏ အမှု၌ ကောင်းခြင်း လက္ခဏာရှိ သည်။ ။ ဥပစယရုပ်သည်။ စက္ခုပသာဒအစရှိသောရုပ်တို့ ဖြစ်ဆဲအတွင်း၌၊ နိဗ္ဗန္ဒရုပ်တို့၏ဖြစ်ခြင်း လက္ခဏာရှိသည်။ သန္တ တိရုပ်သည်။ ဒဿကအစရှိသောရုပ်ဖြစ်ပြီးသည်မှနောက်။ နိဗ္ဗန္ဒ ရုပ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းလက္ခဏာရှိသည်။ ဇရတာရုပ်သည်။ သွားကျိုး ခြင်း၊ ဆံဖြူခြင်း၊ အရေလိပ်ခြင်းတွန့်ခြင်းစသည်ဖြင့် ရုပ်တို့၏ ရင့်ခြင်း၊ ဟောင်းခြင်း၊ အိုခြင်းလျှင်လက္ခဏာရှိသည်။ အနိစ္စတာ

ရုပ်သည်။ ရူပက္ခန္ဓာ အစရှိသော ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ သေခြင်း၊
ပျက်ခြင်း၊ ကွယ်ခြင်းလက္ခဏာရှိသည်ဟူလိုသော်။

အနိပ္ပန္နရုပ်ဆယ်ပါးတို့၏လက္ခဏာပြီး၏။

ထိုနှစ်ဆဲ့ရှစ်ပါးသော ရုပ်တို့ကို။ အဏ္ဏတ္တိကဗာဟိရ အစရှိ
သောအမည်တို့ဖြင့် အသီးအသီးပြသော်ကား။ ပဿာဒရုပ်ငါးခု
တို့သည်။ အတွင်းသဏ္ဌာန်၌ဖြစ်တတ်သောကြောင့်။ အဏ္ဏတ္တိက
ရုပ်မည်ကုန်၏။ ကြွင်းသည့်ရုပ်နှစ်ဆဲ့သုံးခုတို့ကား။ အပဿဏ္ဌာန်
၌ ဖြစ်တတ်သောကြောင့်။ ဗာဟိရရုပ်မည်ကုန်၏။ ပဿာဒရုပ်
ငါးခု၊ ဟဒယရုပ်တခု။ ဤခြောက်ခုသောရုပ်တို့သည်။ ဝိညာဏ
ဓာတ်တို့၏ မှီရာဖြစ်သောကြောင့်။ ဝတ္ထုရုပ်မည်ကုန်၏။ ကြွင်း
သည့်ရုပ်နှစ်ဆဲ့ရှစ်ခုတို့ကား။ အဝတ္ထုရုပ်မည်ကုန်၏။ ပဿာဒရုပ်
ငါးခု၊ ဝိညာဏရုပ်နှစ်ခု။ ဤခုနှစ်ခုသောရုပ်တို့သည်။ နာမ်တရား
တို့၏ထွက်ဝင်ရာတံခါးနှင့် တူသောကြောင့်။ ခွါရရုပ်မည်ကုန်
၏။ ကြွင်းသောနှစ်ဆဲ့တပါးသော ရုပ်တို့သည်။ အခွါရရုပ်မည်
ကုန်၏။ ပဿာဒရုပ်ငါးခု၊ ဘာဝရုပ်နှစ်ခု။ ဇီဝိတရုပ်တခု။ ဤရှစ်
ပါးသော ရုပ်တို့သည်။ အစိုးရ သည်နှင့် ယှဉ်သော ကြောင့်။
ဣန္ဒြိယရုပ်မည်ကုန်၏။ ကြွင်းသောရုပ်နှစ်ဆယ်တို့ကား။ ဣန္ဒြိယ
ရုပ်မမည်ကုန်။ ပဿာဒရုပ်ငါးခု။ ဝိသယရုပ်ခုနှစ်ခု။ ဤတဆဲ့ရှစ်
ပါးသောရုပ်တို့သည်။ ရုန့်ရင်းသောကြောင့်။ ဩဇ္ဇာရိကရုပ်မည်
ကုန်၏။ သန္တိကေရုပ်ဟူ၍လည်းဆိုအပ်ကုန်၏။ သပဋိဗာရုပ်ဟူ
၍လည်းဆိုအပ်ကုန်၏။ ကြွင်းသည့်ရုပ်တဆဲ့ခြောက်ခုတို့ကား။
သုရမရုပ်မည်ကုန်၏။ ဒုရေရုပ်ဟူ၍ လည်းဆိုအပ်ကုန်၏။ အပ
ဋိဗာရုပ် ဟူ၍လည်း ဆိုအပ်ကုန်၏။ ဣန္ဒြိယရုပ် ရှစ်ခုဘူတရုပ်
လေးခုဝတ္ထု၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာ၊ ဟဒယရုပ်၊ အာကာသဓာတ်။ ဤ
တဆဲ့ရှစ်ခုသောကမ္မဇရုပ်တို့သည်။ ဥပ္ပါဒိန္နရုပ် မည်ကုန်၏။ ရူ
ပါရုံသည်။ သနိဒဿနရုပ်မည်၏။ ကြွင်းသောရုပ်နှစ်ဆဲ့ခုနစ်ပါး

တို့ကား။ အနိဒဿနရုပ်မည်ကုန်၏။ စက္ခုသောတ ရုပ်နှစ်ခုတို့
 သည်။ မိမိသို့ မထိမရောက်သော အာရုံကို ယူတတ်သော
 ကြောင့်၎င်း။ ဃာန၊ ဇိဝှါ၊ ကာယရုပ်သုံးခုတို့သည်။ မိမိသို့ထိ
 ရောက်သော အာရုံကို ယူတတ်သော ကြောင့်၎င်း။ ဤငါးပါး
 သောရုပ်တို့သည်။ ဂေါစရဂ္ဂါဟိကရုပ်မည်ကုန်၏။ ကြွင်းသည့်
 ရုပ်နှစ်ဆဲ့သုံးခုတို့ကား။ အဂေါစရဂ္ဂါဟိကရုပ်မည်ကုန်၏။ ဝဏ္ဏ၊
 ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာ၊ မဟာသုတ်လေးပါး။ ဤရှစ်ခုသော ရုပ်တို့
 သည်။ အသီးမဖြစ်တတ်သောကြောင့်။ အဝိနိဗ္ဗောဂ ရုပ်မည်
 ကုန်၏။ ကြွင်းသည့်ရုပ်နှစ်ဆယ်တို့ကား။ ဝိနိဗ္ဗောဂရုပ်မည်ကုန်
 ၏ဟူလိုသော်။

စက္ခုပသာဒ၊ သောတပသာဒ၊ ဃာနပသာဒ။ ဇိဝှါပသာဒ၊
 ကာယပသာဒ၊ ဣတ္ထိဘော၊ ပုဗ္ဗော၊ ဇိဝိတ၊ ဟဒယရုပ် ဤကိုးခု
 သောရုပ်တို့သည်။ ဧကန္တကမ္မဇရုပ် မည်ကုန်၏။ ။ ဝိညတ်
 ရုပ်နှစ်တို့သည်။ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ဧကန္တစိတ္တဇရုပ်မည်ကုန်
 ၏။ သဒ္ဓရုပ်၊ တိဇရုပ်သုံးခု၊ စတုဇရုပ်ကိုးခုတို့ကား။ အနေကန္တ
 စိတ္တဇရုပ်မည်ကုန်၏။ ။ သဒ္ဓရုပ်သည်စိတ်ဥတုကြောင့်ဖြစ်
 ၏၊ နိဗ္ဗာန်ရုပ်ဟူ၍လည်းဆိုအပ်၏။ ။ လဟုတာ၊ မုဒုတာ၊ ကမ္မည
 တာ။ ဤပိကာရရုပ် သုံးခုတို့သည်။ ဥတု၊ စိတ်၊ အာဟာရတို့
 ကြောင့်ဖြစ်ကုန်၏။ တိဇရုပ်ဟူ၍လည်းဆိုအပ်၏။ ။ ပထဝီ၊
 အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာ၊ အာကာသ
 ဓာတ်။ ဤကိုးပါးတို့ကား။ ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ။ ဤလေးပါး
 တို့ကြောင့်ဖြစ်ကုန်၏။ စတုဇရုပ်ဟူ၍လည်းဆိုအပ်၏။

ကမ္မဇရုပ်၊ စိတ္တဇရုပ်၊ ဥတုဇရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်တို့ကို ဖြစ်
 စေတတ်သောစိတ်တို့ကို ဤသို့သိအပ်၏။ အကုသိုလ်စိတ်တဆဲ့
 နှစ်ခု။ မဟာကုသိုလ်စိတ်ရှစ်ခု။ ရူပါဝစရကုသိုလ်စိတ်ငါးခုအား
 ဖြင့်။ နှစ်ဆဲ့ငါးခုသောစိတ်တို့သည်။ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ဥပါဒ်ကိုစွဲ
 ၍ခဏတိုင်းခဏတိုင်း။ ကမ္မဇရုပ်တို့ကိုဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။ ။
 တရုယုတ် ကိုးဆယ်သော စိတ်တို့တွင်။ အရူပိပါက်လေးခု

နွေပဉ္စမိညာဏ် တဆယ်ကိုပယ်၍ ခုနစ်ဆွဲငါးခုသော စိတ်တို့
 သည်။ ပဋိသန္ဓေစိတ်နောင် ပဌမဘဝင်ကိုစွဲ၍ စိတ္တဇရုပ်တို့ကို
 ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။ ။ ထိုခုနစ်ဆွဲငါးခုသောစိတ်တို့တွင်။ ရူ
 ပါဝစရကုသိုလ်စိတ်ငါးခု။ အရူပကုသိုလ်စိတ်လေးခု။ ၎င်းကြိ
 ယာလေးခု။ လောကုတ္တရာစိတ် ရှစ်ခုအားဖြင့် နှစ်ဆွဲ ခြောက်ခု
 သောအပ္ပနာဇောစိတ်တို့သည်။ သွားခြင်း၊ ရပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း၊
 လျောင်းခြင်းကိုဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။ ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းဟူ
 သောဝုဋ္ဌာစိတ်။ အကုသိုလ် တဆွဲနှစ်ခု။ ဟာသိတုပ္ပါဒ်။ မဟာ
 ကုသိုလ်ရှစ်ခု။ ၎င်းကြိယာရှစ်ခုအားဖြင့် ကာမဇောတဃယုတ်
 သုံးဆယ်။ အဘိညာဉ် နွေတို့သည်။ လက်ဖျပ်ခြင်း။ ခြေဖျပ်
 ခြင်း။ ပြောခြင်းဆိုခြင်းကာယဝိညတ်ဝစိဝိညတ်တို့ကို ဖြစ်စေ
 တတ်ကုန်၏။ လောဘမူသောမနဿလေးခု။ ဟာသိတုပ္ပါဒ်တခု။
 မဟာ ကုသိုလ် သောမနဿ လေးခု။ မဟာ ကြိယာ သောမ
 နဿလေးခုအားဖြင့်။ တဆွဲသုံးခုသောဇောစိတ်တို့သည်။ ရယ်
 ခြင်း၊ ရှုခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။ အချမ်း အပူဟု ဆိုအပ်
 သော တေဇောဓာတ်သည်။ ဌာသို့ရောက်၍ ဥတုဇ ရုပ်တို့ကို
 အဇ္ဈတ္တသဗ္ဗာန် ဗဟိဒ္ဓသဗ္ဗာန်နှစ်ခုဖြစ်ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ
 ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။ ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ဟူသောအစာသည်။ မျှ
 သောကာလ၌ဌာသို့ရောက်၍ အာဟာရဇရုပ်တို့ကိုဖြစ်စေတတ်
 ၏။ လက္ခဏရုပ်လေးခုတို့သည်။ ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရတို့
 ကြောင့်မဖြစ်ဟူလိုသော်။

လောကန္တသစ်ဝါးကြိမ်နွယ်တို့ကိုရှစ်လုံးတစည်း။ ကိုးလုံးတ
 စည်း။ ဆယ်လုံးတစည်းဖွဲ့၍ အသီးအသီးလေးဌာန ထားသကဲ့
 သို့။ နှစ်ဆွဲရှစ်ပါးသောရုပ်တို့ကို။ ရှစ်ခုတစည်း။ ကိုးခုတစည်း။
 ဆယ်ခု တစည်းဖွဲ့၍ ကလောင် ပြုလုပ်ဟန်ကား။ ကမ္မဇရုပ်က
 လောင်။ စိတ္တဇရုပ်ကလောင်။ ဥတုဇရုပ်ကလောင်။ အာဟာရဇရုပ်
 ကလောင်ဟူ၍လေးဌာနရှိ၏။ ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊
 ဝဏ္ဏ၊ ဝန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာ၊ ဤရုပ်ရှစ်ခုတို့တွင်။ ဇီဝိတရုပ်ကိုထည့်

သော်။ ကိုးရသောရုပ်သည် ဖိဝိတနဝကလာပ်မည်၏။ ထိုကိုးရ
 တွင်။ စက္ခုပသာဒရုပ်ကိုထည့်သော်။ တဆယ်သောရုပ်သည်
 စက္ခုဒသကကလာပ်။ စက္ခုပသာဒကိုပယ်၍ သောတပသာဒ
 ကိုထည့်သော်။ သောတဒသကကလာပ်။ သောတပသာဒကို
 ပယ်၍ ဃာနပသာဒကိုထည့်သော်။ ဃာနဒသကကလာပ်။ ဃာ
 နပသာဒကိုပယ်၍ ဖိဝိပသာဒကိုထည့်သော်။ ဖိဝိဒသကက
 လာပ်။ ဖိဝိပသာဒကိုပယ်၍ ကာယပသာဒကိုထည့်သော်။ ကာ
 ယဒသကကလာပ်။ ကာယပသာဒကိုပယ်၍ ဣတ္ထိတောကိုထည့်
 သော်။ ဣတ္ထိတာဝဒသကကလာပ်။ ဣတ္ထိတောကိုပယ်၍ ပုဏ္ဏော
 ကိုထည့်သော်။ ပုဏ္ဏာဝဒသကကလာပ်။ ပုဏ္ဏောကိုပယ်၍ ဝတ္ထု
 ရုပ်ကို ထည့်သော်။ ဝတ္ထုဒသက ကလာပ်မည်၏။ ဤကိုးပါး
 သောရုပ်စည်းတို့သည်။ ကံကြောင့်ဖြစ်သောကမ္မဇရုပ်ကလာပ်
 မည်ကုန်၏။ ။ ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရ
 သ၊ ဩဇာ၊ ဤရှစ်ခုတို့သည်။ သက်သက်သော အဋ္ဌကလာပ်မည်
 ကုန်၏။ ထိုအဋ္ဌကလာပ်၌ ကား။ ကာယဝိညတ်ရုပ်ကိုထည့်သော်။
 ကိုးရသောရုပ်တို့သည် ကာယဝိညတ္တိနဝကကလာပ်မည်ကုန်၏။
 ကာယဝိညတ်ကိုပယ်၍ ဝစီဝိညတ်သဒ္ဓရုပ်ကိုထည့်သော်။ ဝစီ
 ဝိညတ္တိသဒ္ဓဒသက ကလာပ်မည်ကုန်၏။ ဝစီဝိညတ္တိသဒ္ဓတို့ကို
 ပယ်၍ လဟုတာ၊ မုဒုတာ၊ ကမ္မညတတို့ကိုထည့်သော်။ လဟုတာ
 ဒိကောဒသကကလာပ်မည်ကုန်၏။ လဟုတာ၊ မုဒုတာ၊ ကမ္မည
 တတို့ကိုပယ်၍၊ ကာယဝိညတ်၊ လဟုတာ၊ မုဒုတာ၊ ကမ္မည
 တတို့ကိုထည့်သော်။ တဆွဲနှစ်ခုသော ရုပ်တို့သည်။ ကာယ
 ဝိညတ္တိလဟုတာဒိန္နဒသကကလာပ်မည်ကုန်၏။ ကာယဝိညတ်
 လဟုတာစသော ရုပ်လေးခုတို့ကိုပယ်၍ ဝစီဝိညတ်၊ သဒ္ဓ၊ လ
 ဟုတာ၊ မုဒုတာ၊ ကမ္မညတတို့ကို ထည့်သော်။ တဆွဲ သုံးခု
 သောရုပ်တို့သည်။ ဝစီဝိညတ္တိသဒ္ဓလဟုတာဒိတေရသက က
 လာပ်မည်ကုန်၏။ ဤခြောက်ပါးသော ရုပ်စုရုပ်စည်းတို့သည်။
 စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သောစိတ္တဇကလိပ်တို့မည်ကုန်၏။ ။ သုဒ္ဓဋ္ဌက

ကလာပ် တစည်း။ သဒ္ဓနဝက ကလာပ် တစည်း။ လဟုတာဒိ
 ကောဒသက ကလာပ်တစည်း။ သဒ္ဓလဟုတာဒိ န္ဒါဒသက က
 လာပ်တစည်း။ ဤလေးပါးသော ရုပ်စုရုပ်စည်းတို့သည်။ ဥတု
 ကြောင့်ဖြစ်သော ဥတုဇကလာပ်တို့ မည်ကုန်၏။ ။သုဒ္ဓဋ္ဌက
 ကလာပ်တစည်း။ လဟုတာဒိကောဒသက ကလာပ်တစည်း။
 ဤနှစ်ပါးသောရုပ်စု ရုပ်စည်းတို့သည်။ အာဟာရကြောင့်ဖြစ်
 သောအာဟာရဇကလာပ်မည်ကုန်၏။ ။ပရိစ္ဆေဒရုပ်။လက္ခဏ
 ရုပ်လေးခုတို့သည်ကား။ ကလိပ်တို့၏အင်္ဂါမဟုတ်။ ကလိပ်တို့
 ကိုပိုင်းခြားခြင်း မှတ်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏ဟူလိုသော်။

ကာမတဆွေတတုံ၌။ သံသေဒဇပဒိုသန္ဓေ။ ဥပပတ်ပဒိုသန္ဓေ
 နေသောအင်္ဂါမချိုသောပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ စက္ခုဒသကသောတ
 ဒသက ဗာနဒသက ဇိဝှဒသက ကာယဒသက ဘာဝဒသက
 ဝတ္ထုဒသကအားဖြင့်။ ခုနစ်ပါးသောကလာပ်တို့သည်။ ပဒိုသန္ဓေ
 စိတ်နှင့်တပြိုင်နက်ဖြစ်ကုန်၏။ အမိဝမ်းတွင်းကကန်းသောသူ။
 နားပင်းသောသူ။ နှာခေါင်း ပြတ်သောသူ။ ယျာပြတ်သောသူ။
 နပုံးပဏ္ဍုက်။ ကမ္ဘာဦး၌ ဖြစ်သောသံသေဒဇ ဥပပတ်တို့အား
 ကား။ ထိုခုနစ်ပါးသောအရတို့သည်မဖြစ်ကုန်။ ပဝတ္တိအခါသော်
 ကား။ နှစ်ဆွဲရှစ်ပါးသော ရုပ်တို့ကို ရအပ်ကုန်၏။ အဏ္ဏဇပဒို
 သန္ဓေ။ ဂဟ္တသေယျပဒိုသန္ဓေနေသောပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ ကာယဒ
 သကဘိဝဒသကဝတ္ထုဒသက။ ဤသုံးပါးတို့တွင်လည်း။ ဘာဝဒ
 သကကိုဘောချိုသောအခါမရအပ်ဟူလိုသော်။ ။ရေကြည်
 သန္ဓေစွဲယူသောဂဟ္တသေယျသတ္တဝါ။ အဏ္ဏဇသတ္တဝါတို့အား။
 အစဉ်အတိုင်း ရုပ်ကလာပ်ဖြစ်သည်ကို ဤသို့သိအပ်၏။ ဇော
 မည်သောသား၏ လက်ကတီးကြား၌ ရောက်သော။ သိမ်မွေ့
 သောအမွေးတပင်ကို ကြီးထွားစွာသောနှမ်းဆီ၌ ထည့်၍ဆယ်
 ယူသောအခါထိုအမွေးဖျား၌ ကပ်သောဆီပေါက်အတူ။ ကြည်
 ထွေးသောရေကြည်သည်။ ငှေးဦးစွာခုနစ်ရက်ဖြစ်၏။ ထိုနောင်
 အမြဲပြခုနစ်ရက်။ ထိုနောင်သားတစ် ခုနစ်ရက်။ ထိုနောင်အခဲ

ခုနစ်ရက်။ ထိုနောင် ဦးခေါင်းခြေလက်ခက်မငါးဖြာ ခုနစ်ရက်။
 ထိုနောင်ဆံ၊ အမွေး၊ ခြေသည်း၊ လက်သည်းခုနစ်ရက်ဖြစ်၍သား
 တစ်ရင်း၏။ ထိုနောင်စက္ခုပသာဒခုနစ်ရက်။ ထိုနောင်သောတ
 ပသာဒခုနစ်ရက်။ ထိုနောင်ဗာနပသာဒခုနစ်ရက်။ ထိုနောင်ဇိဌာ
 ပသာဒခုနစ်ရက်ဖြစ်၏။ ဆံစသည်တို့ကား။ သတ္တဟလေးဆဲ့
 ခုနစ်ရက်တို့၌ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏။ ။ အဘိဓမ္မတ္ထဋီကာ၌ကား။
 ရေကြည်ခုနစ်ရက်။ ထိုနောင် ရေမြှုပ်ခုနစ်ရက်အစရှိသည်ဖြင့်။
 အစဉ် အတိုင်းခုနစ်ရက် ခုနစ်လိစီချည်းဖြစ်၍ တဆဲ့တသတ္တာ
 ဟ၌ စက္ခုပသာဒ စသည်ဖြစ်ကြောင်းကိုဆို၏။ ထိုကြောင့်
 ဋီကာ၌။ ။ ပဌမံကလလံဟောတိ။ ကလလံဟောတိအဗ္ဗုဒ္ဓံ။
 အဗ္ဗုဒ္ဓါဇာယတေပေသိ။ ပေသိနိပ္ပတ္တတောဗာဏံ။ ဗာဏာပရံ
 သါခါဇာယန္တိ။ ကေသာလောမာနခါစာပိ။ ဟုလာ၏။ ။ ကလလံ။
 ရေကြည်သည်။ ပဌမံ။ ရှေးဦးစွာခုနစ်ရက်ပတ်လုံး။ ဟောတိ။
 ဖြစ်၏။ ကလလံ။ ရေကြည်ဖြစ်သည်မှ။ ပရံ။ နောက်၌။ အဗ္ဗုဒ္ဓံ။
 အမြှုပ်ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး။ ဟောတိ။ ဖြစ်၏။ အဗ္ဗုဒ္ဓါ။ အမြှုပ်ဖြစ်
 သည်မှ။ ပရံ။ နောက်၌။ ပေသိ။ သားတစ်ခုနစ်ရက်သည်။ ဇာယ
 တေ။ ဖြစ်၏။ ပေသိနိပ္ပတ္တတော။ သားတစ်ဖြစ်သည်မှ။ ပရံ။ နောက်
 ၌။ ဗာဏံ။ အခဲခုနစ်ရက်သည်။ ဇာယတေ။ ဖြစ်၏။ ဗာဏာ။ အခဲ
 ဖြစ်သည်မှ။ ပရံ။ နောက်၌။ သာခါ။ ခက်မငါးဖြာ ခုနစ်ရက်တို့
 သည်။ ဇာယန္တိ။ ဖြစ်ကုန်၏။ ကေသာလောမာနခါစာပိ။ ဆံအ
 မွေးခြေသည်းလက်သည်းတို့သည်လည်း။ ဇာယန္တိ။ ဖြစ်ကုန်၏။
 ရူပဘုံ၌။ ဗြဟ္မာတို့ကား။ စက္ခုဒသက၊ ခေါတဒသက၊ ဝတ္ထု
 ဒသက။ ဇိဝိတနဝကလိပ်။ ဤလေးစည်းသောကမ္မဇရုပ်ကလိပ်
 တို့သည်။ ပဋိသန္ဓေစိတ်၌ အတူတမြိုင်နက် ဖြစ်ကုန်၏။ ။ အ
 သညသတ်ဘုံ၌ ဗြဟ္မာတို့ကား။ ဇိဝိတနဝကလိပ် ရုပ်ဖြင့်သာ။
 ပဋိသန္ဓေနေကုန်၏။ ။ အရူပလေးဘုံဗြဟ္မာတို့ကား။ နာမ်တရား
 သာလျှင်။ ပဋိသန္ဓေစိတ်ဖြစ်ကုန်၏။ ။ ကာမတဆဲ့တဘုံ၌။ နှစ်
 ဆဲ့ရှစ်ပါးသောရုပ်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။ အသညသတ်ကြည်

သောရူပတဆွဲ ငါးဘုံ၌ကား။ ဃာန၊ ဇိဝှ၊ ကာယ၊ ဣတ္ထိဘော။
ပုဗ္ဗော။ ဤရုပ်ငါးပါးကိုပယ်၍ ကြွင်းသောတဆွဲသုံးပါးသော
ရုပ်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။အသညသတ်ဘုံ၌ကား။ ပသာဒရုပ်
ငါးခု။ တာဝရုပ်နှစ်ခု၊ ဝိညတ်ရုပ်နှစ်ခု။ သဒ္ဓရုပ်တခုအားဖြင့်။ တ
ဆွဲတခုသော ရုပ်တို့ကိုပယ်၍ ကြွင်းတဆွဲ ခနစ်ခုသော ရုပ်တို့
သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။အရူပလေးဘုံ၌မူကား။ တစုံတခုသောရုပ်
မျှလည်းမဖြစ်ကုန်ဟူလိုသော်။

ရုပ်ပိုင်းပြီး၏။

ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောရုပ်နာမ်ပရမတ္ထတို့၏ ဖြစ်ရာဘုံသတ်ကား။
ကာမ တဆွဲတဘုံ။ ရူပတဆွဲခြောက်ဘုံ။ အရူပ လေးဘုံဟူ၍
သင်္ချာအားဖြင့်သုံးပါး။ သင်္ချေအားဖြင့်သော်ကား။ သုံးဆွဲတဘုံ
ရှိ၏။ ။ကာမတဆွဲတဘုံဟူသော်ကား။ နိရယဘုံ၊ တိရစ္ဆာန်
ဘုံ၊ ပေတဘုံ၊ အသူရကာယ ဘုံဟူ၍ အပါယိကဘုံ လေးပါး၊
မနုဿဘုံ၊ စတုမဟာရာဇိကဘုံ။ တာဝတိံသာဘုံ၊ ယာမာဘုံ၊
တုဿတိတာဘုံ၊ နိမ္မာနရတိဘုံ၊ ပရနိမ္မိတဝဿဝတီဘုံ ဟူ၍
ကာမသုဂတိဘုံခုနစ်ပါး။ ဤနှစ်ရပ်ကိုပေါင်း၍ ကာမတဆွဲတ
ဘုံဆိုသည်။ ဤကာမတဆွဲတဘုံတို့၏ သဘောလက္ခဏာကိုအ
သီးအသီးပြသော်ကား။ ။အယတောသုခတော နိဂ္ဂတောတိ
နိရယော။ ဟုဋီကာကျော်လာသည်ဖြစ်၍ချမ်းသာမှထွက်တတ်
သည်ချမ်းသာမှကင်းတတ်သည်။ မျက်စိတမိတ် လျှပ်တပြက်
ကာလမျှလည်းချမ်းသာမရှိ။ ဆင်းရဲအတိသာဖြစ်သောကြောင့်။
နိရယ ငရဲဆိုသည် ဟူလိုသော်။ ။ထိုငရဲကား။ ကောင်းမ
ကောင်းကိုမဆင်ခြင်။ မသိမမြင်။ လောတရမ္ဗက် အမျက်နိုင်ငံ
သို့ထိုက်၍သူအသက်ကိုသတ်ဖြတ်တတ်သောသူတို့ခံရာ။ အနှစ်
ငါးရာရှိသောငရဲသက်အတိုင်းခံရသောသိဇ္ဈိ၊ ငရဲလည်းတပါး။
ထိုသိဇ္ဈိ၊ ငရဲ၌။ တနေ့နှင့်တညဉ့်ကို။ လူတို့အရေအတွက် အား

ဖြင့်အနှစ်ကိုးသန်းရှိ၏။ ကြွင်းသောငါးရဲကြီးတို့၌လည်း။ နေ့ညဉ့်
 အပိုင်းအခြားကို လေးဆတက်၍ယူလေ။ ။မိခင်ဘခင် ဆွေ
 ကြီးမျိုးကြီးတို့ကိုပြစ်မှားသောသူ။ အယူဝါဒမှားယွင်းသောသူ
 တို့၏ခံစားရာ။ အနှစ်တထောင်ငါးသက်ရှိသောကာလသုတ်ငါး
 ကြီးလည်းတပါး။ ။ကွဲနွားဆိတ်ဝက်ကြက်ငှက်အစရှိသည်
 တို့ကိုသတ်ဖြတ် တတ်သော မှုဆိုးတငါးတို့၏ခံစားရာ။ အနှစ်
 နှစ်ထောင်ငါးသက်ရှိသော။ သင်္ဂတငါးကြီးလည်းတပါး။ ။
 သတ္တဝါတို့ကိုနှိပ်စက်ညှဉ်းဆဲ၍ အကျိုးစီးပွားမရှိသောစဉ်းလဲ
 စဉ်းစားမာယာကာရဖြင့် လိမ်လည်ကောက်ကျစ် တတ်သော
 သူတို့၏ခံရာ။ အနှစ်လေးထောင် ငါးသက်ရှိသော ရောရူပငါး
 ကြီးလည်းတပါး။ ။ရတနာ သုံးပါးတို့၏ ပစ္စည်းဥစ္စာ စရပ်
 တန်းဆောင်း ကျောင်းကန်တို့ကို ဖျက်ဆီးသောသူတို့၏ ခံစား
 ရာ။ အနှစ်ရှစ်ထောင်ငါး သက်ရှိသော မဟာရောရူပငါးကြီး
 လည်းတပါး။ ။မကောင်းသောဒုစရိုက်တို့ကိုကျင့်၍အပြစ်မ
 ရှိငါးမရှိဟုယုံမှား သောမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့၏ခံရာ။ အနှစ်တသောင်း
 ခြောက်ထောင်ငါးသက်ရှိသော။ တာပန္နငါးကြီးလည်းတပါး။ ။
 ဘုရားတရားသဘာဝတို့သည်။ လောက၌မရှိဟုအယူပြန်သူအယူ
 မှားယွင်းသူ မိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌိတို့၏ ခံရာ။ အန္တရကပ် ထက်ဝက် ငါး
 သက်ရှိ သော မဟာတာပန္န ငါးကြီး လည်းတပါး။ ။အ
 မိအာ ရဟန္တာတို့ကို သတ်သောသူ။ ဒေဝဒတ်ကဲ့သို့ဘုရား
 ကိုသွေးစိမ်း တည်အောင် ပြုသောသူ။ သဘာဝကိုသင်းခွဲသော
 သူ။ စေတီဗေဒိ ရုပ်တုဆင်းတု ဝတ်မိုး ဝတ်မြေတို့ကို ဖျက်
 သောသူတို့၏ ခံရာ။ အန္တရကပ် တကပ် ပတ်လုံး ငါးသက်ရှိ
 သောအဓိဝိ ငါးကြီးလည်းတပါး။ ဤငါးကြီးရှစ်ထပ် တို့သည်
 ၎င်း။ ထိုငါးကြီးရှစ်ထပ်တို့တွင်။ တထပ်တထပ်၌ တမျက်နှာတ
 မျက်နှာလျှင်။ ဥသဒ္ဓရက်ငါးလေးခုစီဖြစ်၍အရံနှင့်တကွငါးကြီး
 ငါးငယ် တရော့ သုံးဆွဲခြောက်ခု သည်လည်းကောင်း။ စကြာ
 ဝဋ္ဌာသုံးခုအကြား၌ ရှိသောလောကန္တရက် ငါးသည်၎င်း။ လော

ဟကုန္တိဇရဲ ငယ်တို့သည်၎င်း။ နိရယမည်ကုန်၏။ ထိုနိရယဇရဲကြီး ရှစ်ထပ်တို့သည်။ ဓမ္မုဒ္ဓိပါ ကျွန်းအောက်။ ပံသု ပထဝီတွင်ရှိသည်မှတ်ရမည်။ ။တိရောအဓ္မိတာတိ တိရစ္ဆာနာ။ ဟုဒ္ဓိကာကျော် လာသောကြောင့်။ ထိုသတ္တဝါတို့သည်အောက်အဖို့အားဖြင့်သွားတတ်သည်။ မဂ်ဖိုလ်တို့မှတိလသကန်လန်ဖြစ်တတ်၍ တိရစ္ဆာန်ဆိုသည်။ ။ပကဇ္ဇေန သုခတော ဣတာဂတာတိပေတာ။ ဟုဒ္ဓိကာကျော် လာသည်ဖြစ်၍ ထိုသတ္တဝါတို့သည်။ စည်းစိမ်ချမ်းသာမှ ဝေးသောအားဖြင့် ဖြစ်တတ်သောကြောင့်။ ပြိတ္တာဆိုသည်။ ။နသုရန္တိဣဿရိယကိဋ္ဌာဒိဟိ န ဓိဗ္ဗန္တိတိအသုရာ။ ဟုဒ္ဓိကာကျော်လာသည်ဖြစ်၍ ထိုသတ္တဝါတို့သည်။ စည်းစိမ်ချမ်းသာတို့ဖြင့် မမြူးတူးမထွန်းပတတ် သောကြောင့်။ အသုရာဆိုသည်။ ပြိတ္တာ အသုရာကိုယူ။ ။ထိုတိရစ္ဆာန်ပြိတ္တာအသုရကာယံတို့၏ ဖြစ်ရာဘုံကား။ ။တိရစ္ဆာနပေတ္တိဝိသယအသုရကာယာနံပန ဝိသုဘုမ္မိနတ္ထိ။ တေသံခန္ဓပဝတ္တိဝိသယောယေဝဘုမ္မိနာမ။ ဟူ၍၎င်း။ ။ယတ္ထဝါအရညပဗ္ဗတပါဒါဒိကေနိဗန္ဓဝါသံဝသန္တိ။ သောယေဝဩကာသောဘုမ္မိတိဂဟေတဗ္ဗောဟူ၍၎င်း။ သင်္ခေပဝဏ္ဏနာလာသည်ဖြစ်၍ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ အသုရကာယံတို့မှာ။ ဘုံဟူ၍အသီးမရှိ။ မိမိခန္ဓာကိုယ် ဖြစ်ရာ အရပ် သည်သာလျှင် ဘုံမည်၏။ တနည်းလည်း။ တောတောင်အစရှိသည်တို့၌အခြံအိပ်ကုန်နေကုန်အံ့။ ထိုနေရာအရပ်သည်သာလျှင်။ ဘုံမည်၏ဟူဆိုသော်။ ။ဇရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသုရကာယံတို့ကိုအပါယ်လေးဘုံဆိုကြောင်းကား။ ပုညသမတာအယာယေဘုယျေန အပဂတောတိ အပါယော။ ဟုဒ္ဓိကာကျော် လာသည်ဖြစ်၍ ကောင်းကျိုးနည်း၍ မကောင်းမှုများသောကြောင့်။ အပါယ်ဟူ၍ဆိုသည်မှတ်ရမည်။

ထိုအပါယ်လေးဘုံ၌ ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား။ ဒုဂတိအဟိတ်၊ သုဂတိအဟိတ်၊ နိဂတိ၊ တိဟိတ်ဟူ၍ ပုထုဇ္ဇန်ပုဂ္ဂိုလ်လေးယောက်။ သောတာ ပတ္တိမဂ္ဂဌာန်။ သောတာပတ္တိဖလ

ဌာနံသကဒါဂါမိမဂ္ဂဌာနံ။ သကဒါဂါမိဖလဌာနံ။ အနာဂါမိမဂ္ဂ
ဌာနံ။ အနာဂါမိဖလဌာနံ။ အရဟတ္တမဂ္ဂဌာနံ။ အရဟတ္တဖလဌာနံ
ဟူ၍ အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ရှစ်ယောက်။ ဤနှစ်ရပ်ကို ပေါင်းသော်။
ပုဂ္ဂိုလ်တကျိပ်နှစ်ယော။ ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်တကျိပ်နှစ်ယောက် အနက်
တွင်။ အပါယ်လေးသံဃ်ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်တယောက်သာဖြစ်၏။ ထို
ပုဂ္ဂိုလ်ကား။ အကုသလဝိပါက်ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တရဏ
စိတ်တခုဖြင့်သာ။ ပဋိသန္ဓေစွဲနေသည်။ ဘဝင်အခါရုတိအခါတို့
နှံ့လည်း။ ၎င်းစိတ်ဖြင့်ပင်ဘဝင်ရုတိကျသည်။ ၎င်းဒုဂ္ဂတိအဟိတ်
ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဖြစ်သောစိတ်ကား။ အကုသိုလ်စိတ်တဆဲ့နှစ်ခု။ ဟသိ
ထုပ္ပါဒ်မှတပါးအဟိတ်စိတ်တဆဲ့ခုနစ်ခု မဟာကုသိုလ်စိတ်ရှစ်
ခု။ ဤသုံးဆဲ့ခုနစ်ပါးသောစိတ်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်တို့
အသက်ကား။ ။ အပါယ်ကာနံသတ္တာနံအာယုပရိစ္ဆေဒေါနတ္ထိ
ယာဝအကုသလကမ္မံနန္ဒိယတိ။ တာဝစဝနာဘာဝတော။ ။
ဟုအုစိတ္တာလင်္ကာရကျမ်းလာသည်ဖြစ်၍အပါယ်လေးသံ သား
တို့အား။ အသက်အပိုင်းအခြားမရှိ။ အကုသိုလ်ကံမကုန်သမျှခံရ
သည်။ အကုသိုလ်ကံကုန်လျှင် ထိုအပါယ်လေးသံတို့မှလွတ်၏။
အချို့သည်ခုနစ်ရက်မျှခံရသည်။ အချို့သတ္တဝါတို့ကား။ တလ
နှစ်လခံရဖြစ်ရသည်ဖြစ်၍အပါယ်လေးသံသားတို့မှာ။ အသက်
အပိုင်းအခြားမရှိဟူလိုသော်။

အပါယပရိစ္ဆေဒပြီး၏။

အတိသူရ ဗြဟ္မစရိယာ ယောဂျတာဒိဂုဏေဟိ။ ဥက္ကဋ္ဌမန
ကာယမနောဥဿန္တံ ဧတေသန္တိ မနုဿာ။ ။ ဟုဋီကာကျော်
လာသည်ဖြစ်၍။ လူတို့ချမ်းသာထက်။ နတ်တို့ချမ်းသာကြီးမား
သော်လည်း။ လူတို့သည်ရဟန်းပဉ္စင်းပြုခြင်းငှါ လျော်ပတ်သော
ဂုဏ်တို့ဖြင့် မြတ်သောစိတ်များသောကြောင့်၎င်း။ အလွန်မြတ်
သောသတိဂုဏ်အလွန်မြတ်သော ပညာဂုဏ်အထူးသို့ ရောက်

တော်မူကုန်သောသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓိ။ အဂ္ဂသာဝက။ မဟာ
သာဝကအရှင်မြတ်တို့သည်။ လူဖြစ်၍ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း။ မ
နုဿဆိုသည်။ ။ တနည်းလည်း။ လောက၌သဒ္ဓါ၏အနက်ကို
သိကုန်သောဆရာတို့သည်။ ရှေးဦးအစဖြစ်သော မနုအမည်ရှိ
သောမင်း၏သားဖြစ်သောကြောင့်လည်း။ မနုဿဆိုသည်။ ထိုမ
နုဿ၏နေရာအရပ်ဖြစ်သော အရံကျွန်းငယ်ငါးရာစီနှင့်တကွ။
ကျွန်းကြီးလေးကျွန်းတို့သည်ကား။ မနုဿဘုံမည်၏။ ။ စတု
မဟာရာဇိကဘုမ္မိမနုဿဘုမ္မိတောဒ္ဓိတာလိသသဟဿယော
ဇနေယဂန္ဓရပမာဏေဌာနေတိဋ္ဌတိ။ ။ ဟုသုစိတ္တာလင်္ကာရ
ကျမ်းလာသည်ဖြစ်၍။ မနုဿဘုံမှသည်။ ယူဇနာလေးသောင်း
နှစ်ထောင်ရှိသောယုဂန္ဓုရ်တောင်နှင့်မျှသော မြင့်မိုရ်တောင်၏
ပဉ္စမအာလိင်၌။ စတုမဟာရာဇ်တည်၏။ ကြွင်းသည်နတ်ပြည်
ငါးထပ်တို့လည်း။ ယူဇနာလေးသောင်းနှစ်ထောင်စီ ကွာကုန်
သည်ဖြစ်၍အဆင့်အဆင့်ကောင်းကင်ပြင်၌တည်ကုန်၏။ စတုမ
ဟာရာဇ်ဘုံဆိုကြောင်းကား။ ။ စတုမဟာရာဇေသုအတ္ထိဇေတေ
သံ။ စတုန္ဒဝါမဟာရာဇာနိဝါသနဘူတေစတုမဟာရာဇေတဝါ
တိစတုမဟာရာဇိကာ။ ။ ဟုဋီကာကျော်လာသည်ဖြစ်၍။ နတ်
မင်းကြီးလေးယောက်တို့အား။ စေးဆည်းကပ်သွာသောနတ်
အပေါင်းတို့သည်။ စတုမဟာရာဇ်မည်၏။ ထိုနတ်တို့၏ဖြစ်ရာ
နေရာဘုံသည်ကား။ စတုမဟာရာဇိကမည်၏ဟူလိုသော်။ ။
တာဝတိံသာဘုံဆိုကြောင်းကား။ ။ မါစောနမာဏဝေနသန္တိ
တေတ္ထိံသသဟပုညကာရိနော ဧတ္ထနိပ္ပတ္တာတိတံ သဟစရိတ
ဌာနံတေတ္ထိံသာ။ ။ ဟုဋီကာကျော်လာသည်ဖြစ်၍။ မါစာလုပ်
နှင့်ကောင်းမှုပြုဘက်လူသုံးကျိပ်သုံးယောက်တို့၏ဖြစ်ရာနေရပ်
ဖြစ်သောကြောင့်။ တေတ္ထိံသဟုရချဆိုအပ်လျက်။ သုတ်ကြီးဖြင့်
တာဝတိံသာရေ၍ဥပစာအားဖြင့် တာဝတိံသာဘုံ ဆိုသည်။
ထိုဘုံ၌နေကုန်ဖြစ်ကုန်သောနတ်တို့ကိုလည်း။ တာဝတိံသာနတ်
ဟူ၍ဆိုသည်ဟူလိုသော်။ ။ ယာမာဘုံဆိုကြောင်းကား။ ဒုက္ခ

တောယာတာ အပယာတာတိ ယာမာ။ ဟု၎င်းလာသည်ဖြစ်၍
ဆင်းရဲမှကင်းတတ်သောကြောင့်။ ထိုနတ်တို့ကိုယာမာနတ်ဆို
သည်။ ၎င်းနတ်တို့၏နေရာဖြစ်ရာသည်ကား။ ယာမာဘုံမည်၏ဟူ
ထိုသော်။ ။တုဿိတဘုံဆိုကြောင်းကား။ အတ္တနောသိရိ
သမ္ပတ္တိယာ တုဿိဝိတိဗ္ဗတာဂတာတိတုဿိတာ။ ဟု၎င်း
လာသည်ဖြစ်၍။ မိမိတို့၏စည်းစိမ်ချမ်းသာ ပြည့်စုံခြင်းတို့ဖြင့်
နှစ်သက်ခြင်းသို့ရောက်တတ်သောကြောင့်။ ထိုနတ်တို့ကိုတုဿိ
တာဆိုသည်။ ထိုတုဿိတာမည်သော နတ်တို့နေရာဖြစ်ရာအ
ရပ်သည်ကား။ တုဿိတဘုံမည်၏ဟူထိုသော်။ ။နိမ္မာနရ
တိဘုံဆိုကြောင်းကား။ နိမ္မာနရတိဇေတသန္တိနိမ္မာနရတိနော။
ဟု၎င်းလာသည်ဖြစ်၍။ မိမိဘန်ဆင်းသော်စည်းစိမ်ချမ်းသာ၌မွေ
့လျော်ခြင်းရှိသောကြောင့်။ ထိုနတ်တို့ကိုနိမ္မာနရတိနတ်ဆိုသည်။
၎င်းနတ်တို့၏ဖြစ်ရာနေရာအရပ်သည်ကား။ နိမ္မာနရတိဘုံမည်
၏ဟူထိုသော်။ ။ပရနိဗ္ဗိတဝဿဝတိဘုံဆိုကြောင်းကား။ ပ
ရနိဗ္ဗိတေသုဘောဂေသု အတ္တနောဝသံ ဝတ္ထေန္တိတိ ပရနိဗ္ဗိတ
ဝဿဝတိနော။ ဟု၎င်းလာသည်ဖြစ်၍။ သူတပါးတို့သည်ဘန်
ဆင်းအပ်ကုန်သော စည်းစိမ်ချမ်းသာတို့ကို။ မိမိအလိုသို့လိုက်
စေတတ်ကုန်သောထိုနတ်တို့ကိုပရနိဗ္ဗိတဝဿဝတိဆိုသည်။
၎င်းနတ်တို့ နေရာအရပ်သည်ကား။ ပရနိဗ္ဗိတ ဝဿဝတိ ဘုံ
မည်၏ဟူထိုသော်။ ။ဤသို့ဆိုအပ်ပြီးသောမနုဿဘုံနတ်
ပြည်ခြောက်ထပ်တို့ကို။ ကာမသုဂတိဘုံဆိုကြောင်းကား။ အ
နေကဝိဓသမ္ပတ္တိ အဓိဋ္ဌာနတာယသောဘဏာ ဂန္ဓဗ္ဗတောဥပ
ပဇ္ဇိတဗ္ဗတောဂတိတိသုဂတိ။ ဟု၎င်းကိုကာကျော် လာသည်
ဖြစ်၍။ များသောအပြားရှိသောစည်းစိမ်ချမ်းသာပြည့်စုံခြင်း၏
တည်ရာဖြစ်၍ တင့်တယ် လျောက်ပတ်စွာ ရောက်အပ်သော
ကာမတဏှာ၏ ကျင်လည်ရာ တင့်တယ်သွယ်ရာသောအရပ်
ဖြစ်သောကြောင့်။ ကာမသုဂတိဘုံဆိုသည်ဟူထိုသော်။ ။ကာ
မသုဂတိ ခုနစ်ဘုံတို့တွင်။ မနုဿဘုံ စတုမဟာရာဇာဘုံ၌ ဖြစ်

သောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား။ ယခင်ဆိုအပ်ပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်တကျိပ်နှစ်
ယောက်အနက်။ ဒုဂတိပုဂ္ဂိုလ်တယောက်ကိုပယ်၍ တကျိပ်တ
ယောံတို့ဖြစ်ကုန်၏။ ကြွင်းသောနတ်ပြည်ငါးသုံတို့၌ကား။ ယခင်
တကျိပ်နှစ်တွင်။ ဒုဂတိအဟိတ်သုဂတိအဟိတ်တို့ကိုပယ်၍တ
ကျိပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ။ ထိုကာမသုဂတိ
ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်။ ပဋိသန္ဓေစိတ်ဥပါဒ်သောခဏ။ အဥ၌ဖြစ်သော
အန္ဓဇသတ္တဝါ။ ရေကြည်၌စွဲ၍ဖြစ်သော ဇလာဗုဇသတ္တဝါတို့
အား။ စက္ခုဇ္ဈေစသည်ဖြစ်ထိုက်သောသတ္တဝါဟန္တ။ ထိုစက္ခုဇ္ဈေ
စသည်ကိုတားမြစ်တတ်သောအကုသိုလ်ကံသည်။ ပဋိသန္ဓေ
အခါပေးသောကြောင့်၎င်း။ ထိုကံမှတစ်ပါးပဝတ္တိအခါမကောင်း
ကျိုးကိုပေးတတ်သော အကုသိုလ်ကံကြောင့်၎င်း။ စက္ခုဇ္ဈေစ
သည်ကို ဇစ္စန္ဓသတ္တဝါတို့အားလည်းကောင်း။ ပဋိသန္ဓေ အား
ဖြင့်နားပင်းဆွံ့အရူးသောသူ။ ပဏ္ဍုက်။ ဥဘတောဗျည်း။ စကား
မဆိုတည့်နိုင်။ ခံတွင်းတဟဟရှိသော သူတို့အား၎င်း။ ဘုမ္မဗိုး
နတ်နှင့် ဖြစ်ခြင်းတူသည်ဖြစ်၍ ဘုမ္မဗိုးနတ်တို့ကိုသာ မှီ၍ဖြစ်
ကုန်သောချမ်းသာအပေါင်းမှမျှော်ကုန်သောဝိနိပါတိကသတ္တဝါ
အသူရောတို့အား၎င်း။ ကုသလဝိပါက်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်သန္တိရ
ဏစိတ်တခုဖြင့်သာ။ ပဋိသန္ဓေနေကုန်သည်။ ဘဝင်စုတိတို့လည်း
ထိုစိတ်ဖြင့်သာကျကုန်သည်။ မဟာဝိပါက်စိတ်ရှစ်ခုတို့ကား။
ကာမသုဂတိချနစ်သုံတို့၌ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ ဘဝင်စုတိတို့ကိုဖြစ်
စေတတ်ကုန်၏။ မဟာဝိပါက်ရှစ်ခုနှင့်ကုသလဝိပါက်ဥပေက္ခာ
သန္တိရဏတို့ကိုကာမသုဂတိပဋိသန္ဓေကိုးခုဆိုသည်။ ။ ကာ
မသုဂတိပုဂ္ဂိုလ်တကျိပ်တယောံတွင်။ သုဂတိအဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်
၌ဖြစ်သောစိတ်ကား။ အကုသိုလ်တဆဲ့နှစ်ခု။ ဟသိတုပ္ပါဒ်မှတ
ပါး။ အဟိတ်စိတ်တဆဲ့ချနစ်ခု။ မဟာကုသိုလ်စိတ်ရှစ်ခု။ မဟာ
ဝိပါက်ဥာဏ ဝိပ္ပယုတ်လေးခု။ ဤလေးဆဲ့ တခုသော စိတ်တို့
သည်ဖြစ်ကုန်၏။ နိဟိတ် ပုဂ္ဂိုလ်၌လည်း။ ယခင်လေးဆဲ့ တခု
သောစိတ်ပင်ဖြစ်၏။ ။ ဈာန်မရသောတိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ယခင်

လေးဆဲ့တချဉ် မဟာဝိပါက်ဥာဏသမ္ပယုတ် လေးခုကိုထည့်၍
 လေးဆဲ့ငါးခုသောစိတ်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ဈာန်ရသောတိဟိတ်
 ပုဂ္ဂိုလ်တို့အားကား။ ယခင် လေးဆဲ့ငါးခု မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်
 ကိုးခုကိုထည့်၍ငါးဆဲ့လေးခုသောစိတ်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။
 သောတာပတ္တိ မဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၌။ သောတာပတ္တိမဂ်စိတ်တခု
 သာဖြစ်၏။ ဈာန်မရသောသောတာပတ္တိဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၌။ ဒိဋ္ဌိ
 ဂတဗိပ္ပယုတ်လေးခု၊ ဧဝံသမ္ပန္နော၊ ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ်စိတ်တခု၊ ဟ
 သိတုပ္ပါဒ်မှ တပါး။ အဟိတ်စိတ် တဆဲ့ခုနစ်ခု၊ မဟာကုသိုလ်
 စိတ်ရှစ်ခု၊ မဟာဝိပါက်ရှစ်ခု၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်စိတ်တခု။ ဤ
 လေးဆဲ့ တပါးသော စိတ်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ဈာန်ရသော
 သောတာ ပတ္တိ ဖလဋ္ဌာန် ၌ကား။ ယခင် လေးဆဲ့ တခု တို့၌။ မ
 ဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကိုးခုကိုထည့်၍ ငါးဆယ်သော စိတ်တို့သည်
 ဖြစ်ကုန်၏။ ။ သကဒါဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၌။ သကဒါဂါမိမဂ်
 စိတ်တခုသာ ဖြစ်၏။ ဈာန်မရသော သကဒါ ဂါမိ ဖလဋ္ဌာန်
 ပုဂ္ဂိုလ်၌။ ဒိဋ္ဌိဂတဗိပ္ပယုတ်စိတ်လေးခု၊ ဧဝံသမ္ပန္နော၊ ဥဒ္ဓစ္စ သမ္ပ
 ယုတ် စိတ်တခု၊ ဟသိ တုပ္ပါဒ်ကို ပယ်၍ အဟိတ် စိတ်တဆဲ့
 ခုနစ်ခု၊ မဟာကုသိုလ်စိတ်ရှစ်ခု၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်စိတ်တခု။ ဤ
 လေးဆဲ့တပါးသောစိတ်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။ ဈာန်ရသော
 သကဒါဂါမိ ဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်၌ကား။ ယခင် လေးဆဲ့ တခု၌။
 မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကိုးခုကိုထည့်၍ ငါးဆယ်သောစိတ်တို့သည်
 ဖြစ်ကုန်၏။ ။ အနာဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၌။ အနာဂါမိမဂ်စိတ်
 တခုသာ ဖြစ်၏။ ဈာန်မရသော အနာဂါမိ ဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်၌။
 ဒိဋ္ဌိဂတ ဗိပ္ပယုတ်စိတ်လေးခု၊ ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ်စိတ်တခု၊ ဟသိ
 တုပ္ပါဒ်မှတပါး အဟိတ်စိတ်တဆဲ့ခုနစ်ခု၊ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊
 မဟာဝိပါက်ရှစ်ခု၊ အနာဂါမိဖိုလ် စိတ်တခု။ ဤသုံးဆဲ့ ကိုးပါး
 သောစိတ်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ဈာန်ရသောအနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်
 ပုဂ္ဂိုလ်၌ကား။ ယခင် သုံးဆဲ့ ကိုးခု၌။ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကိုးခု
 ကိုထည့်၍လေးဆဲ့ရှစ်ပါးသောစိတ်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။ အရ

ဟတ္ထမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၌။ အရဟတ္တမဂ်စိတ် တခုသာဖြစ်ကုန်၏။
 ဈာန်မရသော အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၌။ အဟိတ်စိတ်တဆဲ့
 ရှစ်ခု၊ မဟာဝိပါက်ရှစ်ခု၊ မဟာကြိယာရှစ်ခု၊ အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်
 တခု။ ဤသုံးဆဲ့ငါးခုသောစိတ်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ဈာန်ရသော
 အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၌ကား။ ယခင်သုံးဆဲ့ငါးခု၌။ မဟဂ္ဂုတ်
 ကြိယာကိုးခုကိုထည့်၍ လေးဆဲ့လေးခုသောစိတ်တို့သည် ဖြစ်
 ကုန်၏။ ပုဂ္ဂိုလ်တကျိပ်နှစ်ယောက်တို့တွင်။ ပုထုဇ္ဇန်လေးယောက်
 မှတပါး။ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ရှစ်ယောက်တို့၌။ မဂ္ဂဋ္ဌာန်လေးယောက်
 တို့သည်။ မိမိတို့၏မဂ်စိတ္တက္ခဏာ ဖြစ်ဆဲတွင်သာ။ မဂ္ဂဋ္ဌာန်ဟု
 ခေတ္တဆိုရမည်။ ။မဂ်နှင့်ဖိုလ်အကြား။ မျက်စိတမ္ဘိတ်လျှပ်တ
 ပြက်မျှမကြာ။ မဂ်စိတ်ကျလျှင် ဖိုလ်သို့ရောက်ကြလေကုန်သည်
 ဖြစ်၍ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သာဖြစ်ကုန်လေတော့သည်။ ထိုဖလဋ္ဌာန်
 ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်။ သောတာပတ္တိဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်ဈာန်ရသော
 တာပန် ဈာန်မရသောတာပန်နှစ်ရပ်ရှိသည်တွင်လည်း။ ဈာန်
 ရသောတာပန်တို့သည်။ ဤလူ့ပြည်ဟုဆိုအပ်သောကာမသုံတို့
 ၌။ တဘန်ပဋိသန္ဓေမနေကုန်ပြီ။ ဤဘဝတွင်ပင်အထက်မဂ်ကိုရ
 ၍ရဟန္တာဖြစ်သဖြင့်။ နိဗ္ဗာန်သော်လည်းယူရာ၏။ ဣပသုံအဣပသုံ
 သို့ဖြစ်၍ရဟန္တာ ဖြစ်သဖြင့်လည်း။ နိဗ္ဗာန်ယူရာ၏။ ထိုကြောင့်
 ဈာန်ရ သောတာပန်၌ အပြားမရှိ။ ။ဈာန်မရသောတာပန်
 ကား။ ဧကဗီဇသောတာပန်။ ကောလံကောလ သောတာပန်။
 သတ္တက္ခတ္တပရမသောတာပန်ဟူ၍သုံးပါးရှိသည်တွင်။ သော
 တာပန်ဖြစ်ပြီးမှလူ့ပြည်၌သော်လည်းဖြစ်စေ။ နတ်ပြည်၌သော်
 လည်းဖြစ်စေ။ တကြိမ် ပဋိသန္ဓေနေပြီးမှ။ ရဟန္တာ ဖြစ်လတုံ
 သောသောတာပန်သည်။ ဧကဗီဇသောတာပန်မည်၏။ သော
 တာပန် ဖြစ်ပြီးမှ။ လူဖြစ်တုံ နတ်ဖြစ်တုံ။ လူ့ပြည် နတ် ပြည်
 တို့၌။ နှစ်ကြိမ်၊ သုံးကြိမ်၊ လေးကြိမ်၊ ငါးကြိမ်ဖြစ်စေ။ ပဋိသန္ဓေ
 နေပြီးမှ။ ရဟန္တာ ဖြစ်လတုံသော သောတာပန်သည်။ ကောလံ
 ကောလသောတာပန်မည်၏။ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးမှ။ လူဖြစ်တုံ

နတ်ဖြစ်တုံ။ လူ့ပြည်နတ်ပြည်၌အရောရောရနစ်ကြိမ်ပဋိသန္ဓေ
နေပြီးမှ။ ရဟန္တာဖြစ်လတုံသောသောတာပန်သည်။ သတ္တက္ခတ္တ၊
ဝရမသောတာပန်မည်၏။ ။ ဤကား။ သောတာပန်အပြား
သုံးပါးတည်း။

သကဒါဂါမိ ဗလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ ဈာန်ရ ဈာန်မ
ရ သကဒါဂါမိဟူ၍ နှစ်ပါးရှိသည်တွင်။ ဈာန်ရ သကဒါဂါမိ
ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ လူ့ပြည်နတ်ပြည်၌တဘန်ပဋိသန္ဓေမနေပြီ။ ဤဘဝ
၀ဋ္ဌအထက်မဂ်ဖိုလ်ကိုရ၍ရဟန္တာဖြစ်သဖြင့်နိဗ္ဗာန်ယူရာ၏။ ရူပ
ဘုံအရူပဘုံသို့ဖြစ်၍ ရဟန္တာဖြစ်သဖြင့် နိဗ္ဗာန်သော်လည်း ယူ
ရာ၏။ ထိုကြောင့်။ ဈာန်ရ သကဒါဂါမိ ပုဂ္ဂိုလ်၌ အပြားမရှိ။
ဈာန်မရသကဒါဂါမိပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား။ လူ့ပြည်၌သကဒါဂါမိ
အဖြစ်သို့ရောက်၍ လူ့ပြည်၌ပင် တကြိမ်ပဋိသန္ဓေနေပြီးမှ။ ရ
ဟန္တာ ဖြစ်လတုံသော သကဒါဂါမိလည်း တပါး။ လူ့ပြည်၌
သကဒါဂါမိဖြစ်၍နတ်ပြည်၌တကြိမ်ပဋိသန္ဓေနေပြီးမှ။ ရဟန္တာ
ဖြစ်လတုံသော သကဒါဂါမိလည်း တပါး။ လူ့ပြည်၌ သကဒါ
ဂါမိဖြစ်၍လူ့ပြည်၌ပင် တကြိမ်ပဋိသန္ဓေနေပြီးမှ။ နတ်ပြည်၌
တကြိမ်ပဋိသန္ဓေနေပြန်၍ရဟန္တာဖြစ်လတုံသော သကဒါဂါမိ
လည်းတပါး။ နတ်ပြည်၌သကဒါဂါမိဖြစ်၍ လူ့ပြည်၌တကြိမ်
ပဋိသန္ဓေနေပြီးမှ။ ရဟန္တာဖြစ်လတုံသော သကဒါဂါမိလည်း
တပါး။ နတ်ပြည်၌သကဒါဂါမိဖြစ်ပြီးမှ။ နတ်ပြည်၌ပင်ပဋိသန္ဓေ
နေပြန်၍။ တဘန်လူ့ပြည်၌ပဋိသန္ဓေနေပြီးမှ။ ရဟန္တာ ဖြစ်လတုံ
သောသကဒါဂါမိ လည်းတပါး။ ဤသို့လျှင် သကဒါဂါမိကား
ငါးပါးရှိ၏။

အနာဂါမိဗလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်လည်း။ ဈာန်ရအနာဂါမိ ဈာန်မရ
အနာဂါမိဟူ၍နှစ်ပါးရှိသည်။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ ဈာန်ရအနာဂါမိ
သည်။ လူ့ပြည်နတ်ပြည်တို့၌တဘန်ပဋိသန္ဓေမနေပြီ။ ဤဘဝ
၀ဋ္ဌရဟန္တာဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်သော်လည်းယူရာ၏။ ရူပဘုံအရူပဘုံသို့
ဖြစ်၍ရဟန္တာဖြစ်သဖြင့်သော်လည်းနိဗ္ဗာန်ယူရာ၏။ ထိုကြောင့်

ဈာန်ရသောပုဂ္ဂိုလ်၌အနာဂါမ်အပြားမရှိ။ ။ဈာန်မရသောအ
 နာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား။အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယိအနာဂါမ်။ ဥပဟစ္စ
 ပရိနိဗ္ဗာယိအနာဂါမ်။အသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယိအနာဂါမ်။သသင်္ခါ
 ရပရိနိဗ္ဗာယိအနာဂါမ်။ ဥဒ္ဓံသောတ အနာဂါမ်ဟူ၍ ငါးပါးရှိ
 သည်တွင်။ အကြင်အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံတို့
 တွင်။ တဘုံဘုံ၌ဖြစ်၍အသက်အပိုင်းအခြားအလယ်သို့ မရောက်
 မီအကြား၌။ ရဟန္တာဖြစ်၍နိဗ္ဗာန်ယူလတံ။ ထိုအနာဂါမ်သည်။
 အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယိ အနာဂါမ်မည်၏။ အကြင်အနာဂါမ်သည်။ သုဒ္ဓါ
 ဝါသငါးဘုံတို့တွင်။ တဘုံဘုံ၌အသက်အပိုင်းအခြား သို့ရောက်
 သဖြင့်ရဟန္တာဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတံ။ ထိုအနာဂါမ်သည်။ ဥပ
 ဟစ္စပရိနိဗ္ဗာယိ အနာဂါမ်မည်၏။ အကြင်အနာဂါမ်သည်။ သုဒ္ဓါ
 ဝါသငါးဘုံ တို့တွင်။ တဘုံဘုံ၌လုံ့လ မပြုဘဲရဟန္တာ အဖြစ်သို့
 ရောက်၍နိဗ္ဗာန်ယူလတံ။ ထိုအနာဂါမ်သည်အသင်္ခါရပရိ နိဗ္ဗာ
 ယိအနာဂါမ်မည်၏။ အကြင်အနာဂါမ်သည်။ သုဒ္ဓါဝါသ ငါးဘုံ
 တို့တွင်။ တဘုံဘုံ၌လုံ့လပြုသဖြင့်ရဟန္တာဖြစ်၍နိဗ္ဗာန်ယူလတံ။
 ထိုအနာဂါမ်သည်။ သသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယိအနာဂါမ်မည်၏။ အ
 ကြင်အနာဂါမ်သည်။ အဝိဟာဘုံ။ အတပ္ပါဘုံ။ သုဒဿာဘုံ။ သု
 ဒဿီဘုံတို့၌ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်၍ ခံစားပြီးမှ။ အကနိဋ္ဌ ဘုံသို့
 ရောက်၍ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်သဖြင့်။ ပရိနိဗ္ဗာန်ယူလတံ။ ထို
 အနာဂါမ်သည်။ ဥဒ္ဓံသောတအနာဂါမ်မည်၏။ ။ဤကားအ
 နာဂါမ်ငါးပါးတည်း။

အရဟတ္တဖလဌာန် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဈာန်ရသော ရ
 ဟန္တာ။ ဈာန်မရသောရဟန္တာဟူ၍နှစ်ပါးရှိသည်တွင်။ ဈာန်ရသော
 ရဟန္တာကို ဈာနိကဆိုသည်။ ဈာန်မရသောရဟန္တာကို သုက္ခဝိ
 ပဿကရဟန္တာဆိုသည်။ ထိုရဟန္တာအရှင်မြတ်သည်။ ကိလေ
 သာကုန် ပြီးဖြစ်၍။ တဘန်ပဋိသန္ဓေနေ တော် မမူကုန် နိဗ္ဗာန်
 ချမ်းသာကိုသာ ယူကြလေတော့သည်။ ။ဤကားရဟန္တာအ
 ပြားနှစ်ပါးတည်း။ ။ထိုသောတာပန်။ သကဒါဂါမ်။ အနာဂါမ်

ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ပယ်အပ်သော တရားကို အောက်၌
စိတ်ပိုင်းလက္ခဏာသော ကုတ္တရာ စိတ်တွင်ပြသည်အတိုင်း သိ
ရာ၏။

ထိုကာမသုဂတိချစ်သံသားတို့၏ အသက်အပိုင်းအခြားကို
ကား။ ။ မန္တဿာနဗ္ဗိအာယုပရိစ္ဆေဒေါနတ္ထိ။ ကခါစိဉ္ဇက္ကဋ္ဌဝသေ
န။ အသန္တိယာယုကတ္တာစ။ ကခါစိဉ္ဇမကဝသေနသဝဿာ
ယုကတ္တာစ။ ။ ဟုသုစိတ္တာလင်္ကာရကျမ်းလာသည်ဖြစ်၍ လူတို့
မှာရံခါအလွန်အားဖြင့် အသက်အသန္တိနေကုန်သည်။ ရံခါလည်း
အယုတ်အားဖြင့် ဆယ်နှစ်မျှသာ အသက်အပိုင်းအခြားရှိသည်ဖြစ်
၍ လူတို့အား အသက်အပိုင်းအခြားအာယုပရိစ္ဆေဒမရှိ။ ။ ဘုမ္မ
ဒေဝါနဗ္ဗိအာယု ပရိစ္ဆေဒေါနတ္ထိဟု ၎င်းလာသည်ဖြစ်၍ ဘုမ္မဗိုး
နတ်တို့မှာလည်း။ ကုသိုလ်ကံ မကုန်သမျှ စုတိခြင်းမရှိ။ အချို့
ဘုမ္မဗိုးကား။ ခုနစ်ရက်မျှသာဖြစ်ရသည်။ အချို့ဘုမ္မဗိုးကား။ တ
ကမ္ဘာလုံးဖြစ်ရသောကြောင့်။ ဘုမ္မဗိုးနတ်တို့လည်း အသက်ပိုင်း
ခြား၍ အာယုပရိစ္ဆေဒမရှိဟုလိုသော်။ ။ စတုမဟာရာဇ်။ တာ
ဝတိံသာ။ ယာမာ။ တုဿတိ။ နိဗ္ဗာနရတိ။ ပရနိဗ္ဗိတဝဿဝ
တိ။ နတ်ပြည် ခြောက်ထပ်တို့မှာကား။ အသက်အပိုင်း အခြား
အာယုပရိစ္ဆေဒအသီးအသီးစီရှိကုန်၏။ ။ လူတို့မှာအနှစ်ငါး
ဆယ်သည်။ စတုမဟာရာဇ်နတ်ပြည်မှာ။ တနေ့နှင့်တညဉ့်သာ
တည်း။ ။ ထိုနေ့ညဉ့်ပတ်လုံးတို့ဖြင့် အနှစ်ငါးရာသည်။ စတု
မဟာရာဇ်နတ်သက်ပမာဏဖြစ်၏။ လူတို့အရေ အတွက်ကား။
အနှစ်ကိုးသန်းရှိ၏။ ထိုကြောင့် စတုမဟာရာဇ်။ ။ တစိတ
လျည်း။ ဆိုစည်၏။ စပ်ကာသင့်၍။ ဖြန့်ဖွင့်ဝဏ္ဏနာ။ နည်းကျဉ်း
သာဖြင့်။ နတ်မှာအာယု။ သက်ပိုင်းရှုမိမ့်။ စတုမဟာ။ နတ်တို့ရှာ
၌။ တကာနတ်သက်။ တထောင်ဝက်ကို။ တွက်သော်လျှင်။ ကိုး
သန်းဖြစ်သည်။ ။ စင်စစ်သက်ပိုင်တံထွာတည်း။ ။ ဟူ၍
မဟာရဋ္ဌသာရမိန့်ဆိုတော်မူသည်။ ။ လူတို့မှာအနှစ်တရာ
သည်။ တာဝတိံသာနတ်တို့မှာ။ တနေ့နှင့်တညဉ့်တည်း။ ထိုနေ့

ညဉ့်လနှစ်တို့ဖြင့်နှစ်ပေါင်းတထောင်သည်။ တာဝတိံသာနတ်
သက်ပမာဏဖြစ်၏။ လူတို့အရေ အတွက်ကား။ နှစ်ပေါင်း သုံး
ကုဋေ ခြောက်သန်းရှိ၏။ ထိုကြောင့် စတုဒ္ဓမ္မသာရပျို၍။ ။
တာဝတိံသာ။ နတ်တို့မှာ။ တထောင်ဟူသား။ ခန့်ယူရေတွက်
နတ်အသက်ကို။ ဆက်ဆက်သိထွေ။ လူနှစ်ရေသော်။ ကုဋေသုံး
ချ။ ခြောက်သန်းစုနှင့်။ အာယုလေးပြန်။ ငှေးထက်လွန်၏။ ဗိမာန်နှစ်
ထပ်။ ထိုနတ်ရပ်ကား။ ။ မြေစပ်မြင့်ရိပ်ခမ်းဝါတည်း။ ။ ဟူ
၍မဟာရဋ္ဌသာရ မိန့်ဆိုသည်။ ။ လူတို့မှာနှစ်ပေါင်း နှစ်ရာ
သည်။ ယာမာနတ်တို့မှာ တနေ့နှင့်တညဉ့် သာတည်း။ ထိုနေ့
ညဉ့်လနှစ်တို့ဖြင့် နှစ်ပေါင်းနှစ်ထောင်သည်။ ယာမာနတ်သက်
ပမာဏဖြစ်၏။ လူတို့အရေအတွက်ကား။ တဆဲ့ လေးကုဋေအ
နှစ်လေးသန်းရှိ၏။ ထိုကြောင့်စတုဒ္ဓမ္မသာရပျို၍။ တဆင့်တဆင့်။
နေ့နှစ်မြင့်၍။ ပွားဆင့်ရေတွက်။ လေးဆတက်ချည်း။ ဤသို့နည်း
ဖြင့်။ ကမ္မည်းစာနာ။ သိကောင်းစွာ၏။ အာကာသဋ္ဌ။ မိုးပြင်ဝ
ထက်။ ဘုံလေးဆက်တွင်။ လက်ဦး တင်သည်။ နတ်ရှင်သက်
တိုင်း။ နှစ်ထောင်ပိုင်းကို။ ချိန်နှိုင်းလူဝပ်။ နှစ်ဖြင့် ရှုယ်သော်။
ဆယ်လေးကုဋေ။ လေးသန်းနေရှင်။ ဖြစ်ထွေအမှန်။ ထိုနတ်ဌာန
ကား။ ။ ဗိမာန်သညာယာမာတည်း။ ။ ဟူ၍စပ်လေသည်။ ။
လူတို့မှာ အနှစ်လေးရာသည်။ တူဿိတာနတ်တို့မှာ တနေ့နှင့်
တညဉ့်သာတည်း။ ထိုနေ့ညဉ့်နှစ်လတို့ဖြင့်။ အနှစ်လေးထောင်
သည်။ တူဿိတာနတ်သက် ပမာဏဖြစ်၏။ လူတို့အရေ အ
တွက်ကား။ ငါးဆဲ့ချနစ်ကုဋေ အနှစ်ခြောက်သန်းရှိ၏။ ထိုကြောင့်
စတုဒ္ဓမ္မသာရ ပျို၍။ ။ ဗုဒ္ဓကိရ။ ပစ္ဆိမတို့။ ဘဝပျော်ရာ။
တူဿိတာဟု။ ယာမာထက်ခေါင်။ ဗိမာန်ဆောင်သား။ လေး
ထောင်မပျက်။ နတ်အသက်ကို။ ခန့်တွက်ကြွင်းမဲ့။ လူနှစ်ဘွဲ့သော်။
ငါးဆဲ့ချနစ်။ ဖြစ်ထကန်။ ကုဋေမှန်၏။ ။ အစွန်ခြောက်သန်း
သင်္ချာတည်း။ ။ ဟူ၍ စပ်တော်မူသည်။ ။ လူတို့မှာနှစ်
ပေါင်းရှစ်ရာသည်။ နိဗ္ဗာနရတိနတ်တို့မှာ။ တနေ့နှင့်တညဉ့်သာ

တည်း။ ထိုနေ့ည၌နှစ်လတို့ဖြင့် အနှစ်ရှစ်ထောင်သည်။ နိဗ္ဗာန
ရတိနတ်သက်ပမာဏဖြစ်၏။ လူတို့အရေအတွက်ကား။ ကုဋေ
နှစ်ရာသုံးဆယ့်အနှစ်လေးသန်းရှိ၏။ ထိုကြောင့် စတုဗ္ဗသာရ ပျို
၌။ ။ နိဗ္ဗာနရတိ။ မည်ရှိတွင်ထ။ ပဉ္စမ၌။ ကာလရှည်ဆောင်။
သက်ရှစ်ထောင်ကို။ လူ့ဘောင်တို့မှာ။ နှစ်ဖြင့်စာသော်။ နှစ်ရာ
သုံးဆယ့်။ ကုဋေ သွယ်သည်။ ။ ထိုဝယ်လေးသန်းစွန်းပါ
တည်း။ ။ ဟူ၍စပ်လေသည်။ ။ လူတို့မှာနှစ်ပေါင်းတထောင်
ခြောက်ရာသည်။ ပရနိဗ္ဗိတဝဿဝတီနတ်တို့မှာ။ တနေ့နှင့်တ
ည၌သာတည်း။ ထိုနေ့ည၌နှစ်လတို့ဖြင့်အနှစ်တသောင်းခြောက်
ထောင်သည်။ ပရနိဗ္ဗိတဝဿဝတီ နတ်သက်ပမာဏ ဖြစ်၏။
လူတို့အရေအတွက်ကား။ ကုဋေကိုးရာနှစ်ဆယ်၊ တကုဋေ၊ အ
နှစ်ခြောက်သန်းရှိ၏။ ထိုကြောင့်စတုဗ္ဗသာရပျို၌။ ။ ပရနိဗ္ဗိ
တ၊ ဝဿဝတီ။ ခေါ်ညီမည်သာ။ မာရ်နေရာ၌။ နတ်မှာသက်
ပေါင်း။ သောင်းနှင့်ခြောက်ထောင်။ ဆောင်သည်အသက်။ လူ
နှစ် တွက်ဖြင့်။ မှန်ချက် ရေသော်။ ကုဋေ ကိုးရာ။ စွန်းပါ နှစ်
ဆယ်။ တခုသွယ်၍။ မြတ်ကယ် ခြောက်သန်း။ မြင့်ရှည် ထွန်း
သည်။ ။ များလွန်းအာယုဇွန်တာတည်း။ ။ ဟူ၍စပ်လေ
သည်။ ။ ဤသို့လျှင်၊ နတ်ပြည်ခြောက် ထပ်၌ နတ်တို့အာယု
ပရိစ္ဆေဒကိုမှတ်ရာ၏။

ကာမသုဂတိပရိစ္ဆေဒပြီး၏။

ရူပတဆွဲခြောက်ဘုံဟူသော်ကား။ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဘုံ။ ဗြဟ္မ
ပရောဟိတာဘုံ။ မဟာဗြဟ္မာဘုံဟူ၍ ပဌမဈာန်သုံးဘုံ။ ပရိတ္တာ
ဘာဘုံ။ အပ္ပမာဏာဘာဘုံ။ အာဘဿရာဘုံဟူ၍ ဒုတိယဈာန်
၃ ဘုံ။ ပရိတ္တာသုဘာဘုံ။ အပ္ပဏာသုဘာဘုံ။ သုဘကိဏ္ဍဘုံဟူ၍
တတိယဈာန်သုံးဘုံ။ ဝေဟပ္ပုဗ္ဗိလ်ဘုံ။ အသညသတ်ဘုံ။ ဤနှစ်ဘုံ
နှင့်အဝိဟာဘုံ။ အတပ္ပိဘုံ။ သုဒဿာဘုံ။ သုဒဿိဘုံ။ အကနိဋ္ဌ

ဘုံအားဖြင့်သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံ ပေါင်း၍ စတုတ္ထဈာန်ရန်သုံးဘုံ။ ဤ
 လေးရပ်ကိုပေါင်းသော်။ ရူပတဆဲ့ခြောက်ဘုံရှိ၏။ ထိုရူပတဆဲ့
 ခြောက်ဘုံတို့တွင်။ ပဌမဈာန်သုံးဘုံတို့သည်ကား။ ။ ပဌမဈာ
 နဘုမ္မိပရနိမ္မိတဝဿဝတီဘုမ္မိတော ဥပရိပဉ္စပညာသသတသ
 ဟဿဋ္ဌသ ဟဿ ယော ဇနေ သမ တလေ အာ ကာ သေ
 တိဋ္ဌတိ။ ။ ဟုသုစိတ္တာလင်္ကာရ ကျမ်းလာသည်ဖြစ်၍။ ပရ
 နိမ္မိတဝဿဝတီဘုံမှသည်။ အထက်ကား။ ယူဇနာငါးသန်း၊ ငါး
 သိန်း၊ ရှစ်ထောင်ဖြင့်သောညီမျှသောကောင်းကင်အရပ်၌။ ပဌမ
 ဈာန်သုံးဘုံလုံးတည်၏။ ဒုတိယဈာန်သုံးဘုံတို့လည်း။ ပဌမဈာန်
 သုံးဘုံအထက်။ ငါးသန်းငါးသိန်းရှစ်ထောင်ဖြင့်သောညီမျှသော
 ကောင်းကင် အရပ်၌ တည်၏။ တတိယဈာန် ၃ ဘုံတို့လည်း။
 ဒုတိယဈာန်သုံးဘုံတို့အထက်။ ၎င်း ယူဇနာကွာရှိသောအရပ်၌
 တည်ကုန်၏။ ဝေဟဗ္ဗုလိအသညသတ်ဘုံတို့လည်း။ တတိယ
 ဈာန်သုံးဘုံအထက်။ ၎င်းယူဇနာကွာရှိသော အရပ်၌တည်ကုန်
 ၏။ ဝေဟဗ္ဗုလိအသညသတ်ဘုံတို့၏အထက်။ ၎င်းယူဇနာကွာ
 ရှိသောအရပ်၌အဝိဟာဘုံတည်၏။ အတပ္ပါဘုံ။ သုဒဿာဘုံ။ သု
 ဒဿိဘုံ။ အကနိဋ္ဌဘုံတို့သည်လည်း။ ၎င်းနည်းယူဇနာကွာရှိ
 သောအရပ်၌အဆင့်အဆင့်တည်ကုန်၏။ ။ ဤရူပတဆဲ့ခြေ
 ဘုံသားတို့၏လက္ခဏာကိုအသီးသီးပြသော်ကား။ မဟာဗြဟ္မာ
 နံပရိစာရိကတ္တာတေသံပရိသတိဘဝါတိ ဗြဟ္မာပါရိသဇ္ဇာ။ ဟု
 ဇိကာကျော်လာသည်ဖြစ်၍ မဟာဗြဟ္မာတို့၏ အလုပ်အကျွေး
 ပရိသတ်၌ဖြစ်တတ်သောကြောင့်။ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဆိုသည်။ ထို
 ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာမည်သောဗြဟ္မာတို့၏ဖြစ်နေရာဘုံသည်ကား။
 ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဘုံမည်၏။ ။ ဗြဟ္မပရောဟိတာဆိုကြောင်း
 ကား။ တေသံပရောဟိတဌာနေဌိတတ္တာ။ ဗြဟ္မပရောဟိတာ။
 ဟု၎င်းလာသည်ဖြစ်၍။ ထိုမဟာဗြဟ္မာတို့၏ပရောဟိတ်အရာ၌
 တည်သောကြောင့်။ ဗြဟ္မပရောဟိတာဆိုသည်။ ၎င်းတို့၏ဖြစ်
 ရာနေရာဘုံသည်ကား။ ဗြဟ္မပရောဟိတာဘုံမည်၏။ ။ မဟာ

ဗြဟ္မာဆိုကြောင်းကား။ တေဟိ တေဟိဈာနာဒိဟိ ဂုဏဝိသေ
သေဟိဗြဟ္မိတတာပရိရုဇာတိဗြဟ္မာနော၊ ဝဏ္ဏဝန္တတာယဝေဝဒိ
ဃာယုကတာဒိဟိဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဒိဟိမဟန္တာ ဗြဟ္မာနောတိ
မဟာဗြဟ္မာနော။ ဟု၎င်းလာသည်ဖြစ်၍။ ဈာန်အစရှိသောဂုဏ်
အထူးတို့ဖြင့် ကြီးကျန်သော ကြောင့်၎င်း။ အဆင်း သဗ္ဗာန်အ
ရောင်အဝါနှင့်ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်။ အသက်ရှည်ခြင်း စသော
ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်တို့ ကြောင့်၎င်း။ ဗြဟ္မာပါရိသဇ္ဇာ
ဗြဟ္မာတို့ထက်မြတ်ကျန်သာလွန်ကျန်သည်ဖြစ်၍ မဟာ ဗြဟ္မာ
ဆိုကျန်သည်။ ၎င်းတို့၏နေရာ ဖြစ်သော ဘုံသည်ကား။ မဟာ
ဗြဟ္မာဘုံမည်၏။ ။ ထိုပဌမဈာန်သုံးဘုံဗြဟ္မာတို့ကား။ အထူး
သဖြင့်မြတ်သောအရောင်အဝါအဆင်းတို့ဖြင့်ထွန်းတေခံပသော
အပြင်၌နေကျန်၏။ ပဌမဈာန်ဝိပါက်စိတ်တခုဖြင့်သာ ပဋိသန္ဓေ
နေကျန်၏။ ဘဝင်စုတို့လည်း။ ၎င်းစိတ်ဖြင့်ပင်ကျကျန်၏။

ပရိတ္တာဘာဘုံဆိုကြောင်းကား။ ဥပရိမေဟိပရိတ္တာအာဘာ
ဇေတေသန္တိပရိတ္တာဘာ။ ဟု၎င်းလာသည်ဖြစ်၍ အထက်၌ ဖြစ်
သောဗြဟ္မာတို့အောံနည်းသောအရောင်အဝါရှိသောကြောင့်။ ပ
ရိတ္တာဘာဆိုသည်။ ၎င်းတို့၏ဖြစ်ရာနေရာဘုံသည်ကား။ ပရိတ္တာ
ဘာဘုံမည်၏။ ။ အပ္ပမာဏာဘာဘုံဆိုကြောင်းကား။ အပ္ပမာ
ဏာအာဘာဇေတေသန္တိအပ္ပမာဏာဘာ။ ဟု၎င်းဗျူဟာလာသည်
ဖြစ်၍အတိုင်းအရှည်မရှိသောအရောင်အဝါရှိသောကြောင့်။ အပ္ပ
မာဏာဘာဆိုသည်။ ၎င်းတို့၏နေရာဘုံသည်ကား။ အပ္ပမာဏာ
ဘာဘုံမည်၏။ ။ အာဘာသရာဘုံဆိုကြောင်းကား။ ဝလာဟက
တောဝိဇ္ဇုဝိယဇ္ဈတောစိတောစ အာဘာသရတိနိဿရတိ ဇေ
တေသံသဝိတိကဈာနနိပ္ပတ္တ ခန္ဓသန္တာနတ္တာတိ အာဘာသရာ
ဟု၎င်းလာသည်ဖြစ်၍ဝိတိနှင့်တကွဈာန်ကြောင့်ဖြစ်သောခန္ဓာ
ကိုယ်ရှိသောကြောင့်။ တိမ်တိုက်ကြားမှလျှပ်ရောင်ထွက်သကဲ့
သို့။ ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါသည်။ ထိုမှဤမှထွက်တတ်ထွန်းတေခံ
ပတတ်သောကြောင့်၎င်း။ တိုင်ဖြင့်ထွန်းသော ဆီမီးလျှံကဲ့သို့

ကိုယ်မှ အရောင်အဝါတို့ သည် ပြတ်၍ ပြတ်၍ ထွက်တတ်ကျ
တတ်သောကြောင့်၎င်း။ အာဘဿရာဆိုသည်။ ၎င်းတို့နေရာ
ဘုံသည်ကား။ အာဘဿရာဘုံမည်၏။ ။ ထိုဒုတိယဈာန်ဗြဟ္မာ
တို့ကား။ အထူးသဖြင့် မြတ်သော အရောင် အဝါတို့ဖြင့် ထွန်း
တောက်ပသော အပြင်၌နေကုန်၏။ ဒုတိယဈာန်ဝိပါက်စိတ်တ
တိယဈာန်ဝိပါက်စိတ်နှစ်ခုတို့ဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေကုန်၏။ ဘဝင်စု
တိတို့လည်း။ ၎င်းစိတ်နှစ်ခုတို့ဖြင့်ပင်ကျကုန်၏။

ပရိတ္တာသုဘာဘုံဆိုကြောင်းကား။ သုဘာတိဇေယျနာအစ
လာသရိယာဘာဝရစ္စတိ။ သာဥပရိဗြဟ္မေဟိပရိတ္တာဇေတေသန္တိ
ပရိတ္တာသုဘာ။ ဟု၎င်းဋီကာကျော် လာသည်ဖြစ်၍ တခဲနက်မ
တုန်မလှုပ်တည်သောကိုယ် ရောင်ကိုယ်ဝါတို့ဖြင့်။ အထက်ဘုံ
၌ဖြစ်သောဗြဟ္မာတို့အောက်နည်းသော ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါရှိ
သောကြောင့်။ ပရိတ္တာသုဘာဆိုသည်။ ၎င်းတို့၏နေရာဘုံသည်
ကား။ ပရိတ္တာ သုဘာဘုံမည်၏။ ။ အပ္ပမာဏာ သုဘာ ဆို
ကြောင်းကား။ အပ္ပမာဏာသုဘာဇေတေသန္တိ အပ္ပမာဏာ သု
ဘာ။ ဟု၎င်းလာသည်ဖြစ်၍။ အတိုင်းအရှည် ပမာဏမရှိသော
တခဲနက်သောကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါရှိသောကြောင့်။ အပ္ပမာဏာ
သုဘာဆိုသည်။ ၎င်းတို့၏နေရာဘုံသည်ကား။ အပ္ပမာဏာသုဘာ
ဘုံမည်၏။ ။ သုဘကိဏ္ဍာဘုံဆိုကြောင်းကား။ ပဿာသရဒယ
သင်္ခါတေဟိသုဘေဟိ ကိဏ္ဍာအာကိဏ္ဍာတိသုဘကိဏ္ဍာ။ ဟု
၎င်းလာသည်ဖြစ်၍အရောင်အပေါင်းဟုဆိုအပ်သော တင့်တယ်
ခြင်းတို့ဖြင့် ဖြမ်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သုဘကိဏ္ဍာဟု ဆို
သည်။ ၎င်းတို့နေရာအရပ်သည်ကား။ သုဘကိဏ္ဍာဘုံမည်၏။ ။
ထိုတတိယဈာန် သုံးဘုံဗြဟ္မာတို့ကား။ အထူးသဖြင့်မြတ်သော
တခဲနက်သောအရောင်အဝါတို့ဖြင့် ထွန်းတောက်ပသောအပြင်
၌နေကုန်၏။ စတုတ္ထဈာန်ဝိပါက်စိတ်တခုဖြင့်သာ ပဋိသန္ဓေနေ
ကုန်၏။ ဘဝင်စုတိလည်း။ ၎င်းစိတ်ဖြင့်ပင်ကျကုန်၏။

ဝေဟမ္ပိလ်ဘုံ ဆိုကြောင်းကား။ ဈာနပ္ပဘာဝနိပ္ပတ္တိပုလံ

ဖလမေတေသန္တိ ဝေဟဗ္ဗလာ။ ဟု၎င်းဗိုကာကျော်လာသည်ဖြစ်၍
 ရှိစွာန်အာနုဘော်ကြောင့်ဖြစ်သော အထူးထူးအပြားပြားသော
 အကျိုးရှိသောကြောင့်။ ဝေဟဗ္ဗိုလ်ဆိုသည်။ ၎င်းတို့နေရာသုံ
 ကား။ ဝေဟဗ္ဗိုလ်သုံမည်၏။ ။ အသညသတ်သုံဆိုကြောင်း
 ကား။ သညာ ဝိရာဂ ဘာဝနာ နိပ္ပတ္တရူပသန္တတိမတ္တတ္တာ။ နတ္ထိ
 သညာတံရ ခေနုရတ္တာဝသေသာ အရူပက္ခန္ဓာစတေသန္တိ အ
 သညာ။ ဟု၎င်းလာသည်ဖြစ်၍ သညာ၌တပ်ခြင်းကင်းသောဘာ
 ဝနာကြောင့်။ ရုပ်အစည်မျှသာရှိသည်။ သညာတရားကိုအရင်း
 ပြုသဖြင့်ဟောအပ်ကုန်သောကြွင်းသော နာမက္ခန္ဓာတို့သည်မ
 ရှိသောကြောင့်။ သညာကင်းသောဗြဟ္မာတို့အား။ အသညသတ္တ
 ဆိုသည့်။ ၎င်းတို့၏နေရာသည်ကား။ အသညသတ်သုံမည်၏။ ထိုဝေ
 ဟဗ္ဗိုလ်အသညသတ်ဗြဟ္မာတို့ကား။ အထူးသဖြင့်မြတ်သော
 ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါတို့ဖြင့် ထွန်းတောက်ပသောတူမျှသောအ
 ပြင်၌နေကုန်၏။ ဝေဟဗ္ဗိုလ်သုံသားတို့သည်။ ပဉ္စမဈာန်ဝိပါက်
 စိတ်ဖြင့်ပဋိသန္ဓေနေကုန်၏။ ဘဝင်စုတိတို့လည်း။ ၎င်းစိတ်ဖြင့်
 ပင်ကျကုန်၏။ အသညသတ် ဗြဟ္မာတို့အားကား။ ဇီဝိတနဝက
 လာပ်ရုပ်ကိုးခုဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေကုန်၏။ ဘဝင်စုတိ တို့လည်း။
 ၎င်းစိတ်ဖြင့်ကျကုန်၏။

အဝိဟာသုံဆိုကြောင်းကား။ အပ္ပကေနကာလေနအတ္တနော
 ဌာနံနိဗ္ဗာန္တိ အဝိဟာ။ ဟုဗိုကာကျော်လာသည်ဖြစ်၍။ စိုး
 စည်းမျှကာလတို့၌လည်း။ မိမိတို့နေရာကို မစွန့်သောကြောင့်။
 အဝိဟာဆိုသည်။ ၎င်းတို့၏နေရာသည်ကား။ အဝိဟာသုံမည်၏။
 အတပ္ပါသုံဆိုကြောင်းကား။ ဒုတိယတလဝါသိနောနကေနစိတ
 ပန္နိတိအတပ္ပါ။ ဟု၎င်းလာ သည်ဖြစ်၍ ဒုတိယအပြင်၌နေကုန်
 သောဗြဟ္မာတို့သည်။ တစုံတခုသောအကြောင်းတို့ဖြင့်ပူပန်ခြင်း
 မရှိသောကြောင့်။ အတပ္ပါဆိုသည်။ ၎င်းတို့နေရာသည်ကားအ
 တပ္ပါသုံမည်၏။ ။ သုဒဿာသုံ ဆိုကြောင်းကား။ တတိယ
 တလဝါသိနောပရမသုန္ဒရရူပတ္တာသုခေနဒိဿန္တိ တိ သုဒဿာ

ဟု၎င်းလာသည်ဖြစ်၍ တတိယအပြင်၌နေကုန်သော ဗြဟ္မာတို့
သည်။ အလွန်ကောင်းမြတ်သော အရောင်အဆင်းရှိ၍ ချမ်းသာ
စွာမြင်အပ်ရှုအပ်သောကြောင့်။ သုဒဿာဆိုသည်။ ၎င်းတို့၏နေ
ရာသည်ကား။ သုဒဿာ ဘုံမည်၏။ သုဒဿာ ဘုံဆိုကြောင်း
ကား စတုတ္ထတလဝါသီနော သုပရိသုဒ္ဓိ ဒဿနတ္တာ သုခေ
ပဿန္တိတိသုဒဿိနော။ ဟု၎င်းလာသည်ဖြစ်၍စတုတ္ထအပြင်၌
နေကုန်သော ဗြဟ္မာ တို့သည်။ အလွန် စင်ကြယ်သော စက္ခု
ဝိညာဏ်ရှိသောကြောင့်။ ချမ်းသာသဖြင့် ရူပါရုံကို မြင်တတ်
သည်ဖြစ်၍ သုဒဿာ ဘုံဆိုသည်။ ၎င်းတို့ နေရာသည်ကား။ သု
ဒဿာ ဘုံမည်၏။ ။ အကနိဋ္ဌဘုံဆိုကြောင်းကား။ ပဉ္စမတလ
ဝါသီနော ဥက္ကဋ္ဌသမ္ပတ္တိ ကတ္တာနတ္တိ ဇေတသံကနိဋ္ဌ ဘာဝေါ
တိအကနိဋ္ဌော။ ဟု၎င်း လာသည်ဖြစ်၍၊ ပဉ္စမအပြင်၌ နေကုန်
သောဗြဟ္မာတို့သည်။ လွန်သောထူးသော ပြည့်စုံခြင်းရှိသော
ကြောင့်။ ငယ်သောအဖြစ်မရှိသည်ဖြစ်၍အကနိဋ္ဌဆိုသည်။ ၎င်း
တို့နေရာသည်ကား။ အကနိဋ္ဌဘုံမည်၏။ ။ ဤအဝိဟာ၊ အတပ္ပ၊
သုဒဿာ၊ သုဒဿာ ဘုံ။ အကနိဋ္ဌ။ ငါးဘုံဗြဟ္မာတို့ကိုသုဒ္ဓါဝါသဆို
ကြောင်းကား။ သုဒ္ဓါနံအနာဂါမိအရဟန္တာနမေဝအာဝါသောတိ
သုဒ္ဓါဝါသော။ ဟု၎င်းလာ သည်ဖြစ်၍ စင်ကြယ် သန့်ရှင်းကုန်
သောအနာဂါမိရဟန္တာတို့၏နေရာဖြစ်သောကြောင့်။ သုဒ္ဓါဝါသ
ဆိုသည်။ တနည်းလည်း။ အနုနယပဋိဇာတာဝတောဝါ သုဒ္ဓေါ
အာဝါသောဇေတသန္တိသုဒ္ဓါဝါသ။ ဟု၎င်းလာသည်ဖြစ်၍ ဒိဋ္ဌိ
ဂတသမ္ပယုတ်စိတ်၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်၊ ဒေါသမူစိတ်တို့၏မရှိ
ခြင်းကြောင့်။ စင်ကြယ်သော ရဟန္တာတို့၏ နေရာဖြစ်၍လည်း။
သုဒ္ဓါဝါသဆိုသည်။ ။ ထိုသုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံသားတို့ကား။ ပဉ္စ
မဈာန်ဝိပါက်စိတ်ဖြင့်ပဋိသန္ဓေနေကုန်၏။ ဘဝင်စုတိတို့သည်
လည်း။ ၎င်းစိတ်ဖြင့်ပင်ကျကုန်၏။

ရူပတဆွဲခြောက်သုံအနက်။ အသညသတ်သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံ
တို့ကိုပယ်၍ ကြွင်းသော ဆယ်ဘုံ၌ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်

ကား။ ယခင်တကျိပ်နှစ်ယောက်အနက်။ ဒုဂတိအဟိတ်၊ သုဂတိ
အဟိတ်၊ နိဗ္ဗိတိသုံးပါးမှတစ်ပါး။ တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ မဂ္ဂဌာန်လေး၊
ဖလဌာန်လေးအားဖြင့် ကိုးယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ဖြစ်
ကုန်၏။ ထိုကိုးယောက်အနက်။ တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်၌ဖြစ်သောစိတ်
တို့ကား။ ဒေါသမူဒွေမှတစ်ပါး။ အကုသိုလ်စိတ်တစ်ဆယ်။ ဗာသန
ဝိညာဏ်နှစ်ခု၊ ဇိတ္တဝိညာဏ်နှစ်ခု၊ ကာယဝိညာဏ်နှစ်ခု၊ ဟာသိတုပ္ပါဒ်
မှတစ်ပါး။ အဟိတ်စိတ်တစ်ဆယ့်တစ်ခု၊ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ မဟဂ္ဂုတ်
ကုသိုလ်ကိုးခု၊ နှုပါဝစရဝိပါက်စိတ်ငါးခု၊ ဤလေးဆယ့်သုံးခုသော
စိတ်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။သောတာပတ္တိမဂ္ဂဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်၌
သောတာပတ္တိမဂ်စိတ်တစ်ခုသာဖြစ်၏။ ။သောတာပတ္တိဖလ
ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၌ကား။ ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်စိတ်လေးခု၊ ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ်
စိတ်တစ်ခု၊ စက္ခုဝိညာဏ်နှစ်ခု၊ သောတာပတ္တိဝိညာဏ်နှစ်ခု၊ သမ္ပဒိတ္တ
နှစ်ခု၊ သန္တတိရဏသုံးခု၊ အာဝဇ္ဇာနှစ်ခုအားဖြင့်။ အဟိတ်စိတ်တစ်ဆယ့်
တစ်ခု၊ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ် ကိုးခု၊ နှုပါဝစရ
ဝိပါက်ငါးခု၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်စိတ်တစ်ခုအားဖြင့်။ သုံးဆယ့်ကိုးခု
သောစိတ်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။သကဒါဂါမိမဂ္ဂဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်
၌။ သကဒါဂါမိမဂ်စိတ် တစ်ခုသာဖြစ်၏။ ။သကဒါဂါမိဖလ
ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၌ကား။ ယခင်သုံးဆယ့်ကိုးခုတွင်။ သောတာပတ္တိဖိုလ်
စိတ်ကို ပယ်၍ သကဒါဂါမိ ဖိုလ်စိတ်ကို ထည့်သော်။ သုံးဆယ့်
ကိုးခုသော စိတ်တို့ သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ။အနာဂါမိ မဂ္ဂဌာန်
ပုဂ္ဂိုလ်၌။ အနာဂါမိမဂ်စိတ်တစ်ခုသာဖြစ်၏။ အနာဂါမိဖလဌာန်
ပုဂ္ဂိုလ်၌ကား။ ယခင်သုံးဆယ့်ကိုးခုတွင်။ သကဒါဂါမိဖိုလ်စိတ်ကို
ပယ်၍အနာဂါမိဖိုလ်စိတ်ကိုထည့်သော်။ သုံးဆယ့်ကိုးခုသောစိတ်
တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။အရဟတ္တမဂ္ဂဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၌။ အရဟတ္တ
မဂ်စိတ်တစ်ခုသာဖြစ်၏။ ။အရဟတ္တဖလဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်၌ကား။
စက္ခုဝိညာဏ်နှစ်ခု၊ သောတာပတ္တိဝိညာဏ်နှစ်ခု၊ သမ္ပဒိတ္တ နှစ်ခု၊ သန္တတိ
ရဏသုံးခု၊ အာဝဇ္ဇာနှစ်ခု၊ ဟာသိတုပ္ပါဒ်အားဖြင့် အဟိတ်စိတ်တစ်ဆယ့်
တစ်ခု၊ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ နှုပါဝစရဝိပါက်ငါးခု၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိ

ယာကိုးချ၊ အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်တချ၊ ဤသုံးဆွဲငါးချသောစိတ်တို့
 သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။အသညသတ်တံ၌ကား။ ။အသညသတ္တ
 ဗြဟ္မလောကေ ဧကောသုဂတိ အဟေတုပုဂ္ဂလော။ တသ္မိတ
 ယောကလာပါ ဟောန္တိ။ ။ဟုသုစိတ္တာ လင်္ကာရကျမ်းလာ
 သည် ဖြစ်၍ အသညသတ် တံ၌ သုဂတိ အဟိတ် ပုဂ္ဂိုလ် တ
 ယောက်သာဖြစ်သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၌ဇီဝိတနဝကလာပ်။ သုဒ္ဓဋ္ဌက
 ကလာပ် လဟုတာဒေကာဒသက ကလာပ်သုံးပါးတို့သည်ဖြစ်
 ကုန်၏။ ။သုဒ္ဓါဝါသငါးသံတို့၌ကား။ အနာဂါမိဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။
 အရဟတ္တ မဂ္ဂဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်။ အရဟတ္တဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။ ဤသုံး
 ယောက်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုသုံးယောက်တို့တွင်။ အနာဂါမိ
 ဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၌ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်လေးချ၊ ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ်စိတ်
 တချ၊ စက္ခုဝိညာဏ်နွေ။ သောတဝိညာဏ်နွေ။ သမ္ပဒိတ္တိနွေ။
 သန္တိရဏသုံးချ၊ အာဝဇ္ဇန်းနွေအားဖြင့်။ အဟိတ်စိတ်တဆွဲတချ၊
 မဟာကုသိုလ်စိတ်ရှစ်ချ၊ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကိုးချ၊ ဣပါဝစရပဉ္စ
 မဈာန်ဝိပါက်စိတ်တချ၊ အနာဂါမိဖိုလ်စိတ်တချ၊ ဤသုံးဆွဲငါးချ
 သောစိတ်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။အရဟတ္တမဂ္ဂဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၌။
 အရဟတ္တမဂ္ဂစိတ်တချသာဖြစ်၏။ အရဟတ္တ ဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၌
 ကား။ စက္ခုဝိညာဏ်နွေ။ သောတဝိညာဏ်နွေ။ သမ္ပဒိတ္တိနွေ။
 သန္တိရဏသုံးချ၊ အာဝဇ္ဇန်းနွေ။ ဟထိတုပ္ပါဒ်အားဖြင့်။ အဟိတ်
 စိတ်တဆွဲရှစ်ချ၊ မဟာကြိယာရှစ်ချ၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာကိုးချ၊ ပဉ္စ
 မဈာန်ဝိပါက်တချ၊ အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်တချ၊ ဤသုံးဆွဲတချသော
 စိတ်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။ဤသို့ဆိုအပ်ပြီးသောဣပါဝစရတ
 ဆွဲခြောက်သံသားတို့၏အာယုပရိစ္ဆေဒသည်ကား။ ။အသင်္ချေ
 ယျကပ္ပာသတတိယောဘာဂေါ။ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာနံ ဒေဝါနံအာ
 ယုဟောတိ။ ။ဟုသုစိတ္တာလင်္ကာရကျမ်းလာသည်ဖြစ်၍ အ
 သင်္ချေယျကပ်၏သုံးတို့တတို့သည်။ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဗြဟ္မာတို့၏
 အသက်ဖြစ်၏။ ။ဥပနာသင်္ချေယျကပ္ပော၊ ဗြဟ္မပရောဟိတာ
 နံအာယု။ ဟု၎င်းလာသည်ဖြစ်၍အသင်္ချေကပ်၏ထက်ဝက်သည်။

ဗြဟ္မပရောဟိတာဗြဟ္မာတို့၏အသက်ဖြစ်၏။ ။အသင်္ချေယျကပ္ပေါမဟာဗြဟ္မာနံအာယု။ ။ဟု၎င်းလာသည့်ဖြစ်၍အသင်္ချေယျကပ်သည့်လျှင်။မဟာဗြဟ္မာတို့၏အသက်ပမာဏဖြစ်၏။ ဤပဌမဈာန်သုံးဘုံဗြဟ္မာတို့၏ အာယုပရိစ္ဆေဒကိုအသင်္ချေယျကပ်ဖြင့်ပိုင်းခြားအပ်၏။ ဒုတိယဈာန်အစရှိသောအထက်ဗြဟ္မာတို့၏အာယုပရိစ္ဆေဒကိုမူကား။မဟာကပ်ဖြင့်ပိုင်းခြားအပ်၏။

ထိုအသင်္ချေယျကပ် မဟာကပ်တို့၏ သဘောလက္ခဏာကို ဤသို့သိအပ်၏။ အနံ၊အလျား၊အထူ။ တယူဇနာစီရှိသောတိုက်၌ မန်ညင်းဖြူစေ့ကိုအပြည့်ထည့်၍ အနှစ်တရာမှတစေ့။ အနှစ်တထောင်မှတစေ့စီယူဘန်များသဖြင့်။ထိုမန်ညင်းစေ့သည် ကုန်ငြားသော်လည်း။မကုန်နိုင်ရာသောသဘောသည်။ တခုသော အသင်္ချေယျကပ်မည်၏။ ထိုအသင်္ချေယျ လေးကပ်လည်မှ။ မဟာကပ် တကပ်ဖြစ်၏။ သတ္တဝါတို့အသက်ဖြင့် ပြသော်ကား။ သတ္တန္တရကပ်။ရောဂန္တရကပ်။ဒုက္ခိန္တရကပ်တို့တွင်။ တပါးပါးဖြင့်များစွာသောသတ္တဝါတို့ပျက်စီးခြင်းသို့ရောက်ပြီးသော် ကြွင်းသောသတ္တဝါတို့သဗ္ဗာန်၌ဖြစ်သောကုသိုလ်ကံ၏ အနုဘော်ကြောင့်။ ဆယ်နှစ်မှအစဉ်အတိုင်း တိုးပွားလတ်သော်။အသက်အသင်္ချေတိုင်အောင်နေရ၏တဘန်မတရားသောအဓမ္မကို ကျင့်ပြန်ကြသောကြောင့်။ တရွေ့တရွေ့ အသက်ဆုတ်ပြန်၏။ ဆယ်နှစ်နေသောအခါ၊၎င်းကပ်သုံးပါးတွင်။တပါးပါးဖြင့်သတ္တဝါတို့ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်သည် တိုင်အောင်သော အပိုင်းအခြားသည်။အန္တရကပ်တကပ်မည်၏။ ဤသို့ပိုင်းခြားအပ်သော အန္တရကပ်ခြောက်ဆဲ့လေးကပ်သည်၎င်း။ အန္တရကပ်နှစ်ဆယ်သည်၎င်း။ တခုသောအသင်္ချေယျကပ်မည်၏။ ထိုအသင်္ချေယျကပ်သည်ကား။သံဝနီကပ်၊သံဝနီဌာယိကပ်၊ဝိဝနီကပ်၊ဝိဝနီဌာယိကပ်ဟူ၍လေးပါးရှိသည်တွင်ကမ္ဘာပျက်မိဗန်းရွာသည်မှစ၍ကမ္ဘာပျက်မီးလျှံ ပြတ်သည်တိုင်အောင်သော ကာလသည်။ သံဝနီအသင်္ချေယျကပ်မည်၏။ကမ္ဘာပျက်မီးလျှံ ပြတ်သည်မှစ

၍စကြာဝဠာကုဋေတသိန်းပြည့်အောင်။ ကမ္ဘာပြုရိပ်းရွာသည်
တိုင်အောင်သောကာလသည်။ သံဝနိဌာယိ အသင်္ချေယျကပ်
မည်၏။ ကမ္ဘာပြုရိပ်းရွာသည်မှစ၍နေလပေါ်အောင်သောကာ
လသည်။ ဝိဝနိအသင်္ချေယျကပ် မည်၏။ နေလပေါ်သည်မှတ
တန်း။ ကမ္ဘာပျက်ရိပ်းရွာသည်တိုင်အောင်သောကာလသည်။ ဝိ
ဝနိဌာယိအသင်္ချေယျကပ်မည်၏။ ဤအသင်္ချေယျကပ်လေးကပ်
မှသာလျှင်။ မဟာကပ်တကပ်ဖြစ်၏။ ပဌမဈာန်သုံးဘုံဗြဟ္မာတို့
အသက်ကား။ မဟာကပ်မပြည့်မှီမီးဖျက်ခြင်းသဘောရှိသော
ကြောင့်။ အသင်္ချေယျကပ်ဖြင့်သာပိုင်းခြားအပ်၏ဟူလိုသော်။

ကမ္ဘာပျက်စဉ်ကား။ ဤသို့တည်း။ ။ သတ္တဝါရေသုအဂ္ဂိနာ
ဝိနာသတိ။ အဋ္ဌမေဝါရေဥဒကေန၊ ပုနသတ္တဝါရေသုအဂ္ဂိနာ။ အ
ဋ္ဌမေဝါရေ ဥဒကေနာတိ။ ဧဝံအဋ္ဌသုအဋ္ဌကေသု ပရိပုဏ္ဏေသု
ပစ္ဆိမေဝါရေဝါတေနဝိနာသတိ။ ။ ဟုဋီကာကျော်လာသည်
ဖြစ်၍ ထြကာသလောကသည် မီးဖြင့်ချစ်ကြိမ်ဖျက်၍နောက်
ရေတကြိမ်ဖျက်သော်၍ကြိမ်ရှိ၏။ ဤနည်းအတူမီးချစ်ကြိမ်
ရေတကြိမ်ဖျက်၍၍ကြိမ်၍လိအီးဖြင့်ခြောက်ဆဲလေးကြိမ်
စေ့သောအခါ။ လေတကြိမ်ဖျက်၏။ ထိုသို့မီးရေလေ ဖျက်ရာ
တွင်လည်း၊ ပဌမဈာန်တလံ ဥပါဒါယ အဂ္ဂိနာ၊ ဒုတိယ ဈာန်
တလံ ဥပါဒါယဥဒကေန။ တတိယဈာန်တလံ ဥပါဒါယဝါတေ
နဝိနာသတိ။ ။ ဟု၎င်းလာသည်ဖြစ်၍ မီးဖျက်သော အခါ
ပဌမဈာန်သုံးဘုံလုံးကုန်အောင်ဖျက်၏။ ရေဖျက်သောအခါဒုတိ
ယဈာန်သုံးဘုံကုန်အောင်တက်၍ဖျက်၏။ လေဖျက်သောအခါ။
တတိယဈာန် သုံးဘုံတိုင်အောင်မျှသာဖျက်၏ဟူသော ကြောင့်
၎င်း၊ မဟာကပ်မဖြစ်မှီ အသင်္ချေယျကပ်အတွင်း၌သာ။ ပဌမ
ဈာန်သုံးဘုံလုံးမီးဖျက်သည်ဖြစ်၍ ထိုပဌမဈာန်သုံးဘုံဗြဟ္မာတို့
အသက်ကိုကား၊ မဟာကပ်ဖြင့် မပိုင်းခြားအပ်၊ အသင်္ချေယျ
ကပ်ဖြင့်သာပိုင်းခြားအပ်သည်ဟု။ ဋီကာဆရာတို့ မိန့်တော်မူ
ကုန်သည်။

ပရိတ္တာဘာဗြဟ္မာတို့၏အသက်ကား။ မဟာကပ်နှစ်ကပ်ပမာ
 ဏရှိ၏။ အပ္ပမာဏာဘာဗြဟ္မာတို့အသက်ကား။ မဟာကပ်လေး
 ကပ်ပမာဏရှိ၏။ အာတာဿရာဗြဟ္မာတို့အသက်ကား။ အသင်္ချေ
 ယျာကပ်။ မဟာကပ်ခုနစ်ကပ်အားဖြင့်ရှစ်ကပ်ပမာဏရှိ၏။ ။
 ပရိတ္တာသုဘာဗြဟ္မာတို့အသက်ကား။ မဟာကပ်တဆဲ့ခြောက်
 ကပ်ပမာဏရှိ၏။ ။ အပ္ပမာဏာသုဘာဗြဟ္မာတို့အသက်ကား။
 မဟာကပ်သုံးဆဲ့နှစ်ကပ်ပမာဏရှိ၏။ ။ သုဘကိဏ္ဍဗြဟ္မာတို့
 အသက်ကား။ အသင်္ချေယျာကပ်။ မဟာကပ် ခြောက်ဆဲ့သုံး
 ကပ်ပမာဏရှိ၏။ ။ ဝေဟပ္ပိုလ် အသညသတ်ဗြဟ္မာတို့အ
 သက်ကား။ မဟာကပ်ငါးရာလျှင်ပမာဏရှိ၏။ ။ အဝိဟာဗြဟ္မာ
 တို့အသက်ကား။ မဟာကပ်တထောင်လျှင်ပမာဏရှိ၏။ ။ အ
 တပ္ပါဗြဟ္မာတို့၏အသက်ကား။ မဟာကပ်နှစ်ထောင်လျှင် ပမာ
 ဏရှိ၏။ ။ သုဒဿာဗြဟ္မာတို့အသက်ကား။ မဟာကပ်လေး
 ထောင်လျှင်ပမာဏရှိ၏။ ။ သုဒဿဗြဟ္မာတို့အသက်ကား။ မ
 ဟာကပ်ရှစ်ထောင်ပမာဏရှိ၏။ ။ အကနိဋ္ဌဗြဟ္မာတို့အသက်
 ကား။ မဟာကပ်တသောင်းခြောက်ထောင်ပမာဏရှိ၏။

ရူပါဝစရပရိစ္ဆေဒပြီး၏။

အရူပလေးဘုံ ဟူသော်ကား၊ အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံ၊
 ဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံ၊ အနိဉ္စညာ ယတနဘုံ။ နေဝသညာနာ
 သညာယတနဘုံအားဖြင့်၊ အရူပကားလေးဘုံရှိ၏။ ထိုလေးဘုံတို့
 ထွင်။ တဘုံမှသည်တဘုံအကွာသော်ကား။ အကနိဋ္ဌဘုံမှသည်။
 အထက်ယူဇနာငါးသန်း၊ ငါးထိန်း၊ ရှစ်ထောင်ကွာရှိသောအရပ်
 နှစ်။ အာကာသာနဉ္စာယတန ဘုံဖြစ်၏။ ကြွင်းသည်တို့လည်း။
 ၎င်းနည်းယူဇနာ ငါးသန်း၊ ငါးထိန်း၊ ရှစ်ထောင်စီနှင့်ရှစ် ကွာ
 သောအရပ်တို့၌အဆင့်အဆင့်ဖြစ်ကုန်၏။ ။ ထိုအရူပလေးဘုံ
 တို့သဘောလက္ခဏာကား။ ။ အာကာသာနဉ္စာယတနေပဝတ္ထာ

ပဌမာရူပိပါကဘူတစတုက္ခန္ဓာဝေ။ တေဟိပရိစ္ဆိန္ဒြိယကာ
 သောဝါအာကာသာနဉ္စာယတနဘုဋ္ဌိ။ ။ ဟုဋီကာကျော်လာ
 သည်ဖြစ်၍။ ကသိုဏ်းကိုခွါ၍ရအပ်သောအပိုင်းအခြားမရှိသော
 ကောင်းကင်အာရုံ၌ဖြစ်သောပဌမ အရူပဝိပါက်စိတ်ဖြစ်သော
 နာမက္ခန္ဓာလေးပါးသည်လျှင်၊ အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံမည်၏။
 တနည်းလည်း၊ ထိုပဌမအရူပဖြစ်သော နာမက္ခန္ဓာလေးပါးတို့
 ဖြင့်ပိုင်းခြားအပ်သော ကောင်းကင်အရပ်သည်လျှင်။ အာကာ
 သာနဉ္စာယတနဘုံမည်၏ ဟုလိုသော်။ ။ ကြွင်းသည့်သုံးဘုံ
 တို့၌လည်း၊ ဤနည်းကိုမှီ၍ယူရမည်။

အရူပလေးဘုံဗြဟ္မာတို့တွင်။ အာကာသာနဉ္စာယတနဗြဟ္မာ
 တို့သည်။ အာကာသာနဉ္စာယတနဝိပါက်စိတ် တခုဖြင့်သာပဋိ
 သန္ဓေနေသည်။ ဘဝင်စုတိလည်း။ ၎င်းစိတ်ဖြင့်ပင်ကျကျန်သည်။
 ထိုအတူဝိညာဏဉ္စာယတနဗြဟ္မာ။ အကိဉ္စညာယတန ဗြဟ္မာ။
 နေဝသညာနာသညာယတနဗြဟ္မာတို့သည်။ မိမိတို့ဝိပါက်စိတ်
 တခုဖြင့်ပဋိသန္ဓေနေကျန်သည်။ ဘဝင်စုတိစိတ်တို့လည်း။ ၎င်း
 စိတ်ဖြင့်ပင်ကျကျန်သည်။ ။ ထိုအရူပလေးဘုံ၌ဖြစ်သောဗြဟ္မာ
 တို့ကား၊ ယခင်တကျိပ်နှစ်ယေခံပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်။ ဒုဂတိအဟိတ်၊
 သုဂတိအဟိတ်၊ ဇိဟိတ်၊ သောတာပတ္တိ မဂ္ဂဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို
 ပယ်၍တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် အရိယာချနစ်ယောက်အားဖြင့်။ ဤ
 ရှစ်ယောက်တို့သည်ဖြစ်ကျန်၏။ ထိုရှစ်ယောက်တို့တွင်။ အါကာ
 သာနဉ္စာယတနဘုံ၌ တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်၌ဖြစ်သောစိတ်ကား။ ဧဝါ
 သမ္မုဒ္ဓေမှတပါးအကုသိုလ်စိတ်တဆယ်။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်
 တခု။ မယာကုသိုလ်ရှစ်ခု။ အရူပါဝစရကုသိုလ်စိတ်လေးခု။ အာ
 ကာသာနဉ္စာယတနဝိပါက်စိတ်တခုအားဖြင့်။ နှစ်ဆဲ့လေးခုသော
 စိတ်တို့သည်ဖြစ်ကျန်၏။ ။ ဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံ၌ဖြစ်သော
 တိဟိတ်ကား။ ယခင်နှစ်ဆဲ့လေးခုတွင်။ အာကာသာနဉ္စာယတန
 ကုသိုလ်ဝိပါက်ကိုပယ်၍ ဝိညာဏဉ္စာယတန ဝိပါက်ကိုထည့်
 သော်။ နှစ်ဆဲ့သုံးခုသောစိတ်တို့သည်ဖြစ်ကျန်၏။ အကိဉ္စညာ

ယတနသံဂါ ဖြစ်သောတိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်၌။ ယခင်နှစ်ဆဲ့သုံးခုတွင်။
 ဝိညာဏဉာယတနကုသိုလ်ဝိပါက်ကိုပယ်၍ အာကိဉ္ဇာယတန
 ဝိပါက်ကိုထည့်သော်။ နှစ်ဆဲ့နှစ်ခုသောစိတ်တို့သည် ဖြစ်ကုန်
 ၏။ ။ နေဝသညာ နာသညာယတန သံဂါဖြစ်သော တိဟိတ်
 ပုဂ္ဂိုလ်၌။ ယခင်နှစ်ဆဲ့နှစ်ခုတွင်။ အာကိဉ္ဇာယတန ကုသိုလ် ဝိ
 ပါက်ကို ပယ်၍။ နေဝသညာ နာသညာ ယတန ဝိပါက်ကို
 ထည့်သော် နှစ်ဆဲ့ တခုသော စိတ်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ။
 အာကာသာနဉာယတနသံဂါဖြစ်သော သောတာပတ္တိ ဖလဌာန်
 ပုဂ္ဂိုလ်၌။ ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်စိတ်လေးခု။ ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ်တခု။ မ
 နောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်တခု။ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။ အရူပကုသိုလ်
 လေးခု။ အာကာသာနဉာယတနဝိပါက်စိတ်တခု။ သောတာပတ္တိ
 ဖိုလ်စိတ်တခုအားဖြင့်။ နှစ်ဆယ်သောစိတ်သာဖြစ်၏။ ။ ဝိညာ
 ဏဉာယတနသံဂါ သောတာပတ္တိ ဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၌။ ယခင်နှစ်
 ဆယ်သော စိတ်တို့တွင်။ အာကာသာနဉာယတန ကုသိုလ်ဝိ
 ပါက်ကိုပယ်၍ဝိညာဏဉာယတနဝိပါက်ကိုထည့်သော် တဆဲ့
 ကိုးခုသောစိတ်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။ အာကိဉ္ဇာယတနသံ
 ဂါဖြစ်သော သောတာပတ္တိဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၌ကား။ ယခင်တဆဲ့
 ကိုးခုတွင်။ ဝိညာဏဉာယတန ကုသိုလ်ဝိပါက်ကိုပယ်၍ အာ
 ကိဉ္ဇာယတနဝိပါက်ကိုထည့်သော်တဆဲ့ရှစ်ခုသော စိတ်တို့
 သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။ နေဝသညာနာသညာယတနသံဂါဖြစ်သော
 သောတာပတ္တိ ဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၌။ ယခင်တဆဲ့ရှစ်ခုတွင်။ အာ
 ကိဉ္ဇာယတနကုသိုလ်ဝိပါက်ကိုပယ်၍နေဝသညာနာသညာ
 ယတနဝိပါက်ကိုထည့်သော်။ တဆဲ့ခုနစ်ခုသော စိတ်တို့သည်
 ဖြစ်ကုန်၏။ ။ သကဒါဂါမိမဂ္ဂဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၌ကား။ သကဒါဂါမိ
 မဂ်စိတ်တခုသာဖြစ်၏။ ။ အာကိဉ္ဇာယတနသံဂါဖြစ်သော
 သကဒါဂါမိဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၌။ ယခင်သောတာပတ္တိဖလဌာန်၌
 ဖြစ်သောစိတ်နှစ်ဆယ်တွင်။ သောတာပတ္တိဖိုလ်စိတ်ကိုပယ်၍
 သကဒါဂါမိ ဖိုလ်စိတ်ကိုထည့်သော်။ နှစ်ဆယ်သော စိတ်တို့

သည့်ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိညာဏဗ္ဗာယတနသကခါဂါမိဖလဌာန်၌ တ
ဆွဲကိုးချစ်အါကိဉ္ဇညာယတနသကခါဂါမိဖလဌာန်၌တဆွဲရှစ်ချစ်
နေဝသညာနာသညာယတနသကခါဂါမိဖလဌာန်၌ တဆွဲချစ်
ချစ်၎င်းနည်းအစဉ်အတိုင်း။ သောတာပတ္တိ ဖိုလ်စိတ်ကိုပယ်၍သ
ကခါဂါမိဖိုလ်စိတ်ကိုထည့်သော်။ ဆိုအပ်ပြီးသောသင်္ချာအတိုင်း
ဖြစ်ကုန်၏။ ။ အနာဂါမိမဂ္ဂဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၌ကား။ အနာဂါမိမဂ်
စိတ်တခုသာဖြစ်၏။ ။ အာကာသာနဗ္ဗာယတနအနာဂါမိဖလ
ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၌ ယခင်ရှေးနည်းတူစိတ်နှစ်ဆယ်။ ဝိညာဏဗ္ဗာယတ
နအနာဂါမိဖလဌာန်၌ စိတ်တဆွဲကိုးချစ်အါကိဉ္ဇညာယတနအနာ
ဂါမိဖလဌာန်၌စိတ်တဆွဲရှစ်ချစ်။ နေဝသညာနာသညာယတနအ
နာဂါမိဖလဌာန်၌ စိတ်တဆွဲချစ်ချစ်၎င်းနည်းအစဉ်အတိုင်းသက
ခါဂါမိဖိုလ်စိတ်ကိုပယ်၍အနာဂါမိဖိုလ်စိတ်ကိုထည့်သော်။ ဆို
အပ်ပြီးသောသင်္ချာတို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။ အရဟတ္တမဂ္ဂဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်
၌ကား။ အရဟတ္တမဂ်စိတ်တခုသာဖြစ်၏။ ။ အာကာသာနဗ္ဗာယ
တနအရဟတ္တဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၌။ မနောဒွါရဝဇ္ဇန်းစိတ်တခု။ မ
ဟာကြိယာစိတ်ရှစ်ချစ်။ အရူပါဝစရကြိယာစိတ်လေးချစ်။ အာကာ
သာနဗ္ဗာယတနပိပါကံစိတ်တခု။ အရဟတ္တဖိုလ်စိတ် တခုအား
ဖြင့်။ တဆွဲငါးချစ်သောစိတ်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိညာဏဗ္ဗာယတန
အရဟတ္တဖလဌာန်၌။ ယခင်တဆွဲငါးချစ်တွင်။ အာကာသာနဗ္ဗာယ
တနပိပါကံကြိယာကိုပယ်၍ဝိညာဏဗ္ဗာယတနပိပါကံကိုထည့်
သော်။ တဆွဲလေးချစ်သောစိတ်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ အာကိဉ္ဇညာ
ယတနအရဟတ္တဖလဌာန်၌။ ယခင်တဆွဲလေးချစ်တွင်။ ဝိညာဏဗ္ဗာ
ယတနပိပါကံကြိယာကိုပယ်၍အာကိဉ္ဇညာယတနပိပါကံစိတ်
ကိုထည့်သော်။ တဆွဲသုံးချစ်သောစိတ်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ နေဝ
သညာနာသညာယတန အရဟတ္တဖလဌာန်၌ ယခင်တဆွဲသုံးချစ်
တွင်။ အာကိဉ္ဇညာယတနပိပါကံကြိယာကိုပယ်၍ နေဝသညာ
နာသညာယတနပိပါကံကိုထည့်သော်။ တဆွဲနှစ်ချစ်သောစိတ်တို့
သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။ အာကာသာနဗ္ဗာ ယတနတို့၌ ဖြစ်သော

ဗြဟ္မာတို့အသက်အပိုင်းအခြားကား။ မဟာကပ်နှစ်သောင်းပမာ
ဏရှိ၏။ ဝိညာဏဉ္စာယတနသုံးခုဖြစ်သော ဗြဟ္မာတို့အသက် အ
ပိုင်း အခြားကား။ မဟာကပ် လေးသောင်း ပမာဏရှိ၏။ အာ
ကိဉ္စညာယတနသုံးခုဖြစ်သော ဗြဟ္မာတို့၏။ အသက်အပိုင်းအခြား
ကား။ မဟာကပ်ခြောက်သောင်းပမာဏရှိ၏။ နေဝသညာနာ
သညာယတနသုံးခုဖြစ်သော ဗြဟ္မာတို့ အသက် အပိုင်းအခြား
ကား။ မဟာကပ်ရှစ်သောင်းလေးထောင်ပမာဏရှိ၏။

အဂ္ဂပါဝစရပရိစ္ဆေဒပြီး၏။

ဤသို့ဆိုအပ်ပြီးသော ကာမတဆွေတဘုံ၊ ရူပတဆွေခြောက်
ဘုံ။ အဂ္ဂပလေးဘုံအားဖြင့်သုံးဆွေတဘုံဖြစ်ကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တ
ကျိပ်နှစ်ယောက်တို့ကို အကျယ်ဝေတန်သော်ကား။ နှစ်ရ၃၊ တ
ကျိပ်၊ လေးယောက်ရှိ၏။ နှစ်ရ၃၊ တကျိပ်၊ လေးယောက်ဟူသော်
ကား။ အပါယ်လေးဘုံ၌ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်တယောက်ရ၏။ လေးဘုံ
ဖြစ်သောကြောင့်။ ပုဂ္ဂိုလ်လေးယောက်ဖြစ်၏။ မနုဿဘုံ၊ စတု
မဟာရာဇာဘုံတို့၌တကျိပ်နှစ်ယောက်အနက်။ ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်ကို
ပယ်၍တကျိပ်တယောက်စီရသောကြောင့်။ နှစ်ကျိပ်နှစ်ဖြစ်၏။
တြင်းသဉ္ဇနတ်ပြည်ငါးရပ်တို့၌။ ၎င်းတကျိပ်နှစ်ယောက်အနက်။
သုဂတိအဟိတ်ကိုပယ်၍တကျိပ်ရသောကြောင့်။ ငါးကျိပ်ဖြစ်
၏။ ပဌမဈာန်သုံးဘုံ။ ဒုတိယဈာန်သုံးဘုံ။ တတိယဈာန်သုံးဘုံ။ ဝေ
ဟဗ္ဗိလ်အားဖြင့်ဂ္ဂပါဝစရဆယ်ဘုံတို့၌။ ၎င်းတကျိပ်နှစ်ယောက်အ
နက်။ ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်၊ သုဂတိအဟိတ်၊ ဗွိဟိတ်သုံးယောက်ကိုပယ်
၍ကိုးယောက်စီရသောကြောင့်။ ၎င်းဆယ်ဘုံ၌။ ကိုးဆယ်ဖြစ်၏။
အသညသတ်ဘုံ၌ကား။ သုဂတိအဟိတ်တယောက်သာရ၏။ သုဒ္ဓါ
ဝါသငါးဘုံ၌။ အနာဂါမိဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။ အရ ဟတ္ထ မဂ္ဂဌာန်
ပုဂ္ဂိုလ်။ အရဟတ္တဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့်တဘုံလျှင်သုံးယောက်
စီရသောကြောင့်။ တကျိပ်ငါးယောက်ဖြစ်၏။ အဂ္ဂပလေးဘုံတို့

ဒွိကား။ ဒုဂတိအဟိတ်၊ သုဂတိအဟိတ်၊ နိဂဟိတ်၊ သောတာပတ္တိ
မဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုပယ်၍ နှစ်ယောက်စီရသောကြောင့်။ သုံး
ကျိပ်နှစ်ယောက်ဖြစ်၏။ ဤအလုံးစုံကိုပေါင်းသော်။ နှစ်ရသ၊ တ
ကျိပ်၊ လေးယောက်ဖြစ်၏။ ။ ထိုကြောင့်။ ပုဂ္ဂိုလ်အပြား။ ဝါက
ရား။ ကောက်ငြားယူလစ်။ အပါယ်တုံမှာ။ ဒုဟိတ်တစ်။ လေးတုံ
ကိုမူ။ ပုဂ္ဂိုလ်လေးယောက်ဖြစ်၏။ စတုမဟာရာဇ်နှင့်မနုဿ။ ဒု
ကိုပစ်၍။ ဆွဲတစ်စီလျှင်ရ၏။ ထက်ဒေဝငါးတုံနတ်။ ဒုဟိတ်သု
ကြဉ်။ တုံငါးခွင်မှာ။ အစဉ်ငါးကျိပ် မှတ်လော့။ ။ အသည
သတ်တတုံတွင်။ သညာဆိတ်သည့်။ သုဟိတ် တယောက်ပင်
တည့်။ ။ ထက်ငါးခွင်သုဒ္ဓါဝါသ။ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂလ။ အရဟတ္တ
ဟု။ မဂ္ဂဗလဋ္ဌာန်။ အမှန်သုံးစီရ၏။ ကြွင်းရှုပဆယ်တုံဝယ်။ လေး
ယောက်ပုထု။ ပုဂ္ဂိုလ်စုတွင်။ ဒုသုဒ္ဓိကိုပယ်၍ ပေါင်းကိုးဆယ်
သင်္ချာရ။ ကိုယ်စီဖြစ်သည်။ ဘေဠာယျာဇေတွက်ဆလော့။ ။ အရှု
ပလေးတုံမှာ။ ဒုသုဒ္ဓိမှန်၊ သောတာပန်ကို။ ကြဉ်ပြန်နှစ်ယောက်
သာတည့်။ ကျဉ်းရုံးကာမှတ်လွယ်မော။ ပညာရှိသူ။ ဥာဏ်ရှိ
လူတို့။ လွယ်ကူသိစေသောတည့်လေ။ ဟုစပ်လေသည်။

သုံးဆွဲတတုံနှစ်ဖြစ်ကုန်သောသတ္တဝါတို့အား။ မိမိတို့သုံအား
လျော်စွာ။ ရထိုက်မရထိုက်ကုန်သောယောနိပဋိသန္ဓေတို့ကိုပြ
သော်ကား။ ။ နိရယေကောဩပပါတိကယောနိဟောတိ။ ။
ဟုသုစိတ္တာ လင်္ကာရကျမ်း လာသည်ဖြစ်၍ ငရဲတုံနှစ် ဖြစ်ကုန်
သောငရဲသူတို့အား။ ဥပပါတ်ပဋိသန္ဓေတပါးသာဖြစ်သည်။ ထို
ငရဲသူ သတ္တဝါတို့အား။ ပဋိသန္ဓေစိတ် ဥပါဒ်သည်နှင့် တပြိုင်
နက်။ စက္ခုဒသက၊ သောတဒသက၊ ဗာနဒသက၊ ဇိဝှဒသက၊
ကာယဒသက၊ ဘာဝဒသက၊ ဝတ္ထုဒသက။ ဤခုနစ်ပါးသော
ကလာပ်ရုပ်တို့သည်။ တပြိုင်နက်ဖြစ်ကုန်၏။ စက္ခုသောတစ
သည်ချိုသောသတ္တဝါတို့မှာ။ ချိုသည့်ရုပ်ကလာပ်တို့ကိုပယ်၍
ဖြစ်သည့်ရုပ်ကလာပ်တို့ကိုထည့်ရမည်။ အဗာနကောဩပပါ
တိကောနတ္ထိ။ ။ ဟုယဓိကံအဋ္ဌကထာလာသည်ဖြစ်၍ ဗာန

ချိုသောငရဲသတ္တဝါမရှိဟု ယူအပ်၏။ ။တိရစ္ဆာန်နေ အန္တ
 ယောနိ။ ဇလာဗုဇယောနိ။ သံသေဒဇယောနိ။ ဩပပါတိက
 ယောနိစေတိစတသေသာယောနိယောဘဝန္တိ။ ။ဟုသုစိတ္တာ
 လင်္ကာရလာသည့်ဖြစ်၍။တိရစ္ဆာန်သုံ၌ဖြစ်ကုန်သောတိရစ္ဆာန်
 သတ္တဝါတို့အား။ အန္တဇပဋိသန္ဓေ။ဇလာဗုဇပဋိသန္ဓေ။သံသေဒ
 ဇပဋိသန္ဓေ။ ဥပပါတ်ပဋိသန္ဓေ။ ဤလေးပါးတို့သည် ဖြစ်ကုန်
 ၏။ ။နိဇ္ဈာမတဏှာကပေတဝဇ္ဇိတေပေတလောကေ အန္တဇ
 ယောနိဇလာဗုဇယောနိသံသေဒဇယောနိ ဩပပါတိကယော
 နိစေတိစတသေသာယောနိယောဘဝန္တိ။ ။ဟု၎င်းလာသည်
 ဖြစ်၍နိဇ္ဈာမတဏှာကပြိတ္တာမှတပါးသော ပြိတ္တာသတ္တဝါတို့၌
 ကား။အန္တဇပဋိသန္ဓေ။ဇလာဗုဇပဋိသန္ဓေ။သံသေဒဇပဋိသန္ဓေ
 ဥပပါတ်ပဋိသန္ဓေ။ဤလေးပါးတို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။နိဇ္ဈာမ
 တဏှာကပေတာဝနာဩပပါတိကာယေဝ။ ။ဟု၎င်းလာသည်
 ဖြစ်၍ နိဇ္ဈာမတဏှာကပြိတ္တာတို့မှာ။ ဥပပါတ်ပဋိသန္ဓေတပါး
 သာဖြစ်သည်ယူရမည်။ ပြိတ္တာအသူရကာယံ တို့၌လည်း။ ပဋိ
 သန္ဓေလေးပါးလုံးပင် ဖြစ်သည်။ လူတို့၌လည်း။ ၎င်းပဋိသန္ဓေ
 လေးပါးလုံးပင်ဖြစ်သည်။ ဘုမ္မဗိုးနတ်တို့၌လည်း။ ၎င်းလေးပါး
 လုံးပင်ဖြစ်သည်။ ။ဆကာမာဝစရဒေဝေသုကောဩပပါတိ
 ကယောနိဘဝတိ။ ။ဟု၎င်းလာသည်ဖြစ်၍ ဆကာမာဝစရ
 နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်၌ကား။ ဥပပါတ်ပဋိသန္ဓေတပါးသာဖြစ်
 ၏။ ။ရူပအရူပဗြဟ္မာတို့အားလည်း။ ။၎င်းဥပပါတ်ပဋိသန္ဓေ
 တပါးမျှသာဖြစ်၏ဟူလိုသော်။

သံပိုင်းပြီး၏။

ဆိုအပ်ပြီးသောပရမတ္ထတရားတို့ကိုစုပေါင်း၍ရသင့်တိုင်း
 ပြသော်ကား။ အာသဝအားဖြင့်လေးပါး၊ ဩဃအားဖြင့် လေး
 ပါး၊ ယောဂအားဖြင့်လေးပါး၊ ဂန္ဓအားဖြင့် လေးပါး၊ ဥပါဒါနိ

အားဖြင့်လေးပါး။ နိဝရဏအားဖြင့်ခြောက်ပါး။ အနုသယအား
 ဖြင့်ခုနစ်ပါး။ သံယောဇဉ်အားဖြင့်ဆယ်ပါး။ ကိလေသာအားဖြင့်
 ဆယ်ပါး။ ဟိတ်အားဖြင့်ခြောက်ပါး။ ဈာန်အားဖြင့် ခုနစ်ပါး။
 မဂ္ဂင်အားဖြင့်ဆယ်ပါး။ ဣန္ဒြိယအားဖြင့် နှစ်ဆဲ့နှစ်ပါး။ ဗိုလ်အား
 ဖြင့်ကိုးပါး။ အဓိပတိအားဖြင့်လေးပါး။ အာဟာရအားဖြင့်လေး
 ပါး။ သတိပဋ္ဌာန်အားဖြင့်လေးပါး။ သမပဋ္ဌာန်အားဖြင့်လေးပါး။
 ဣဒ္ဓိပ္ပါဒ် အားဖြင့်လေးပါး။ ဣန္ဒြိယအားဖြင့်ငါးပါး။ ဗိုလ်အားဖြင့်
 ငါးပါး။ ဗောဇ္ဈင်အားဖြင့်ခုနစ်ပါး။ မဂ္ဂင်အားဖြင့်ရှစ်ပါး။ ခန္ဓာ
 အားဖြင့်ငါးပါး။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာအားဖြင့်ငါးပါး။ အာယတနအား
 ဖြင့် တဆဲ့နှစ်ပါး။ ဓါတ်အားဖြင့် တဆဲ့ရှစ်ပါး။ သစ္စာအားဖြင့်
 လေးပါး။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အင်္ဂါအားဖြင့်တဆဲ့နှစ်ပါး။ ဤနှစ်ဆဲ့ကိုး
 ပါးသော သင်္ခေပနည်းတို့ဖြင့်။ အသီးအသီးကောက်၍ သိအပ်
 ကုန်၏။

ထိုနှစ်ဆဲ့ကိုးပါးသော သင်္ခေပနည်းတို့တွင်။ အာသဝ အား
 ဖြင့်လေးပါးဟူသော်ကား။ ကာမာသဝလည်းတပါး။ တဝါသ
 ဝလည်းတပါး။ ဒိဋ္ဌာသဝလည်းတပါး။ အဝိဇ္ဇာသဝလည်းတပါး။
 ဤသို့လျှင် ကိစ္စအားဖြင့် လေးပါး။ တရားကိုယ် အားဖြင့်ကား။
 လောဘ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ မောဟသုံးပါးတည်း။ ထိုသုံးပါးတို့တွင်။ လောဘ
 စေတသိက်သည်။ ကာမာသဝမည်၏။ တဝါသဝလည်းမည်၏။
 ဒိဋ္ဌိ စေတသိက်သည်။ ဒိဋ္ဌာသဝမည်၏။ မောဟ စေတသိက်
 သည်။ အဝိဇ္ဇာသဝမည်၏။ ထိုလောဘ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ မောဟတို့သည်။
 ရှေးအဘို့မထင်သည်ဖြစ်၍ ကြာမြင့်စွာ ထုံတတ်သောကြောင့်
 ၎င်း။ အနာမ ယိုထွက်စသော အစေးကဲ့သို့။ စက္ခုအစရှိသော
 အားဖြင့်။ အာရုံတို့၌ယိုစီးတတ်သောကြောင့်၎င်း။ ထိုတရားတို့
 သည်တုံအားဖြင့် နေဝသညာနာသညာယတန သုံတိုင်အောင်။
 လောကီဓမ္မအားဖြင့်ကား။ ဂေါတြဘူတိုင်အောင်ပြန့်နှံ့စေ၍ယို
 စိတတ်သောကြောင့်၎င်း။ အာသဝမည်ကုန်၏ဟူလိုသော်။

ဩဇာအားဖြင့်လေးပါးဟူသော်ကား။ ကာမောဇာ၊ တဝေါ

ဃ၊ ဒိဋ္ဌောဃ၊ အဝိဇ္ဇောဃဟူ၍ ကိစ္စအားဖြင့် လေးပါးတည်း။
 တရားကိုယ်အားဖြင့်သော်ကား။ လောဘ၊ ဒိဋ္ဌိ မောဟသုံးပါး
 တည်း။ ထိုသုံးပါးတို့တွင်။ လောဘစေတသိက်သည်။ ကာမော
 ဃ၊ ဘဝေါဃမည်၏။ ဒိဋ္ဌိစေတသိက်သည်။ ဒိဋ္ဌောဃ မည်၏။
 မောဟစေတသိက်သည်။ အဝိဇ္ဇောဃမည်၏။ ထိုလောဘ၊ ဒိဋ္ဌိ၊
 မောဟတို့သည်။ သတ္တဝါတို့ကိုနှိပ်စက်၍ သတ်သကဲ့သို့၎င်း။
 ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ နစ်မွန်းစေသကဲ့သို့၎င်း။ ပြုတတ် ဖြစ်တတ်သော
 ကြောင့်။ ဩဃမည်ကုန်၏ဟူလိုသော်။

ယောဂအားဖြင့်လေးပါးဟူသော်ကား။ ကာမယောဂ၊ ဘဝ
 ယောဂ၊ ဒိဋ္ဌိယောဂ၊ အဝိဇ္ဇာယောဂဟူ၍ကိစ္စအားဖြင့်လေးပါး
 တည်း။ တရားကိုယ်အားဖြင့်ကား။ လောဘ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ မောဟသုံးပါး
 တည်း။ ထိုသုံးပါးတို့တွင်။ လောဘ စေတသိက်သည်။ ကာမ
 ယောဂ၊ ဘဝယောဂမည်၏။ ဒိဋ္ဌိစေတသိက်သည်။ ဒိဋ္ဌိယောဂ
 မည်၏။ မောဟစေတသိက်သည်။ အဝိဇ္ဇာယောဂမည်၏။
 ဤလောဘ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ မောဟတရားသုံးပါးတို့သည်။ ဝဋ်ဆင်းရဲ၌၎င်း။
 ဘဝဟုဆိုအပ်သောယန္တရား၌၎င်း။ သတ္တဝါတို့ကိုကံ၏အကျိုးနှင့်
 လျော်စွာယှဉ်စေတတ်သောကြောင့်၎င်း။ တနည်းလည်း။ ဘဝ
 တပါး အစရှိသည်ကို တဦးသောဘဝ အစရှိသည်တို့နှင့် ဝဋ်
 ဆင်းရဲ၌သတ္တဝါတို့ကိုယှဉ်စေတတ်သောကြောင့်၎င်း။ ယောဂ
 မည်ကုန်၏ဟူလိုသော်။

ဂန္ဓအားဖြင့်လေးပါးဟူသော်ကား။ အဝိဇ္ဇာကာယဂန္ဓ။ ဗျာပါ
 ဒကာယဂန္ဓ။ သိလဗ္ဗတပရာမာသ ကာယဂန္ဓ။ ဣဒ္ဓိသစ္စာဘိနိ
 ဝေသကာယဂန္ဓဟူ၍ကိစ္စအားဖြင့်လေးပါးတည်း။ တရားကိုယ်
 အားဖြင့်ကား။ လောဘ၊ ဒေါသ၊ ဒိဋ္ဌိ သုံးပါးတို့တည်း။ ထိုသုံးပါး
 တို့တွင်လောဘစေတသိက်သည်။ အဝိဇ္ဇာကာယဂန္ဓမည်၏။ ဒေါ
 သစေတသိက်သည်။ ဗျာပါဒကာယဂန္ဓမည်၏။ ဒိဋ္ဌိစေတသိက်
 သည်။ သိလဗ္ဗတပရာမာသ ကာယဂန္ဓမည်၏။ ဣဒ္ဓိသစ္စာဘိနိ
 ဝေသကာယဂန္ဓလည်းမည်၏။ ဤလောဘ၊ ဒေါသ၊ ဒိဋ္ဌိတို့သည်

နာမ်တရားအပေါင်းဖြင့်ရုပ်တရားအပေါင်းကို၎င်း။ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်
သောကာယဖြင့်အနာဂတ်ဖြစ်သောကာယကို၎င်း ရပ်ပတ်ထုံး
ဖွဲ့တတ်သောကြောင့်ဂန္ဓမည်ကုန်၏ဟူလိုသော်။

ဥပါဒါနိအားဖြင့်လေးပါးဟူသော်ကား။ ကာရုပ္ပါဒါနိ၊ ဒိဋ္ဌုပ္ပါ
ဒါနိ၊ သီလဗ္ဗတုပ္ပါဒါနိ။ အတ္တဝါဒုပ္ပါဒါနိ ဟူ၍ ကိစ္စအားဖြင့် လေး
ပါးတည်း။ တရားကိုယ်အားဖြင့်ကား။ လောဘ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ နှစ်ပါးသာ
တည်း။ ထိုနှစ်ပါး တို့တွင် လောဘ စေတသိက် သည်။ ကာ
ရုပ္ပါဒါနိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိစေတသိက်သည်။ ဒိဋ္ဌုပ္ပါဒါနိ။ သီလဗ္ဗတုပ္ပါ
ဒါနိ။ အတ္တဝါဒုပ္ပါဒါနိမည်၏။ ဤလောဘဒိဋ္ဌိနှစ်ပါးတို့ကား။ မြွေ
သည်ဘားကို မြွေစွာ တမ်းယူသကဲ့သို့။ အာရုံကိုမြွေစွာတမ်းယူ
တတ်သောကြောင့်။ ဥပါဒါနိမည်၏ဟူလိုသော်။

နိဝရဏ အားဖြင့် ခြောက်ပါး ဟူသော်ကား။ ကာမဆန္ဒနိဝရဏ၊
နိဝရဏ။ ဗျာပါဒနိဝရဏ။ ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏ။ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနိဝရ
ဏ။ ဝိစိကိစ္ဆာနိဝရဏ။ အဝိဇ္ဇာနိဝရဏဟူ၍ ကိစ္စအားဖြင့်ခြေခံ
ပါးတည်း။ တရားကိုယ်အားဖြင့်ကား။ လောဘ၊ ဒေါသ၊ ထိန၊ မိဒ္ဓ၊
ဥဒ္ဓစ္စ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ မောဟအားဖြင့်ရှစ်ပါးတည်း။ ထိုရှစ်
ပါးတို့တွင်လောဘစေတသိက်သည်ကား။ ကာမဆန္ဒနိဝရဏ
မည်၏။ ဒေါသစေတသိက်သည်။ ဗျာပါဒနိဝရဏမည်၏။ ထိန
စေတသိက်သည်။ မိဒ္ဓစေတသိက်သည်။ ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏမည်
၏။ ဥဒ္ဓစ္စစေတသိက်၊ ကုက္ကုစ္စစေတသိက်သည်။ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနိ
ဝရဏမည်၏။ ဝိစိကိစ္ဆာစေတသိက်သည်။ ဝိစိကိစ္ဆာနိဝရဏ
မည်၏။ မောဟစေတသိက်သည်။ အဝိဇ္ဇာနိဝရဏမည်၏။ ဤရှစ်
ပါးသော စေတသိက်တို့ကား။ ဈာန်အစရှိသော အားဖြင့် ဖြစ်
သောကုသိုလ်စိတ်ကိုဖြစ်တတ်သောကြောင့်၎င်း။ ပညာစက္ခု
ကိုဖုံးလွှမ်း ပိတ်ပင်တတ်သောကြောင့်၎င်း။ နိဝရဏမည်ကုန်
၏ဟူလိုသည်။

အနုသယအားဖြင့် ခုနစ်ပါးဟူသော်ကား။ ကာမရာဂါနုသ
ယ၊ တဝရာဂါနုသယ။ ပဋိစ္စာနုသယ။ မာနာနုသယ၊ ဒိဋ္ဌိနုသယ။

ဝိစိကိစ္ဆာနူသယ။ အဝိဇ္ဇာနူသယဟူ၍ ကိစ္စအားဖြင့် ခုနစ်ပါး
 တည်း။ တရားကိုယ်အားဖြင့်ကား။ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိ
 စိကိစ္ဆာ၊ မောဟဤခြောက်ပါးသောတရားသည်လျှင်။ အနုသ
 ယခုနစ်ပါးဟု မှတ်ရမည်။ ထိုခုနစ်ပါးသောအနုသယတို့တွင်။
 လောဘစေတသိက်သည်။ ကာမရာဂါနုသယ၊ ဘဝရာဂါနုသ
 ယမည်၏။ ဒေါသစေတသိက်သည်။ ပဒိုဗ္ဗာနုသယမည်၏။ မာန
 စေတသိက်သည်။ မာနာနုသယမည်၏။ ဒိဋ္ဌိစေတသိက်သည်။
 ဒိဋ္ဌာနုသယမည်၏။ ဝိစိကိစ္ဆာစေတသိက်သည်။ ဝိစိကိစ္ဆာနုသ
 ယမည်၏။ မောဟစေတသိက်သည်။ အဝိဇ္ဇာနုသယမည်၏။ ဤ
 ခြောက်ပါးသောစေတသိက်တို့သည်။ မဂ်ဖြင့်မပယ်အပ်သေး
 သည်ဖြစ်၍အဘန်တလဲလဲသတ္တဝါတို့သဏ္ဌာန်၌ဖြစ်တတ်သော
 ကြောင့်။ အနုသယခုနစ်ပါးမည်၏ဟုလိုသော်။

သံယောဇဉ်အားဖြင့်ဆယ်ပါးဟူကော်ကား။ ကာမရာဂသံ
 ယောဇဉ်။ ဘဝရာဂသံယောဇဉ်။ ပဒိုဗ္ဗာသံယောဇဉ်။ မာနသံ
 ယောဇဉ်။ ဒိဋ္ဌိသံယောဇဉ်။ သီလဗ္ဗတပရာမာသသံယောဇဉ်။ ဝိ
 စိကိစ္ဆာသံယောဇဉ်။ ဣဿာသံယောဇဉ်။ မစ္ဆရိယသံယောဇဉ်။
 အဝိဇ္ဇာသံယောဇဉ်ဟူ၍ ကိစ္စအားဖြင့် ဆယ်ပါးတည်း။ တရား
 ကိုယ်အားဖြင့်ကား။ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊
 ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ မောဟဤကိုးပါးကို သံယောဇဉ်ဆယ်ပါး
 ပြားသည်မှတ်ရမည်။ လောဘစေတသိက်သည်ကား။ ကာမ
 ရာဂသံယောဇဉ်။ ဘဝရာဂ သံယောဇဉ်မည်၏။ ဒေါသစေတ
 သိက်သည်။ ပဒိုဗ္ဗာသံယောဇဉ်မည်၏။ မာနစေတသိက်သည်။
 မာနသံယောဇဉ် မည်၏။ ဒိဋ္ဌိစေတသိက် သည်။ ဒိဋ္ဌိသံယော
 ဇဉ်။ သီလဗ္ဗတပရာမာသသံယောဇဉ်မည်၏။ ဝိစိကိစ္ဆာစေတ
 သိက်သည်။ ဝိစိကိစ္ဆာသံယောဇဉ်မည်၏။ ဣဿာစေတသိက်
 သည်။ ဣဿာသံယောဇဉ်မည်၏။ မစ္ဆရိယစေတသိက်သည်။
 မစ္ဆရိယသံယောဇဉ်မည်၏။ မောဟစေတသိက်သည်။ အဝိဇ္ဇာ
 သံယောဇဉ်မည်၏။ ။ သုတ္တန်နည်းအားဖြင့်ကား။ ရူပရာဂသံ

ယောဇဉ်။ အရူပရာဂသံယောဇဉ်။ ပဋိဗ္ဗသံယောဇဉ်။ မာနသံ
ယောဇဉ်။ ဒိဋ္ဌိသံယောဇဉ်။ သီလဗ္ဗတပရာမာသသံယောဇဉ်။ ဝိ
စိကိစ္ဆာသံယောဇဉ်။ ဥဒ္ဓစ္စသံယောဇဉ်။ အဝိဇ္ဇာသံယောဇဉ်။ ဟူ
၍ကိုးပါးတည်း။ ထိုကိုးပါးတို့တွင်။ ဥဒ္ဓစ္စစေတသိက်သည်။ ဥဒ္ဓစ္စ
သံယောဇဉ်မည်၏။ ဤကားသံယောဇဉ်တရားတို့တည်း။ ထိုတ
ရားတို့ကား။ သတ္တဝါတို့ကို ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ နှောင်ဖွဲ့တတ် သော
ကြောင့်။ သံယောဇဉ်မည်၏ဟူလိုသော်။

ကိလေသာအားဖြင့်ဆယ်ပါး ဟူသော်ကား။ လောဘ၊ ဒေါသ၊
မောဟ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ ထိန၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ အဟိရိက၊ အ
နောတ္တပ္ပဟူ၍ကိစ္စအားဖြင့် ဆယ်ပါးတည်း။ တရားကိုယ်အား
ဖြင့်လည်း။ ၎င်းဆယ်ပါးပင်တည်း။ ။ ဤဆယ်ပါးသောစေ
တသိက်တို့ကား။ သတ္တဝါတို့ကို နှိပ်စက်ဖျက်ဆီးတတ် သော
ကြောင့်။ ကိလေသာမည်၏ဟူလိုသော်။

အကုသလသင်္ဂဟနည်းကိုးပါးပြီး၏။

ဟိတ်အားဖြင့်ခြောက်ပါး ဟူသော်ကား။ လောဘ၊ ဒေါသ၊
မောဟ၊ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟဟူ၍ကိစ္စအားဖြင့်ခြောက်
ပါးရှိသည်တွင်။ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ ဤသုံးပါးတို့သည်။ အ
ကုသိုလ် အကြောင်း မူလဖြစ် သောကြောင့်။ အကုသိုလ်ဟိတ်
မည်ကုန်၏။ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ ဤသုံးပါးတို့ကား။
ကုသိုလ်အကြောင်းမူလဖြစ်သောကြောင့်။ ကုသိုလ်ဟိတ်မည်
ကုန်၏။

ဈာန်အားဖြင့်ခုနစ်ပါးဟူသော်ကား။ ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ဝိတိ၊
ဧကဂ္ဂတာ၊ သောမနဿဝေဒနာ၊ ဒေါမနဿဝေဒနာ၊ ဥပေက္ခာ
ဝေဒနာဟူ၍သတ္တိအထူးအားဖြင့် ခုနစ်ပါးတည်း။ တရားကိုယ်
အားဖြင့်ကား။ ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ဝိတိ၊ သုခ၊ ဧကဂ္ဂတာအားဖြင့်ငါး
ပါးရှိ၏။ ထိုဈာန်တို့ကို ဧဒေပဉ္စဝိညာဏ် တဆယ်တို့၌မရအပ်

ကုန်။ထိုချစ်ပါးတို့တွင်။ဒေါမနဿ ဝေဒနာသည်။ အကုသိုလ်
ဈာန်မည်၏။ ကြွင်းသည့် ခြောက်ပါးတို့ကား။ ကုသိုလ်အကု
သိုလ်အဗျာဂတဈာန်တို့မည်ကုန်၏။

မဂ္ဂင်အားဖြင့် တဆဲ့နှစ်ပါးဟူသော်ကား။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊သမ္မာ
သင်္ကပ္ပ၊ သမ္မာဝါစာ၊သမ္မာကမ္မန္တ၊သမ္မာအာဇီဝ၊ သမ္မာဝါယာ
မ၊ သမ္မာ သတိ၊ သမ္မာ သမ္မာဓိ၊ မိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌိ၊ မိစ္ဆာ သင်္ကပ္ပ၊
မိစ္ဆာဝါယာမ၊ မိစ္ဆာသမာဓိဟူ၍သတ္တိအထူးအားဖြင့်၊ တဆဲ့
နှစ်ပါးတည်း။ တရားကိုယ် အားဖြင့်ကား။ ပညာ၊ ဝိတက်၊ဒိဋ္ဌိ။
သမ္မာဝါစာ၊သမ္မာကမ္မန္တ၊သမ္မာအာဇီဝ၊ဝီရိယ၊သတိ၊ဧကဂ္ဂတာ။
ဟူ၍ ကိုးပါးရှိ၏။ ထိုကိုးပါးသော တရားတို့ကို။ အသီးအသီး
မဂ္ဂင်ဖွဲ့သော်ကား၊ တိဟိတ်စိတ်လေးဆဲ့နှစ်ခုရှိသောပညာစေ
တသိက်သည်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်မည်၏။ ကာမာဝစရသောတဏ
ှိတ်နှစ်ဆဲ့လေးခု။ ပဌမဈာန်ဧကောဒသရှိသော ဝိတက်စေတ
သိက်သည်။ သမ္မာသင်္ကပ္ပ မဂ္ဂင်မည်၏။ မဟာကုသိုလ် ၅၈ခု။
လောကုတ္တရာစိတ်၅၈ခုတို့ရှိ သောဝီရိယစေတသိက်သုံးခုတို့
တွင်။ သမ္မာဝါစာသည်။ သမ္မာဝါစာမဂ္ဂင်မည်၏။ သမ္မာကမ္မန္တ
သည်။သမ္မာကမ္မန္တမဂ္ဂင်မည်၏။ သမ္မာအာဇီဝသည်။ သမ္မာအာ
ဇီဝမဂ္ဂင်မည်၏။ သောတဏှိတ်တခုယုတ် ခြောက်ဆယ်ရှိ
သောဝီရိယ စေတသိက်သည်။ သမ္မာဝါယာမမဂ္ဂင်မည်၏။ထို
အတူရှိသောသတိစေတသိက်သည်။ သမ္မာသတိ မဂ္ဂင်မည်၏။
၎င်းရှိသော ဧကဂ္ဂတာစေတသိက်သည်။ သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်
မည်၏။ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်လေးခုရှိသောဒိဋ္ဌိစေတသိက်သည်။
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မဂ္ဂင်မည်၏။ အကုသိုလ်စိတ်၅၁ခုရှိ သောဝိတက်
စေတသိက်သည်။မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်မည်၏။ ထိုအတူဖြစ်သောဝီရိ
ယစေတသိက်သည်။ မိစ္ဆာဝါယာမမဂ္ဂင်မည်၏။ ဝိစိကိစ္ဆာမှ
တပါး၊ အကုသိုလ် စိတ်တဆဲ့တခုရှိ သောဧကဂ္ဂတာ စေတ
သိက်သည်။ မိစ္ဆာသမာဓိ မဂ္ဂင်မည်၏။ ။ထိုမဂ္ဂင်တို့ကိုအ
ဟိတ်စိတ်တဆဲ့နှစ်ခုရှိ မရအပ်ကုန်။ ဝိစိကိစ္ဆာသယဂုတ်စိတ်၆

လည်း။ ကေဂ္ဂတာစေတသိက်သည်။ မဂ္ဂင်အဖြစ်။ ဣန္ဒြေအဖြစ်။
ဗိုလ်အဖြစ်သို့မရောက်ဟုမှတ်ရာ၏။ ။ သုဂတိဘဝ။ ဒုဂတိဘဝ
တို့ကို၎င်း။ ။ နိဗ္ဗာန်ကို၎င်း။ ရှေ့ရှုရေခံစေတတ်သောကြောင့်။
မဂ္ဂင်ဆိုသည်။ သုဂတိ ဒုဂတိနိဗ္ဗာန်တို့၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်
သောအစိတ်အစိတ်သောပရမတ္ထတရားတို့သည်။ မဂ္ဂင်မည်ကုန်
၏ဟူလိုသည်။

ဣန္ဒြေအားဖြင့်နှစ်ဆဲ့နှစ်ပါးဟူသော်ကား။ စက္ခုဇ္ဈန္ဒြေ၊ သော
တိဇ္ဈန္ဒြေ၊ စာာနိဇ္ဈန္ဒြေ၊ ဇိဝိဇ္ဈန္ဒြေ၊ ကာယိဇ္ဈန္ဒြေ၊ ဣတ္ထိဇ္ဈန္ဒြေ၊ ပုရိသိဇ္ဈန္ဒြေ၊ ဇိဝိ
တိဇ္ဈန္ဒြေ၊ မနိဇ္ဈန္ဒြေ၊ သုခိဇ္ဈန္ဒြေ၊ ဒုက္ခိဇ္ဈန္ဒြေ၊ သော မနသိဇ္ဈန္ဒြေ၊ ဒေါမ
နသိဇ္ဈန္ဒြေ၊ ဥပေက္ခိဇ္ဈန္ဒြေ၊ သဒ္ဓိဇ္ဈန္ဒြေ၊ ဝီရိယိဇ္ဈန္ဒြေ၊ သတိဇ္ဈန္ဒြေ၊ သမာ
ဓိဇ္ဈန္ဒြေ၊ ပညိဇ္ဈန္ဒြေ၊ အနညာတညဿာမိတိဇ္ဈန္ဒြေ၊ အညိဇ္ဈန္ဒြေ၊ အညာ
တာဝိဇ္ဈန္ဒြေဟူ၍ သတ္တိအထူးအားဖြင့်နှစ်ဆဲ့နှစ်ပါးတည်း။ တရား
ကိုယ်အားဖြင့်ကား။ စက္ခုပသာဒ၊ သောတပသာဒ၊ စာာနပသာဒ၊
ဇိဝိပသာဒ၊ ကာယပသာဒ၊ ဣတ္ထိဘာဝ၊ ပုမ္မာဝ၊ ဂူပဇိဝိတဟူ၍
ရုပ်တရားကိုယ်ရှစ်ပါး။ နာမ်ဇိဝိတ၊ စိတ်၊ ဝေဒနာ၊ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊
သတိ၊ ကေဂ္ဂတာ၊ ပညာအားဖြင့်နာမ်တရားကိုယ်ရှစ်ပါး။ ဤရုပ်
နာမ်နှစ်ရပ်ကိုပေါင်းသော်။ ဣန္ဒြေတရားကိုယ်ကား။ တဆဲ့ခြေခံ
ပါးရှိ၏။ ထိုတဆဲ့ခြောက်ပါးတို့ကို အသီးအသီးဖွဲ့ သော်ကား။
စက္ခုပသာဒသည်။ စက္ခုဇ္ဈန္ဒြေမည်၏။ သောတ ပသာဒသည်။
သောတိဇ္ဈန္ဒြေမည်၏။ စာာနပသာဒသည်။ စာာနိဇ္ဈန္ဒြေမည်၏။ ဇိဝိ
ပသာဒသည်။ ဇိဝိဇ္ဈန္ဒြေမည်၏။ ကာယပသာဒသည်။ ကာယိဇ္ဈန္ဒြေ
မည်၏။ ဣတ္ထိဘာဝရုပ်သည်။ ဣတ္ထိဇ္ဈန္ဒြေမည်၏။ ပုမ္မာဝရုပ်သည်။
ပုရိသိဇ္ဈန္ဒြေမည်၏။ ရုပ်ဇိဝိတ၊ နာမ်ဇိဝိတနှစ်ပါးသည်။ ဇိဝိတိဇ္ဈန္ဒြေ
မည်၏။ စိတ်တရားကိုယ်ကိုးဆယ်သည်။ မနိဇ္ဈန္ဒြေမည်၏။ ဝေဒနိဇ္ဈန္ဒြေ
ငါးခုတို့တွင်။ သုခဝေဒနာသည်။ သုခိဇ္ဈန္ဒြေမည်၏။ ဒုက္ခဝေဒနာ
သည်။ ဒုက္ခိဇ္ဈန္ဒြေမည်၏။ သောမနဿဝေဒနာခြောက်ဆဲ့နှစ်ပါး
သည်။ သောမနသိဇ္ဈန္ဒြေမည်၏။ ဒေါမနဿဝေဒနာသည်။ ဒေါမ
နသိဇ္ဈန္ဒြေမည်၏။ ဥပေက္ခာဝေဒနာငါးဆဲ့ငါးပါးသည်။ ဥပေက္ခိဇ္ဈန္ဒြေ

မည်၏။ သောဘဏ်စိတ်၌ရှိသောဧကဂ္ဂတာသည်။ သမာဓိန္ဒြေ
မည်၏။ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာ ဝိပါက်၊ မဟာကြိယာ ဥာဏ
သမ္ပယုတ်တဆဲ့နှစ်ခု။ မဟဂ္ဂုတ်စိတ် နှစ်ဆဲ့ခုနစ်ခု အားဖြင့်သုံး
ဆဲ့ကိုးခုရှိသောပညာသည်။ ပညိန္ဒြေမည်၏။ သောတာပတ္တိ
မဂ်စိတ်၌ရှိသောပညာသည်။ အနညာတညဿာမိတိန္ဒြေမည်
၏။ အလယ်မဂ်ဖိုလ်ခြောက်ပါး၌ရှိသောပညာသည်။ အညိန္ဒြေ
မည်၏။ အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်၌ ရှိသောပညာသည်။ အညာတာ
ဝိန္ဒြေမည်၏။ ။မိမိနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော။ သဟဇာတ်တရား
တို့ကို။ မိမိသို့လိုက်စေကုန်သော တရားတို့သည်။ အစိုးရခြင်း
ဟူသောအနက်ကြောင့်။ ဣန္ဒြေမည်ကုန်၏ဟူလိုသော်။

ဗိုလ်အားဖြင့်ကိုးပါးဟူသော်ကား။ သဒ္ဓါဗိုလ်။ ဝီရိယဗိုလ်။
သတိဗိုလ်။ သမာဓိဗိုလ်။ ပညာဗိုလ်။ ဟိရိဗိုလ်။ ဩတ္တပ္ပဗိုလ်။ အဟိ
ရိကဗိုလ်။ အနောတ္တပ္ပဗိုလ်ဟူ၍သတ္တိအထူးအားဖြင့်၎င်း။ တရား
ကိုယ်အားဖြင့်၎င်း။ ကိုးပါးစီရှိ၏။ ထိုကိုးပါးတို့တွင်။ သောဘဏ်
စိတ်တခုယုတ်ခြောက်ဆယ်၌ ရှိသောသဒ္ဓါစေတသိက်သည်။
သဒ္ဓါဗိုလ်မည်၏။ ဝီရိယစေတသိက်သည်ဝီရိယဗိုလ်မည်၏။ ၎င်း
သောဘဏ်စိတ်၌ ရှိသောသတိ စေတသိက်သည်။ သတိဗိုလ်
မည်၏။ ဧကဂ္ဂတာစေတသိက်သည်။ သမာဓိဗိုလ်မည်၏။ ပညာ
စေတသိက်သည်။ ပညာဗိုလ်မည်၏။ ဟိရိ စေတသိက်သည်။
ဟိရိဗိုလ်မည်၏။ ဩတ္တပ္ပစေတသိက်သည်။ ဩတ္တပ္ပဗိုလ်မည်
၏။ အဟိရိကစေတသိက်သည်။ အဟိရိကဗိုလ်မည်၏။ အနောတ္တပ္ပ
စေတသိက်သည်။ အနောတ္တပ္ပဗိုလ်မည်၏။ ထိုဗိုလ်တို့ကိုဝီရိယ
ဖြစ်သောစိတ်တို့၌မရအပ်ကုန်။ ။ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ကုန်သော
တရားတို့သည်။ ယှဉ်ရှားခြင်းငှါမတတ်နိုင်သည့်၏ အဖြစ်ကြောင့်
၎င်း။ မိမိနှင့်ယှဉ်သောတရားတို့၌။ မြဲမြံခိုင်ခန့်စွာဖြစ်သည်၏အ
ဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ သဒ္ဓါအစရှိသောစေတသိက်ကိုးပါးတို့သည်။
ဗိုလ်မည်ကုန်၏ဟူလိုသော်။

အဓိပတိအားဖြင့် လေးပါးဟူသော်ကား။ ဆန္ဒာဓိပတိ၊ ဝီရိ

ယာမိပတိ၊ စိတ္တာမိပတိ၊ ဝိမံသာမိပတိဟူ၍သတ္တိ အထူးအား
 ဖြင့်၎င်း။ တရားကိုယ်အားဖြင့်၎င်းလေးပါးရှိ၏။ ထိုလေးပါးတို့
 တွင်။ မောဟမူဇွေ။ ဟာသိတုပ္ပါဒ် ကြဉ်သော နှိဟိတ် တိဟိတ်
 ဇောငါးဆဲ့နှစ်ခု၌ ဖြစ်သောဆန္ဒစေတသိက်ငါးဆဲ့ နှစ်ခုသည်။
 ဆန္ဒာမိပတိမည်၏။ ထိုဝိရိယဇောငါးဆဲ့နှစ်ခုသည်။ ဝိရိယာမိ
 ပတိမည်၏။ စိတ္တာမိပတိဇော ငါးဆဲ့နှစ်ခုသည်။ စိတ္တာမိပတိ
 မည်၏။ မဟာကုသိုလ်မဟာ ကြိယာ ဥာဏ သမ္ပယုတ်ရှစ်ခု။
 အပ္ပနာဇောနှစ်ဆဲ့ခြောက်ခု၌ ရှိသောပညာ စေတသိက်သည်။
 ဝိမံသာမိပတိမည်၏။ ထိုအမိပတိလေးပါးတို့သည်။ ငါတို့အား
 အဘယ်မည်သော အမှုမပြည့်စုံ အံ့နည်းဟု။ ရှေး၌ ဖြစ်သော
 စိတ္တုပ္ပါဒ်မှ ပကတူပနိဿ ပစ္စည်းကိုရ၍ ဖြစ်ကုန်သောမနော
 စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၌။ အကြီးအကဲဖြစ်ကုန်သောဆန္ဒ အစရှိကုန်သော
 တရားတို့သည်။ မိမိနှင့်ယှဉ်စေတတ်ကုန်သောတရားတို့ကိုပြီး
 စေတတ်ကုန်၏။ ထိုသမ္ပယုတ် တရားတို့သည်လည်း။ ထိုဆန္ဒစ
 သဉ်တို့၏ အစွမ်းကြောင့်ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုကြောင့်။ ဆန္ဒစသော
 လေးပါးတို့သည်။ မိမိနှင့်စပ်ကုန်သောတရားတို့၏အရှင်၏အဖြစ်
 ဖြင့်ဖြစ်တတ်သောကြောင့်။ အမိပတိမည်ကုန်၏ဟူလိုသော်။

အာဟာရအားဖြင့်လေးပါးဟူသော်ကား။ ကဗဠိကာရအာ
 ဟာရ။ ဖဿအာဟာရ။ မနောသဉ္ဇေတနာအာဟာရ။ ဝိညာဏ
 အာဟာရဟူ၍လေးပါးတည်း။ ထိုလေးပါးတို့တွင်။ အာဟာရ
 ကြောင့်ဖြစ်သော အဋ္ဌကလာပ် ရုပ်ရှစ်ခုကိုဆောင်တတ်သော
 ဩဇာသည်။ ကဗဠိကာရအာဟာရမည်၏။ သုခဝေဒနာ၊ ဒုက္ခဝေ
 ဒနာ၊ အဒုက္ခမသုခဝေဒနာသုံးပါးကိုဆောင်တတ်သော ဖဿစေ
 တသိက် တခုယုတ်ကိုးဆယ်သည်။ ဖဿ အာဟာရမည်၏။
 ကာမဘဝ၊ ရူပဘဝ၊ အရူပဘဝ၊ သုံးပါးတို့၌။ ပဒိုသဇ္ဇေကို ထိုက်
 သည်အားလျော်စွာ။ ဆောင်တတ်သော လောကီကုသိုလ်အကု
 သိုလ် စေတနာတခုယုတ် သုံးဆယ်သည်။ မနောသဉ္ဇေတနာ
 အာဟာရမည်၏။ မိမိနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော ရုပ်နာမ် တို့ကို

ဆောင်တတ်သော ပဋိသန္ဓေ စိတ်တရယုတ် နှစ်ဆယ်သည်။
ဝိညာဏအာဟာရမည်၏။ ထိုအာဟာရလေးပါးတို့သည်။ ဩ
ဇာလျှင်ရှစ်ခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော ရုပ်နာမ်အစရှိသည်
တို့ကို ဆောင်တတ်သောကြောင့်။ အာဟာရမည်သည်ဟူလို
သည်။

မိဿကသင်္ဂဟနည်းချစ်ပါးပြီး၏။

သတိပဋ္ဌာန်အားဖြင့် လေးပါး ဟူသော် ကား။ ကာယာ နှ
ပဿနာသတိပဋ္ဌာန်။ ဝေဒနာနူပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်။ စိတ္တာနူ
ပဿနာသတိပဋ္ဌာန်။ ဓမ္မာနူပဿနာသတိပဋ္ဌာန်ဟူ၍သတ္တိအ
ထူးအားဖြင့် လေးပါးရှိ၏။ တရားကိုယ် အားဖြင့် ကား။ လော
ကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခုရှိသောသတိစေတသိက်တပါးသာတည်း။
ထိုသတိစေတသိက်သည်။ အသုဘအခြင်းအရာကိုရှုခြင်းအစရှိ
သည်တို့၏အစွမ်းအားဖြင့်။ ကာယအစရှိသောအာရုံနှစ်ခုတတ်
သောကြောင့်။ သတိပဋ္ဌာန်မည်၏ဟူလိုသည်။

သမပဋ္ဌာန်အားဖြင့်လေးပါးဟူသော်ကား။ ဖြစ်ကုန်ပြီးသော
အကုသိုလ်တရားတို့ကိုပယ်ခြင်းငှာလုံ့လပြုသောဝိရိယ။ မဖြစ်
သေးသောအကုသိုလ်တရားတို့ကို မဖြစ်စိမ့်သောငှာ လုံ့လပြု
သောဝိရိယ။ မဖြစ်သေးသော ကုသိုလ် တရား တို့ကို ဖြစ်စိမ့်
သောငှာလုံ့လပြုသောဝိရိယ။ ဖြစ်ပြီးသောကုသိုလ်တရားတို့ကို
ပွားများစေခြင်းငှာ လုံ့လပြုသောဝိရိယဟူ၍ သတ္တိအထူးအား
ဖြင့်လေးပါးရှိ၏။ တရားကိုယ်အားဖြင့်ကား။ လောကုတ္တရာစိတ်
ရှစ်ခုရှိသောဝိရိယစေတသိက်တပါးသာတည်း။ ထိုဝိရိယနှင့်
ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ကောင်းစွာအာဇာနည်
လဲလဲအားထုတ်တတ်လုံ့လပြုတတ်သောကြောင့်။ သမပဋ္ဌာန်
မည်၏ဟူလိုသည်။

ဣဒ္ဓိပ္ပါဒ်အားဖြင့် လေးပါး ဟူသော်ကား။ ဆန္ဒိပ္ပါဒ်။ ဝိရိ

ယိဒ္ဓိပ္ပာန်၊ စိတ္တိဒ္ဓိပ္ပာန်၊ ဝိမံသိဒ္ဓိပ္ပာန်ဟူ၍ သတ္တိအထူးအားဖြင့်လည်း
 ကောင်း။ တရားကိုယ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ လေးပါးစီရှိ၏။
 ထိုလေးပါးတို့တွင်။ လောကုတ္တရာ စိတ်ရှစ်ခုရှိသော ဆန္ဒစေ
 တသိက်သည်။ ဆန္ဒိဒ္ဓိပ္ပာန်မည်၏။ ထိုအတူ ဝီရိယသည်။ ဝီရိ
 ယိဒ္ဓိပ္ပာန်မည်၏။ လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခုသည်။ စိတ္တိဒ္ဓိပ္ပာန်မည်
 ၏။ ထိုလောကုတ္တရာပညာဖြင့် တရာသောအာရုံကို ဘန်ဆင်း
 ခြင်းအစရှိသော အမှုတို့သည် ဖြစ်တတ် သောကြောင့်။ ပညာ
 သည်ဣဒ္ဓိမည်၏။ ထိုဣဒ္ဓိဉာဏ်၏တည်ရာ ဖြစ်ကုန်သော ဆန္ဒ
 စေတသိက် အစရှိသည် တို့လည်း။ ဆန္ဒိဒ္ဓိပ္ပာန် မည်၏ ဟုလို
 သည်။

ဣန္ဒြေအားဖြင့်ငါးပါးဟူသော်ကား။ သဒ္ဓိန္ဒြေ၊ ဝီရိယိန္ဒြေ၊ သ
 တိန္ဒြေ၊ သမာဓိန္ဒြေ၊ ပညိန္ဒြေဟူ၍ သတ္တိအားဖြင့်၎င်း။ တရား
 ကိုယ်အားဖြင့်၎င်း။ ငါးပါးစီရှိကုန်၏။ ထိုငါးပါးတို့တွင်။ လော
 ကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခုရှိသော သဒ္ဓါစေတသိက်သည်။ သဒ္ဓိန္ဒြေ
 မည်၏။ ထိုအတူရှိသော ဝီရိယသည်။ ဝီရိယိန္ဒြေမည်၏။ သတိ
 သည်သတိန္ဒြေမည်၏။ ဧကဂ္ဂတာသည် သမာဓိန္ဒြေ မည်၏။
 ပညာသည်ပညိန္ဒြေမည်၏။

ဗိုလ်အားဖြင့်ငါးပါးဟူသော်ကား။ သဒ္ဓါဗိုလ်၊ ဝီရိယဗိုလ်၊ သ
 တိဗိုလ်၊ သမာဓိဗိုလ်၊ ပညာဗိုလ်။ ဟူ၍သတ္တိအားဖြင့်၎င်း။ တရား
 ကိုယ်အားဖြင့်၎င်း။ ငါးပါးစီဖြစ်ကုန်၏။ ထိုငါးပါးတို့တွင်။ လော
 ကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခုရှိသော သဒ္ဓါစေတသိက်သည်။ သဒ္ဓါဗိုလ်
 မည်၏။ ထိုအတူရှိသောဝီရိယသည်။ ဝီရိယဗိုလ်မည်၏။ သတိ
 သည်သတိဗိုလ်မည်၏။ ဧကဂ္ဂတာသည် သမာဓိဗိုလ်မည်၏။
 ပညာသည်ပညာဗိုလ်မည်၏။

ဗောဇ္ဈင်အားဖြင့်ခုနစ်ပါးဟူသော်ကား။ သတိသမ္ပောဇ္ဈင်။
 ဓမ္မဝိစယ သံဗောဇ္ဈင်။ ဝီရိယ သံဗောဇ္ဈင်။ ဝီတိ သံဓမ္မောဇ္ဈင်။
 ပဿဒ္ဓိသံဗောဇ္ဈင်။ သမာဓိသံဗောဇ္ဈင်။ ဥပေက္ခာသံဗောဇ္ဈင်
 ဟူ၍သတ္တိအားဖြင့် ခုနစ်ပါးတည်း။ တရားကိုယ်အားဖြင့်ကား။

ပဿဒ္ဓိသံဗောဇ္ဈင်၌။ ကာယပဿဒ္ဓိ။ စိတ္တပဿဒ္ဓိအားဖြင့်နှစ်
 ပါးဖြစ်၏။ ထိုဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးတို့တွင်။ လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု
 ၌ရှိသောသတိစေတသိက်သည်။ သတိသံဗောဇ္ဈင်မည်၏။ ထို
 အတူရှိသောပညာစေတသိက်သည်။ ဓမ္မဝိစယသံဗောဇ္ဈင်မည်
 ၏။ ဝိရိယသည်ဝိရိယ သံဗောဇ္ဈင်မည်၏။ ဝီရိယသည် ဝီရိယသံ
 ဗောဇ္ဈင်မည်၏။ ကာယ ပဿဒ္ဓိ စိတ္တ ပဿဒ္ဓိ နှစ်ပါး သည်။
 ပဿဒ္ဓိသံဗောဇ္ဈင်မည်၏။ ဧကဂ္ဂတာသည်သမာဓိသံဗောဇ္ဈင်
 မည်၏။ တဩမဇ္ဈတ္တတာသည်။ ဥပေက္ခာသံဗောဇ္ဈင်မည်၏။
 သတိ အစရှိကုန်သော တရားအပေါင်းတို့၏ အစိတ်ဖြစ်သော
 ကြောင့်။ ဗောဇ္ဈင်မည်၏ဟူလိုသော်။

မဂ္ဂင်အားဖြင့်ရှစ်ပါးဟူသော်ကား။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ သမ္မာသင်္ကပ္ပ။
 သမ္မာဝါစာ။ သမ္မာကမ္မန္တ။ သမ္မာအာဇီဝ။ သမ္မာဝါယာမ။ သမ္မာ
 သတိ။ သမ္မာသမာဓိဟူ၍ သတ္တိအားဖြင့် ရှစ်ပါးတည်း။ တရား
 ကိုယ်အားဖြင့်လည်းရှစ်ပါးရှိ၏။ ထိုရှစ်ပါးတို့တွင်။ လောကုတ္တ
 ရာစိတ်ရှစ်ခု၌ ရှိသော ပညာစေတသိက်သည်။ သမာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်
 မည်၏။ ထိုအတူရှိသော ဝီရိယသည်။ သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်မည်
 ၏။ သမ္မာဝါစာသည်။ သမ္မာဝါစာမဂ္ဂင်မည်၏။ သမ္မာကမ္မန္တသည်
 သမ္မာ ကမ္မန္တမဂ္ဂင်မည်၏။ သမ္မာအာဇီဝသည်။ သမ္မာအာဇီဝ
 မဂ္ဂင်မည်၏။ ဝိရိယသည်။ သမ္မာဝါယာမ မဂ္ဂင်မည်၏။ သတိ
 သည်။ သမ္မာသတိမဂ္ဂင်မည်၏။ ဧကဂ္ဂတာသည်။ သမ္မာသမာဓိ
 မဂ္ဂင်မည်၏။ မဂ္ဂင်မည်ကြောင်းကို အောက်၌ ဆိုခဲ့ပြီးသည့် အ
 တိုင်းမှတ်ရာ၏။

ဗောဓိပက္ခိယနည်းပြီး၏။

ခန္ဓာအားဖြင့်ငါးပါးဟူသော်ကား။ ရူပက္ခန္ဓာ၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၊
 သညာက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာဟူ၍ငါးပါးတည်း
 ထိုငါးပါးတို့တွင်။ ရုပ်နှစ်ဆဲ့ရှစ်ခုသည်။ ရူပက္ခန္ဓာမည်၏။ စိတ်

တရုယုတ် ကိုးဆယ်၌ရှိသော ဝေဒနာစေတသိက်သည်။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာမည်၏။ ထိုအတူရှိသော သညာ စေတသိက် သည်။ သညာက္ခန္ဓာမည်၏။ ဝေဒနာသညာမှကြွင်းသော စေတသိက် ငါးဆယ်သည်။ သင်္ခါရက္ခန္ဓာမည်၏။ စိတ်တရုယုတ်ကိုးဆယ် သည်။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာမည်၏။ ။ ထိုငါးပါးတို့တွင်။ ရုပ်သည် ခံစားခြင်း၏ မှီရာဖြစ်သောကြောင့်။ တည်ရာခွက်နှင့်တူ၏။ ဝေဒနာသည်ခံစားအပ်သောသဘောကြောင့်။ စားအပ်သောဘော ဇဉ်နှင့်တူ၏။ သညာသည်ခံစားခြင်းသာယာခြင်းကို ရသောအကြောင်းရှိသည်ဖြစ်၍ စားသွယ် အဖျော် ဘောဇဉ်နှင့် တူ၏။ သင်္ခါရသည် ပြုပြင်တတ်သောသဘောရှိသောကြောင့်။ စဖို သည်နှင့်တူ၏။ ဝိညာဏ်သည်သုံးဆောင်တတ်သောသဘောရှိ သောကြောင့်။ ထိုဘောဇဉ်ကို စားသုံး တတ်သောသူနှင့် တူ ၏။ ။ တနည်းလည်း။ ရုပ်သည်ရေမြှုပ်ဆိုင်နှင့်တူ၏။ ဝေဒနာ သည်ရေမြှုပ်နှင့်တူ၏။ သညာသည်တံလျှပ်နှင့်တူ၏။ သင်္ခါရ သည်ဌာန်ပျော့တုံးနှင့်တူ၏။ ဝိညာဏ်သည်မျက်မှည့်သည်နှင့် တူ၏။ ထိုခန္ဓာငါးပါးတို့သည်။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်အား ဖြင့်ပြားသည်ကို။ တပေါင်းတည်းစုပေါင်း၍ဟောတော်မူခြင်း ကြောင့်။ ခန္ဓာမည်ကုန်၏ဟူလိုသော်။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာအားဖြင့်ငါးပါးဟူသော်ကား။ ရူပုပ္ပါဒါနက္ခန္ဓာ။ ဝေဒနုပ္ပါဒါ နက္ခန္ဓာ။ သညုပ္ပါဒါနက္ခန္ဓာ။ သင်္ခါရုပ္ပါဒါနက္ခန္ဓာ။ ဝိညာဏုပ္ပါဒါနက္ခန္ဓာဟူ၍ငါးပါးရှိ၏။ ထိုငါးပါးတို့တွင်။ ရုပ်နှစ် ဆဲ့ရှစ်ခုသည်။ ရူပုပ္ပါဒါနက္ခန္ဓာမည်၏။ လောကီစိတ်ရှစ်ဆဲ့တရ၌ ရှိသောဝေဒနာစေတသိက်သည်။ ဝေဒနုပ္ပါဒါနက္ခန္ဓာမည်၏။ ထို အတူရှိသောသညာစေတသိက်သည်။ သညုပ္ပါဒါနက္ခန္ဓာမည် ၏။ ဝေဒနာသညာမှကြွင်းသောစေတသိက်ငါးဆယ်သည်။ သင်္ခါ ရုပ္ပါဒါနက္ခန္ဓာမည်၏။ လောကီစိတ်ရှစ်ဆဲ့တရသည်။ ဝိညာဏုပ္ပါ ဒါနက္ခန္ဓာမည်၏။ ထိုငါးပါးတို့သည်။ ဥပါဒါနတရားလေးပါးတို့ ၏အာရုံဖြစ်ကုန်သောကြောင့်။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာမည်ကုန်၏ဟူလို

သော်။ ။ ထိုခန္ဓာငါးပါးစီနှစ်ရပ်တို့၏အထူးကား။ ရူပက္ခန္ဓာ
 ကားတူကြကုန်၏။ လောကီစိတ် ရှစ်ဆဲ့တစ်ခု။ ထိုစိတ်နှင့်ယှဉ်
 သော စေတသိက်တို့မူကား။ ခန္ဓာလည်း မည်ကုန်၏။ ဥပါဒါ
 နက္ခန္ဓာလည်းမည်ကုန်၏။ လောကုတ္တရာနာမက္ခန္ဓာလေးပါးကား။
 ခန္ဓာသာမည်၏။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာမမည်။ ဤကားအထူးတည်း။ ။
 နိဗ္ဗာန်ဟူသောအသင်္ခတဓာတ်သည်ကား။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊
 ပစ္စုပ္ပန်၊ အတ္တတ္တိက၊ ဗာဟိရ၊ ဩဠာရိက၊ သုခမ၊ ဟိန၊ ပဏိတ၊ နူ
 ရ။ သန္တိကအားဖြင့် တဆဲ့တပါးအပြား၏ မရှိသောကြောင့်။
 ခန္ဓာဟူသောအရေအတွက်မှလွတ်၏ဟူလိုသော်။

အာယတနအားဖြင့်တဆဲ့နှစ်ပါးဟူသော်ကား။ စက္ခာယတန
 သောတာယတန။ ဗာနာယတန။ ဇိဝှိယတန။ ကာယာယတန။
 မနာယတန။ ဂူပါယတန။ သဒ္ဓါယတန။ ဂန္ဓာယတန။ ရသာယတ
 န။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတန။ ဓမ္မာယတနအားဖြင့်တဆဲ့နှစ်ပါးတည်း။ ထို
 တဆဲ့နှစ်ပါးတို့တွင်။ ကမ္မဇရုပ်၌အကျွမ်းဝင်သောစက္ခပသာဒ
 သည်။ စက္ခာယတနမည်၏။ ထိုအတူအကျွမ်းဝင်သောသောတ
 ပသာဒသည်။ သောတာယတန မည်၏။ ဗာနပသာဒသည်။
 ဗာနာယတန မည်၏။ ဇိဝှိပသာဒသည် ဇိဝှိယတန မည်၏။
 ကာယပသာဒသည် ကာယာယတနမည်၏။ စိတ်တစ်ခုရပ်ကိုး
 ဆယ်သည်။ မနာယတနမည်၏။ စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်၌အကျွမ်း
 ဝင်သောဂူပါရုံသည်။ ဂူပါယတနမည်၏။ စိတ္တဇတုဇအားဖြင့်
 ဇ္ဇိသမုဋ္ဌာနိကရုပ်၌အကျွမ်းဝင်သောသဒ္ဓါရုံသည်။ သဒ္ဓါယတန
 မည်၏။ စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်၌အကျွမ်းဝင်သော ဂန္ဓာရုံသည်။
 ဂန္ဓာယတနမည်၏။ ထိုအတူရသာရုံသည်။ ရသာယတနမည်
 ၏။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံသည်။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနမည်၏။ သုခမရုပ်သောဇ္ဇ
 သ။ စေတသိက် နွေပညာသ။ နိဗ္ဗာန်အားဖြင့် ခြောက်ဆဲ့ကိုးခု
 သောဓမ္မာရုံသည်။ ဓမ္မာယတနမည်၏။ ထိုနှစ်ဆဲ့တပါးသောတ
 ရားတို့၌။ ထိုသို့သောဇ္ဈိရအာရုံ၌ဖြစ်တတ်ကုန်သောစိတ်စေတ
 သိက်တို့သည်။ ထိုသို့သောအာရုံကိုခံစားခြင်း အစရှိသောမိမိ

တို့၏ကိစ္စဖြင့်လုံ့လပြုတတ်သောကြောင့်။ အာယတနမည်ကုန်
၏ဟူလိုသော်။

ဓာတ်အားဖြင့်တဆွဲရှစ်ခုဟူသော်ကား။ စက္ခုဓာတ်။ သော
တဓာတ်။ ဗာနဓာတ်။ ဇိဝှိဓာတ်။ ကာယဓာတ်။ ဂူပဓာတ်။ သဒ္ဓ
ဓါတ်။ ဂန္ဓဓါတ်။ ရသဓါတ်။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓါတ်။ စက္ခုဝိညာဏဓာတ်။
သောတ ဝိညာဏဓာတ်။ ဗာနဝိညာဏဓာတ်။ ဇိဝှိဝိညာဏ
ဓာတ်။ ကာယ ဝိညာဏဓာတ်။ မနောဓာတ်။ မနော ဝိညာဏ
ဓာတ်။ ဓမ္မဓာတ်အားဖြင့်တဆွဲရှစ်ပါးတည်း။ ထိုတဆွဲရှစ်ပါးတို့
တွင်။ စက္ခုယတနသည်။ စက္ခုဓာတ်မည်၏။ သောတယတန
သည်။ သောတဓာတ်မည်၏။ ဗာနယတနသည်။ ဗာနဓာတ်
မည်၏။ ဇိဝှိယတနသည်။ ဇိဝှိဓာတ်မည်၏။ ကာယယတန
သည်။ ကာယဓာတ်မည်၏။ ဂူပါယတနသည်။ ဂူပဓာတ်မည်၏။
သဒ္ဓါယတနသည်။ သဒ္ဓဓာတ်မည်၏။ ဂန္ဓာယတနသည်။ ဂန္ဓ
ဓာတ်မည်၏။ ရသာယတနသည်။ ရသဓာတ်မည်၏။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗ
ယတနသည်။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်မည်၏။ မနာယတန၌အကျွမ်းဝင်
သော စက္ခုဝိညာဏ် နွေသည်။ စက္ခုဝိညာဏ ဓာတ်မည်၏။
သောတ ဝိညာဏ်နွေသည်။ သောတဝိညာဏ ဓာတ်မည်၏။
ဗာန ဝိညာဏ နွေသည်။ ဗာနဝိညာဏ ဓာတ်မည်၏။ ဇိဝှိ
ဝိညာဏ်နွေသည်။ ဇိဝှိဝိညာဏဓာတ်မည်၏။ ကာယဝိညာဏ်
နွေသည်။ ကာယ ဝိညာဏ ဓာတ် မည်၏။ ပဉ္စ ခွါရာ ဝဇ္ဇန်း
သမ္ပုဋ္ဌိ ဣန္ဒြိယနွေသည်။ မနောဓာတ်မည်၏။ ထိုမှကြွင်းသောစိတ်
အပေါင်းသည်။ မနော ဝိညာဏ ဓာတ်မည်၏။ ဓမ္မာ ယတန
သည်။ ဓမ္မဓာတ်မည်၏။ ထိုတဆွဲရှစ်ပါးသောတရားတို့သည်။
သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲကိုဖြစ်စေတတ်သောကြောင့်၎င်း။ သံသရာ
ဝဋ်ဆင်းရဲကို ပြီးစေကာမျှဖြစ်၍ သတ္တဝါတို့သည် ဆောင်အပ်
သောကြောင့်၎င်း။ သတ္တဝါတို့သည် သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲကိုပြီး
စေအပ်သောကြောင့်၎င်း။ ဓာတ်မည်ကုန်၏ဟူလိုသော်။

သစ္စာအားဖြင့် လေးပါးဟူသော်ကား။ ဒုက္ခသစ္စာ။ သမုဒယ

သစ္စာ၊ နိရောဓသစ္စာ၊ မဂ္ဂသစ္စာဟူ၍လေးပါးတည်း။ ထိုလေးပါးတို့တွင်။ ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်နှစ်ဆဲ့ရှစ်ခု။ လောကီစိတ် ရှစ်ဆဲ့တခု။ လောဘမှတစ်ပါး စေတသိက်ငါးဆဲ့တခုသည်။ ဒုက္ခသစ္စာမည်၏။ ထိုဒုက္ခသစ္စာ၏အကြောင်းဖြစ်သော တဏှာဟူသောလောဘစေတသိက်သည်။ သမုဒယသစ္စာမည်၏။ ဒုက္ခသမုဒယနှစ်ပါးတို့၏ ချုပ်ရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သည်။ နိရောဓသစ္စာမည်၏။ ထိုနိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော မဂ်စိတ်လေးခုရှိသော လောကုတ္တရာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည်။ မဂ္ဂသစ္စာ မည်၏။ ထိုသစ္စာလေးပါးတို့သည်။ ဘုရားအစရှိသောအရိယာဒိဏာသဝပုဂ္ဂိုလ်တို့သစ္စာဟူသော သဘောကြောင့်၎င်း။ ထိုအရိယာအရှင်မြတ်တို့သာသိအပ်သော သစ္စာလေးပါး ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း။ အရိယာအရှင်မြတ် သဗ္ဗညုဘုရားတို့သာ ဟောတော် မူအပ်သော ဥစ္စာ ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း။ အရိယာ သစ္စာမည်ကုန်၏ ဟူလိုသည်။

ငါးပါးသောသဗ္ဗသင်္ဂဟနည်းပြီး၏။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အင်္ဂါအားဖြင့်တဆဲ့နှစ်ပါးဟူသော်ကား။ အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဗ္ဗာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါနိ၊ ဘဝ၊ ဇာတိ၊ ဇရာ၊ မရဏဟူ၍တဆဲ့နှစ်ပါးတည်း။ ။ သောက၊ ပရိဒေဝ၊ ဒုက္ခ၊ ဒေါမနဿ။ ဥပါယာသငါးပါးတို့ကို။ ဇာတိ၏ရချ၊ အကျိုးရင်းမဟုတ် အကျိုးဆက်မျှသာ ဖြစ်သောကြောင့်။ ဇရာမရဏ၌သွင်း၍ယူအပ်၏။ အဘိုးအခြားမယူအပ်။ ။ ထိုစာဆဲ့ နှစ်ပါး တို့တွင်။ သစ္စာ လေးပါးတို့၌၎င်း။ ရှေ့အစွန်း နောက်အစွန်းတို့၌၎င်း။ မထိမမြင်နိုင်သော အကုသိုလ်စိတ်တဆဲ့နှစ်ခုရှိသောမောဟစေတသိက်သည်။ အဝိဇ္ဇာမည်၏။ ။ သင်္ခါရကား။ ပုညာဘိသင်္ခါရ။ အပုညာဘိသင်္ခါရ။ အာနဉ္ဇာဘိသင်္ခါရဟူ၍သုံးပါးရှိသည်တွင်။ ကာမာဝစရုက္ခသိုလ်ရှစ်ခု

ရူပါဝစရ ကုသိုလ် ငါးခု အားဖြင့်။ ကုသိုလ် စေတနာ တဆွဲ
 သုံးခုသည်။ ပုညာတိသင်္ခါရမည်၏။ အကုသိုလ်စေတနာတဆွဲ
 နှစ်ခုသည်။ အပုညာတိသင်္ခါရမည်၏။ အရူပကုသိုလ် စေတနာ
 လေးခုသည်။ အာနန္ဒာတိသင်္ခါရမည်၏။ ။ ဝိညာဏ်ကား။ ပဋိ
 သန္ဓေဝိညာဏ်။ ပဝတ္တိ ဝိညာဏ် ဟုနှစ်ပါးရှိသည် တွင်။ ပဋိ
 သန္ဓေစိတ်တဆွဲကိုးခုသည်။ ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်မည်၏။ လော
 ကီဝိပါက်စိတ် သုံးဆွဲနှစ်ခုသည်။ ပဝတ္တိဝိညာဏ်မည်၏။ တ
 နည်းလည်း။ စိတ်တခုယုတ် ကိုးဆယ်သည်။ ပဝတ္တိ ဝိညာဏ်
 မည်၏။ ဤပဋိသန္ဓေပဝတ္တိဝိညာဏ်နှစ်ပါးသည်လျှင်။ ဝိညာဏ်
 မည်၏။ ။ နာမ်ရုပ်ကား။ ပဋိသန္ဓေစိတ်တဆွဲကိုးခုရှိသော
 အညသမာန်းစေတသိက်တဆွဲသုံးခု။ သောတဏ သာဓာရဏ
 စေတသိက်တဆွဲကိုးခု။ အပ္ပမညာနွေ။ ပညိန္ဒြေအားဖြင့်စေတ
 သိက်သုံးဆွဲငါးခု။ ကမ္မဇရုပ်နှစ်ဆယ်သည်။ နာမ်ရုပ်မည်၏။ တ
 နည်းလည်း။ ပဝတ္တိဝိညာဏ်ရှိသောစေတသိက်ငါးဆွဲနှစ်ခု။ အ
 တွင်းသဏ္ဌာန်၌ ဖြစ်သော ရုပ်နှစ်ဆွဲရှစ်ခု သည်။ နာမ်ရုပ် မည်
 ၏။ ။ သဠာယတနကား။ စက္ခာယတန၊ သောတာယတန
 ဗာနာယတန၊ ဇိဝှိယတန၊ ကာယာယတန၊ မနာယတနဟူ၍
 အဏ္ဏတ္တိကာယတနခြောက်ပါးရှိသည်တွင်။ စက္ခပသာဒသည်။
 စက္ခာယတနမည်၏။ သောတပသာဒသည်။ သောတာယတန
 မည်၏။ ဗာနပသာဒသည်။ ဗာနာယတနမည်၏။ ဇိဝှိပသာဒ
 သည်။ ဇိဝှိယတနမည်၏။ ကာယပသာဒသည်။ ကာယာယတန
 မည်၏။ စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်သည်။ မနာယတနမည်၏။ ဤ
 ခြောက်ပါးသော အဏ္ဏတ္တိကာယတနသည်လျှင်။ သဠာယတန
 မည်၏။ ။ ဖဿကား။ စက္ခသမ္ပဿ၊ သောတသမ္ပဿ၊
 ဗာနသမ္ပဿ၊ ဇိဝှိသမ္ပဿ၊ ကာယသမ္ပဿ၊ မနောသမ္ပဿ
 ဟူ၍ခြောက်ပါးရှိသည်တွင်။ စက္ခဝိညာဏ်နှစ်ပါးရှိသောဖဿ
 စေတသိက်သည်။ စက္ခသမ္ပဿမည်၏။ သောတဝိညာဏ်နှစ်
 ပါးရှိသော ဖဿစေတသိက်သည်။ သောတသမ္ပဿ မည်၏။

စာနု ဝိညာဏ် နွေ၌ ရှိသောဗ္ဗဿ စေတသိက်သည်။ စာနု
 သမ္ဗဿမည်၏။ ဇိဝှိဝိညာဏ်နွေ၌ ရှိသော ဗ္ဗဿစေတသိက်
 သည်။ ဇိဝှိသမ္ဗဿမည်၏။ ကာယဝိညာဏ်နွေ၌ရှိသောဗ္ဗဿ
 စေတသိက်သည်။ ကာယသမ္ဗဿမည်၏။ နွေပဉ္စဝိညာဏ်မှတ
 ပါး။ ခုနစ်ဆဲ့တခုသော်လောက် စိတ်၌ရှိသောဗ္ဗဿစေတသိက်
 သည်။ မနောသမ္ဗဿမည်၏။ ဤဗ္ဗဿခြောက်ပါးသည်လျှင်။
 ဗ္ဗဿမည်၏။ ။ဝေဒနာကား။ စက္ခုသမ္ဗဿဇာဝေဒနာ၊ သော
 တသမ္ဗဿဇာဝေဒနာ၊ စာနုသမ္ဗဿဇာဝေဒနာ၊ ဇိဝှိသမ္ဗဿ
 ဇာဝေဒနာ၊ ကာယသမ္ဗဿဇာဝေဒနာ၊ မနောသမ္ဗဿဇာဝေဒ
 နာဟူ၍ ခြောက်ပါးရှိ သည်တွင်။ စက္ခုဝိညာဏ်နွေ၌ရှိသော၊
 ဝေဒနာသည်။ စက္ခု သမ္ဗဿ ဇာဝေဒနာ မည်၏။ သော တ
 ဝိညာဏ်နွေ၌ရှိသောဝေဒနာသည်။ သောတသမ္ဗဿဇာဝေဒနာ
 မည်၏။ စာနုဝိညာဏ်နွေ၌ရှိသောဝေဒနာသည်။ စာနုသမ္ဗဿ
 ဇာဝေဒနာ မည်၏။ ဇိဝှိဝိညာဏ်နွေ၌ ရှိသော ဝေဒနာ သည်။
 ဇိဝှိသမ္ဗဿဇာ ဝေဒနာမည်၏။ ကာယဝိညာဏ်နွေ၌ ရှိသော
 ဝေဒနာသည်။ ကာယသမ္ဗဿဇာဝေဒနာမည်၏။ စိတ်တခုယုတ်
 ကိုးဆယ်၌သောဝေဒနာသည်။ မနောသမ္ဗဿဇာဝေဒနာမည်
 ၏။ ဤဝေဒနာခြောက်ပါးသည်လျှင်ဝေဒနာမည်၏။ သုခဝေဒနာ၊
 ဒုက္ခဝေဒနာ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာတို့သည်လည်း။ ဝေဒနာမည်ကုန်
 ၏။ ။တဏှာကား။ ကာမတဏှာ၊ ဘဝတဏှာ၊ ဝိဘဝတဏှာ
 ဟုသုံးပါးရှိသည်တွင်။ ကာမဘဝကိုတပ်တတ်သော လောဘ
 သည်။ ကာမတဏှာမည်၏။ ဣပဘဝကိုတပ်တတ်သောလော
 ဘသည်။ ဘဝတဏှာမည်၏။ အဇ္ဈပဘဝကို တပ်တတ် သော
 လောဘသည်။ ဝိဘဝတဏှာမည်၏။ ထိုတဏှာသုံးပါးကိုအာရုံ
 ခြောက်ပါးဖြင့်မြှောက်သော်။ တဆဲ့ရှစ်ပါးဖြစ်၏။ ထိုတဆဲ့ရှစ်
 ပါးကို။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလသုံးပါးဖြင့်မြှောက်
 သော်။ ငါးဆဲ့လေးပါးဖြစ်၏။ ထိုငါးဆဲ့လေးပါးကို။ အတ္တတ္ထဗ
 ဟိဒ္ဓသဏ္ဌာန်နှစ်ပါးဖြင့်မြှောက်သော်။ တဏှာကား။ တရာရှစ်

ပါးရှိ၏။ ၎င်းတရားရှစ်ပါး၏ တရားကိုယ်ကား။ လောဘတပါး
 သာတည်း။ ထိုတဏှာတရားရှစ်ပါး သည်လျှင်။ တဏှာ မည်
 ၏။ ။ ဥပါဒါန်ကား။ တရားကိုယ်အားဖြင့်လောဘ၊ ဒိဋ္ဌိနှစ်ပါး
 သာတည်း။ ကိစ္စအားဖြင့်ကား။ ကာရုပ္ပါဒါန်၊ ဒိဋ္ဌုပ္ပါဒါန်၊ သီလဗ္ဗ
 တုပ္ပါဒါန်၊ အတ္တဝါဒုပ္ပါဒါန်ဟူ၍ လေးပါးရှိသည်တွင်။ လောဘ
 စေတသိက်သည်ကား။ ကာရုပ္ပါဒါန်မည်၏။ ဒိဋ္ဌိ စေတသိက်
 သည်။ ဒိဋ္ဌုပ္ပါဒါန်သီလဗ္ဗတုပ္ပါဒါန် အတ္တဝါဒုပ္ပါဒါန်မည်၏။ ဤ
 ဥပါဒါန်လေးပါးသည်လျှင်။ ဥပါဒါန်မည်၏။ ။ တဏှာ အရ
 လည်း။ လောဘစေတသိက်။ ဥပါဒါန်အရလည်း။ လောဘနှင့်
 ဒိဋ္ဌိ။ ထိုနှစ်ရပ်တို့၏အထူးကား။ အားနည်းသော လောဘစေတ
 သိက်သည်။ တဏှာမည်၏။ အားရှိသောလောဘဒိဋ္ဌိသည်။ ဥပါ
 ဒါန်မည်၏။ တနည်းလည်း။ အဓိကတိုက်ခိုက်သူတို့သည်လက်ကို
 ဆန့်သကဲ့သို့။ မရောက်သေးသော အာရုံကို တောင့်တ ခြင်း
 သည်။ တဏှာမည်၏။ လက်သို့ရောက်သောဥစ္စာကိုမြဲစွာယူသ
 ကဲ့သို့ရောက်ပြီးသောအာရုံကိုအမြဲယူခြင်းသည်။ ဥပါဒါန်မည်
 ၏။ တနည်းလည်း။ တဏှာသည် အထိုနည်းသော သဘော၏။
 ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၏။ ဥပါဒါန်သည်။ ရောင့်ရဲသောသဘော၏
 ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၏။ တနည်းလည်း။ တဏှာသည်ဆင်းရဲခြင်း၏
 မူလကိုရှာမှီးတတ်သောသဘောရှိ၏။ ဥပါဒါန်သည်ထိုမူလကို
 စောင့်ရှောက်တတ်သော သဘောရှိ၏ဟု မှတ်ရာသည်။ ။
 ဘဝကား။ ကမ္မဘဝ၊ ဥပပတ္တိဘဝဟူ၍နှစ်ပါးရှိသည်တွင်။ လော
 ကီကုသိုလ်စေတနာတဆဲ့ချနစ်ချ။ အကုသိုလ်စေတနာတဆဲ့တ
 ခုသည်။ ကမ္မဘဝမည်၏။ ပဋိသန္ဓေစိတ် တဆဲ့ကိုးခု။ စေတ
 သိက်သုံးဆဲ့ငါးခု။ ကမ္မဇရုပ်နှစ်ဆယ်သည်။ ဥပပတ္တိဘဝမည်၏။
 ထိုဥပပတ္တိဘဝသည်။ သညီဘဝ၊ အသညီဘဝ၊ နေဝသညီနာ
 သညီဘဝ။ ပဉ္စဝေါကာရဘဝ၊ စတုဝေါကာရဘဝ၊ ဧကဝေါ
 ကာရဘဝ၊ ကာမဘဝ၊ ရူပဘဝ၊ အရူပဘဝဟူ၍ကိုးပါးရှိသည်
 တွင်။ ကာမဝိပါက်နှစ်ဆဲ့သုံးခု။ ရူပဝိပါက်ငါးခု။ နေဝသညာနာ

သညာယတနုပိပါက်မှတပါး အရူပပိပါက်သုံးခု။ စေတသိက်
သုံးဆဲ့ငါးခု။ ကမ္မဇရုပ်နှစ်ဆယ်သည်။ သညိဘဝမည်၏။ ပထဝီ၊
အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ ဝဏ္ဏ၊ ဇီဝိတဟူသောပါဠိတော်
နည်း။ ဇီဝိတဆက္က၊ ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ ဝဏ္ဏ၊
ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာ၊ ဇီဝိတဟူသောအဋ္ဌကထာနည်း။ ဇီဝိတနဝက
လာပ်ရုပ်ဟုဆိုအပ်သောအသညသတ်ပဋိသန္ဓေသည်။ အသညိ
ဘဝမည်၏။ နေဝသညာနာသညာယတနုပိပါက်စိတ်တခု။ စေ
တသိက်တိံသသည် နေဝသညိနာသညိ ဘဝမည်၏။ ကာမဝိ
ပါက်နှစ်ဆဲ့သုံးခု။ ရူပပိပါက်ငါးခု။ စေတသိက်သုံးဆဲ့ငါးခု။ ကမ္မ
ဇရုပ်နှစ်ဆယ်သည် ပဉ္စဝေါကာရ ဘဝမည်၏။ အရူပပိပါက်
လေးခု။ စေတသိက်တိံသသည်။ စတုဝေါကာရဘဝမည်၏။ အ
သညိဘဝသည် ဧကဝေါကာရဘဝမည်၏။ ကာမဝိပါက်တေ
ဝိသ။ စေတသိက်တိံသ။ ကမ္မဇရုပ်ဝိသသည်။ ကာမဘဝမည်
၏။ ရူပပိပါက်ငါးခု။ စက္ခုဝိညာဏ်ဇွေ။ သောတဝိညာဏ်ဇွေ။
သမ္ပတိစ္ဆိန်းဇွေ။ သန္တိရဏသုံးခု။ စေတသိက်ပဉ္စတိသံ။ ပထဝီ၊
အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ ဝဏ္ဏ၊ အာကာသဓာတ်၊ ဇီဝိတ
ဆက္က၊ စက္ခု၊ သောတ၊ ဟဒယဝတ္ထု၊ ဥပစယ၊ သန္တတိအားဖြင့်
ကမ္မဇရုပ်တဆဲ့နှစ်ခုသည်။ ရူပဘဝမည်၏။ တနည်းလည်း။ ဂန္ဓ၊
ရသ၊ ဩဇာတို့ကိုထည့်၍ ကမ္မဇရုပ်တဆဲ့ငါးခုသည်။ ရူပဘဝ
မည်၏။ အရူပပိပါက်လေးခု။ စေတသိက်တိံသသည် အရူပဘဝ
မည်၏။ ဤတဆဲ့တပါးသောဘဝသည်လျှင်။ ဘဝမည်၏။

ရှေးဦးစွာဖြစ်၍ အတ္တဘောကိုရသော ခန္ဓာငါးပါး၏ သ
ဘောသည်။ ဇာတိမည်၏။ ထိုဇာတိသည် ရုပ်ဇာတိ နာမ်ဇာ
တိဟူ၍ နှစ်ပါးရှိသည်တွင်။ ရုပ်၏ဇာတိကို ရူပက္ခန္ဓာဖြင့် ရေ
ထွက် အပ်၏။ နာမ်၏ဇာတိကို သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ဖြင့် ရေထွက်
အပ်၏။ ထိုအတ္တဘော၏ ရင့်သောသဘောသည်။ ဇရာမည်၏။
ထိုဇရာသည်။ ရုပ်၏ဇရာ၊ နာမ်၏ဇရာဟူ၍ နှစ်ပါးရှိသည်တွင်။
ရုပ်၏ဇရာကိုရူပက္ခန္ဓာဖြင့်။ နာမ်၏ဇရာကိုသင်္ခါရက္ခန္ဓာဖြင့်ရေ

တွက်အပ်၏။ ။ထိုအတ္တဘော၏ဆုံးခြင်းပျက်ခြင်းသည်။ မရ
ဏမည်၏။ ထိုမရဏသည်။ ရုပ်၏မရဏ၊ နာမ်၏မရဏဟူ၍နှစ်
ပါးရှိသည်တွင်။ ရုပ်၏မရဏကိုရူပက္ခန္ဓာဖြင့်။ နာမ်၏မရဏကို
သင်္ခါရက္ခန္ဓာဖြင့် ရေတွက်အပ်၏။ ။ဆွေမျိုးတို့၏ ပျက်စီး
ခြင်းကြောင့်။ ပူပန်ခြင်းသည်။ သောကမည်၏။ တရားကိုယ်အား
ဖြင့်ကား၊ ပဋိဇာတ်နွေဖြစ်သောဒေါမနဿဝေဒနာတည်း။ ။
ဆွေမျိုးတို့၏ ပျက်စီးခြင်းကြောင့်။ ငိုကြွေးခြင်းသည်။ ပရိဒေဝ
မည်၏။ တရားကိုယ်အားဖြင့်ကား။ ပဋိဇာတ်နွေသည် ပြုအပ်
သောဝိပ္ပလ္လာသ စိတ္တဇသဒ္ဓတည်း။ ။ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယ
ဝိညာဏ်၌ရှိသောကာယိကဒုက္ခသည်။ ဒုက္ခမည်၏။ ပဋိဇာတ်
နွေ၌ရှိသောစေတသိကဒုက္ခသည်။ ဒေါမနဿမည်၏။ ။တရား
ကိုယ်အားဖြင့်ဝေဒနာတခုသာတည်း။ ။ဆွေမျိုးတို့၏ပျက်စီး
ခြင်းဖြင့်ပင်ပန်းခြင်းသည်ဥပါယာသမည်၏။ တရားကိုယ်အား
ဖြင့်ဒေါသစေတသိက်သာတည်း။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အင်္ဂါတဆဲ့နှစ်ပါးပြီး၏။

ယခုအခါ၌။ ဤစာပြီးလစ်။ သက္ကရာဇ်ဂေါတမ။ သာသနာနှစ်။
စာဖြစ်စေကြောင်း။ တောင်းပန်သူတို့၏အမည်နာမ။ ဌာနနေရာ
စသည်တို့ကိုနိဂုံးချုပ်၍ဆိုပေအံ့။

ဘဂဝတော။ ဘုန်းတော်ခြေခံပါးနှင့် ပြည့်စုံတော် မူသော။
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။ သုံးလူ့ထွတ်ခေါင်။ ငါးမာရ်အောင်၏။ သာသ
နေ။ သာသနာတော်သည်။ တိသတတေပညာသာမိကေ။ သုံး
ရာငါးဆဲ့သုံးနှစ်အလွန်ရှိသော။ ဗွိသဟသေ။ နှစ်ထောင်သည်
၎င်း။ ဂေါတမသက္ကရာဇ်ပေ။ ဂေါတမသက္ကရာဇ်သည်ကား။ ဧက
မုနိရူပရူပကာလေ။ တထောင်တရာချနှစ်ဆဲ့တခုသည်၎င်း။ သ
ရဝဏ္ဏမာသေ။ ဝါခေါင်လသည်။ သမ္ပတ္တေ။ ရောက်လတ်သော်။
စကုနဂရဿ။ စကုမြို့၏။ အဂ္ဂိနေယေ။ အရှေ့ တောင်တောင့်

နှို။ကမနာဂမနသမ္ပန္နန္တူ။ အလားအလာနှင့်ပြည့်စုံသော။ ဗဟုနော
 သုဝဏ္ဏစေတီယ ဗေါဓိဓဇထမ္ဘေဟိစ။ များစွာသော ရွှေစေတီ
 ဗေါဓိတံ ခွန်တိုင်တံ ခွန်ရွက်တို့ဖြင့်၎င်း။ ကနကဗိဇုကမဉ္ဇူ။ သေ
 ဟိစ။ ရွှေဖြင့်ပြီးသော ဗိဇုကတ်တိုက်တို့ဖြင့်၎င်း။ ဘိက္ခုသံဃာနံ။
 ရဟန်းသမ္ဘီတို့၏။ ကမ္မတ္တာယ။ ဥပုသ်ပဝါရဏါအစရှိသောသံ
 ဃကံအလိုဌာ။ သမတာယ။ သရတ်အပ်သော။ သိမာယစ။ သိမ်
 ဖြင့်လည်းကောင်း။ သောဘိတေ။ ပွင့်လင်းကြည်ဘွယ်သပ္ပိယံ
 လျှော်ပတ်ထသော။ တာလနာလိကေရာဒိပုပ္ဖုပဂဗလုပဂရုက္ခ
 သဉ္ဇေ။ ထန်းအုန်းအစရှိသောအပွင့်ကိုဆောင်သောသစ်ပင်။
 အသီးကိုဆောင်သောသစ်ပင်တို့ဖြင့်ဖုံးလွှမ်းထသော။ နိလပ္ပလ
 ရတ္တုပ္ပလသေတုပ္ပလာဒိပဉ္စုပ္ပလသံကိဏ္ဍေ။ ကြာညို၊ ကြာဖြူ၊
 ကြာနီအစရှိသော ကြာမျိုးငါးပါးတို့ဖြင့် ဖြွမ်းထသော။ မရရ
 သောဒကေ။ မြန်ရှက်လေးအင်ကြည်လင်မြေ သန့်ပြန့် ထူသော
 ရေလည်းရှိထသော။ ပေါက္ခရဏီ တဠာကအာဝါ တေဟိစ။
 လေးထောင့်ကန်တဘက်ဆည်ကန်ရေတွင်းနှင့်လည်း။ သမ္ပန္နန္တူ။
 ပြည့်စုံထသော။ ဗဟုဝိဟာရသာသမဏ္ဍပေဟိ။ များစွာသော
 ကျောင်းစရပ်မဏ္ဍပ်တို့ဖြင့်။ ပဒိုမဏ္ဍိတေ။ တန်းဆာ ဆင်ထ
 သော။ သဇ္ဇနာနံ။ သူတော်ကောင်းသူမြတ်လောင်းတို့၏။ မနော
 ရမ္မေ။ နှလုံးမွေ့လျော်ပျော်ရာဖြစ်သော။ ပဝိဝေကသုခေ။ ကမ္မ
 ဌာန်းတာဝနာမေတ္တာပွားခြင်းဌာ လျှောက်ပတ်ထသော။ သမ
 တလသုမ္ဘိတာဂေ။ ညီညွတ်ကြည်လင်သန့်ရှင်းစင်သော မြေအ
 တို့ရှိသော။ ပဒေသုတ္တမေ။ မြတ်သောအရပ်၌။ ပုညကာမေဟိ။
 ကောင်းမှု သုစရိုက်ကိုသာ အလိုရှိကုန်သော။ စကုနဂရလေခ
 ကံ။ စကု မြို့စာရေး တော်မင်း ဖြစ်သော။ မောင်အင်းစံတိစ။
 မောင်အင်းစံဟူ၍လည်းကောင်း။ ပန်းတိန်းနဂရေ။ ပန်းတိန်းမြို့
 ၌။ ဘုမ္မရာဇာနံ။ ဘုမ္မရာဇ်မြေတို့၏။ ဇေဋ္ဌကော။ အမှူးအကဲဖြစ်
 သော။ ဗိုလ်မင်းမောင်ပေါက်တိစ။ ဗိုလ်မင်းမောင်ပေါက် ဟူ၍
 လည်းကောင်း။ ဣတိဣမေဟိဒ္ဓိဟိဥပါသကေဟိ။ ဤနှစ်ယောက်

သောဒါယကာတို့သည်။ မဂ္ဂဗလနိဗ္ဗာန် သုခတ္ထာယ။ မဂ်ဖိုလ်
 နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာအလိုငှာ။ ဌိတေကာရိတေ။ တည်ထားဆောက်
 လုပ်ထသော။ စတုဘုဋ္ဌိကေ။ ဘုံလေးထပ်ရှိသော။ အောင်မြေ့ဘုံ
 သာတိနာမိကေ။ အောင်မြေ့ဘုံသာအမည်ရှိသော။ ဒေဝဝိမာန
 သဒိသေ။ ခြောက်ထပ်ဘုံပျံနတ်ဗိမာန်နှင့်တူသော။ မဟာဝိဟာ
 ရေ။ ကြီးမားအံ့ဘွယ်တင့်တယ်လျောက်ပတ် လွန်ကောင်းမြတ်
 သောကျောင်းကြီး၌။ ဝသန္တေဝသန္တဿ။ နေထသော။ ဝိနယာစာ
 ရသမ္ပန္နဿ။ ဝိနည်းအကျင့်နှင့်ပြည့်စုံထသော။ ပရိယတ္တိဗဟုသု
 တဿ။ ပရိယတ္တိဗဟုသုတနှင့်လည်းပြည့်စုံထသော။ သာသနဇော
 တိကဿ။ ဘုရားသခင်သာသနာတော်မြတ်ကိုလည်းထွန်းတေခံ
 ပစေတတ်ထသော။ တေဇောသာရနာမဿ။ တေဇောသာရ
 အမည်ရှိသော။ နိဿယာစရိယမဟာထေရဿ။ နိဿည်းဆရာ
 မဟာထေရ်မြတ်အား။ သုတေသကေန။ အကြားအမြင်ဂုဏ်အင်
 ကျေးဇူးထူးမြတ်သည်ကိုရှာလေ့ရှိသော။ စစ်ကိုင်းနဂရဇာတိ
 ကေန။ စစ်ကိုင်းမြို့လျှင်ဘွားရာဇာတိရှိသော။ တကာမောင်ကြာ
 တိနာမိကေန။ တကာမောင်ကြာအမည်ရှိသော။ ဥပါသကေန။
 ဒါယကာသည်။ သက္ကစ္စံ။ ရှိသေစွာ။ ယာစိတောယာစိတတ္တာ။
 တောင်းပန်လျှော့ထားအပ်သောကြောင့်။ နာနာဂန္ဓေဟိ။ အထူး
 ထူးသော ပါဠိအဋ္ဌကထာ ဗိကာကျမ်းဂန်တို့မှ။ ဥဒ္ဓရိတွာ။ ထုတ်
 တော်ပြသ၍။ အယံပရမတ္ထမေဒနီ။ ဤပရမတ္ထမေဒနီအမည်ရှိ
 သောကျမ်းကို။ မယာ။ ငါနိဿည်းဆရာသည်။ လိက္ခိတေ။ စီရင်
 ရေးသားအပ်၏။ သောဂန္ဓော။ ထိုပရမတ္ထမေဒနီအမည်ရှိသော
 ကျမ်းသည်။ အနာယာသေန။ မနှောင့်မရှက်။ သုခံ။ ချမ်းသာစွာ။ နိဋ္ဌိ
 တံ။ အပြီးသို့။ ပတ္တော။ ရောက်ပြီ။ မယာ။ ငါနိဿည်းဆရာသည်။
 သုတေသိနာနံ။ အကြားအမြင် ဂုဏ်အင်ကျေးဇူး ထူးမြတ်သည်
 ကိုရှာလေ့ရှိကုန်သော။ ကုလပုတ္တာနံ။ အမျိုးကောင်းသားသမီးတို့
 ၏။ အတ္တတ္ထံ။ အကျိုးစီးပွါများစေခြင်းအလိုငှာ။ လိက္ခိတံ။ သီးသန့်
 ပိုင်းခြား ရေးသားအပ်သော။ ဣဒံပရမတ္ထမေဒနီ။ ဤပရမတ္ထ

တရားလေးပါးတို့၏။ အဆီသဘွယ်မကျဉ်းမကျယ်သောကျမ်း
 ကို။ အန္တပုထုဇ္ဇနတော။ ဟောတော်မူအပ်သော အန္တပုထုဇ္ဇနအ
 ဖြစ်မှ။ မောစေတော။ လွတ်စေ၍။ ကလျာဏပုထုဇ္ဇနတ္ထံ။ သုရားချီး
 ဝှမ်းတော်မူအပ်သောကလျာဏပုထုဇ္ဇနအဖြစ်သို့။ ပတ္တကာမေ
 ဟိ။ ရောက်လိုကုန်သော။ ကုလပုတ္တေဟိ။ အမျိုးကောင်းသားသို့
 တို့သည်။ သက္ကဋ္ဌံ။ ရိုရိုသေသေ။ ပုနပ္ပုနံ။ အပြန်ပြန်အထပ်ထပ်။
 ဩလောကေတော။ ကြည့်ရှုစင်းစားမှတ်သားဆင်ခြင်၍။ သိက္ခန္တု
 ဓာရေန္တု။ သင်ကြားဆောင်ရွက် လေ့ကျက်မှတ်သား စေကုန်
 သတည်း။ ။ အဟဋ္ဌ။ ငါသည်လည်း။ ဣမဿပညဿ။ ဤပရ
 မတ္ထမေဒနီအမည်ရှိသောကျမ်းကိုစီရင်ပြုစုသောကောင်းမှု၏။
 ဗလေန။ အစွမ်းကြောင့်။ ဘဝေဘဝေ။ ဘဝတိုင်းဘဝတိုင်း။ တိက္ခ
 ပညော။ ထက်သောပညာ။ ဇဝနပညော။ လျင်သောပညာ။ သဏ္ဌ
 သုရမပညော။ သိမ်မွေ့နူးညံ့သောပညာ။ သူရပညော။ ရဲရင့်သော
 ပညာ။ ဟိသပညော။ ရွှင်သောပညာ။ ပရပ္ပဝါဒမဒ္ဒနပညော။ သူ
 တမားတို့၏မှားသောဝါဒကို နှိပ်နှင်းဖျက်ဆီးနိုင်သောပညာ။ မ
 ဟာပညော။ ကြီးမြတ်သောပညာ။ ဣတိဝေမာဒိဟိ။ ဤသို့အစရှိ
 ကုန်သောပညာတို့နှင့်။ သမ္ပန္နော။ ပြည့်စုံသော။ အင်္ဂပစ္စင်္ဂသမ္ပန္နော။
 အင်္ဂါကြီးငယ်နှင့်ပြည့်စုံသော။ ပုရိသုတ္တမော။ ယောက်ျားမြတ်
 သည်။ ဟုတွာ။ ဖြစ်၍။ သာသနံ။ သာသနာတော်ကို။ ဇောတ
 ယန္တော။ ထွန်းပစေလျက်။ မဂ္ဂဗလနိဗ္ဗာနသုခံ။ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ချမ်း
 သာသို့။ ပပေါမိ။ ရောက်ရလိမ့်။

ရာမညရဋ္ဌဿ ဇောတေ အရိက္ခယ နာမကေ နဂရေဝ
 သန္တေန ဇေဋ္ဌတုဂေါတိဝိသုတေနမယာ။ ဝစနက္ကမတောပဒက္ခရ
 တော အဓိပ္ပါယတောစေ။ ပဏ္ဍိတာနံအပ္ပပဂုဏတ္တာခလိတ
 မာကုလမိဒံ။ သဗ္ဗဌာနေသု ပုဗ္ဗာ ပရမောလောကေတွာ ဥပ
 ပရိက္ခိတွာ သော စေတွာ သာသနေ ပတ္ထရိတုံ ဌဝိတံ ဥဒ္ဓတံ
 ဟောတိ။

ဤတွင်ရှေ့ကား။ ချောမြေလုံးစုံ။ ရှေ့နောက်မြို့ချွန်။ အကုန်

အစင်။စက္က။ပြင်နှိုက်။ယခင်သက္ကရာဇ်။တစ်နှစ်လေးသုံး။ဂဏန်း
ကျုံး၍။တန်ဆောင်မုန်းလ။သရဇစက်။ရက်ခွါဒသိ။တိတိဆန်း
ကူး။ဗုဒ္ဓဟူးဟု။သုဗ္ဗိယျေ။ထိုသည့်နေ့ဝယ်။မက္ခေမဝိက်။
သိုက်မြိုက်လေအောင်။ဤစာစောင်ကို။ထုတ်ဆောင်သိမ်းပိုက်။
ပုံတင်ရိုက်သည်။သောင်းတိုက်ရှင်လူ့အကျိုးတည်း။

မင်္ဂလာကြက်သရေ။မော်ကွန်းဝေစိဌ်။အောင်မြေဌာန။သ
ရိုက်ကြသား။နဂရသာစည်။မွန်တို့ပြည်ဟု။လေးမည်ပင်လယ်။
ရံဝန်းဆွယ်လျက်။အံ့ဘွယ်ထုလွတ်။လူနတ်ညွတ်သည်။တမ္ပတ်
စောထီး။လေးပါးမီးနှင့်။ခိုင်ပြီးစွာထွ။ဤပူရကား။မိဘချက်
ကြွေ။မဟုတ်လေလည်း။ပုဗ္ဗေကတ။ရှေးကကျိုးစက်။မျိုးပနက်
ကြောင့်။သက်အာယုခေတ်။သုံးဆွဲနှစ်တွင်။တဖြစ်လွဲပြောင်း။
မရောက်တောင်းတည့်။အပေါင်းခေါ်ကြ။ဝေါဟာရဖြင့်။ဇေဋ္ဌ
တုဂေါ်။လူသူတော်ကား။မျှော်ခေါ်နောက်ရှေ့။တမြေမြေလျှင်။
တနေ့တထူး။သံဝေနူး၍။ကျေးဇူးရှာရှာ။ရှေးကျမ်းစာကို။သံသ
ရာကျိုး။ရှိစဉ်းဟု။သည့်ပိုးမယုတ်။ကြိုးအားထုတ်လျက်။ပုန်အက္ခ
ရာ။သဒ္ဓါအနက်။မပျက်မယွင်း။အသစ်လင်း၍။သတင်းမမှောင်။
သူတော်ဘောင်ဝယ်။တန်ဆောင်တရှိ။အမြဲညှိသား။သိဒ္ဓိဖြိုး
ဖြိုး။ဤအကျိုးကို။ဘေးထိုးမိဘ။စသည်တသွန်။တမလွန်သွား။
ဆရာများနှင့်။ထက်ဖျားဘဝင်။အောက်နရက်တိ။ပတ်ရှက်
သောင်းသောင်း။သူအပေါင်းအား။တတောင်းတတ။မမေ့ရဘဲ။
နေညစေ့ရေ။အမျှဝေသည်။ ။အောင်မြေနိဗ္ဗာန်အဘို့တည်း။

တရားလေးပါးတို့၏။ အဆီသံသွယ်မကျဉ်းမကျယ်သောကျဉ်း
 ကို။ အနွပုထုဇ္ဇနတော။ ဟောတော်မူအပ်သော အနွပုထုဇ္ဇနအ
 ဖြစ်မှ။ မောစေတွာ။ လွတ်စေ၍။ ကလျာဏပုထုဇ္ဇနတ္ထံ။ ဘုရားချီး
 မွင်းတော်မူအပ်သောကလျာဏပုထုဇ္ဇနအဖြစ်သို့။ ပတ္တကာမေ
 ဟိ။ ရောက်လိုကုန်သော။ ကုလပုတ္တေဟိ။ အမျိုးကောင်းသားသို့
 တို့သည်။ သက္ကစ္စံ။ ရှိရှိသေသေ။ ပုနပ္ပုနံ။ အပြန်ပြန်အထပ်ထပ်။
 ဩဇောကေတွာ။ ကြည့်ရှုစင်းစားမှတ်သားဆင်ခြင်၍။ သိက္ခန္တု
 ဓာရေန္တု။ သင်ကြားဆောင်ရွက် လေ့ကျက်မှတ်သား စေကုန်
 သတည်း။ ။ အဟဉ္စ။ ငါသည်လည်း။ ဣမဿပညဿ။ ဤပရ
 မတ္ထမေဒနီအမည်ရှိသောကျမ်းကိုစီရင်ပြုစုသောကောင်းမှု၏။
 ဗလေန။ အစွမ်းကြောင့်။ သဝေတဝေ။ သဝတိုင်းသဝတိုင်း။ တိက္ခ
 ပညော။ ထက်သောပညာ။ ဇဝနပညော။ လျင်သောပညာ။ သဏ္ဌ
 သုရမပညော။ သိမ်မွေ့နူးညံ့သောပညာ။ သူရပညော။ ရဲရင့်သော
 ပညာ။ ဟိသပညော။ ရှင်သောပညာ။ ပရပ္ပတိဒမဒ္ဒနပညော။ သူ
 တပါးတို့၏မှားသောဝါဒကို နှိပ်နှင်းဖျက်ဆီးနိုင်သောပညာ။ မ
 ဟာပညော။ ကြီးမြတ်သောပညာ။ ဣတိဝေမာဒိဟိ။ ဤသို့အစရှိ
 ကုန်သောပညာတို့နှင့်။ သမ္ပန္နော။ ပြည့်စုံသော။ အင်္ဂပစ္စင်္ဂသမ္ပန္နော။
 အင်္ဂါကြီးငယ်နှင့်ပြည့်စုံသော။ ပုရိသုတ္တမော။ ယောက်ျားမြတ်
 သည်။ ဟုတွာ။ ဖြစ်၍။ သာသနံ။ သာသနာတော်ကို။ ဇောတ
 ယန္တော။ ထွန်းပစေလျက်။ မဂ္ဂဗလနိဗ္ဗာနသုခံ။ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ချမ်း
 သာသို့။ ပပေါမိ။ ရောက်ရထို၏။

ရာမညရဌဿ ဇောတေ အရိက္ခယ နာမကေ နဂရေဝ
 သန္တေနဇေဋ္ဌတုဝေါတိဝိသုတေနယာ။ ဝစနက္ကမတောပဒက္ခဏ
 တော အဓိပ္ပါယတောစေ။ ပဏ္ဍိတာနံအပ္ပပရုဏတ္တာခလိတ
 မာကုလမိဒံ။ သဗ္ဗဌာနေသု ပုဗ္ဗာ ပရမောလောကေတွာ ဥပ
 ပရိက္ခိတ္တာ သော ဇေတွာ သာသနေ ပတ္ထရိတံ ဌဝိတံ ဥဒ္ဓတံ
 ဟောတိ။

ဤတွင်ရှေ့ကား။ ချောမြေလုံးစုံ။ ရှေ့နောက်မြို့လျက်။ အကုန်

အစင်။ စက္က။ ပြင်နှိုက်။ ယခင်သက္ကရာဇ်။ တစ်နှစ်လေးသုံး။ ဂဏန်း
ကျိုး၍။ တန်ဆောင်မုန်းလ။ သရဒစက်။ ရက်ခွါဒသီ။ တိတိဆန်း
ကူး။ ဗုဒ္ဓဟူးဟု။ သာမြူးပျော်မွေ့။ ထိုသည့်နေ့ဝယ်။ မက္ခေမဝိက်။
သိုက်မြိုက်လေအောင်။ ဤစာစောင်ကို။ ထုတ်ဆောင်သိမ်းပိုက်။
ပုံတင်ရိုက်သည်။ သောင်းတိုက်ရှင်လူ့ အကျိုးတည်း။

မင်္ဂလာကြက်သရေ။ မော်ကွန်းဝေစိမ့်။ အောင်မြေဌာန။ သ
ရိုက်ကြသား။ နဂရသာစည်။ မွန်တို့ပြည်ဟု။ လေးမည်ပင်လယ်။
ရံဝန်းဆွယ်လျက်။ အံ့ဘွယ်စုလွတ်။ လူနတ်ညွတ်သည်။ ထမ္ဘတ်
စောထီး။ လေးပါးမီးနှင့်။ ခိုင်ပြီးစွာထွ။ ဤပူရကား။ မိဘချက်
ကြွေ။ မဟုတ်လေလည်း။ ပုဗ္ဗကတ။ ရှေးကကျိုးစက်။ မျိုးပနက်
ကြောင့်။ သက်အာယုခေတ်။ သုံးဆဲ့နှစ်တွင်။ တဖြစ်လွဲပြောင်း။
မရောက်တောင်းတည့်။ အပေါင်းခေါ် ကြ။ ဝေါဟာရဖြင့်။ ဇေဋ္ဌ
တုဝေါ။ လူသူထော်ကား။ မျှော်ခေါ်နောက်ရှေ့။ တမြေမြေလျှင်။
တနေ့တထူး။ သံဝေရူး၍။ ကျေးဇူးရှာရှာ။ ရှေးကျမ်းစာကို။ သံသ
ရာကျိုး။ ရှိစဉ်းဟု။ သည့်ပိုးမယုတ်။ ကြိုးအားထုတ်လျက်။ ပုန်အက္ခ
ရာ။ သဒ္ဓါအနက်။ မပျက်မယွင်း။ အသစ်လင်း၍။ သတင်းမမှောင်။
သူတော်ဘောင်ဝယ်။ တန်ဆောင်တရှိ။ အမြဲညှိသား။ သိဒ္ဓိဖြိုး
ဖြိုး။ ဤအကျိုးကို။ ဘေးဘိုးမိဘ။ စသည်တသွန်။ တမလွန်သွား။
ဆရာများနှင့်။ ထက်ျား ဘဝင်။ အောက်နရက်တိ။ ပတ်ရှက်
သောင်းသောင်း။ သူအပေါင်းအား။ တတောင်းတတ။ မမေ့ရဘဲ။
နေညစေ့ရေ။ အမျှဝေသည်။ ။ အောင်မြေဋ္ဌာနီအတို့တည်း။

pdf creator - Wanna Soe
